

Politieke markt - 12 mei 2015

Orgaan: Raadscommissie
Locatie: Raadzaal gemeentehuis, Vendelweg 1, Steenwijk
Datum: dinsdag 12 mei 2015
Aanvang: 19:30 uur

1. **Opening en mededelingen**

---

2. **Vaststelling agenda**

---

3. **Spreekrecht voor niet geagendeerde onderwerpen**

---

4. Wim Brus

Wijziging van de Winkeltijdenverordening Steenwijkerland 2015

Samenvatting

Beeldvorming/opiniërend/college vraagt advies; voorgestelde behandeltijd 45 minuten.

Stukken

- [4.0. Winkeltijdenverordening Steenwijkerland 2015 - commissieadvies](#)
  - [4.1. Winkeltijdenverordening Steenwijkerland 2015 - bijlage winkeltijdenwet en Vrijstellingenbesluit](#)
  - [4.2. Winkeltijdenverordening Steenwijkerland 2015 - bijlage ledenbrief VNG 19 juni -modelverordening-winkeltijden-2013](#)
-

5. Jacques Wagteveld

Ontwikkeling woon- en recreatieparken in de Gele gebieden

Samenvatting

Beeldvorming/opiniërend/college vraagt advies; voorgestelde behandeltijd 45 minuten.

Stukken

- [5.0. Ontwikkeling woon-en recreatieparken in de Gele Gebieden - commissieadvies](#)
  - [5.1. Ontwikkeling woon- en recreatieparken in de Gele Gebieden - bijlage raadsvoorstel van 5 februari 2013](#)
  - [5.2. Ontwikkeling woon- en recreatieparken in de Gele Gebieden - bijlage kaartje perspectief voor NW Overijssel](#)
-

6. Erik Dahmen

Uitvoering Visie stadsranden Vollenhove-Blokzijl

Samenvatting

Oordeelvorming/advies B; voorgestelde behandeltijd 14 minuten.

Stukken

- 6.0. Uitvoering Visie stadsranden Vollenhove - Blokzijl - raadsvoorstel
  - 6.1. Uitvoering Visie stadsranden Vollenhove en Blokzijl - bijlage Uitvoeringsprogramma Stadsrandenvisie VollenhoveBlokzijl Mei2014
  - 6.2. Uitvoering Visie stadsranden Vollenhove en Blokzijl - bijlage provinciale evaluatie pilot excl Haaksbergen en Wierden
  - 6.3. Uitvoering Visie stadsranden Vollenhove en Blokzijl - bijlage concept schets mogelijke invulling strand
-

7. Wim Brus

Vitale bedrijventerreinen; evaluatie en toekomst

Samenvatting

Oordeelvorming/advies B; voorgestelde behandeltijd 14 minuten.

Stukken

- 7.0. Vitale bedrijventerreinen evaulatie en toekomst - raadsvoorstel
  - 7.1. Vitale bedrijventerreinen - definitieve scan Groot Verlaat 2015-04
  - 7.2. Vitale bedrijventerreinen - definitieve scan Boterberg 2013-04
  - 7.3. Vitale bedrijventerreinen - definitieve scan Dolderkanaal 2015-04
  - 7.4. Vitale bedrijventerreinen - definitieve scan De Weijert-Schaarkampen 2015-04
-

8. Jacques Wagteveld

Verkeersbudgetten 2015

Samenvatting

Oordeelvorming/advies B; voorgestelde behandeltijd 7 minuten.

Stukken

- 8.0. Verkeersbudgetten 2015 - raadsvoorstel
  - 8.1. Verkeersbudgetten 2015 - Ontwerp Ossenzijlerweg
-

9. Marja van der Tas

Concept Programmabegroting Veiligheidsregio IJsselland 2016

Samenvatting

Oordeelvorming/advies B; voorgestelde behandeltijd 7 minuten.

Stukken

- [9.0. Concept programmabegroting Veiligheidsregio IJsselland 2016 - raadsvoorstel](#)
  - [9.1. Concept Programmabegroting VRIJ 2016 - college 21-4-15 brief Gemeenteraden concept begroting 2016](#)
  - [9.2. Concept Programmabegroting VRIJ 2016 - college 21-4-15 Programmabegroting 2016 - concept](#)
-

10. Dieke Frantzen

Concept Programmabegroting GGD IJsselland 2016 en meerjarenraming 2017-2019

Samenvatting

Oordeelvorming/advies B; voorgestelde behandeltijd 7 minuten.

Stukken

- [10.0. Concept programmabegroting GGD IJsselland 2016 - raadsvoorstel](#)
  - [10.1. Programmabegroting 2016 GGD IJsselland - bijlage brief raden zienswijze begroting 2016](#)
  - [10.2. PROGRAMMABEGROTING 2016 GGD IJsselland - bijlage programmabegroting](#)
-

11. Erik Dahmen

Aanpassing tekst Gemeenschappelijke regeling IGSD S-W

Samenvatting

Oordeelvorming/advies B; voorgestelde behandeltijd 7 minuten.

Stukken

- [11.0. Aanpassing tekst Gemeenschappelijke Regeling IGSD S-W - raadsvoorstel](#)
  - [11.1. Gemeenschappelijke Regeling IGSD - aangepaste tekst](#)
-

12. **Gelegenheid om vragen te stellen**

---

13. **Vaststelling besluitenlijst vorige vergadering**

Stukken

- [13.0. Besluitenlijst van 14042015 parallelsessie kleine zaal](#)
  - [13.1. Besluitenlijst van 14042015 parallelsessie raadszaal](#)
-

14. **Sluicing**

4.0. Winkeltijdenverordening Steenwijkerland 2015 - commissieadvies ([terug naar agendapunt](#))

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

RAADSCOMMISSIE

Vergadering d.d. 12 mei 2015

- t.k.n.
- advies A (ter advisering; wordt alleen besproken in de commissie)
- advies B (ter besluitvorming aan de raad; er hoeft geen apart commissiestuk te worden aangemaakt)

Voorstel

De commissie wordt voorgesteld het college te adviseren over de nadere invulling van de Winkeltijdenverordening Steenwijkerland 2015.

Inleiding

Op 1 juli 2013 is de gewijzigde Winkeltijdenwet (verder:Wtw) in werking getreden. Bij de inwerkingtreding van de nieuwe Wtw is tevens een deel van het Vrijstellingenbesluit dat deel uitmaakt van de Wtw, komen te vervallen.

Door de wijziging van de Wtw zijn uitzonderingsbepalingen zoals de toeristenbepaling en de avondwinkelbepaling, waar binnen de gemeente Steenwijkerland gebruik van wordt gemaakt, komen te vervallen.

Door de wijziging van het Vrijstellingenbesluit zijn uitzonderingen die waren opgenomen voor bepaalde winkels, komen te vervallen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om snackbars en ijssalons, maar ook bloemenwinkels bij begraafplaatsen en winkels in musea.

Aan de ene kant dient onze Winkeltijdenverordening te worden aangepast om de huidige situatie qua openingstijden binnen de gemeente Steenwijkerland te kunnen continueren, aan de andere kant heeft de gemeente nu de bevoegdheid om die openingstijden te verruimen.

Op grond van de gewijzigde Wtw blijven de verboden om winkels op zondagen, feestdagen en op werkdagen voor 6 uur en na 22 uur open te stellen bestaan. De gemeente bepaalt nu echter zelf of – en in hoeverre – vrijstelling of ontheffing wordt verleend van deze verboden. Het betreft primair de keuze om wel of niet de mogelijkheid te bieden tot ruimere openingstijden. Daarbij kan een onderscheid gemaakt worden naar aard van de winkels en/of gebied.

De bevoegdheid van de gemeente is zo ruim dat zowel complete handhaving van de verboden als het volledig terzijde stellen daarvan tot de mogelijkheden behoort. Hetzelfde geldt voor alle opties die daar tussen zitten. De verboden zijn overigens wel in algemene zin beperkt door het gewijzigde Vrijstellingenbesluit Winkeltijdenwet (de daarin opgenomen vrijstellingen gelden zondermeer).

Argumenten

Bij het maken van de keuze op welke wijze de Winkeltijdenverordening 2015 zal worden ingevuld, zijn de volgende bijkomende aspecten van belang.

In oktober 2014 is er een enquête gehouden onder de binnen de gemeente Steenwijkerland gevestigde ondernemersverenigingen inclusief de Stichting Steenwijk Vestingstad. Uit de binnengekomen reacties blijkt dat de voorkeur van de ondernemers binnen Steenwijkerland uitgaat naar een algemene vrijstelling voor alle winkels zodat de ondernemer zelf kan beslissen of hij/zij open is op de zondagen en/of feestdagen.

Deregulering hebben wij op basis van onze collegetour als speerpunt toegevoegd aan ons collegeprogramma. Bij ieder op te stellen beleidsstuk wordt gewerkt vanuit die dereguleringsgedachte. Ook voor deze verordening geldt dat we uitsluitend dat moeten regelen wat echt noodzakelijk c.q. wenselijk is. Onnodige regels willen we vermijden.

Dan nog de wensen van de consument. Zoals de heer Joop Janssen op 7 maart j.l. in de Steenwijkercourant zo mooi omschreef: *“ De beleveniseconomie komt met rasse schreden op ons af. Daarin staat de consument centraal. De aanbieder zal zich meer en meer moeten inleven in de wensen én nukken van de consument. Dat vereist strategisch denken en het aangaan van verbintenissen. Barrières moeten worden doorbroken. Eén keer mis en de consument komt nooit meer terug. Producten en diensten veranderen in belevenissen. Steenwijks fraaie, historische binnenstad zal voor een ingrijpende transformatie moeten kiezen, wil ze overleven. Met het accent op het aantrekkelijke funshopping”*.

In grote lijnen kan de Winkeltijdenverordening Steenwijkerland 2015 volgens onderstaande opties worden ingevuld.

Optie 1 algehele vrijstelling

Bovenstaande argumenten zouden kunnen leiden tot de keuze om over te gaan tot de opstelling van een Winkeltijdenverordening waarin een algemene vrijstelling wordt geregeld. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de wens van de ondernemers, wordt de consument de mogelijkheid geboden ook op zondag inkopen te kunnen doen en is er sprake van minder regels dus een duidelijke deregulering t.o.v. de oude regeling.

Bijkomend argument is dat onze buurgemeente Weststellingwerf inmiddels ook een algemene vrijstelling heeft vastgesteld. Door deze lijn niet te volgen zou er een verplaatsing van de consument kunnen plaatsvinden.

Een algemene vrijstelling houdt overigens niet in dat alle winkels open moeten of ook daadwerkelijk gebruik zullen gaan maken van die mogelijkheid. In de praktijk van bijvoorbeeld de gemeente Weststellingwerf blijkt dat met name de supermarkten gebruik maken van deze vrijstelling. Daarnaast zijn er een aantal branches zoals bijv. meubelwinkels of tuincentra die al dan niet seizoensgebonden, gebruik maken van de regeling. Voor de overige winkels geldt dat zij over het algemeen in onderlinge samenwerking zullen besluiten op bijzondere dagen op zondag de winkels te openen. Dat kan tijdens een evenement zijn, of een gezamenlijke koopzondag. De ondernemers zelf zijn aan zet en kunnen naar behoefte inspelen op de wensen van de consument. Op deze wijze hoeft het college ook niet meer jaarlijks koopzondagen aan te wijzen en hoeven geen afzonderlijke regels te worden opgesteld m.b.t. de toeristische bepaling en de winkels die niet langer vallen onder het Vrijstellingenbesluit.

Uiteraard kan een algehele vrijstelling verbonden worden aan tijdstippen waarop winkels voor het publiek geopend mogen zijn.

Optie 2 vasthouden aan de huidige openingstijden van winkels

Naast een gedereguleerde Winkeltijdenverordening waarin een algemene vrijstelling wordt geregeld kan gekozen worden voor een andere invulling. Dit zou de handhaving van onze huidige regeling kunnen zijn.

In onze huidige Winkeltijdenverordening 2002 is geregeld dat voor maximaal 2 supermarkten ontheffing kan worden verleend van het verbod om op zondag open te mogen zijn. Dit was gebaseerd op de oude Winkeltijdenwet die aangaf dat per 20.000 inwoners voor 1 winkel ontheffing kon worden verleend. Deze regeling is in de wet vervallen maar zoals ook in de ledenbrief van de VNG wordt aangegeven kan de gemeente die regeling in een gewijzigde verordening laten bestaan.

Deze regeling wordt echter door andere supermarkt ondernemers als zeer discriminerend ervaren en bij een zorgvuldige belangenafweging moeten we met een zeer goede onderbouwing komen waarom deze 2 winkels wel open mogen en de andere supermarkten niet.

Hier lijkt het dan voor de hand liggend dat indien gekozen wordt voor continuering van de openingstijden voor winkels zoals deze in de huidige verordening is geregeld, in ieder geval de supermarkten daarin gelijk worden getrokken zodat er dan sprake is van een vrijstelling voor supermarkten.

Uiteraard kan ook dit weer aan bepaalde openingstijden worden verbonden.

Ook is in onze huidige verordening gebruik gemaakt van de toeristenbepaling waardoor voor bepaalde winkels in Giethoorn in de periode tussen 1 april en 1 oktober ook op zondag een vrijstelling geldt. Aangezien die toeristenbepaling in de nieuwe wet is komen te vervallen zal onze huidige regeling op dit punt moeten worden aangepast om de huidige openingstijden van winkels in Giethoorn te kunnen continueren. Ook hier moet de vraag worden gesteld of deze bepaling niet discriminerend is omdat het toerisme binnen de gemeente Steenwijkerland verder reikt dan alleen het gebied Giethoorn. Dit kan worden opgevangen door een vrijstelling op te nemen voor alle winkels binnen de gemeente Steenwijkerland waar in hoofdzaak of uitsluitend souvenirs, kampeerartikelen en/of watersportartikelen worden verkocht.

In onze huidige regeling is het college bevoegd per kalenderjaar 12 koopzondagen aan te wijzen. Deze regeling kan dan blijven bestaan voor alle andere winkels. Deze koopzondagen worden jaarlijks in overleg met de ondernemersverenigingen vastgesteld.

Ook bestaat in de huidige regeling voor het college de mogelijkheid om ontheffing te verlenen voor bijzondere gevallen van tijdelijke aard. Het gaat in dit geval om individuele aanvragen. Op grond van dit artikel kunnen winkels die niet vallen onder een vrijstelling toch open zijn op een dag of tijdstip waarop ze anders gesloten moeten zijn.

Zoals reeds aangegeven zijn door de wijziging van het Vrijstellingenbesluit uitzonderingen die waren opgenomen voor bepaalde winkels, komen te vervallen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om snackbars, ijssalons en videotheken, maar ook bloemenwinkels bij begraafplaatsen en winkels in musea. Om de openingstijden van dit soort winkels te houden zoals ze nu zijn dient onze verordening ook op dat punt te worden aangepast.

Optie 2 is dus een continuering van de al bestaande openingstijden binnen onze gemeente met als uitbreiding een vrijstelling voor supermarkten en de winkels waar in hoofdzaak of uitsluitend souvenirs, kampeerartikelen en/of watersportartikelen worden verkocht.

Optie 3 branchegerichte vrijstelling

De derde optie is qua inhoud gelijk aan optie 2 maar dan aangevuld met een extra vrijstelling voor bepaalde branches. Dus continuering van onze huidige openingstijden met vrijstelling voor supermarkten en winkels waar in hoofdzaak of uitsluitend souvenirs, kampeerartikelen en/of watersportartikelen worden verkocht en dan nog aangevuld met vrijstelling voor tuincentra, bouwmarkten en keuken- en meubelwinkels.

Uitvoering en planning

Het advies van uw commissie zullen wij meenemen in een nog op te stellen concept Winkeltijdenverordening Steenwijkerland 2015. Deze zullen wij de raad voor de zomervakantie ter vaststelling aanbieden.

Bijlagen

1. tekst gewijzigde Winkeltijdenwet
2. tekst gewijzigd Vrijstellingenbesluit
3. ledenbrief Vereniging van Nederlandse Gemeente d.d. 19 juni 2013

Terug naar het agendapunt

4.1. Winkeltijdenverordening Steenwijkerland 2015 - bijlage winkeltijdenwet en Vrijstellingenbesluit ([terug naar agendapunt](#))

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Winkeltijdenwet

(Tekst geldend op: 12-02-2015)

Wet van 21 maart 1996, houdende vaststelling van ruimere regels met betrekking tot de openingstijden van winkels

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het in verband met maatschappelijke ontwikkelingen en met de behoefte aan vermindering en vereenvoudiging van regels wenselijk is de Winkelsluitingswet 1976 te vervangen door ruimere regels met betrekking tot de openingstijden van winkels en de tijden waarop goederen, anders dan in een winkel, bedrijfsmatig aan particulieren mogen worden te koop aangeboden of verkocht;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

goederen: roerende lichamelijke zaken, met uitzondering van binnenlandse en buitenlandse wettige betaalmiddelen;

particulier: degene die een goed koopt anders dan in de uitoefening van een beroep of bedrijf;

winkel: een voor het publiek toegankelijke besloten ruimte, waarin goederen aan particulieren plegen te worden verkocht.

Artikel 2

1. Het is verboden een winkel voor het publiek geopend te hebben:

- a. op zondag;
- b. op Nieuwjaarsdag, op Goede Vrijdag na 19 uur, op tweede Paasdag, op Hemelvaartsdag, op tweede Pinksterdag, op 24 december na 19 uur, op eerste en tweede Kerstdag en op 4 mei na 19 uur;
- c. op werkdagen voor 6 uur en na 22 uur.

2. Het is voorts verboden op de in het eerste lid bedoelde dagen en tijden in de uitoefening van een bedrijf, anders dan in een winkel, goederen te koop aan te bieden of te verkopen aan en in rechtstreekse aanraking met particulieren.

Artikel 3

1. De gemeenteraad kan bij verordening vrijstelling verlenen van de in artikel 2 vervatte verboden.
2. De gemeenteraad kan bij verordening aan burgemeester en wethouders de bevoegdheid verlenen om in de gevallen, in de verordening aan te wijzen, en met inachtneming van de daarin gestelde regels op daartoe strekkend verzoek ontheffing van de in het eerste lid bedoelde verboden te verlenen.
3. De vrijstellingen en ontheffingen kunnen onder beperkingen worden verleend. Aan de vrijstellingen en ontheffingen kunnen voorschriften worden verbonden.

Artikel 4 [Vervallen per 01-07-2013]

Artikel 5 [Vervallen per 01-07-2013]

Artikel 6

1. Indien de eigenaar of beheerder van een winkel tot een kerkgenootschap behoort, dat de wekelijkse rustdag op een andere dag dan de zondag houdt, of te goeder trouw verklaart een godsdienst of levensovertuiging te

belijden welke vordert, dat de wekelijkse rustdag op een andere dag dan de zondag wordt gehouden, verlenen burgemeester en wethouders op zijn verzoek ontheffing van het verbod van artikel 2, eerste lid, onder a.

2. Aan de ontheffing wordt het voorschrift verbonden dat de winkel op die andere dag gesloten dient te zijn.

Artikel 7 [Vervallen per 01-07-2013]

Artikel 8

1. Bij algemene maatregel van bestuur kan vrijstelling worden verleend van de in artikel 2 vervatte verboden ten behoeve van:

- a. instellingen voor de volksgezondheid,
- b. het verkeer en het vervoer en
- c. de verkoop van nieuwsbladen en tijdschriften.

2. De vrijstellingen kunnen onder beperkingen worden verleend. Aan de vrijstellingen kunnen voorschriften worden verbonden.

Artikel 9

Verordeningen van de gemeenteraad kunnen geen betrekking hebben op de openingstijden van winkels op werkdagen tussen 6 uur en 22 uur.

Artikel 10 [Vervallen per 01-01-2013]

Artikel 11

De Winkelsluitingswet 1976 wordt ingetrokken.

Artikel 12

[Wijzigd de Wet op economische delicten]

Artikel 13

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Artikel 14

Deze wet wordt aangehaald als: Winkeltijdenwet.

Lasten en bevelen dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te 's-Gravenhage, 21 maart 1996

Beatrix

De Minister van Economische Zaken,
G. J. Wijers

Uitgegeven de achtentwintigste maart 1996
De Minister van Justitie,
W. Sorgdrager

Vrijstellingenbesluit Winkeltijdenwet

(Tekst geldend op: 12-02-2015)

Besluit van 21 maart 1996, houdende verlening van enige vrijstellingen van de verboden van de Winkeltijdenwet

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Economische Zaken van 18 januari 1996, nr. 96003321 WJA/W;

Gelet op de artikelen 5 en 8 van de Winkeltijdenwet;

De Raad van State gehoord (advies van 19 februari 1996, nr. W10.96.0019);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Economische Zaken van 20 maart 1996, nr. 96018847 WJA/W;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:

wet: de Winkeltijdenwet;

feestdagen: Nieuwjaarsdag, tweede Paasdag, Hemelvaartsdag, tweede Pinksterdag en eerste en tweede Kerstdag;

automaat: een toestel, waaruit goederen, hetzij door inwerking van geldstukken, hetzij door betaling op andere wijze, kunnen worden betrokken, zonder dat daartoe onmiddellijke medewerking van andere personen dan degene, die de goederen betreft, vereist is.

Artikel 2. (apotheken)

De in artikel 2, eerste lid, van de wet vervatte verboden gelden niet ten aanzien van apotheken.

Artikel 3. (ziekenhuizen en verpleeghuizen)

1. De in artikel 2, eerste lid, van de wet vervatte verboden gelden niet ten aanzien van winkels in of op het terrein van ziekenhuizen en verpleeghuizen, waar uitsluitend of hoofdzakelijk eet- en drinkwaren, prentbriefkaarten, nieuwsbladen en tijdschriften alsmede bloemen en planten plegen te worden verkocht.
2. De in artikel 2, tweede lid, van de wet vervatte verboden gelden in of op het terrein van ziekenhuizen en verpleeghuizen niet ten aanzien van het te koop aanbieden en verkopen van eet- en drinkwaren, prentbriefkaarten, nieuwsbladen en tijdschriften alsmede bloemen en planten.

Artikel 4. (stations)

1. De in artikel 2, eerste lid, van de wet vervatte verboden gelden niet ten aanzien van winkels in een station als bedoeld in artikel 26, tweede lid, van de Spoorwegwet.
2. De in artikel 2, tweede lid, van de wet vervatte verboden gelden niet ten aanzien van het te koop aanbieden of verkopen van bloemen en planten in een station als bedoeld in artikel 26, tweede lid, van de Spoorwegwet dan wel op een afstand van ten hoogste honderd meter daarvan.

Artikel 5. (luchthavens)

1. De in artikel 2, eerste lid, van de wet vervatte verboden gelden niet ten aanzien van winkels, gelegen op luchtvaartterreinen die opengesteld zijn voor intercontinentaal verkeer.
2. De in artikel 2, tweede lid, van de wet vervatte verboden gelden niet op luchtvaartterreinen die opengesteld zijn voor intercontinentaal verkeer.

Artikel 6. (benzinstations)

De in artikel 2, eerste lid, van de wet vervatte verboden gelden niet ten aanzien van een winkel in een benzinestation, mits in die winkel de omzet uit de verkoop van goederen grotendeels wordt behaald uit de verkoop van brandstof en smeermiddelen voor voer- of vaartuigen en van benodigdheden voor gebruik, reiniging of spoedeisende reparaties van voer- of vaartuigen alsmede accessoires daarvoor.

Artikel 7. (wegrestaurants)

De in artikel 2, eerste lid, van de wet vervatte verboden gelden niet ten aanzien van een winkel in een restaurant, dat is gelegen aan een autosnelweg als bedoeld in artikel 1, onder c, van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990, mits in dat restaurant de omzet grotendeels wordt behaald met het verstrekken van maaltijden, dranken en kleine eetwaren voor directe consumptie ter plaatse en het aanbieden van logiesaccommodatie.

Artikel 7a

De in artikel 2, eerste lid, van de wet vervatte verboden gelden niet ten aanzien van een winkel in een aan een autosnelweg gelegen onderneming waarin de functie van een benzinestation als bedoeld in artikel 6 en van een restaurant als bedoeld in artikel 7, wordt gecombineerd, mits in die winkel of in relatie tot die winkel de omzet grotendeels wordt behaald uit het totaal van de verkoop van goederen als bedoeld in artikel 6 alsmede het verstrekken van eet- en drinkwaren en het aanbieden van logiesaccommodatie als bedoeld in artikel 7.

Artikel 8. (beroepsscheepvaart)

1. De in artikel 2, eerste lid, van de wet vervatte verboden gelden niet ten aanzien van winkels, waar uitsluitend of hoofdzakelijk goederen ten behoeve van binnenkomende, doorgaande of uitgaande schepen, niet zijnde pleziervaartuigen, plegen te worden verkocht.
2. De in artikel 2, tweede lid, van de wet vervatte verboden gelden niet ten aanzien van het te koop aanbieden en verkopen van goederen ten behoeve van binnenkomende, doorgaande of uitgaande schepen, niet zijnde pleziervaartuigen.

Artikel 9. (nieuwsbladen en tijdschriften)

1. De in artikel 2, eerste lid, van de wet vervatte verboden gelden niet ten aanzien van winkels, waar uitsluitend of hoofdzakelijk nieuwsbladen en tijdschriften plegen te worden verkocht.
2. De in artikel 2, tweede lid, van de wet vervatte verboden gelden niet ten aanzien van het te koop aanbieden en verkopen van nieuwsbladen en tijdschriften.

Artikel 10 [Vervallen per 01-02-2014]

Artikel 11 [Vervallen per 01-02-2014]

Artikel 12 [Vervallen per 01-02-2014]

Artikel 13 [Vervallen per 01-02-2014]

Artikel 14 [Vervallen per 01-02-2014]

Artikel 15 [Vervallen per 01-02-2014]

Artikel 16 [Vervallen per 01-02-2014]

Artikel 17 [Vervallen per 01-02-2014]

Artikel 18 [Vervallen per 01-02-2014]

Artikel 19 [Vervallen per 01-02-2014]

Artikel 20 [Vervallen per 01-02-2014]

Artikel 21 [Vervallen per 01-02-2014]

Artikel 22 [Vervallen per 01-02-2014]

Artikel 23

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Artikel 24

Dit besluit wordt aangehaald als: Vrijstellingenbesluit Winkeltijdenwet.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 21 maart 1996

Beatrix

De Minister van Economische Zaken,
G. J. Wijers

Uitgegeven de achtentwintigste maart 1996
De Minister van Justitie,
W. Sorgdrager

[Terug naar het agendapunt](#)

4.2. Winkeltijdenverordening Steenwijkerland 2015 - bijlage ledenbrief VNG 19 juni -modelverordening-winkeltijden-2013 ([terug naar agendapunt](#))

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

**Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad**

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

2

betreft
Modelverordening winkeltijden
2013

ons kenmerk
ECGR/U201300815
Lbr. 13/060

datum

19 juni 2013

Samenvatting

Op 28 mei 2013 heeft de Eerste Kamer ingestemd met een initiatiefvoorstel tot wijziging van de Winkeltijdenwet. Deze wetswijziging zal naar verwachting op 1 juli 2013 in werking treden.

Op grond van de gewijzigde Winkeltijdenwet blijven de wettelijke verboden om winkels op zon-, feestdagen en op werkdagen voor 6 uur en na 22 uur open te stellen, op zichzelf bestaan. Gemeenten kunnen na de wetswijziging echter zelf bepalen of – en in hoeverre – zij vrijstelling of ontheffing verlenen van deze verboden. De uitzonderingsbepalingen daarvoor uit de nu nog geldende Winkeltijdenwet, zoals de toerismebepaling en de avondwinkelbepaling, komen namelijk te vervallen.

Om het voor gemeenten makkelijker te maken op basis van de nieuwe, ruimere grondslag gemeentelijke regels voor de zondags- en avondopenstelling vast te stellen, hebben wij de Modelverordening winkeltijden 2013 opgesteld.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel. (070) 373 8393	uw kenmerk	bijlage(n) 2
betreft Modelverordening winkeltijden 2013	ons kenmerk ECGR/U201300815 Lbr. 13/060	datum 19 juni 2013

Geacht college en gemeenteraad,

Inleiding

Op 28 mei 2013 heeft de Eerste Kamer ingestemd met een initiatiefvoorstel tot wijziging van de Winkeltijdenwet¹. Deze wetwijziging zal naar verwachting op 1 juli 2013 in werking treden.

Op grond van de gewijzigde Winkeltijdenwet blijven de wettelijke verboden om winkels op zon-, feestdagen en op werkdagen voor 6 uur en na 22 uur open te stellen, op zichzelf bestaan. Gemeenten kunnen na de wetwijziging echter zelf bepalen of – en in hoeverre – zij vrijstelling of ontheffing verlenen van deze verboden. De uitzonderingsbepalingen daarvoor uit de nu nog geldende Winkeltijdenwet, zoals de toerismebepaling en de avondwinkelbepaling, komen namelijk te vervallen.

Om het voor gemeenten makkelijker te maken op basis van de nieuwe, ruimere grondslag gemeentelijke regels voor de zondags- en avondopenstelling vast te stellen, hebben wij de Modelverordening winkeltijden 2013 opgesteld. Hierin zijn wij ondersteund door enkele gemeente vertegenwoordigers en prof. mr. Willem Konijnenbelt.

Algemeen

De aanstaande wetwijziging heeft zoals gezegd gevolgen voor de mogelijkheid om vrijstelling of ontheffing te verlenen waarmee winkels op zon- en feestdagen en op werkdagen voor 6 uur en na 22 uur open kunnen zijn.

De bepalingen van de Winkeltijdenwet die voor ons doel het meest relevant zijn, de artikelen 2 en 3, luiden straks:

---

¹ Kamerstukken I 2012/13, 32 412, A.

Artikel 2

1. Het is verboden een winkel voor het publiek geopend te hebben:
  - a. op zondag;
  - b. op Nieuwjaarsdag, op Goede Vrijdag na 19 uur, op tweede Paasdag, op Hemelvaartsdag, op tweede Pinksterdag, op 24 december na 19 uur, op eerste en tweede Kerstdag en op 4 mei na 19 uur;
  - c. op werkdagen voor 6 uur en na 22 uur.
2. Het is voorts verboden op de in het eerste lid bedoelde dagen en tijden in de uitoefening van een bedrijf, anders dan in een winkel, goederen te koop aan te bieden of te verkopen aan en in rechtstreekse aanraking met particulieren.

Artikel 3

1. De gemeenteraad kan bij verordening vrijstelling verlenen van de in artikel 2 vervatte verboden.
2. De gemeenteraad kan bij verordening aan burgemeester en wethouders de bevoegdheid verlenen om in de gevallen, in de verordening aan te wijzen, en met inachtneming van de daarin gestelde regels op daartoe strekkend verzoek ontheffing van de in het eerste lid bedoelde verboden te verlenen.
3. De vrijstellingen en ontheffingen kunnen onder beperkingen worden verleend. Aan de vrijstellingen en ontheffingen kunnen voorschriften worden verbonden.

De bevoegdheid van gemeenten wordt zo ruim dat zowel complete handhaving van de verboden als het volledig terzijde stellen daarvan tot de mogelijkheden behoort. Hetzelfde geldt voor alle opties die daartussen zitten. De verboden zijn overigens wel in algemene zin beperkt door het Vrijstellingenbesluit Winkeltijdenwet (de daarin opgenomen vrijstellingen gelden zondermeer). Verder dient er bij de het formuleren van gemeentelijk beleid – en de gemeentelijke regels – voor zondag- en avondopenstelling rekening gehouden te worden met ander hoger recht. Zoals hieronder uiteengezet zal worden, zijn bij dat laatste vooral de algemene beginselen van behoorlijk bestuur van belang. In het bijzonder waar deze een zorgvuldige belangenafweging voorschrijven.

Bestaande verordeningen

De wetswijziging betekent niet dat de huidige gemeentelijke regels automatisch komen te vervallen of in elk geval gewijzigd zullen *moeten* worden; maar dit laatste *kan* wel. De huidige verordeningen blijven van kracht zolang de raad ze niet wijzigt of intrekt, omdat ze ook onder de nieuwe, ruimere grondslag vastgesteld (hadden) kunnen worden. Ook de daarop gebaseerde vrijstellingen en ontheffingen blijven zolang van kracht. Als er voor wordt gekozen de gemeentelijke regels aan te passen, dan kan dat uiteraard ook betrekking hebben op slechts een deel daarvan; dan kan met een wijzigingsverordening worden volstaan.

Wordt de bestaande gemeentelijke verordening vervangen door een nieuwe verordening op basis van het onderhavige model, dan zullen de op de oude verordening gebaseerde besluiten (nadere regels, ontheffingen en vrijstellingen) vervallen voor zover ze niet krachtens overgangsrecht in stand worden gehouden. Daarover verder bij artikel 7.

Het Vrijstellingenbesluit Winkeltijdenwet

Bij de inwerkingtreding van de initiatiefwet zal wel een deel van het Vrijstellingenbesluit Winkeltijdenwet van rechtswege komen te vervallen. De vervallen bepalingen kunnen echter (indien nodig²) desgewenst overgeheveld worden naar de gemeentelijke verordening. Daarvoor is al in april 2013 een modelverordening gepubliceerd.³ Voor de volledigheid; in het Vrijstellingenbesluit Winkeltijdenwet zijn uitzonderingen opgenomen voor bepaalde winkels, zodat die – ongeacht of er in de betreffende gemeente koopzondagen zijn toegestaan – op zon- en feestdagen open mogen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om snackbars en ijssalons, maar ook om bloemenwinkels bij begraafplaatsen en winkels in musea. Op grond van de wijzigingswet komt de grondslag voor de artikelen 10 en verder van het Vrijstellingenbesluit te vervallen.⁴ Dit betekent dat winkels die voorheen op basis van deze vrijstellingen open mochten zijn, dit na de inwerkingtreding van de wijzigingswet niet meer mogen, tenzij er op dat moment op gemeentelijk niveau een vrijstelling voor hen geldt. Dit kan door de vrijstellingen “over te hevelen” naar de gemeentelijke verordening, of door daarin een ruime vrijstellingsregeling op te nemen – als dat nog niet het geval is – waar in ieder geval ook die winkels onder vallen.

Vervolg

Na de publicatie van de modelverordening kunnen gemeenten tot 1 januari 2014 op de gebruikelijke manier vragen stellen over dit model. Daarna kunnen gemeenten nog wel hun vragen aan elkaar stellen en elkaar ondersteunen via een door de VNG ondersteund digitaal forum.⁵ Ook zullen er in september en oktober 2013 op enkele plekken in het land workshops georganiseerd worden in samenwerking met prof. Konijnenbelt. Voor meer informatie en inschrijven, kunt u kijken op www.cs-vng.nl.

Best practices

In aanvulling op deze ledenbrief en bijbehorende modelverordening bieden wij gemeenten de kans om *best practices* uit te wisselen. Deze kunnen bijvoorbeeld uitgewerkte verordeningen, beleidsplannen of raadsstukken betreffen. Gemeenten kunnen hun stukken voordragen door deze op te sturen naar praktijkvoorbeelden@vng.nl, onder vermelding van ‘best practices Wtw’. Deze zullen uiteindelijk via de VNG-website openbaargemaakt worden.

---

² Sommige gemeenten hebben al een vrijstellingsregeling waaronder – los van wat was geregeld in het Vrijstellingenbesluit Winkeltijdenwet – in ieder geval ook de betreffende winkels op zondag open mogen zijn. Deze gemeenten hoeven uiteraard op dat vlak geen verdere stappen te ondernemen.

³ Ledenbriefnummer: Lbr. 13/034, 18 april 2013.

⁴ Deze algemene maatregel van bestuur heeft voornamelijk als grondslag de artikelen 5, eerste lid, en 8, eerste lid, van de Winkeltijdenwet (oud). Na inwerkingtreding van de wetwijziging zal dit artikel 8, eerste lid, van de Winkeltijdenwet (nieuw) zijn, waardoor de artikelen 3, derde en vierde lid, 4, derde en vierde lid, en 10 tot en met 22 van het Vrijstellingenbesluit Winkeltijdenwet van rechtswege vervallen. Datzelfde geldt voor bepalingen in gemeentelijke verordeningen die gebaseerd zijn op artikel 12, tweede lid, van het Vrijstellingenbesluit Winkeltijdenwet (zoals artikel 8 van de Modelverordening Winkeltijdenwet 2010).

⁵ Het digitaal forum in kwestie zal (voorlopig) het Forum Kwaliteit Modelverordeningen zijn. Dit is te bereiken via ‘NETWERKEN’ op de VNG-website.

Zorgvuldige belangenafweging

Naar verwachting zal menige gemeente haar beleid voor de zondags- en avondopenstelling herzien op basis van de ruimere mogelijkheden van de gewijzigde Winkeltijdenwet. Om hierbij tot een zorgvuldige besluitvorming te komen is het van belang dat alle betrokken belangen in de besluitvorming worden betrokken.

Hierna besteden wij in het bijzonder aandacht aan de zorgvuldige belangenafweging met betrekking tot het bepalen van het aantal koopzondagen. Daarover wordt in de praktijk – én is in het parlement – ook het meest discussie gevoerd. De aandacht hiervoor betekent uiteraard niet dat een eenzelfde zorgvuldige belangenafweging niet ook dient plaats te vinden voor andere onderdelen van het beleid – en de gemeentelijke regels – voor de zondags- en avondopenstelling.

In de huidige Winkeltijdenwet staat een aantal belangen expliciet genoemd die gemeenten in hun belangenafweging moeten betrekken als zij gebruik maken van de toerismebepaling. Het gaat om de volgende belangen:

- werkgelegenheid en economische bedrijvigheid, waaronder ook wordt begrepen het belang van winkeliers met weinig of geen personeel en van winkelpersoneel;
- de zondagsrust; en
- de leefbaarheid, de veiligheid en de openbare orde in de gemeente.

In de gewijzigde Winkeltijdenwet staan deze belangen niet meer opgenomen, maar dat betekent niet dat ze niet meer in de afweging zouden hoeven te worden betrokken. Op grond van artikel 3:4 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) dienen gemeenten bij elk besluit de betrokken belangen mee te wegen. Onder deze belangen vallen in dit geval ook de hierboven genoemde belangen. Daarbij gaat het ook om de belangen van winkeliers. Zij worden door middel van (huur)overeenkomsten wel eens gedwongen om op zondag hun winkel te openen, voor zover in de betreffende gemeente zondagsopenstelling is toegestaan. Gemeenten dienen dit belang, net als de hierboven genoemde belangen, in de besluitvorming te betrekken.

De Kamerleden Verhoeven en Van Tongeren, initiatiefnemers van het wetsvoorstel, benadrukken dit ook in hun brief aan de Tweede Kamer van 29 oktober 2012. Daarin geven ze voorts aan dat het aanbeveling verdient de belangen zo goed mogelijk in kaart te brengen. Ook moedigen ze gemeenten aan deze belangen en de daarbij behorende betrokkenen in de besluitvorming rond het aantal koopzondagen te betrekken. Dit kan bijvoorbeeld door enquêtes te houden onder winkeliers, winkelpersoneel en bewoners. Daarbij kan de doelgroep specifiek bevraagd worden over zaken als het aantal en de vormen van zondagsopenstelling. De uitkomsten hiervan kunnen bijdragen aan een goede belangenafweging en aan een dragende motivering van de uiteindelijke beslissing. Wij nemen aan dat de bevoegde rechter, het College van Beroep voor het bedrijfsleven (hierna: CBb), in eventuele beroepszaken hieraan de nodige aandacht zal besteden.⁶

Een zorgvuldige belangenafweging betekent overigens niet dat gemeenten gedwongen zijn dure, tijdrovende onderzoeken uit te zetten bij externe partijen. Evenmin betekent het dat gemeenten

---

⁶ Vergelijk CBb 24 augustus 2012, *LJN*: BX6540; hier constateert het CBb dat er bij het nemen van een ontheffingsbesluit in strijd is gehandeld met de artikelen 3:2 (zorgvuldige voorbereiding) en 3:4

gedwongen zijn afdeling 3.4 van de Awb van toepassing te verklaren. Beide kunnen uiteraard wel. Het zal juridisch gezien volstaan wanneer u na een zorgvuldig onderzoek van de feiten de betrokken belangen afweegt. Dat besluit moet natuurlijk deugdelijk gemotiveerd zijn. Hoe u dit proces dan vorm heeft gegeven is verder aan u.

De Modelverordening Winkeltijden 2013

Algemeen

In de modelverordening wordt er steeds van uitgegaan dat het dan om alle dagen gaat als er gekozen wordt iets te regelen voor zon- en feestdagen en/of werkdagen. Er kan uiteraard ook gekozen worden bepaalde dagen uit te zonderen. Misschien moet 'werkdagen' dan worden vervangen door een opsomming van de beoogde dagen.

Daarnaast wordt er in de modelverordening steeds van uitgegaan dat de vrijstelling of de mogelijkheid om ontheffing te verlenen betrekking heeft op de verkoop in winkels. Gemeenten die wensen de vrijstelling of ontheffingsoptie uit te breiden tot de straatverkoop, of te beperken tot enkel de straatverkoop, dienen enkele aanpassingen aan de bepalingen door te voeren (zie daarvoor de paragraaf 'Straatverkoop'). Let wel: een *vrijstelling* geldt steeds ofwel voor alle winkels of voor een bepaalde categorie winkels, ze heeft dus altijd iets algemeen; een *ontheffing* is individueel en kan alleen op aanvraag worden verleend.

Wellicht ten overvloede, gemeenten zijn vrij om aan een vrijstelling of ontheffing (eveneens) andere beperkingen en voorwaarden te verbinden dan overeenkomstig waarvoor in deze modelverordening bepalingen zijn uitgewerkt. Daarnaast kunt u uiteraard ook werken met een vrijstellingsregime van verschillende naast elkaar bestaande vrijstellingen, dat voor verschillende dagen, tijdsruimten, branches of categorieën winkels en delen van de gemeente (en combinaties van dit alles) verschillende mogelijkheden creëert.⁷ Ook kan worden gewerkt met een ontheffingsregime van verschillende naast elkaar bestaande ontheffingsopties, dat voor verschillende dagen, tijdsruimten, branches of categorieën winkels en delen van de gemeente (en combinaties van dit alles) verschillende mogelijkheden creëert.⁸ Bovendien kan er, net zoals veel gemeenten nu doen, gewerkt worden met een ontheffingsregime in aanvulling op één of meer vrijstellingen.⁹

(belangenafweging/evenredigheidsbeginsel) van de Awb.

⁷ **Voorbeeld I:** Enerzijds een algemene vrijstelling voor alle winkels op zon- en feestdagen en anderzijds een vrijstelling alleen voor 'avondsupsers' op werkdagen. **Voorbeeld II:** Enerzijds een vrijstelling voor bepaalde zon- en feestdagen, waarbij burgemeester en wethouders deze aanwijzen met inachtneming van een door de gemeenteraad vastgesteld maximumaantal, en anderzijds een algemene vrijstelling voor werkdagen gedurende bepaalde uren.

⁸ **Voorbeeld:** Enerzijds een ontheffingsregeling voor de verkoop van levensmiddelen gedurende de (zondag)avonduren en anderzijds een ontheffingsregeling voor bepaalde activiteiten van korte duur (zoals de presentatie en start van de verkoop van een nieuw boek of de nieuwe iPhone).

⁹ **Voorbeeld:** Enerzijds een vrijstelling voor bepaalde zon- en feestdagen, waarbij burgemeester en wethouders deze aanwijzen met inachtneming van een door de gemeenteraad vastgesteld maximumaantal, en anderzijds een ontheffingsregeling voor de verkoop van levensmiddelen gedurende de avonduren op werkdagen.

Let op! Artikel 2, eerste lid, aanhef en onder c, van de Winkeltijdenwet verbiedt de openstelling van winkels op werkdagen *voor 6 uur en na 22 uur*. Van dit verbod kan vrijstelling of ontheffing worden verleend, al dan niet onder beperking of onder voorwaarden. Gemeenten kunnen de openstelling op werkdagen *tussen 6 uur en 22 uur* niet inperken.

Handleiding bij aanhef en artikel 1. Begripsbepalingen

Gemeenten die kiezen voor een algemene vrijstelling, zonder hier beperkingen of voorwaarden aan te verbinden, dienen in de aanhef (na 'gelet op') alleen artikel drie, eerste lid, van de Winkeltijdenwet op te nemen. Worden er wel beperkingen of voorwaarden aan de vrijstellingen verbonden, dan dient ook naar het derde lid van dat artikel verwezen te worden. Wordt daarnaast ook de mogelijkheid geopend om ontheffing te verlenen, dan kan simpelweg naar artikel 3 verwezen worden.

In de Modelverordening winkeltijden 2013 zijn in artikel 1 de meest voor de hand liggende begripsbepalingen opgenomen. Afhankelijk van de keuzes die gemeenten maken bij de implementatie van het model kan het nodig zijn om deze aan te vullen (zie bijvoorbeeld de paragraaf 'Straatverkoop') of aan te passen (bijvoorbeeld als bij voorbaat uitgesloten wordt dat vrijstellingen of ontheffingsopties voor bepaalde zon- feest of werkdagen gelden).

Handleiding bij artikel 2. (Algemene) vrijstelling Algemeen

De bevoegdheid van gemeenten wordt zo ruim dat in principe zowel complete handhaving van de verboden als het volledig terzijde stellen daarvan tot de mogelijkheden behoort. Veel varianten voor de invulling van een vrijstellingsregime zijn daarmee denkbaar. In de modelverordening is een aantal varianten uitgewerkt. Bij de meeste varianten bepaalt de gemeenteraad volledig de (algemene) vrijstelling (varianten A tot en met D en F en G). Daarnaast is er een variant waarbij het aan burgemeester en wethouders wordt overgelaten om de vrijstelling – met inachtneming van de door de gemeenteraad gestelde kaders – nader te bepalen (variant E).

Vrijstellingen kunnen overeenkomstig het onderhavige model – afhankelijk van de gemaakte keuzes – beperkt worden tot:

- alleen (bepaalde) werkdagen of juist alleen (bepaalde) zon- en/of feestdagen;
- de verkoop vanuit winkels (dus geen 'straatverkoop');
- een maximum aantal dagen;
- een bepaalde tijdsruimte;
- winkels behorende tot een bepaalde branche of categorie¹⁰;
- nader bepaalde delen van de gemeente.

---

¹⁰ Om discussie te voorkomen kan het handig zijn om bij het bepalen van categorieën aan te sluiten bij de Standaard Bedrijfsindeling (SBI). Dit is een door het Centraal Bureau voor de Statistiek ontworpen classificatie van economische activiteiten en die in beginsel als doel heeft om een uniforme indeling van de economie te bieden ten behoeve van gedetailleerde economische analyses en statistieken.

Wellicht ten overvloede, de *kopjes* die boven de verschillende varianten staan zijn slecht indicatief voor de inhoud. Nadat voor een bepaalde variant is gekozen, kan een kopje zo nodig nauwkeuriger gemaakt worden.

De varianten

Als de gemeenteraad een vrijstellingsregeling wil creëren voor **zowel zon- en feestdagen als werkdagen voor 6 uur en na 22 uur**, dan komen de varianten A en B in aanmerking. Gaat het specifiek om **zon- en feestdagen**, dan komen de varianten C en D in aanmerking. Gaat het specifiek om **werkdagen (voor 6 uur en na 22 uur)**, dan komen de varianten F en G in aanmerking.

Als de gemeenteraad een vrijstellingsregeling wil creëren specifiek voor **zon- en feestdagen**, waarbij het zelf een **maximum** stelt aan het **aantal 'koopzondagen'**, dan komt variant E in aanmerking. Die vrijstellingsregeling kan – zoals hieronder toegelicht – verder beperkt worden door de gemeenteraad zelf en/of door burgemeester en wethouders.

- Varianten A, C en F: De verkoop op zowel zon- en feestdagen als werkdagen, respectievelijk zon- en feestdagen dan wel werkdagen wordt bijna volledig vrijgegeven. Bijna, omdat het verbod van artikel 2, tweede lid, van de Winkeltijdenwet (verbod op 'straatverkoop') nog wel geldt.
- Varianten B, D en G: Er geldt een vrijstelling voor zowel zon- en feestdagen als voor werkdagen respectievelijk zon- en feestdagen dan wel werkdagen. De vrijstelling wordt wel onder beperkingen verleend. Verschillende varianten zijn mogelijk (zie hieronder).
  - Varianten B1, D1 en G1: De vrijstelling wordt beperkt tot bepaalde delen van de gemeente. Zo kan bijvoorbeeld onderscheid gemaakt worden tussen winkels gelegen in het stadscentrum of buitengebieden en winkels gelegen in woonwijken.
  - Varianten B2, D2 en G2: De vrijstelling wordt beperkt naar tijdsruimte. De beperking naar tijdsruimte kan vormgegeven worden door openingstijden vast te stellen (die uiteraard verschillend zijn voor zon- en feestdagen en voor werkdagen), verkoop enkel toe te staan gedurende een bepaalde periode van het jaar of tijdens bepaalde evenementen. Een combinatie hiervan is ook mogelijk. Daarvoor dienen de bepalingen samengevoegd te worden. Varianten B2 en G2 zijn dusdanig opgesteld dat de vrijstelling (voor zover deze op werkdagen ziet) in ieder geval geldt van 22 uur tot middernacht. Een beperktere vrijstelling lijkt niet voor de hand te liggen, maar is uiteraard wel toegestaan.
  - Varianten B3, D3 en G3: De vrijstelling wordt beperkt tot winkels behorende tot een bepaalde branche of categorie. Er kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een vrijstelling voor supermarkten, tuincentra, autobedrijven, meubelboulevards en/of keukencentra. Er kan echter ook voor heel andere – duidelijk afgebakende – categorieën worden gekozen; bijvoorbeeld winkels die niet voor of na een bepaald tijdstip open zijn.
  - Varianten B4, D4 en G4: Er zijn ook combinaties van de bovenstaande varianten denkbaar. De meest uitgebreide zijn als varianten B4, D4 en G4 uitgewerkt; hierin worden de beperkingen van al de bovenstaande varianten gecombineerd. Deze zijn dus cumulatief. De vrijstelling is dan beperkt naar tijdsruimte, tot winkels behorende tot een bepaalde categorie of branche én tot bepaalde delen van de gemeenten. Er kan uiteraard

ook voor andere combinaties gekozen worden.

- Variant E: De gemeenteraad geeft aan burgemeester en wethouders de bevoegdheid om – tot een door de gemeenteraad vastgesteld maximumaantal – zon- of feestdagen aan te wijzen waarop de vrijstelling geldt. De vrijstelling kan desgewenst verder beperkt worden door de gemeenteraad (dus in de verordening) zelf en/of door burgemeester en wethouders.
  - Lid 1: De gemeenteraad stelt een maximum aantal 'koopzondagen' vast. Dit kunnen er voortaan ook meer dan twaalf zijn, uiteraard ook minder. Het is vervolgens aan burgemeester en wethouders om de dagen aan te wijzen. De gemeenteraad kan het mogelijk maken dat burgemeester en wethouders voor verschillende delen van de gemeente andere of een verschillend aantal dagen aanwijzen. Daarvoor dan dient het cursieve deel van de bepaling overgenomen te worden.
  - Lid 2: Als de gemeenteraad zelf een aantal beperkingen wil verbinden aan de vrijstelling, dan kan het tweede lid overgenomen worden. Voor de uitwerking van dit artikel wordt verwezen naar de varianten B, D en G hierboven, zowel voor de redactie van de bepaling als de toelichting daarbij.
  - Lid 3: Als de gemeenteraad het mogelijk wil maken dat burgemeester en wethouders de vrijstelling (verder) beperken tot een bepaalde tijdsruimte en/of winkels behorende tot een bepaalde categorie of branche, dan kan het derde lid worden overgenomen. De gemeenteraad kan het mogelijk maken dat burgemeester en wethouders voor verschillende delen van de gemeente verschillende (nadere) beperkingen verbinden aan de vrijstelling. Daarvoor dient de cursieve tweede zin overgenomen te worden.

Delegatie van de bevoegdheid vrijstelling te verlenen

Bij variant E wordt de bevoegdheid om vrijstelling te verlenen deels gedelegeerd aan burgemeester en wethouders; zij wijzen de dagen aan. Naar aanleiding van de uitspraak van het CBb van 21 januari 2009, (LJN: BH0408), AB 2009/58, Gst. 2009/29 m.n. Adriaanse, zou – naar ons idee ten onrechte – het beeld kunnen ontstaan dat de systematiek waarbij de gemeenteraad bij verordening een maximum aantal koopzondagen vaststelt, die vervolgens door burgemeester en wethouders worden aangewezen, niet langer te hanteren valt na wijziging van de Winkeltijdenwet. Dit omdat de uitdrukkelijke grondslag voor delegatie aan burgemeester en wethouders van de bevoegdheid vrijstelling te verlenen uit de Winkeltijdenwet verdwijnt. Het was vooral de fijnmazige regeling in de wet van de mogelijke uitzonderingen op de openstellingsverboden van artikel 2, die de rechter tot de slotsom leidde dat gehele of gedeeltelijke delegatie van een aan de raad toegekende uitzonderingsbevoegdheid in strijd met de wet was. Die fijnmazige regeling is straks echter verdwenen.

De Winkeltijdenwet bevat na de wijziging in het geheel geen uitdrukkelijke grondslag meer voor delegatie van deze bevoegdheid. Dit is echter niet doorslaggevend: de Gemeentewet biedt met artikel 156 een algemene delegatiegrondslag, die hier kan worden gebruikt zonder dat de strekking van de wet zoals die straks luidt, zich daar nog tegen verzet. Artikel 156 maakt het mogelijk dat de gemeenteraad hem toegekende bevoegdheden onder voorwaarden delegeert aan andere gemeentelijke organen, zoals burgemeester en wethouders. Het artikel heeft een algemene strekking, in die zin dat ze niet alleen ziet op autonome bevoegdheden maar ook op medebewindsbevoegdheden. Het uitgangspunt is dat delegatie mogelijk is, tenzij het tegendeel is

bepaald.¹¹

Artikel 156 bevat een aantal bepalingen waarin bevoegdheden expliciet van overdracht worden uitgesloten (tweede lid). Daarnaast zijn er bevoegdheden waarvan de aard zich tegen overdracht verzet. Ook deze bevoegdheden komen niet in aanmerking voor delegatie (eerste lid). Verder geldt voor de bevoegdheid tot het maken van verordeningen die door strafbepaling of bestuursdwang moeten worden gehandhaafd, dat zij aan de gemeenteraad voorbehouden moet blijven (derde lid).¹²

De gemeenteraad kan dus bevoegdheden overdragen aan burgemeester en wethouders, tenzij de aard van de bevoegdheden zich daartegen verzet. Artikel 156 mag daarbij – natuurlijk – niet worden gebruikt als grondslag voor delegatie die strijdig is met (de bedoeling van) een medebewindswet.¹³

In de eerste plaats dient er gekeken te worden naar de medebewindswet, hier de Winkeltijdenwet zoals deze luidt na wijziging. Als hierin een uitdrukkelijke delegatiegrondslag was opgenomen, dan zou kunnen worden geredeneerd dat die volledig – dus zonder mogelijke aanvulling via een beroep op artikel 156 – de mogelijkheid bepaalt om bevoegdheden te delegeren.¹⁴ Zoals al is geconstateerd bevat de Winkeltijdenwet na wijziging echter geen uitdrukkelijke delegatiegrondslag meer. Vervolgens dient bezien te worden of de tekst anderszins, of de toelichting of parlementaire geschiedenis uitsluitel kan bieden of delegatie van bepaalde bevoegdheden is uitgesloten. De bevoegdheid waar het hier om gaat is uiteraard de bevoegdheid om vrijstelling te verlenen van de verboden van artikel 2 van de Winkeltijdenwet, zoals deze – de bevoegdheid dus – is opgenomen in het nieuwe artikel 3, eerste lid. Uit niets blijkt dat delegatie niet mogelijk zou zijn. Ook is er naar ons idee geen enkele reden om aan te nemen dat de aard van de bevoegdheid zich tegen delegatie zou verzetten. Onze conclusie is dan ook dat delegatie van de bevoegdheid mogelijk is op grond van artikel 156 van de Gemeentewet.

Handleiding bij artikel 3. Individuele ontheffing

Algemeen

Niet alle gemeenten zullen besluiten tot een algemene of categoriale vrijstelling van in artikel 2 van de Winkeltijden vervatte verboden. Zij kunnen besluiten de mogelijkheid voor burgemeester en wethouders te creëren om voor (een deel van) de 'resterende' verboden individuele ontheffingen te verlenen. In dit geval is het aan de gemeenteraad – overeenkomstig artikel 3, tweede lid, van de Winkeltijdenwet (nieuw) – om de kaders te stellen en aan burgemeester en wethouders om met inachtneming hiervan de ontheffingen te verlenen.

De gemeenteraad kan er dan voor kiezen zelf geen of minimale beperkingen aan te brengen en het (verder) over te laten aan burgemeester en wethouders. Deze hebben binnen dat kader

---

¹¹ T.D. Cammelbeeck & H.R.B.M. Kummeling, *Tekst & Commentaar: Gemeentewet Provinciewet* (Kluwer Navigator, 5 juni 2013); J.M.H.F. Teunissen, commentaar op artikel 156, *De Gemeentewet en haar toepassing* (id.).

¹² Idem.

¹³ Gst. 2009/29, in het bijzonder de noot van mr. W.P. Adriaanse.

¹⁴ AB 2011/49, in het bijzonder de noot van A. Tollenaar.

beleidsvrijheid. Zij dienen deze beleidsvrijheid in te vullen door te bepalen in wat voor gevallen een ontheffing wordt verleend dan wel geweigerd en welke beperkingen en voorschriften gesteld (kunnen) worden. Burgemeester en wethouders kunnen hiervoor desgewenst een beleidsregel vaststellen.

Artikel 3 kan als basis dienen voor een ontheffingsregeling voor zowel zon- en feestdagen als werkdagen voor 6 uur en na 22 uur, respectievelijk voor zon- en feestdagen dan wel werkdagen voor 6 uur en na 22 uur.

- Lid 1: De verordening geeft aan burgemeester en wethouders de bevoegdheid om – met inachtneming van de in de verordening opgenomen kaders – ontheffing te verlenen van het verbod om winkels geopend te hebben op zowel zon- en feestdagen als werkdagen. Dient het te gaan om enkel zon- en feestdagen dan wel werkdagen, dan kan daarvoor het cursieve deel gebruikt worden.
- Lid 2: Dit lid kan worden opgenomen als de gemeenteraad wenst dat er enkel ontheffing verleend kan worden voor bepaalde activiteiten, dan wel louter aan winkels behorende tot een bepaalde categorie of branche of gelegen in bepaalde delen van de gemeente dan wel enkel gedurende een bepaalde periode of tijdens bepaalde evenementen.
- Lid 3: Dit lid kan opgenomen worden als de gemeenteraad wenst dat aan iedere ontheffing bepaalde beperkingen worden verbonden. Een beperking naar tijdsruimte komt neer op verplichte sluitingstijden. Bij een beperking aan de waren die verkocht mogen worden, kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het toestaan van enkel de verkoop van eet- en drinkwaren (waar bijvoorbeeld sterke of alcoholhoudende drank als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Drank- en Horecawet dan weer van uitgezonderd kan worden), van bloemen, of van kranten en tijdschriften.
- Lid 4: Dit lid bevat een voor de hand liggende, al veel voorkomende weigeringsgrond.

Handleiding bij artikel 4. Beslistermijn

In artikel 4 dient de beslistermijn te worden vastgelegd. De suggesties die worden gedaan (acht weken, waarbij de termijn voor ten hoogste acht weken verdaagd kan worden) zijn gebaseerd op het gemiddelde dat gemeenten op dit moment hanteren. Wellicht ten overvloede: sinds de inwerkingtreding van de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen (artikel 4:17 e.v. van de Awb) bestaat het risico dat bestuursorganen die zich niet aan de (door zichzelf gestelde) termijnen houden, met een dwangsom worden geconfronteerd.

Handleiding bij artikel 7. Intrekking oude verordening en overgangsrecht

Als de bestaande gemeentelijke verordening wordt vervangen door een nieuwe verordening overeenkomstig het onderhavige model, dan zullen de op de oude verordening gebaseerde besluiten (nadere regels, ontheffingen en vrijstellingen) vervallen voor zover ze niet krachtens overgangsrecht in stand worden gehouden. Daarom is in artikel 7 geregeld dat een krachtens de oude verordening verleende ontheffing geldt als ontheffing verleend krachtens de nieuwe verordening. Als ook vrijstellingen waren verleend onder de oude verordening en deze dienen te gelden als vrijstellingen verleend onder de nieuwe verordening, dan dienen de cursieve delen eveneens overgenomen te worden. Bij vrijstellingen gaat het in principe enkel om de besluiten waarbij burgemeester en wethouders – binnen het door de gemeenteraad gestelde maximaantal – koopzondagen aanwijzen en daar eventueel nadere beperkingen aan hebben

verbonden.

Burgemeester en wethouders kunnen ontheffingen en vrijstellingen ambtshalve vervangen door een ontheffing of vrijstelling krachtens de nieuwe verordening. Het vervangen van een oude ontheffing of vrijstelling door een nieuwe (lid 2) kan van belang zijn als het gewenst wordt geacht wijziging te brengen in de voorschriften of beperkingen of nieuwe op te nemen. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de situatie waarin er niet langer gewerkt zal worden met ontheffingen voor een bepaalde duur, terwijl bestaande ontheffingen wel voor een bepaalde tijdsduur waren verleend. De oude ontheffingen kunnen dan worden omgezet in ontheffingen voor onbepaalde tijd. Bij de ambtshalve vervanging (d.w.z. zonder dat erom is verzocht) van een ontheffing zal het voornamelijk gaan om gevallen waarin de oude ontheffing in grote lijnen dezelfde rechten gaf als de nieuwe doet. Overeenkomstig artikel 4:8 van de Awb dient de houder van de ontheffing wel eerst gehoord te worden.

'Straatverkoop'

Het eerste lid van artikel 2 van de Winkeltijdenwet bevat een verbod om winkels op bepaalde dagen of gedurende bepaalde tijdstippen geopend te hebben voor publiek. Het tweede lid bevat eenzelfde verbod, maar ziet op andere vormen van detailhandel. Het gaat hier om markt- en straathandel en de handel te water. Door de zinsnede 'in rechtstreekse aanraking met particulieren' vallen verkoopmethoden zoals postorderverkoop, telefonische verkoop en telewinkelen niet onder de wet. Bovendien heeft het verbod geen betrekking op het afleveren van goederen aan particulieren.

Gemeenten die wensen de vrijstelling of ontheffingsoptie uit te breiden tot de *straatverkoop*, of te beperken tot enkel de *straatverkoop*, dienen enkele aanpassingen aan de bepalingen door te voeren.

Vrijstelling uitbreiden met straatverkoop

- Varianten A, B en E: De verwijzing naar het eerste lid van artikel 2 van de Winkeltijdenwet dient vervangen te worden door een verwijzing naar artikel 2 van de Winkeltijdenwet.
- Varianten C en D: De verwijzing naar het eerste lid van artikel 2 van de Winkeltijdenwet dient vervangen te worden door een verwijzing naar artikel 2 van de Winkeltijdenwet, en de zinsnede 'op zon- en feestdagen' dient toegevoegd te worden.
- Varianten F en G: De verwijzing naar het eerste lid van artikel 2 van de Winkeltijdenwet dient vervangen te worden door een verwijzing naar artikel 2 van de Winkeltijdenwet, de zinsnede 'op werkdagen' dient toegevoegd te worden en er dient van 'de verboden' (meervoud) gesproken te worden.

Vrijstelling beperken tot straatverkoop

- Varianten A, B en E: De verwijzing naar het eerste lid van artikel 2 van de Winkeltijdenwet dient vervangen te worden door een verwijzing naar het tweede lid van dat artikel, en er dient van 'het verbod' (enkelvoud) gesproken te worden.
- Varianten C en D: De verwijzing naar het eerste lid van artikel 2 van de Winkeltijdenwet dient vervangen te worden door een verwijzing naar het tweede lid van dat artikel, er dient van 'het verbod' (enkelvoud) gesproken te worden, en de zinsnede 'op zon- en feestdagen' dient

toegevoegd te worden.

- Varianten F en G: De verwijzing naar het eerste lid van artikel 2 van de Winkeltijdenwet dient vervangen te worden door een verwijzing naar het tweede lid van dat artikel en de zinsnede 'op werkdagen' dient toegevoegd te worden.

De ontheffingsoptie uitbreiden tot straatverkoop:

De verwijzing naar het eerste lid van artikel 2 van de Winkeltijdenwet dient vervangen te worden door een verwijzing naar artikel 2 van de Winkeltijdenwet.

De ontheffingsoptie beperken tot straatverkoop:

De verwijzing naar het eerste lid van artikel 2 van de Winkeltijdenwet dient nu vervangen te worden door een verwijzing naar het tweede lid van dat artikel, en er dient van 'het verbod' (enkelvoud) gesproken te worden.

Bedrijven

Naast de hierboven beschreven aanpassingen dient, waar toepasselijk, niet van 'winkel' of winkels' gesproken te worden, maar van 'bedrijf' of 'bedrijven'. Daarnaast dient in artikel 1 de volgende begripsomschrijving toegevoegd te worden:

–bedrijf: winkel of uitstalling, anders dan een winkel, waaruit in de uitoefening van een bedrijf goederen te koop worden aangeboden of worden verkocht aan en in rechtstreekse aanraking met particulieren; .

De Modelverordening Winkeltijden 2010

Gemeenten die niet van plan zijn op korte termijn hun beleid voor de zondags- en avondopenstelling te herzien, zullen mogelijk daarvoor nog de vervallen vrijstellingen uit het Vrijstellingenbesluit Winkeltijdenwet (de artikelen 10 tot en met 22) over willen hevelen naar de gemeentelijke verordening. Om misverstanden te voorkomen wordt de Modelverordening Winkeltijden 2010 – waaraan deze bepalingen recent zijn toegevoegd – echter wel uit de database modelverordeningen gehaald. Voor het overhevelen van de bepalingen wordt verwezen naar de ledenbrief van 18 april 2013, met het nummer Lbr. 13/034. Deze is te vinden op VNG.nl/modelverordeningen, onder 'BRIEVEN'.

Bezwaar en beroep

Tegen ontheffingen kan bezwaar en beroep worden gemaakt bij het bestuursorgaan dat het besluit heeft genomen. Tegen vrijstellingsbesluiten die het karakter van een besluit van algemene strekking hebben zonder algemeen verbindend voorschrift te zijn, staat ook de mogelijkheid van bezwaar en beroep open. Op grond van artikel 4 van bijlage 2, hoofdstuk 2, bij de Awb staat beroep open bij het CBb. Als een vrijstelling het karakter van een algemeen verbindend voorschrift heeft, staat geen beroep bij de bestuursrechter open.

Vóór de wetswijziging stond er wel bezwaar en beroep open tegen vrijstellingen op grond van artikel 3, derde lid, onder a, van de Winkeltijdenwet (toerismebepaling) die konden worden aangemerkt als algemeen verbindend voorschrift. Als gevolg van de wijziging van de

Winkeltijdenwet is bezwaar en beroep tegen deze vrijstellingen niet meer mogelijk.¹⁵ Bij besluiten tot vrijstelling die het karakter van een algemeen verbindend voorschrift hebben, moet dan ook geen bezwaarformule worden opgenomen.

Leges

Voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verlenen van een ontheffing of van het wijzigen van een ontheffing kunnen kosten in rekening worden gebracht.¹⁶ In de Modelverordening leges is hier hoofdstuk 15 voor ingericht. In de bijlage bij deze ledenbrief is een modelwijzigingsverordening opgenomen waarmee de benodigde wijzigingen in de gemeentelijke legesverordening kunnen worden aangebracht.

Hoogachtend,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens

Voorzitter directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.

---

¹⁵ Op grond van artikel IIA van de initiatiefwet vervalt na de inwerkingtreding van de wet namelijk in artikel 4 van bijlage 2, hoofdstuk 2 bij de Awb het zinnetje “met inbegrip van een besluit inzake de verlening van een vrijstelling op grond van artikel 3, derde lid, onder a, dat kan worden aangemerkt als algemeen verbindend voorschrift als bedoeld in artikel 8:3, eerste lid, van de Awb”.

¹⁶ Ook voor een verzoek tot intrekking van een ontheffing zouden kosten in rekening gebracht kunnen worden. Wij denken echter dat dit niet raadzaam is omdat het ertoe kan leiden dat – doordat geen verzoeken tot intrekking worden gedaan – gemeenten geen actueel ontheffingenbestand meer hebben.

Bijlage – Wijziging van de Legesverordening

De raad van de gemeente **[naam gemeente]**;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van **[datum en nummer]**;
gelet op artikel 229, eerste lid, aanhef en onderdeel b, van de Gemeentewet;
gezien het advies van de **[naam commissie]**;
besluit vast te stellen de volgende verordening: Verordening tot [... **(bijvoorbeeld eerste)**]
wijziging van de **[citeertitel legesverordening en jaartal]**.

ARTIKEL I

In titel 1 van de bij de **[citeertitel legesverordening]** behorende tarieventabel wordt hoofdstuk 15 vervangen door:

Hoofdstuk 15 Winkeltijdenwet

1.15	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:	
1.15.1	tot het verlenen van een ontheffing in het kader van de Winkeltijdenwet	€ [...];
1.15.2	tot het wijzigen van een in onderdeel 1.15.1 bedoelde ontheffing	€ [...].

ARTIKEL II

De bepalingen die ingevolge artikel I worden gewijzigd blijven van toepassing op de belastbare feiten die zich voor de in artikel III bedoelde datum van ingang van de heffing hebben voorgedaan.

ARTIKEL III

Deze verordening treedt in werking met ingang van de datum waarop de **[citeertitel winkeltijdenverordening]** in werking treedt, welke datum tevens de datum van ingang van de heffing is.

ARTIKEL IV

Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening tot [...**(bijvoorbeeld eerste)**] wijziging van de **[citeertitel legesverordening en jaartal]**.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van **[datum]**.

De voorzitter,

De griffier,

Toelichting Hoofdstuk 15 Winkeltijdenwet

Op 28 mei 2013 heeft de Eerste Kamer ingestemd met een initiatiefwet tot wijziging van de Winkeltijdenwet¹⁷. Deze wetswijziging zal naar verwachting op 1 juli 2013 in werking treden. Op grond van de gewijzigde Winkeltijdenwet blijven de wettelijke verboden om winkels op zon-, feestdagen en op werkdagen voor 6 uur en na 22 uur open te stellen, op zichzelf bestaan. Gemeenten kunnen na de wetswijziging echter zelf bepalen of – en in hoeverre – zij vrijstelling of ontheffing verlenen van deze verboden. De uitzonderingsbepalingen daarvoor uit de nu nog geldende Winkeltijdenwet, zoals de toerismebeeping en de avondwinkelbeeping, komen namelijk te vervallen.

Voor zover gemeenten niet besluiten tot een algemene of categoriale vrijstelling van in artikel 2 van de Winkeltijden vervatte verboden, kunnen zij besluiten de mogelijkheid voor burgemeester en wethouders te creëren om voor (een deel van) de ‘resterende’ verboden individuele ontheffingen te verlenen (zie artikel 3 van de Modelverordening winkeltijden 2013). Voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor een ontheffing is in onderdeel 1.15.1 een tariefbepaling opgenomen. Een ontheffing kan op verzoek van de houder worden ingetrokken of gewijzigd (artikel 5 van de Modelverordening winkeltijden 2013). In onderdeel 1.15.2 hebben wij voor een verzoek tot wijziging een tariefbepaling opgenomen. Wij denken echter dat het niet raadzaam is om kosten in rekening te brengen voor het op verzoek intrekken van een ontheffing, omdat dit ertoe kan leiden dat – doordat geen verzoeken tot intrekking worden gedaan – gemeenten geen actueel ontheffingenbestand meer hebben.

---

¹⁷ Kamerstukken I 2012/13, 32 412, A.

Terug naar het agendapunt

5.0. Ontwikkeling woon-en recreatieparken in de Gele Gebieden - commissieadvies ([terug naar agendapunt](#))

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

AGENDAPUNT voor burgemeester en wethouders	Nummer:	12
	Datum vergadering:	14-04-2015
	Hamer-/bespreekstuk	Bespreekstuk

Onderwerp:	Ontwikkeling woon-en recreatieparken in de Gele Gebieden	
Conceptbesluit: (het college besluit:)	in te stemmen met: - het voeren van bestuurlijk overleg met Gedeputeerde Staten over de voortgang van ontwikkeling Gele Gebieden; - het voeren van onderhandelingen met Euro Investors BV en Roompot BV over de realisatie van het ontwikkelingsgebied Ossenzijl.	
Financiële consequenties	Kosten:	n.v.t.
	Dekking	n.v.t.
Samenvatting:	Sinds jaren wordt er gewerkt aan ontwikkeling van de Gele Gebieden. Deze ontwikkeling heeft enerzijds ten doel om de verblijfsduur van de recreant te verlengen en anderzijds de lokale werkgelegenheid te behouden en te vergroten. Het oorspronkelijke beleid is onder meer vastgelegd in de provinciale nota 'Perspectief voor Noordwest Overijssel (gebiedsgericht beleid)'. In bijgaand advies wordt ingegaan op de tegenvallende resultaten van dit proces. Voorgesteld wordt met name afstemming te zoeken met provincie om hier een adequate oplossing voor te vinden.	
Bijlagen:	Bijgevoegd: kaartje Perspectief voor NW Overijssel Vertrouwelijke bijlagen: raadstukken van 5 februari 2013	

Bestuurlijk traject:	Vergadering van	Datum	Commissie	Uiterlijke beslisdatum
	College	14-04-2015		
	Raadscommissie	12-05-2015	advies A	
	Raad			

Vorbereid met:	Alex Dzuba, René Glerum, Jan Boxum, Jan Schapelhouman	
Communicatie en openbaarheid:	Zijn dit besluit en de achterliggende stukken openbaar?	Ja
	[1] Ja, niet naar de pers	
Programma:	Niet van toepassing	

Parafen:	Medewerker	Jan Mulder	paraaf	
	Afdeling	REO		
	Afdelingsmanager		paraaf	
	Secretaris	S. Weistra	paraaf	
	Portefeuillehouder	weth. Wagteveld	paraaf	

Besluit B&W:	
-------------------------	--

Collegeadvies:

Op 24 maart 2015 heeft u in uw vergadering gesproken over 'ontwikkeling woon- en recreatieparken in de Gele Gebieden'.

Op basis daarvan is bijgevoegd advies A-stuk ~~bijgevoegd~~ voor de politieke markt opgesteld. Korteidshalve verwijzen wij u naar de inhoud van dit stuk.

RAADSCOMMISSIE

Vergadering d.d. 12 mei 2015

- t.k.n.
 advies A (ter advisering; wordt alleen besproken in de commissie)
 advies B (ter besluitvorming aan de raad; er hoeft geen apart commissiestuk te worden aangemaakt)

1. Inleiding

Sinds jaren wordt er gewerkt aan de ontwikkeling van de zogenaamde 'Gele Gebieden'. De ontwikkeling van deze gebieden heeft enerzijds ten doel om de verblijfsduur van de recreant te verlengen en anderzijds de lokale werkgelegenheid te behouden en te vergroten. Het oorspronkelijke beleid is onder meer vervat in het provinciale rapport "Perspectief voor Noordwest Overijssel, gebiedsgericht beleid Noordwest Overijssel".

De gemeente heeft in overleg met diverse partijen dit proces opgestart, waarbij met name de volgende drie van de vier aangewezen ontwikkellocaties zijn uitgewerkt t.b.v. een woon- en recreatiepark en waarvan de bestemmingsplannen onherroepelijk zijn.

- woon- en recreatiepark Beulakerpolder (Bodelaeke);
- dorpsuitbreiding Scheerwolde (niet van recreatief Scheerwolde);
- woon- en recreatiepark Ossenzijl Weerribbenland.

In de betreffende raadstukken van 5 februari 2013 is ten aanzien van deze ontwikkellocaties inzicht gegeven in de stand van zaken van dat moment met een vooruitblik in de toekomst.

De gemeenteraad heeft in deze besluitvorming de exploitaties 'Gele Gebieden' en 'Scheerwolde' vastgesteld en uitvoeringskredieten beschikbaar gesteld.

Deze gegevens afwegende, wordt thans geconstateerd dat de voorgenomen ontwikkelingen aanzienlijk stagneren en er derhalve sturende keuzes moeten worden gemaakt. In dat licht leggen wij u deze notitie ter advisering voor.

2. Huidige stand van zaken

Ten aanzien van de rapportage van genoemd raadsbesluit van 5 februari 2013 worden de volgende wijzigingen geconstateerd.

a. het project "Woon- en recreatiepark Beulakerpolder (Bodelaeke)"

Het park is voor de helft gerealiseerd.

Onlangs heeft ons college ingestemd met het starten van een planologische procedure voor aanpassing van de bestemmingsregeling van het entreegebied. Het gewenste programma voorziet in wijziging van woon-bestemmingen en toevoeging van groepsaccommodatie. Dit plan wordt binnenkort in procedure gebracht.

b. het project "Woon- en recreatieplan Scheerwolde".

Plan 1: de dorpsuitbreiding

Het bestemmingsplan is onherroepelijk en het plangebied is deels bouwrijp gemaakt. Zowel de 22 ruime kavels van de ontwikkelaar als 12 gemeentelijke kavels zijn reeds enige tijd geleden ter verkoop aangeboden. Er is concreet nog niets verkocht. De grond voor appartementenbouw (16 eenheden) is niet uitgewerkt.

Plan 2: het recreatieplan

Bestemmingsplannen zijn in 2007 en 2010 vernietigd door de Raad van State wegens het onvoldoende rekenschap te houden met o.a. (zeer) hoge ecologische waarden in de directe omgeving van de parklocatie.

De ontwikkelaar geeft aan dat hij met name om deze reden geen toekomst ziet in planontwikkeling recreatief Scheerwolde en derhalve hiervoor geen bestemmingsplanprocedure meer zal starten. Uit overleg met zowel de provincie Overijssel als met diverse marktpartijen blijkt dat ontwikkeling van recreatief Scheerwolde geen haalbare optie is.

c. het project "Woon- en recreatieplan Ossenzijl Weerribbenland"

Omdat betreffende ontwikkelaar niet binnen de (verlengde) termijn heeft afgenomen, is de overeenkomst ontbonden.

d. polder Giethoorn

Polder Giethoorn is een locatie gelegen ten noorden van het park Beulakerpolder (Bodelaeke). Deze locatie is een 'geel gebied' waar verblijfsrecreatie, dagrecreatie en open water is gedacht. Het gebied is in eigendom van een ontwikkelaar die zelf geen initiatief onderneemt.

3. Beleid

In de provinciale beleidsnota "Perspectief voor Noordwest Overijssel, gebiedsgericht beleid Noordwest Overijssel" zijn o.a. de volgende hoofdlijnen bepaald:

- * keren van de achteruitgang van 'Weerribben – Wieden';
- * duurzame ontwikkeling van landbouw, natuur en leefbaarheid;
- * flankerend beleid ter compensatie van onttrekking van landbouwgrond;
- * creëren van een gunstig sociaal-economisch perspectief;
- * versterken van groei in toeristische recreatieve bedrijvigheid;

Betrokken partijen zijn er van uit gegaan dat deze doelstellingen gehaald zouden worden middels ontwikkelingen van de genoemde woon- en recreatieparken.

Nu, na zoveel jaren, wordt geconstateerd dat er sprake is van forse stagnatie in de planontwikkeling, dat de verwachte economische potentie is uitgebleven en dat het proces heeft geleid tot veel inzet en hoge kosten.

Vanwege deze situatie is in ons collegeprogramma "Verantwoord Anders" aangegeven dat heroverweging van de oorspronkelijke plannen noodzakelijk is. Ook ten aanzien van het eerdergenoemd raadsbesluit is het belangrijk om opnieuw een standpunt in te nemen dat leidt tot een adequate werkwijze.

4. Nieuwe ontwikkelingen

De processen lopen anders dan verwacht waardoor de gemeente actiever dient op te treden.

Naast instelling van een ambtelijke regiegroep 'Gele Gebieden' zijn inmiddels gesprekken gevoerd met diverse marktpartijen en provincie Overijssel.

De input van provinciale informatie is cruciaal voor genoemde ontwikkelingen. Afstemming met betreffende provinciale diensten over de vier grote ontwikkellocaties vindt momenteel plaats op ambtelijk niveau. Conclusie is dat het beleid van de provincie ongewijzigd is overgenomen in het Provinciaal Omgevingsplan, waarbij het doel tot ontwikkeling van de parken nog steeds onveranderd is. Tweede conclusie is dat alles bij het oude blijft en er op dit niveau niet adequaat ingespeeld is c.q. wordt op de huidige -fors gewijzigde- marktsituatie.

De gesprekken met marktpartijen hebben geleid tot een aangescherpt standpunt van Euro Investors BV (ontwikkelaar van "Scheerwolde") en Roompot BV.

Zij hebben aangegeven dat zij:

- afzien van verdere ontwikkeling van het recreatiepark Scheerwolde;
- hun deel van het woongebied Scheerwolde willen verkopen aan een derde;

- de in Scheerwolde geplande recreatiewoningen willen overzetten naar Polder Giethoorn;
- het park Weerribbenland Ossenzijl op korte termijn zouden kunnen realiseren.

Wij zien de volgende kansen/beperkingen.

1. Beleidsafstemming gemeente en provincie Overijssel.

Beleidsmatig is er niets gewijzigd; er wordt niet ingespeeld op de huidige marktsituatie en de onderlinge afstemming is niet meer gericht op het creëren van gewenste economische potenties. De afgesproken compensatie qua werkgelegenheid, recreatie en natuur is niet gerealiseerd. Het is noodzakelijk deze problemen op bestuurlijk niveau te bespreken met de provincie.

2. Per plangebied.

a. Het project "Woon- en recreatiepark Beulakerpolder (Bodelaeke)":

deze ontwikkeling loopt. Proces voor planwijziging stimuleren.

b. Het project "Woon- en recreatieplan Scheerwolde":

1. ontwikkelingen dorpsuitbreiding afwachten; op termijn eventueel bijstellen;
2. voor de recreatieve ontwikkeling Scheerwolde worden geen kansen meer gezien.

c. Het project "Woon- en recreatieplan Ossenzijl Weerribbenland":

de gesprekken met Euro Investors BV en Roompot BV geven concreet zicht op het sluiten van een verantwoorde overeenkomst gericht op directe realisatie van deze ontwikkellocatie.

d. Polder Giethoorn:

wellicht komen er mogelijkheden voor ontwikkeling van deze locatie.

5. Wijze van aanpak

Gesteld is dat het beleid ten aanzien de Gele Gebieden ten doel heeft met name de economische potentie in deze regio terug te brengen. Zowel wij als de provincie Overijssel moeten met nadruk constateren dat het gewenste doel niet is bereikt.

Om een daadkrachtig te kunnen optreden, is het zaak om een nieuwe wijze van aanpak af te spreken met provincie Overijssel.

In dit bestuurlijk overleg wordt onder meer aandacht gevraagd voor:

- herijking van de doelstelling van het Gele Gebieden beleid;
- faciliteren van provincie in planmatige aanpak van de te realiseren ontwikkelgebieden;
- financieel ondersteunen van initiatieven die bijdragen tot de afgesproken doelstellingen.

Tweede aandachtspunt betreft de voorkeur om de gesprekken met Euro Investors en Roompot BV over ontwikkelgebied Ossenzijl af te ronden met als doel dat zij middels overeenkomst deze ontwikkellocatie op korte termijn realiseren.

Voorgesteld wordt om naast het starten van bestuurlijk overleg met Provincie Overijssel de ingezette onderhandelingen af te ronden met genoemde ontwikkelaars.

Terug naar het agendapunt

5.1. Ontwikkeling woon- en recreatieparken in de Gele Gebieden - bijlage raadsvoorstel van 5 februari 2013 ([terug naar agendapunt](#))

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Voorstel aan de raad

Aan de gemeenteraad
Gemeente Steenwijkerland
Vendelweg 1
8331 XE Steenwijk

Steenwijk, 22-1-2013
Nummer voorstel: 2012/93

Voor raadsvergadering d.d.: 5-2-2013
Agendapunt: 5

Onderwerp:
Ontwikkellocaties "de gele gebieden" augustus 2012

Aan de raad van de gemeente Steenwijkerland wordt voorgesteld te besluiten:

Conceptbesluit:

- de exploitatie Gele Gebieden met een totale investering van € 1.978.547,- vast te stellen;
  - het restant krediet van "Bypass Steenwijkerdiep – Wetering" ad € 144.490,- vrij te laten vallen ten gunste van de Algemene Reserve vrij besteedbaar;
  - het restant krediet van "Resterende Gele Gebieden: onvoorzien" ad € 143.954,- vrij te laten vallen ten gunste van de Algemene Reserve vrij besteedbaar;
  - het benodigde resterende uitvoeringskrediet van € 716.204,- (€ 1.978.547 -/- € 1.262.343) beschikbaar te stellen en hiervoor de begroting te wijzigen. Het benodigde krediet wordt gedekt uit de grondopbrengsten à € 1.099.953,- en bijdragen van derden à € 105.000,-;
  - het te verwachten resultaat van € 488.749,- vrij te laten vallen ten gunste van de Algemene Reserve vrij besteedbaar.
-
- de grondexploitatie Scheerwolde, met een totale investering van € 697.973,- vast te stellen;
  - het uitvoeringskrediet van € 697.973,- beschikbaar te stellen en hiervoor de begroting te wijzigen. Het krediet wordt gedekt door de toekomstige grondopbrengsten van € 969.932 en een bijdragen van de ontwikkelaar à € 105.000,- ;
  - het verwachte resultaat per 31 december 2018 van € 376.959,- voordelig, ten gunste te brengen van de Algemene Reserve Grondexploitatie.

Samenvatting:

Sinds jaren wordt er gewerkt aan het recreatieve ontwikkelproces genaamd "de gele gebieden". Het proces waarmee de gemeente Steenwijkerland antwoord geeft op de vraag hoe enerzijds de natuurgebieden 'Wieden –Weerribben' kunnen worden verbeterd en anderzijds de lokale werkgelegenheid kan worden behouden c.q. vergroot.

Een divers proces waar meerdere organisaties mee bezig zijn, waar een groot aantal dorpen en burgers direct mee te maken hebben en dat belangrijk is voor de ruimtelijke- en economische structuur van deze mooie gemeente.

Juist deze impact onderstreept de noodzaak om transparant te kunnen aangeven waar wij op dit moment als gemeente staan, wat de kanttekeningen zijn en wat exact per ontwikkelproject de financiële situatie is.

In dit voorstel informeren wij u over de huidige stand van zaken, dat inzicht geeft in toekomstige acties, financiële zaken en eindresultaten.

De beleidsbasis

In 1997 hebben het rijk, provincie, gemeente(n) en de waterschappen zich voorgenomen om de natuurgebieden Wieden en Weerribben te verbeteren en te vergroten. Het daaruit voortvloeiende beleid is vervat in het rapport "Perspectief voor Noordwest Overijssel, gebiedsgericht beleid Noordwest Overijssel". In deze provinciale beleidsnota zijn o.a. de volgende hoofdlijnen bepaald:

- keren van de achteruitgang van Wieden en Weerribben;
- duurzame ontwikkeling van landbouw, natuur, drinkwaterwinning met gunstige effecten voor de leefbaarheid;
- flankerend beleid ter compensatie van onttrekking van landbouwgrond;
- gunstig sociaal-economisch perspectief;
- versterken van groei in toeristische recreatieve bedrijvigheid;
- de ontwikkellocaties zijn aangegeven op de (bijgevoegde) kaart van Gebiedsgericht beleid;
- uitvoeringstermijn is circa 15 jaar (einde termijn 2012).

Gelet op genoemde uitvoeringstermijn is het zaak om de stand van zaken aan te geven en waar nodig acties te formuleren.

Van beleid naar uitvoering

Conform het aangegeven beleid zijn o.a. afspraken gemaakt met om via het creëren van recreatieve ontwikkelingen compensatie te bieden voor de omzetting van landbouwgronden in natuurgebieden. Deze nota gaat verder in op deze ontwikkelingen (de zogenaamde 'gele gebieden').

De gemaakte afspraken betreffen de volgende locaties (zie bijgevoegde kaart):

1. Oldemarkt (Mallegat)
2. Blokzijl (recreatiepunt "Tussen de Diepen")
3. (a en b) Vollenhove
4. Sint Jansklooster
5. de waterkruising ten noorden van Groot Verlaat te Steenwijk (het "Steenwijkermeer")
6. Kuinre (Havendijk)
7. Blankenham
8. Woon- en recreatie park Beulakerpolder te Giethoorn
9. Woon- en recreatie park Scheerwolde
10. Woon- en recreatie park Ossenzijl
11. Polder Giethoorn.

Van genoemde projecten zijn de volgende projectmatig gezien afgehandeld c.q. uitgevoerd:

1. Oldemarkt (Mallegat).

Dit bestemmingsplan is onherroepelijk en grotendeels uitgevoerd.

Locatie Slootland is in 2011 vergund en er zijn 20 woningen gerealiseerd. In totaal kunnen er nog 6² kappers worden gebouwd door de ontwikkelaar. Wordt in het reguliere werkproces afgerond.

2. Blokzijl.

Camping Tussen de Diepen is op basis van bestemmingsplanwijziging geheel gerenoveerd.

Momenteel zijn de laatste bouwplannen in ontwikkeling. Openbaar zwembad is in dit project aan deze camping gekoppeld. Laatste uitwerking kan via regulier werkproces.

3 a/b. Vollenhove en 4. Sint Jans klooster. Er zijn meerder recreatiepunten (her)ontwikkeld (onder meer 't Akkertien, chaletpark Heetveld en het zwembad te Vollenhove).

5. Waterkruising noordkant Groot Verlaat ("Steenwijkermeer");

Reeds in raadsbesluit van 10 september 2002 is bepaald dat de ontwikkeling bij Scheerwolde zal worden vergroot ten koste van deze locatie. Nadien is deze locatie niet meer geactiveerd.

6. Kuinre en 7. Blankenham: geen acties vermeldingwaardig.

De stand van zaken van de grote ontwikkellocaties (01-08-2012)

De overige projecten betreffen de grote ontwikkelingen in Ossenzijl, Scheerwolde en Giethoorn.

De projecten voorzien in de ontwikkeling van een woon- en recreatiepark per genoemde kern.

De toegepaste systematiek is dat er per locatie Samenwerkingsovereenkomsten zijn gesloten met betreffende ontwikkelaars waarna er afgestemde bestemmingsplannen in procedure zijn gebracht.

Afhankelijk van het planproces is overgegaan tot realisatie van de voorgenomen ontwikkelingen.

A. het project "Woon- en recreatieplan Weerribbenland".

Het project voorziet in realisatie van bouw van 60 recreatiewoningen, een haventje, een groepsaccommodatie, 6 permanente woningen en een beheerdergebouw ten noordoosten van Ossenzijl.

Het bestemmingsplan is op 18 september ongewijzigd vastgesteld door de raad.

B. het project "Woon- en recreatieplan Scheerwolde".

Het project voorziet in:

1. dorpsuitbreiding met 50 woningen met flankerend vaarwater en een haventje aan de zijde van het Steenwijkerdiep;
2. recreatiepark met 260 recreatiewoningen, voorzieningen, een waterplas en haven.

In nauw overleg met ontwikkelaar Euro Investors BV is in 2010 voor het totaal project besloten om het woonplan afgezonderd van het recreatieplan in procedure te brengen. Redenen hiervoor zijn geweest het feit dat voor het woonplan geen MER-procedure nodig is, terwijl eerder is aangegeven dat reclamanten geen inhoudelijke bezwaren hadden tegen genoemd woonplan.

De bouwrijpfase van de dorpsuitbreiding is recent gestart en de verkoop van de vrijstaande woningen is momenteel gaande.

Het recreatieve plandeel wordt momenteel uitgewerkt om te komen tot een ruimtelijke procedure.

C. het project "Woon- en recreatieplan Beulakerpolder (Bodelaeke)".

Het project bevat de volgende deelplannen:

- 50 hectare recreatiepark (191 recreatiewoningen, centrumvoorzieningen, een camping, een camperstandplaats en een jachthaven met 89 ligplaatsen);
- 47 permanente woningen
- 109 hectare nieuwe natuur;
- een nieuwe rondweg om de bebouwde kom rond het Van der Gootplantsoen.

Aangelegd is thans de natuur, de camping/camperstandplaats, de rondweg, een fietspad, een aantal infrastructurele voorzieningen, beschoeiing e.d.

Gebouwd zijn momenteel twee permanente woningen en een (beperkt) aantal recreatiewoningen. Momenteel heroverweegt ontwikkelaar de wijze van invulling van het plangebied (soort c.q. type van de (recreatie) woningen).

Financiën Gele Gebieden

In het verleden zijn er voor het project Gele Gebieden kredieten beschikbaar gesteld welke vanuit diverse reserves zijn gedekt. Door middel van dit voorstel zal krediet worden aangevraagd voor de uitvoering en verdere ontwikkeling van de diverse gele gebieden.

Het aan te vragen krediet zal uit vier onderdelen bestaan, te weten:

- Woon- en recreatieplan Weerribbenland (Ossenzijl)
- Recreatieplan Scheerwolde
- Woon- en recreatieplan Beulakerpolder
- Voorbereidingskrediet resterende "Gele Gebieden".

In het raadsbesluit van 19 juni 2012 is besloten af te zien van het aanleggen van de bypass Steenwijkerdiep – Wetering en is een bedrag van € 100.000,- van het krediet toegevoegd aan de Algemene reserve vrij besteedbaar. Na dit besluit bedraagt het totaal beschikbare krediet € 1.550.787,- zoals in onderstaande tabel is te zien

Voorstel bij deze kredietaanvraag is om het resterende krediet "Bypass Steenwijkerdiep – Wetering" van € 144.490,- vrij te laten vallen en toe te voegen aan de Algemene reserve vrij besteedbaar. Voorstel is nu ook het restant van het krediet "Resterende Gele Gebieden: onvoorzien" ter hoogte van € 143.954,- vrij te laten vallen.

Beschikbaar gestelde kredieten		Dekkingsmiddelen	
Voorbereidingskrediet Gele Gebieden	€ 283.287	Grote projecten	€ 1.000.000
Beulakerpolder	€ 967.500	Ontwikkelingsinvestering	€ 35.000
Bypass Steenwijkerdiep - Wetering	€ 250.000	Gebiedsgerichte projecten	€ 273.792
Resterende gele gebieden: onvoorzien	€ 150.000	Stelpost gemeentebegroting	€ 341.995
Vrijval krediet Bypass cf rbsl 19-6-2012	€ 100.000-	Vrijval krediet Bypass cf rbsl 19-6-2012	€ 100.000-
Totaal beschikbaar krediet	€ 1.550.787	Totale dekkingsmiddelen	€ 1.550.787

Hieronder is een overzicht van de totale kosten die gemaakt worden voor het project Gele Gebieden. Het betref kosten die in het verleden zijn gemaakt en kosten die nog gemaakt moeten worden. De totale kosten bedragen € 1.978.547,-. Het reeds beschikbare krediet is € 1.550.787,-. Voorstel is om de 2 restant kredieten "Bypass Steenwijkerdiep – Wetering" en "Resterende Gele Gebieden: onvoorzien" van in totaal € 288.444,- vrij te laten vallen ten gunste van de Algemene reserve vrij besteedbaar. Per saldo is er nog een krediet benodigd voor de totale kosten van € 716.204,- voor de totale kosten minus het saldo van beschikbaar krediet en vrij te vallen krediet (€ 1.978.547 -/- (€ 1.550.787 -/- € 288.444)) = (1.978.547 -/- 1.262.343).

Totale kosten Gele Gebieden	
Reeds gemaakte kosten	€ 1.050.360
Nog te maken kosten	€ 923.104
Verrekening voorb. Krediet w.o. Ossenzijl	€ 5.083
Totale kosten	€ 1.978.547

Reeds beschikbaar gesteld krediet	€ 1.550.787
Nog aan te vragen krediet	€ 716.204
Vrijval restant kredieten Bypass en Voorber. Krediet	€ 288.444
Totaal krediet	€ 1.978.547

Dekking	
Opbrengsten grond Ossenzijl	€ 890.481
Opbrengsten grond Scheerwolde	€ 209.472
Bijdrage van derden Scheerwolde	€ 105.000
Totale opbrengsten	€ 1.204.953

Dekking nog aan te vragen krediet	€ 716.204
-----------------------------------	-----------

Per saldo overschot	€ 488.749
----------------------------	------------------

Voor het reeds beschikbare krediet is dekking vanuit diverse bronnen, zoals hierboven is aangegeven. Het nog aan te vragen krediet van € 716.204,- wordt gedekt uit opbrengsten uit de verkoop van grond in Ossenzijl en Scheerwolde.

Ook wordt er in het recreatieplan Scheerwolde een bijdrage ontvangen van de ontwikkelaar. De totale opbrengsten bedragen € 1.204.953,-. Per saldo ontstaat een overschot van € 488.749,-. Derhalve hoeven er geen extra dekkingmiddelen uit reserves en voorzieningen aangewend worden. Voorstel is om dit verwachte overschot vrij te laten vallen ten gunste van de Algemene reserve vrij besteedbaar.

Voor een verdere onderbouwing van het aan te vragen krediet wordt verwezen naar de financiële bijlagen.

Financiën Grondexploitatie Scheerwolde

Momenteel wordt er in Scheerwolde een Recreatieplan ontwikkeld en een gedeelte met permanente woningbouw. Het Recreatieplan maakt onderdeel uit van de ontwikkeling van de Gele gebieden, waarvoor krediet wordt aangevraagd. Het gedeelte permanente woningbouw zal worden ontwikkeld als een grondexploitatie-project, binnen het grondbedrijf. Reden hiervoor is dat het een woningbouwontwikkeling betreft, met de daarbij behorende risico's. Voor deze ontwikkelingen is binnen het grondbedrijf een administratieve organisatie ingericht, waarbij ook rekening wordt gehouden met deze risico's. Voor dit project is een afzonderlijke grondexploitatie opgesteld en middels onderstaand overzicht wordt voor dit project krediet aangevraagd.

Kredietaanvraag

Op basis van de opgestelde grondexploitatie is een krediet benodigd van € 697.973,-. Dit krediet wordt aangevraagd voor de nog te maken kosten vanaf 1-1-2012, inclusief kostenstijging en rente. In onderstaande tabel wordt de kredietaanvraag onderbouwd. Dekking van dit krediet komt van de toekomstige grondopbrengsten en een bijdrage van een ontwikkelaar. De totale dekkingsmiddelen zijn € 1.074.932,-.

Totaal benodigd krediet, voor totale investeringskosten € 697.973

Dekking

Toekomstige grondopbrengsten verkoop kavels, incl. opbrengstenstijging	€ 892.869
Overige opbrengsten van gronden	€ 77.063
Bijdrage van ontwikkelaar	€ 105.000

Totale opbrengsten	€ 1.074.932
Overschot	€ 376.959

Het resultaat van deze grondexploitatie bedraagt op eindwaarde (31 december 2018) € 376.959,- voordelig. Op startwaarde (1 januari 2012) bedraagt het resultaat € 281.684,- voordelig.

Voor een verdere toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar de bijlagen.

Planttechnische risico's

De ontwikkeling Gele Gebieden omvat vier projecten op drie lokaties in de gemeente en betekent een toevoeging van zo'n 500 recreatie en 100 permanente woningen. Een programma met zo'n omvang neemt risico's mee, waarop ingespeeld moet worden. In het onderstaand overzicht worden de belangrijkste risico's benoemt en aangegeven hoe wij daar mee omgaan.

Naast genoemde planrisico's zijn er de volgende planspecifieke risico's te vermelden.

Woon- en recreatiepark "Weerribbenland"

- a. Mogelijkheid tot beroep Raad van State (een jaar vertraging, onzekerheid rechtskracht bestemmingsplan). Inschatting is op basis van een toezegging van ontwikkelaar aan de betreffende reclamant (maatwerk groene inrichting) dat men geen beroep zal instellen.
- b. Verkoop 6 permanente (grote) woningen. Dit is een risico dat bij de ontwikkelaar ligt en dat niet per direct een zwaar politiek/maatschappelijk belang betreft.

Woon- en recreatiepark Scheerwolde

1. woondeel

- a. Stagneren kavel- c.q. woningverkoop (ontwikkelaar/gemeente). Uiteraard heeft stagnatie maatschappelijk gezien een negatief effect. Verwachting is dat de gemeentelijke kavels binnen de planfase uitgegeven zijn. Aandachtspunt is wel om op korte termijn een partner te vinden voor realisatie en uitgifte van de sociale woningbouw.

2. recreatiedeel

- a. Opstellen van een wederzijds gedragen planconcept. Risico kan zijn dat een concept wordt voorgesteld waarin nut en meerwaarde voor de kern Scheerwolde niet (voldoende) tot uiting komt. De onderhandeling zal met dit belang rekening moeten houden.
- b. Ondertekenen van een Samenwerkingsovereenkomst inclusief eerder gemaakte financiële afspraken. Dit is niet direct een risico maar een opdracht. Daar waar afgeweken wordt van eerdere afspraken, zal overwogen moeten worden wat daarvan de effecten zijn.
- c. Afname door ontwikkelaar van afgesproken gemeentelijke percelen. Dit risico is ondervangen door zekerheden in te bouwen die schriftelijk zijn vastgelegd.
- d. Zienswijzen derden (procesvertraging RvS, onzekerheid onherroepelijkheid bestemmingsplan). Afhankelijk van het op te stellen ontwerp moet gelet op opgedane ervaringen er van uit worden gegaan dat beroep zal worden ingesteld. Risico op een negatieve uitspraak van de Raad van State moet worden beperkt door een goed onderbouwd plan op te stellen die (ruim) voldoet aan de gestelde eisen.

3. Woon- en recreatiepark Beulakerpolder (Bodelaeke)

- a. Verkoop van de woningen. Geen risico voor de gemeente; eveneens geen knelpunt.
- b. Contractpartner in gesloten overeenkomst wordt 'waargenomen' door andere ontwikkelaar. Risico moet worden beperkt door duidelijkheid in deze situatie te creëren.

- c. Te verlenen bouwvergunningen voor te wijzigen woningtypes. Procesrisico dat door goed overleg met betrokkenen en een juiste besluitvorming kan worden verkleind.
- d. Te wijzigen planconcept (o.a. meer recreatieve woningen ten koste van permanente woningen, extra botenloodsen, geen zwembad, verkleind centraal gebouw, aanpassing entreegebied). Zie onder c.
- e. Overdracht van infrastructurele voorzieningen. Op dit moment geen risico omdat dit des ontwikkelaar is. Wel heeft de gemeente een belangrijke rol in het kader van openbare ruimte. Dit dient op korte termijn te worden geregeld.

Conclusie is dat een aantal risico's voortvloeit uit het planproces dan wel uit het samenwerkingsproces en derhalve 'standaard' zijn. Een expliciet risico betreft de verkoopbaarheid van de woningen dat moeilijk voorspelbaar is op dit moment. Er is in genoemd perspectief geen onaanvaardbaar risico aanwezig. Een ingreep door de gemeente is derhalve niet nodig.

Bijlagen bij het voorstel   Gebiedskaart en vier financiële bijlagen

Ondertekening

De secretaris

S.S. Weistra

De burgemeester

M.A.J. van der Tas

Betrokken partijen

afdeling
adviseur

REO
Jan Mulder, tel.: 06-12994381, email:
jan.mulder@steenwijkerland.nl

behandeld in raadscommissie

ja,
nee

Raadsbesluit

Steenwijk, 5-2-2013
Nummer: 2012/93

De raad van de gemeente Steenwijkerland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 22-1-2013, nummer 2012/93;

besluit:

- de exploitatie Gele Gebieden met een totale investering van € 1.978.547,- vast te stellen;
- het restant krediet van "Bypass Steenwijkerdiep – Wetering" ad € 144.490,- vrij te laten vallen ten gunste van de Algemene Reserve vrij besteedbaar;
- het restant krediet van "Resterende Gele Gebieden: onvoorzien" ad € 143.954,- vrij te laten vallen ten gunste van de Algemene Reserve vrij besteedbaar;
- het benodigde resterende uitvoeringskrediet van € 716.204,- (€ 1.978.547 -/- € 1.262.343) beschikbaar te stellen en hiervoor de begroting te wijzigen. Het benodigde krediet wordt gedekt uit de grondopbrengsten à € 1.099.953,- en bijdragen van derden à € 105.000,-;
- het te verwachten resultaat van € 488.749,- vrij te laten vallen ten gunste van de Algemene Reserve vrij besteedbaar.

- de grondexploitatie Scheerwolde, met een totale investering van € 697.973 vast te stellen;
- het uitvoeringskrediet van € 697.973 beschikbaar te stellen en hiervoor de begroting te wijzigen. Het krediet wordt gedekt door de toekomstige grondopbrengsten van € 969.932 en een bijdragen van de ontwikkelaar à € 105.000;
- het verwachte resultaat per 31 december 2018 van € 376.959 voordelig, ten gunste te brengen van de Algemene Reserve Grondexploitatie.

De raad voornoemd,
de griffier,

A. ten Hoff

de voorzitter,

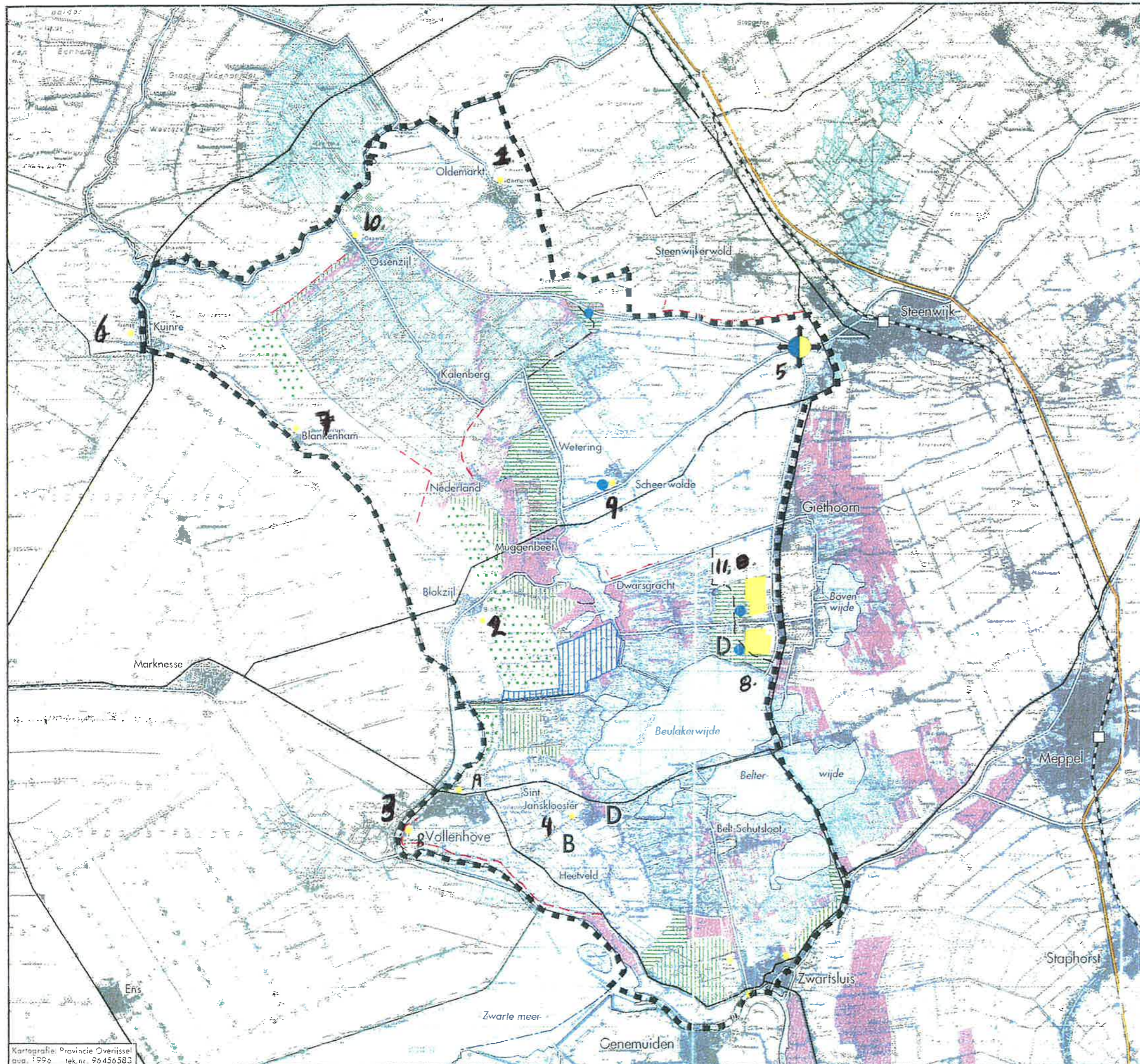
M.A.J. van der Tas

Terug naar het agendapunt

5.2. Ontwikkeling woon- en recreatieparken in de Gele Gebieden - bijlage kaartje perspectief voor NW Overijssel ([terug naar agendapunt](#))

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Perspectief voor Noordwest-Overijssel gebiedsgericht beleid (concept mei 1996)

BESTAAND

- Relatienota reservatsgebied
- Relatienota beheersgebied
- Natuurgebied

TE ONTWIKKELEN (indicatieve locaties)

- Gebied waarbinnen een ecologische verbindingszone wordt bepaald
- Reservatsgebied (nieuw)
- Gebied waarbinnen beheersovereenkomsten kunnen worden afgesloten
- Natuurontwikkeling
- Verblifsrecreatie en dagrecreatie
- Uitbreidingsmogelijkheden
- Open water
- Gebied waarbinnen drinkwaterwinning wordt gerealiseerd
- D** Varianten drinkwaterwinning
- B** Aanleg bos- en landschapselementen
- Landbouwkundige verbetering
- Mogelijke vaarverbinding
- Fietspaden

OVERIGE AANDUIDINGEN

- Bestaande bebouwing
- Water
- Vaarwegen / kanalen
- Autosnelweg
- Hoofdwegen
- Overige wegen
- Spoorlijn
- Grens projectgebied
- Provinciegrens

Benoort bij besluit van de raad van Braderwieda, d. 12 NOV. 1995 nr. 12
Mij bekend.
per pante-recorders

Einde bijlage: 5.2. Ontwikkeling woon- en recreatieparken in de Gele Gebieden - bijlage kaartje perspectief voor NW Overijssel

Terug naar het agendapunt

6.0. Uitvoering Visie stadsranden Vollenhove - Blokzijl - raadsvoorstel ([terug naar agendapunt](#))

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Voorstel aan de raad

Aan de gemeenteraad
Gemeente Steenwijkerland
Vendelweg 1
8331 XE Steenwijk

Steenwijk, 12-5-2015
Nummer voorstel: 2015/31

Voor raadsvergadering d.d.: 26-05-2015

Agendapunt:

Onderwerp:

Uitvoering visie stadsranden Vollenhove – Blokzijl

Conceptbesluit:

Aan de raad van de gemeente Steenwijkerland wordt voorgesteld te besluiten:

een krediet beschikbaar te stellen van € 24.910 voor het laten opstellen van een uitvoeringsplan voor een strand te Vollenhove en te dekken door te beschikken over:

- a. een bedrag van € 14.910 ten laste van de provinciale subsidie Duurzaam Ontwikkelen;
- b. een bedrag van € 10.000 ten laste van de Algemene reserve vrij besteedbaar.

Inleiding

Op 20 juni 2014 heeft u de visie Stadsrandzones met kwaliteit, Vollenhove – Blokzijl vastgesteld en kennis genomen van het voorlopige Uitvoeringsprogramma en het verslag van het planproces.

In het Uitvoeringsprogramma zijn concrete en uitvoeringsgerichte projecten voor Vollenhove en Blokzijl opgesteld en wordt nader ingegaan op de rollen van de partijen en het procesverloop: hoe kom je van idee naar uitvoering?

De gemeente heeft verschillende rollen: toetsers van het publiekrechtelijk kader, soms initiatiefnemer bij concrete uitvoeringsprojecten, stimulator en facilitator van initiatieven. De plaatselijke belangen hebben een belangrijke rol in bewonersinitiatieven als eerste aanspreekpunt. Daarnaast voeren ze regie, nemen initiatieven, stimuleren en faciliteren. Door de terugtrekkende overheid wordt de rol van plaatselijke belangen groter en belangrijker. Dit vraagt extra inspanningen maar ook een toenemende vraag naar kennis op verschillende vlakken.

De plaatselijke belangen van Vollenhove en Blokzijl willen graag hun medewerking verlenen aan het realisatie van projecten uit de Uitvoeringsagenda. Ze hebben immers zelf aan de wieg gestaan van de visie en het Uitvoeringsprogramma.

In het Uitvoeringsprogramma zijn naast vele ideeën ook een aantal concrete projecten opgenomen: de realisatie van een strand aan het Vollenhoverkanaal en de versterking van de entree van Vollenhove.

Versterking entree Vollenhove

Uitvoering van dit project wordt gecombineerd met de herinrichting van het Kerkplein. Hiervoor ontvangt u een separaat raadsvoorstel.

Strand Vollenhoverkanaal

Een veel genoemde wens van de bevolking van Vollenhove is een strand. De exploitant van camping 't Akkertien en eigenaar van een groot deel van het terrein aan het Vollenhoverkanaal heeft aangegeven dat hij bereid is hierin te investeren. Eerste stap daartoe is om samen met de gemeente een plan op te stellen. Voor het opstellen van een uitvoeringsplan heeft de provincie in het kader van de subsidie Duurzaam Ontwikkelen een subsidie van € 14.910 beschikbaar gesteld. Met deze financiële bijdrage van de provincie kan een stedenbouwkundig bureau worden ingeschakeld voor het vervaardigen van een uitvoeringsplan op basis van de bouwstenen uit de visie Stadsrandzones met kwaliteit, Vollenhove – Blokzijl. Naast het stedenbouwkundig bureau is er sprake van zgn. (niet-subsidiabele) plankosten. Naast het inschakelen van vakspecialisten (stedenbouw, verkeerskunde en planologie) gaat het daarbij om projectleiding.

Nadat een Uitvoeringsplan is opgesteld zullen ten behoeve van de uitvoering fondsen beschikbaar moeten worden gesteld. In eerste instantie komen de investeringen volledig voor rekening van de initiatiefnemer. Afhankelijk van de planvorming zijn mogelijk aanvullende investeringen in de openbare ruimte noodzakelijk. Daarvoor kan wederom een beroep worden gedaan op de provinciale subsidieregeling Duurzaam Ontwikkelen (maximale bijdrage € 100.000). Mocht daarvan sprake zijn dan zullen wij u middels een separaat raadsvoorstel vragen om een uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen.

Financiën

Enkel gemeenten en waterschappen kunnen een aanvraag indienen in het kader van de subsidieregeling. Particulieren en bedrijven komen hiervoor niet in aanmerking.

Opstellen Uitvoeringsplan strand Vollenhove

Inschakeling extern adviseur	€ 14.910	
Plankosten	<u>€ 10.000</u>	€ 24.910
Dekking:		
Subsidie Duurzaam Ontwikkelen	<u>€ 14.910</u>	
	€ 10.000	

Wij stellen u voor het bedrag van € 10.000 een krediet beschikbaar te stellen ten laste van de Algemene reserve vrij besteedbaar (stand per heden: € 5.214.000)

Ondertekening

De secretaris

De burgemeester

S.S. Weistra

M.A.J. van der Tas

Betrokken partijen

afdeling

REO

adviseur

Henk Kloosterman, tel.: 06-51388429,

behandeld in raadscommissie

email: henk.kloosterman@steenwijkerland.nl

ja, nl. 12 mei 2015

Raadsbesluit

Steenwijk, 26-5-2015
Nummer: 2015/31

De raad van de gemeente Steenwijkerland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 12-5-2015, nummer 2015/31;

b e s l u i t :

een krediet beschikbaar te stellen van € 24.910 voor het laten opstellen van een uitvoeringsplan voor een strand te Vollenhove en te dekken door te beschikken over:

- a. een bedrag van € 14.910 ten laste van de provinciale subsidie Duurzaam Ontwikkelen;
- b. een bedrag van € 10.000 ten laste van de Algemene reserve vrij besteedbaar.

De raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,

A. ten Hoff

M.A.J. van der Tas

Terug naar het agendapunt

6.1. Uitvoering Visie stadsranden Vollenhove en Blokzijl - bijlage Uitvoeringsprogramma Stadsrandenvisie VollenhoveBlokzijl Mei2014 ([terug naar agendapunt](#))

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Stadsrand- zones met kwaliteit

Vollenhove en Blokzijl

Uitvoeringsprogramma

Mei 2014

Sandra van Assen **Stedenbouw**

ANK BLEEKER EN ANNEKE NAUTA LANDSCHAPSARCHITECTEN / BNT

bureau ruimtewerk
projectmanagement en gebiedsontwikkeling

Stadsrand- zones met kwaliteit

Vollenhove en Blokzijl

Uitvoeringsprogramma

Mei 2014

Inhoudsopgave

1	Aanleiding	7
2	De visie als kader	7
3	Relatie visie en initiatieven	8
4	Totstandkoming uitvoerings- programma	8
5	Partijen en rollen	10
6	Procesverloop: van idee tot uitvoering	11

Colofon

Bijlage 1:	Uitvoeringsprogramma Vollenhove
Bijlage 2:	Uitvoeringsprogramma Blokzijl

Zicht vanaf de Grote Kerk in Vollenhove richting de Noordoostpolder

---

Aan de slag Hoe verder?

---

1 Aanleiding

Aan de slag met de randen. Dat is het doel van de visie "Stadsrandzones met kwaliteit, Vollenhove en Blokzijl" en van de vele partijen die eraan hebben meegewerkt. De visie is in samenspraak met de steden opgesteld. Vanuit o.a. het participatieproces van de visie zijn veel ideeën verzameld. De gemeente Steenwijkerland bereidt zich voor op haar nieuwe rol. Ze wil co-creërend zijn door uit te nodigen, ruimte te bieden aan initiatieven van onderop, koestert dus bewonersinitiatieven en zet in op het stimuleren van eigen kracht. Van belang is daarvoor om de condities te creëren om initiatieven optimaal van onderop te laten ontstaan en dat deze ideeën/initiatieven in een helder proces worden begeleid tot eventuele uitvoering. Er zijn voldoende ideeën en plannen om de randen van beide steden aantrekkelijker, duurzamer en leefbaarder te maken. Deze ideeën worden in het uitvoeringsprogramma gebundeld, geprioriteerd en op weg geholpen naar realisatie. De visie geeft aan welke kwaliteit waar wenselijk is en hoe initiatieven hierin zouden kunnen passen. De visie is een inspiratiedocument waar is gekeken naar de huidige situatie en de kansen voor de toekomst en beschrijft de gewenste richting van de droomsituatie. Het betreft geen vast omlijdend eindplan. De visie biedt ruimte om de komende jaren initiatieven, waar mogelijk, te voorzien van maatwerk. De visie geeft aan welke voorwaarden zijn verbonden aan de verschillende plekken in de randen. Het uitvoeringsprogramma draagt bij aan de vertaling van de visie naar concrete projecten. Het geeft een overzicht van uitvoeringsprojecten en ontwikkelprojecten. Het verschil tussen een uitvoerings- en ontwikkelproject is dat het eerste concreter

is qua haalbaarheid en dat bij het tweede de haalbaarheid moet worden onderzocht. In het uitvoeringsprogramma is voor de ideeën en initiatieven een procesbeschrijving op hoofdlijnen opgenomen. Zodat initiatiefnemers ideeën kunnen uitwerken tot concretere initiatieven, vervolgens tot projecten om ten slotte tot uitvoering te komen en dus echt aan de slag kunnen.

2 De visie als kader

In de visie staan de thema's en ambities verwoord, die gemeente, provincie, plaatselijke belangen en de vele betrokken en bevroegde bewoners, gebruikers en ondernemers delen. Bij de uitwerking van de ideeën en plannen is het van belang dat de gemeente vanuit haar publieke rol kan sturen en toetsen aan de kaders die de visie heeft aangegeven. De gemeente kan initiatieven faciliteren of de gemeente kan ontwikkelingen zelf actief oppakken of gezamenlijk met (andere) initiatiefnemers of marktpartijen. Daarnaast is de visie bedoeld als inspiratiedocument en kader voor alle partijen die in de stadsranden aan de slag willen. De ontwikkelkaders uit de visie geven aan waarbinnen de ontwikkelingen kunnen plaatsvinden en de initiatieven worden aan deze kaders getoetst. Centrale thema's waarop wordt getoetst zijn:

1. Versterken beleving en gebruik van het water.
2. Aantrekkelijke en herkenbare entrees, zowel vanaf de weg als vanaf het water.
3. Aantrekkelijke (recreatieve) netwerken en routes.

4. Versterken beeldkwaliteit en aanzichten randen met voldoende speelruimte voor mogelijke initiatieven.
5. Samenwerken aan een duurzame aanpak van de stadsranden.

3 Relatie visie en initiatieven

De 12 opgaven en ambities uit de visie staan hieronder genoemd. Deze bieden een duurzaam toetsingskader voor de initiatieven en projecten in de stadsranden. Ze vormen het fundament voor de visie en dienen als toetsingskader voor (nieuwe) initiatieven.

1. Wordt met dit initiatief voortgebouwd op de landschappelijke en stedenbouwkundige onderleggers?
2. Vergroot dit initiatief de zichtbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid van het water en de oevers?
3. Draagt het initiatief bij aan verzorgde stadsranden en de aanpak van rommelige randen?
4. Versterkt het initiatief het recreatieve netwerk op land en water?
5. Draagt het initiatief bij aan aantrekkelijke en multifunctionele entrees?
6. Draagt het initiatief bij aan het streven om meer te doen met het verleden?
7. Worden met het initiatief zichtrelaties gerespecteerd, hersteld en versterkt?
8. Versterkt het initiatief de recreatieve (verblijfs)kwaliteit?
9. Heeft het initiatief aandacht voor beeldkwaliteit?
10. Biedt het initiatief ruimte voor economische ontwikkeling en sociaal-economische vitaliteit?
11. Biedt het initiatief ruimte aan (nieuwe) initiatieven van onderop?
12. Draagt het initiatief bij aan het consequent duurzaam handelen gericht op de verduurzaming van de randen en een meer collectieve aanpak?

4 Totstandkoming uitvoeringsprogramma

Vanuit onder andere het participatieproces zijn meer dan 150 ideeën verzameld voor de stadsranden. De verzamelde ideeën zijn groot en klein, groen en rijp en voor oud en jong. Het is niet mogelijk deze ideeën allemaal tegelijkertijd en op korte termijn tot uitvoering te brengen. Daarom is voor de periode 2014-2016 gekozen voor een clustering en prioritering. De uitvoerings- en ontwikkel-

projecten voor de periode 2014-2016 zijn weergegeven in de tabel 'Uitvoeringsprogramma 2014-2016', die is opgenomen in de bijlage. De indeling sluit aan op de deelgebieden in de visie, voor Vollenhove: Zuidrand, Oostrand, Noordrand, Westrand, en voor Blokzijl: Zuid- en westrand en Noord- en oostrand.

Op welke manier is er geclusterd en geprioriteerd?

Clustering is het samenvoegen van een aantal ideeën.

Clustering gebeurt met een set ideeën die:

- Vergelijkbaar zijn, grote overeenkomsten hebben (zelfde aard of zelfde plek).
- Tegelijkertijd kunnen worden uitgevoerd.
- Op zichzelf klein van omvang zijn, maar samen elkaar kunnen versterken.

Prioritering gebeurt op basis van de visie. Daarbij is gekeken naar de volgende criteria:

- Ideeën die liggen in of bijdragen aan de stadsranden.
- Ideeën die als inspiratie kunnen dienen en een aanjaagfunctie hebben voor nieuwe ideeën.
- Ideeën die 'quick-wins' en 'no-regret' zijn; leveren een bijdrage aan de visie en kunnen zonder meer worden uitgevoerd.

- Ideeën die kunnen worden uitgevoerd binnen bestaande programma's.
- Ideeën die structuurversterkend zijn en als randvoorwaarde optreden voor de visie.
- Ideeën die zicht hebben op financiering.
- Ideeën waarvoor breed draagvlak is.

Zuidwestrand Blokzijl (links) en De Voorst vanaf het Vollenhoverkanaal (rechts)

Van idee naar uitvoering:

5 Partijen en rollen

Voor de diverse uitvoerings- en ontwikkelprojecten hebben de verschillende partijen (initiatiefnemers, actoren, besluitvormende organisaties) verschillende rollen en verantwoordelijkheden. De mogelijke initiatiefnemers worden hieronder toelicht.

Rol gemeente Steenwijkerland

De gemeente Steenwijkerland heeft verschillende rollen als het gaat om de initiatieven voor de stadrandzones. Vanuit de visie gezien is er voor de gemeente een duidelijke rol als toetsers van het publiekrechtelijk kader. Daarnaast zal de gemeente in sommige gevallen regie voeren, het initiatief nemen en kwartiermaken. Daarnaast is een belangrijke rol het faciliteren van initiatieven en in sommige gevallen het stimuleren van initiatieven.

Rol Belangenvereniging Vollenhove Stad / Plaatselijk Belang Blokzijl

De plaatselijke belangen hebben een belangrijke rol in bewonersinitiatieven en nemen daardoor een bijzondere positie in binnen de gemeente Steenwijkerland. De gemeente stimuleert om initiatieven in eerste instantie met plaatselijke belangen te bespreken. Zij hebben net als de gemeente verschillende rollen zoals: regie voeren, initiatief nemen, kwartiermaken, faciliteren en in sommige gevallen initiatieven stimuleren. Een belangrijke rol is het inschatten van maatschappelijke risico's en baten. Bij de rol van de plaatselijke belangen wordt gebruik gemaakt van de bestaande structuur van het kernenbeleid (met de coördinator wijken en kernen). De plaatselijke belangen krijgen financiële middelen, het zogenoemde kernengeld van de gemeente. Op basis van de matrix dorpsplannen kunnen ideeën vanuit de bevolking, via de plaatselijke belangen, worden uitgevoerd. De plaatselijke belangen kunnen jaarlijks projecten opvoeren voor financiële ondersteuning (cofinanciering) en zorgen (eventueel samen met initiatiefnemers, gemeente of andere partijen) voor de uitvoering. Daarbij is het nadrukkelijk niet zo dat de plaatselijke belangen alles zelf uitvoeren. Zoals hierboven aangegeven hebben ze verschillende rollen. Ideeën vanuit de stadrandvisie waarbij de leefbaarheid van de steden een belangrijk aspect is, worden door de plaatselijke belangen getoetst. Toetsing bij de plaatselijke belangen vindt plaats via algemeen bekende toetsingscriteria. De plaatselijke belangen hebben zicht op ideeën en kunnen ideeën mogelijk clusteren en prioriteren.

Rol overige initiatiefnemers (ondernemers en particulieren)

Er zijn diverse ondernemers, instellingen, samenwerkingsverbanden en particulieren die mogelijk initiatiefnemer zijn voor projecten. Daarnaast zijn zij voor sommige projecten betrokkene of belanghebbend. Zij zijn zelf verantwoordelijk voor de realisatie van eigen projecten. Natuurlijk dienen deze te passen binnen de visie. Zij kunnen met hun projecten tevens bijdragen aan projecten van anderen. De visie op de stadsranden is gemaakt om partijen en initiatieven te verbinden om meerwaarde te creëren. Combinatie van projecten leidt tot win-winsituaties. Voor alle partijen in de stadsranden kan samenwerking kansen bieden. De gemeente en de plaatselijke belangen zullen een actieve rol vervullen bij het stimuleren, verder brengen en aanjagen van samenwerkingen. Dit doen zij door in gesprek te gaan, deskundigheid en kennis aan te bieden en samenwerkingen mee te initiëren.

6 Procesverloop: van idee tot uitvoering

Wat betreft het proces van de (nieuwe) initiatieven sluit dit uitvoeringsprogramma aan op de bestaande werkwijze van de gemeente. Dit is verbeeld in het processchema op de volgende pagina. Op het moment dat een initiatief niet past in de visie of in het beleid zal men maatwerk hanteren. Dit betekent dat de gemeente samen met de initiatiefnemer gaat kijken hoe of waar het idee of initiatief wel zou kunnen passen. Doel is het verder brengen van ieder waardevol idee of initiatief. Het effectief begeleiden en dus kansen bekijken, maatschappelijk belang afstemmen en het verbinden van partijen. Dit past bij de veranderende, meer faciliterende rol van de gemeente. Een deel van de nieuwe initiatieven voor de stadsrandzones zal bij de plaatselijke belangen binnenkomen dan wel worden geïnitieerd. Het deel dat niet via de plaatselijke belangen binnenkomt en waar de gemeente aanspreekpunt is, verloopt zoals in het schema is aangegeven. Op het moment dat leefbaarheid een belangrijk aspect is bij deze initiatieven worden ze, via de coördinator wijken en kernen, alsnog voorgelegd aan de plaatselijke belangen. De gemeente is verantwoordelijk voor een verankering van de visie richting de plaatselijke belangen en alle overige actoren.

Zuidrand Blokzijl

Het proces om te komen van idee naar uitvoering kan als volgt worden beschreven (zie ook figuur op linker pagina):

Idee → Initiatief (plan, plek, partij) → Project → Uitvoering

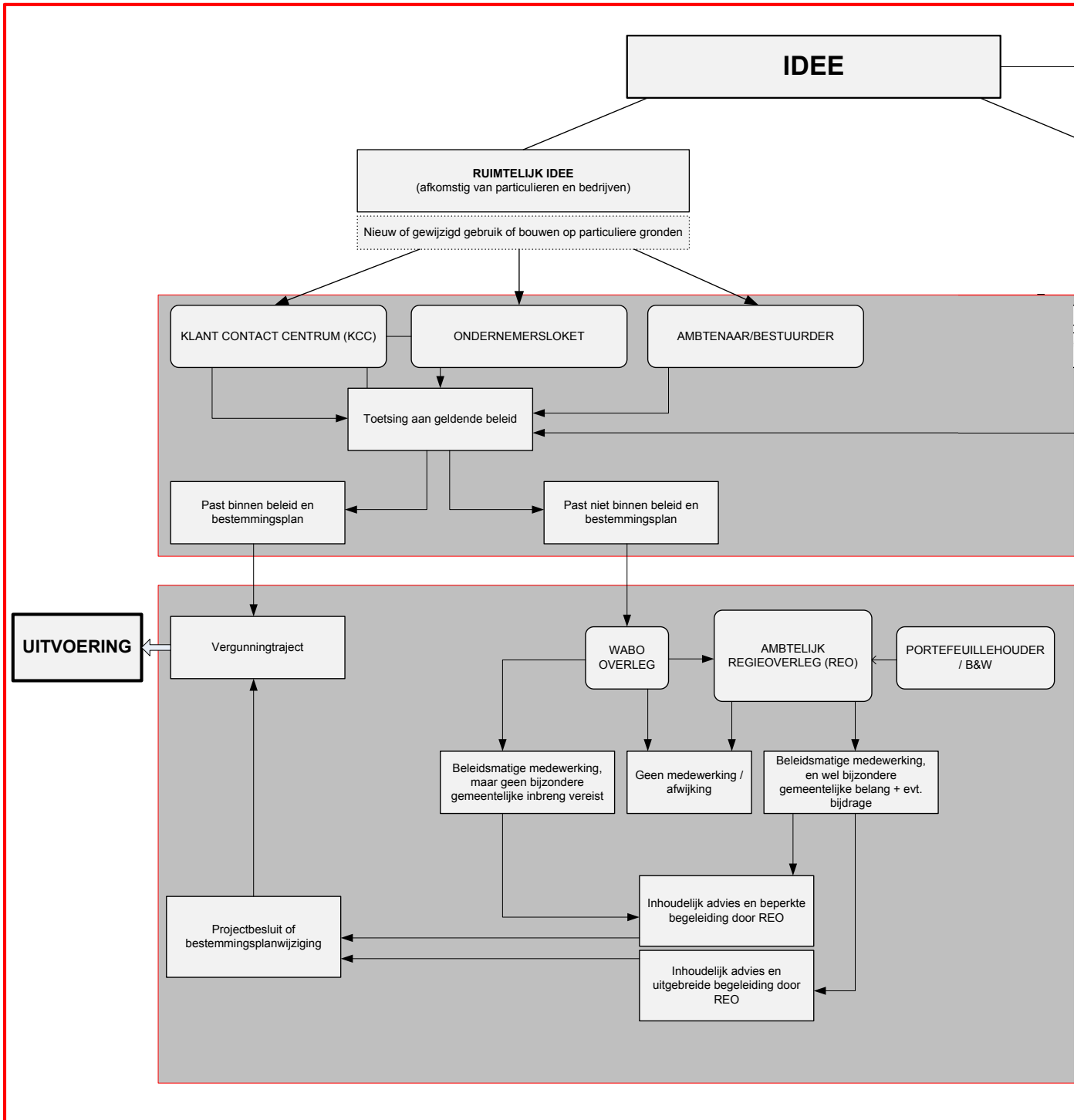
Idee:

- Iemand met een idee (de initiatiefnemer) meldt zich ofwel bij de gemeente ofwel bij de plaatselijke belangen.
- De gemeente en/of plaatselijke belangen geven de initiatiefnemer aan hoe hij/zij dit idee verder uit kan werken tot een initiatief dat concreet genoeg is voor vervolg. Bij een plan, hoort een plek en een partij (een initiatiefnemer die de trekkersrol kan vervullen).
- Indien het idee de leefbaarheid van de stad kan beïnvloeden dan toetsen de plaatselijke belangen het idee op draagvlak.
- Plaatselijke belangen kijken of samenwerking met andere ideeën of meekoppelkansen met bestaande projecten mogelijk is.
- De gemeente toets het idee globaal aan de relevante beleidskaders en kijkt of het past. Past een waardevol idee niet dan kijkt de gemeente hoe het op een andere wijze verder gebracht zou kunnen worden.

De vlag van Vollenhove bij de entree van de Buitenhaven

proces idee – initiatief – project – uitvoering

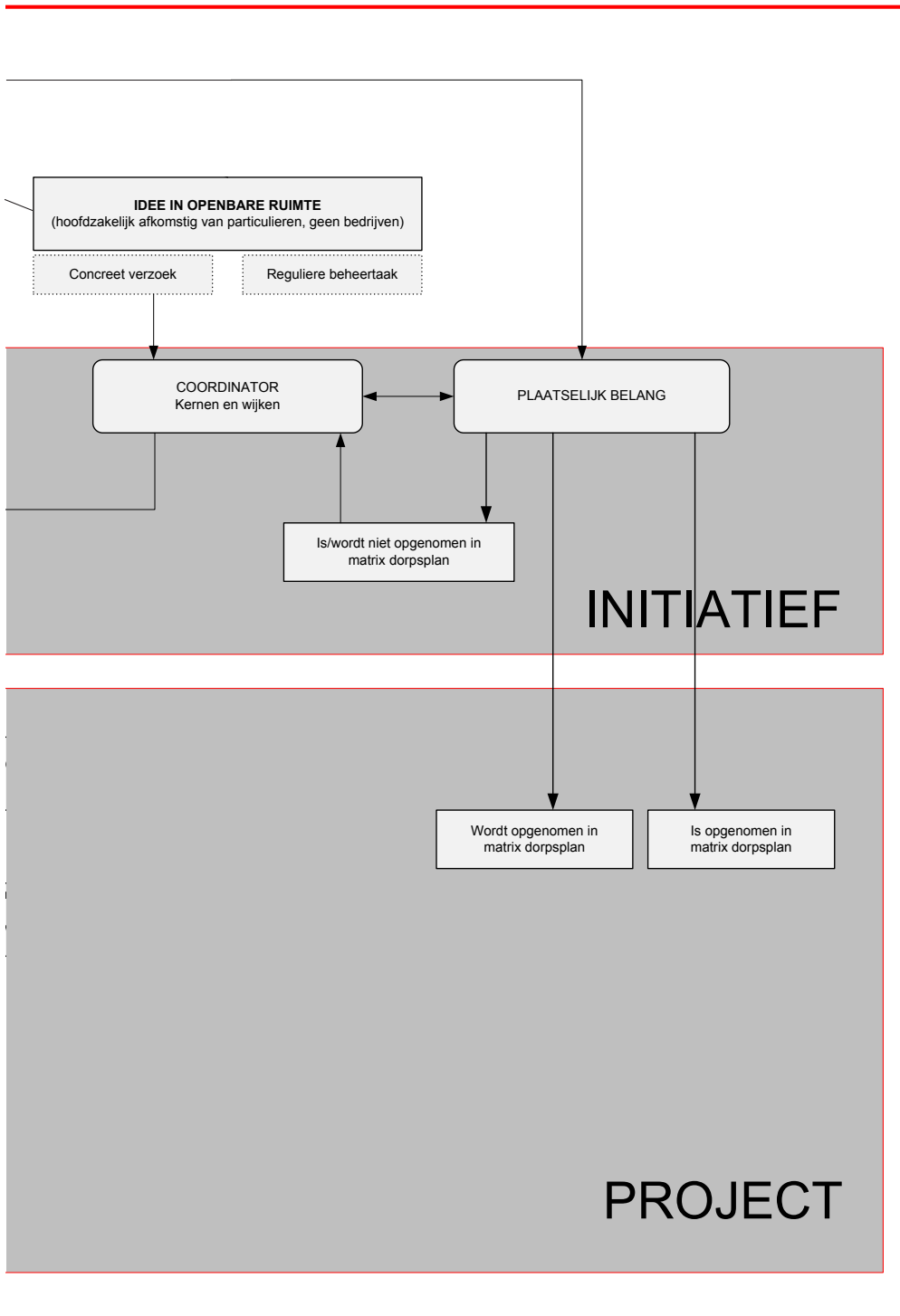

Noot bij processchema

Wabo = Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

regie (REO) = Regieoverleg is een ambtelijk overleg waarin plannen op haalbaarheid worden beoordeeld

Matrix dorpsplan = Plan op dorps- en wijkniveau met financiering

Zicht door de Sas naar de Kolk in Blokzijl

Initiatief:

- Een initiatief is een verder uitgewerkt idee. Hierbij is duidelijk wie de trekker/initiatiefnemer is, of en wie de overige betrokken partijen zijn, of én welke financiering er nodig of mogelijk is.
- De gemeente toetst het initiatief aan de stadsrandenvisie en overige beleidskaders.
- Gemeente geeft initiatiefnemer aan wat nodig is voor het uitwerken van het initiatief tot project. Dit kan door bijvoorbeeld nadere onderzoeken te verrichten, misschien is een vergunning nodig of moet er een procedure worden gevolgd zoals een wijziging van het bestemmingsplan. Zodoende wordt bij de initiatiefnemer duidelijk welke stappen nog verricht moeten worden voordat tot uitvoering kan worden overgegaan. Met die informatie kan de initiatiefnemer overgaan tot het opstellen van een projectplan.
- Daarnaast wordt gekeken naar mogelijkheden voor financiering (gereserveerde gelden of cofinanciering vanuit o.a. plaatselijke belangen, subsidies, fondsen, giften, et cetera).

Om van initiatief naar project te komen zijn handreikingen beschikbaar. Deze zijn via de website van de gemeente Steenwijkerland en vervolgens de sub site 'kernen en wijken' beschikbaar. Zoals een aanvraagformulier voor koppengeld, een checklist voor onderzoeken en procedures, een checklist voor financiering en een routeboekje voor ontwikkeling en een actorenlijst (met wie krijg je te maken, wie kan je waarvoor inzetten?).

Project:

- De initiatiefnemer stelt een projectplan op met daarbij een planning en een begroting.

Uitvoering:

- De initiatiefnemer voert het project zelf uit of begeleidt de uitvoering van het project.

Colofon

Het project 'Stadsrandzones met kwaliteit Vollenhove en Blokzijl' is een pilot in het kader van het provinciale project 'stadsrandzones met kwaliteit'.

Sandra van Assen Stedenbouw is door gemeente Steenwijkerland gevraagd het adviesteam te vormen voor het proces en de totstandkoming van de visie en dit uitvoeringsprogramma.

Er zijn ruim honderd gesprekken gevoerd in de stadsranden met bewoners, ondernemers en recreanten. Er is in meerdere inspirerende werksessies samengewerkt met een klankbordgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van de stadsbelangen en vertegenwoordigers van de havens, het waterschap, gemeente Noordoostpolder en de ondernemersvereniging. Er zijn twee initiatievenmarkten georganiseerd in beide steden, waar veel belangstellenden, bewoners, ondernemers en collectieven ideeën hebben geleverd en suggesties hebben gedaan

voor de randen. Er zijn enquêtes gehouden in de havens. Er is een onvergetelijke SWOT-analyse gehouden vanaf het water met diverse experts en stakeholders op 't Venose Skutien, de VN66, onder aanvoering van de schipper en Reinier Steensma. De opbrengst van alle gesprekken en samenwerking is gebundeld in een separaat document, zodat deze waardevolle input niet verloren gaat.

Graag bedanken we alle partijen en betrokkenen voor hun actieve participatie en feedback. Daarnaast bedanken we de projectleider en het kernteam voor hun geduld en onaflatende enthousiasme en vertrouwen.

We wensen iedereen een doorgaand en inspirerend proces in deze twee stadrandzones met kwaliteit!

Mei 2014

*mede mogelijk
gemaakt door*

provincie
Overijssel

Sandra van Assen **Stedenbouw**

ANK BLEEKER EN ANNEKE NAUTA LANDSCHAPSARCHITECTEN / BNT

bureau **ruimtewerk**
projectmanagement en gebiedsontwikkeling

Projectteam:

Gemeente Steenwijkerland

Henk Kloosterman, Auke Tiersma, Petra Wagenaar,
Marja van den Broek, Chris Teurlinckx, Paul van den Berg,
Kor van der Velde

Provincie Overijssel

Jan Roozenbeek, Carla van Hooff, Karin Komdeur

Adviesteam:

Sandra van Assen Stedenbouw

Sandra van Assen

buro MA.AN

Herman Reezigt, Gerjan Timmerman, Anne-Will Dekker,
Noor Schröder

Bleeker en Nauta Landschapsarchitecten

Anneke Nauta, Ank Bleeker

Ekwadraat

Hielke Westra, Thomas Kokshoorn

Ruimtewerk

Monique Schuttenbeld, Dinant Hommes,
Sabien Bouwmeester

Waterrecreatie Advies

Reinier Steensma

In nauwe samenwerking met:

Stimuland

Renske de Man

Bijlage 1:   Uitvoeringsprogramma Vollenhove**Vollenhove 1. Zuidrand**

	Project	Initiatiefnemer	Actoren / Bevoegd gezag
*	<i>Naam project + locatie</i>	<i>Naam</i>	
UP	Moestuinen en eetbare struiken rand Vollenhove Zuid	Transition Town Vollenhove	Gemeente + grondeigenaren
UP	Opstellen aanpak onaffe wijken en randen	Gemeente	Gemeente
UP	Onderzoek verder versterken routenetwerk	Gemeente	Gemeente + grondeigenaren

Vollenhove 2. Oostrand

	Project	Initiatiefnemer	Actoren / Bevoegd gezag
*	<i>Naam project + locatie</i>	<i>Naam</i>	
UP	Versterken randen van de wijken	Gemeente	Gemeente
OP	Aanbrengen groenstructuren op strategische plekken	Gemeente	Gemeente, grondeigenaren
OP	Versterken groenstructuur Oppen Swolle en N331	Gemeente	Gemeente, grondeigenaren

Vollenhove 3. Noordrand

	Project	Initiatiefnemer	Actoren / Bevoegd gezag
*	<i>Naam project + locatie</i>	<i>Naam</i>	
UP	Onderzoeken natuurwaarden en ontwikkelen plan voor recreatieve ontwikkeling (o.a. toegankelijk maken van het water)	Gemeente	Gemeente, provincie (Natura- 2000)
UP	Versterken routestructuren		Gemeente, grondeigenaren
UP	Onderzoek naar mogelijkheid gebruik platte daken voor plaatsen zonnepanelen		Royal Huisman

Vollenhove 4. West

	Project	Initiatiefnemer	Actoren / Bevoegd gezag
*	<i>Naam project + locatie</i>	<i>Naam</i>	
OP	Strand Vollenhove	Camping 't Akkertien	Gemeente, waterschap
OP	Punterwerf nabij de haven van Vollenhove + helling achter havenpier	Hans Tukker	Gemeente
UP	Versterken entree Vollenhove (tussen parkeerterrein en Seidel)	Gemeente	Gemeente
OP	Versterken beleving Vollenhove aan zee	Gemeente	Gemeente, gemeente NOP, grondeigenaren, natuurmonumenten
OP	Versterken aanzicht en terreininrichting Royal Huisman (in combinatie met uitbreiding)	Royal Huisman	Royal Huisman, gemeente
UP	Herstel Kaap de Voorst		Gemeente, waterschap, grondeigenaren, provincie
UP	Uitbreiding wandelmogelijkheid langs Kadoelermeer	Gemeente	Gemeente, waterschap, natuurmonumenten

UP = Uitvoeringsproject

OP = Ontwikkelproject

Relatie met visie	Relatie met visie	Planning	Financiën
<i>Bijdrage ambities</i>	<i>Centrale thema's</i>		<i>Budget</i>
1-3-5-7-8-9-11-12	4-5	2014-2015	?
1-2-3-7-9-12	2-4	2014-2015	-
1-2-4-7-8	3	2014-2015	-

Relatie met visie	Relatie met visie	Planning	Financiën
<i>Bijdrage ambities</i>	<i>Centrale thema's</i>		<i>Budget</i>
1-2-3-7-9-12	2-4-5	2014-2015	
1-5-6-7-8-9	2-4-5	2014-2015	
1-5-6-7-8-9	2-4-5	2015-2016	

Relatie met visie	Relatie met visie	Planning	Financiën
<i>Bijdrage ambities</i>	<i>Centrale thema's</i>		<i>Budget</i>
1 tot en met 12	1-3	2014-2015	-
1-2-4-7-8	1-3	2014-2015	Masterplan Toerisme
9-10-11-12	5	2015	-

Relatie met visie	Relatie met visie	Planning	Financiën
<i>Bijdrage ambities</i>	<i>Centrale thema's</i>		<i>Budget</i>
1-2-3-4-6-7-8-10	1-4-5	2014-2015	
1-2-4-5-6-7-10-12	1-3-4-5	2016-2017	
1-3-5-7-9	2-5	2014-2015	Onderdeel aanpak Kerkplein
1-3-5-6-7-9-12	1-2-4-5	2015-2016	-
1-2-3-5-6-7-9-10-12	1-2-4-5	2015 e.v.	-
1-2-4-6-7-8-9	1-4-5	2015	Beperkt uitvoeringsbudget beschikbaar.
1-2-4-6-7-8-9	1-3-5	2014-2015	Masterplan Toerisme

Bijlage 2: Uitvoeringsprogramma Blokzijl

Blokzijl 1: Zuid en West

	Project	Initiatiefnemer	Actoren / Bevoegd gezag
*	<i>Naam project + locatie</i>	<i>Naam</i>	
UP	Recreatieve verbinding langs Vollenhoverkanaal	Gemeente	Gemeente, waterschap, grondeigenaren
OP	Herstel vesting (afhankelijk verplaatsing camping De Sas)	Gemeente	Gemeente, camping De Sas
OP	Realisatie groen/blauwe afronding zuidzijde nieuwbouw	Gemeente	Gemeente, grondeigenaren

Blokzijl 2: Noord en Oost

	Project	Initiatiefnemer	Actoren / Bevoegd gezag
*	<i>Naam project + locatie</i>	<i>Naam</i>	
OP	Duurzame energieketen camping, zwembad en agrariërs	Camping, zwembad, agrariërs	Gemeente, waterschap
OP	Camping Tussen de Diepen voorzien van passende identiteit (inpassen van recreatievoorzienigen)	Camping Tussen de Diepen	Camping Tussen de Diepen
OP	Aanbrengen groen/blauwe afronding achterzijde beeldverstorende nieuwbouw	Gemeente	Gemeente, grondeigenaren

UP = Uitvoeringsproject

OP = Ontwikkelpject

Stadsrand Blokzijl vanaf de noordoostzijde

Relatie met visie	Relatie met visie	Planning	Financiën
<i>Bijdrage ambities</i>	<i>Centrale thema's</i>		<i>Budget</i>
1-2-3-4-6-7-8-10	1-2-3-5	2014-2015	-
1-2-3-4-5-6-7-8-9	1-4-5	2015 e.v.	-
1-2-3-7-9-12	1-4-5	2014-2016	-

Relatie met visie	Relatie met visie	Planning	Financiën
<i>Bijdrage ambities</i>	<i>Centrale thema's</i>		<i>Budget</i>
2-3-4-5-7-8-10-11-12	5	2015	-
1-2-3-7-9-10-12	1-4-5	2015 e.v.	-
1-2-3-7-9-12	3-4-5	2014-2015	-

Einde bijlage: 6.1. Uitvoering Visie stadsranden Vollenhove en Blokzijl - bijlage Uitvoeringsprogramma Stadsrandenvisie VollenhoveBlokzijl
Mei2014

Terug naar het agendapunt

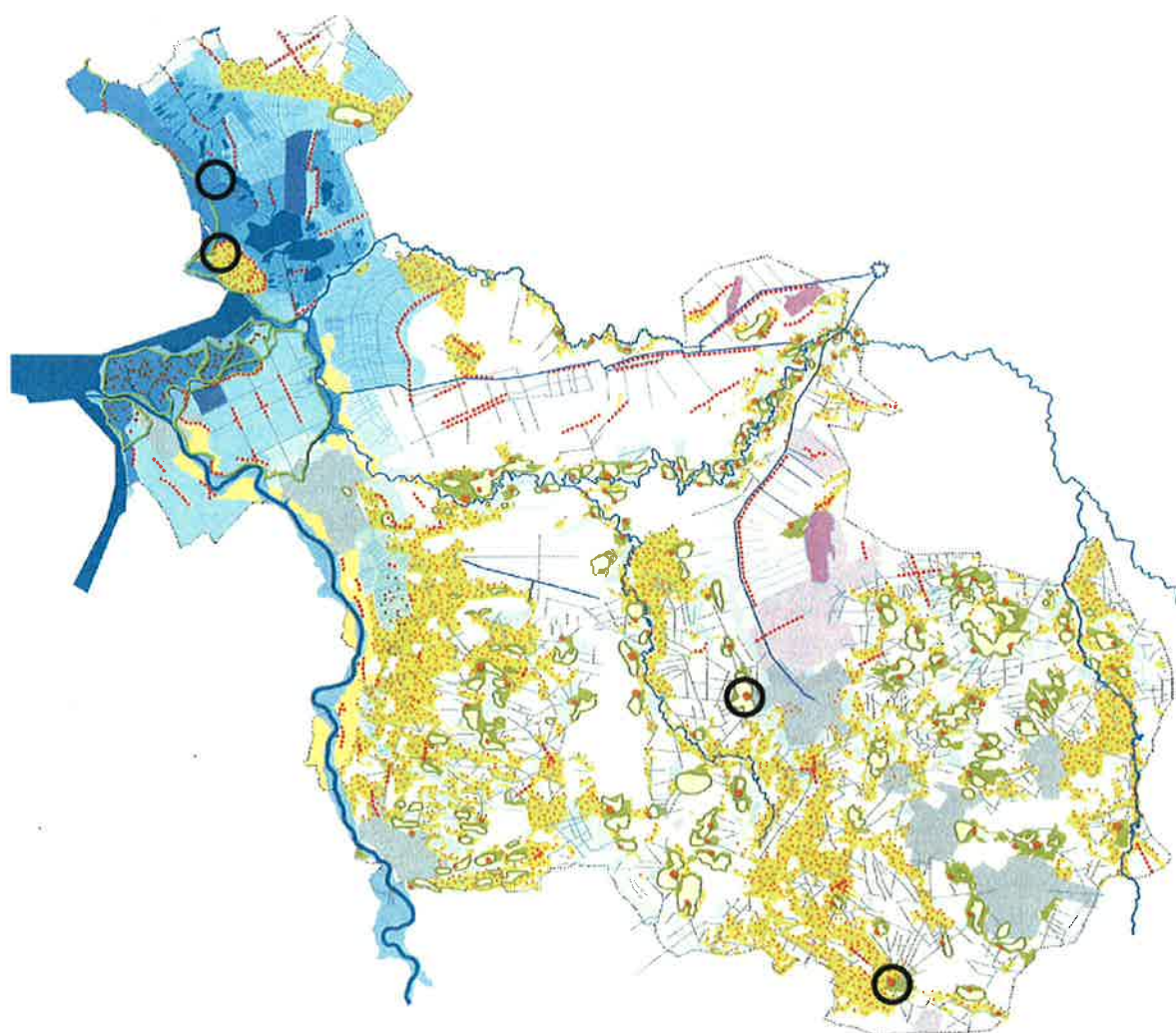
6.2. Uitvoering Visie stadsranden Vollenhove en Blokzijl - bijlage provinciale evaluatie pilot excl Haaksbergen en Wierden ([terug naar agendapunt](#))

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Evaluatie pilots stads- en dorpsranden

Overijssel

Twynstra Gudde

Evaluatie pilots stads- en dorpsranden

Overijssel

Een rapport in opdracht van provincie Overijssel
december 2014

Twynstra Gudde

Inhoudsopgave

I	INLEIDING	3
	1.1 Aanleiding	3
	1.2 Doelstelling evaluatie	4
	1.3 Aanpak evaluatie	4
	1.4 Leeswijzer	5
2	PROVINCIAAL BELEID ter versterking van kwaliteit in fysieke leefomgeving	7
	2.1 Context	7
	2.2 Definities ruimtelijke kwaliteit, duurzaamheid en sociale kwaliteit	7
	2.3 Provinciale sturingsfilosofie	9
3	BEVINDINGEN DRIE PILOTPROJECTEN	10
	3.1 Wierden	11
	3.2 Haaksbergen	21
	3.3 Vollenhove en Blokzijl	31
4	CONCLUSIES	41
	4.1 Conclusies over het proces	41
	4.2 Verhouding tot provinciale kwaliteitsambities	43
	4.3 Conclusies uitvoerbaarheid	44
5	AANBEVELINGEN	45
	BIJLAGE	49
	1 Randvoorwaarden bij de evaluatie	49
	2 Verantwoording aanpak	49
	3 Onderzoekskader	50
	4 Geïnterviewde personen	51
	5 Samenstelling projectgroep	52
	6 Bronnen	52
	Colofon	53

INLEIDING

Dit evaluatierapport bevat de context, bevindingen, conclusies en aanbevelingen van de evaluatie van de drie pilotprojecten voor de stads- en dorpsranden.

Een woord van dank gaat uit naar de medewerkers van de pilotgemeenten, bureau's en bewoners en belangenorganisaties die hebben bijgedragen aan deze evaluatie door mee te werken aan interviews en deel te nemen aan de rondetafelgesprekken en de brede bijeenkomst.

Dit inleidende hoofdstuk beschrijft de aanleiding en doelstelling van de evaluatie, de verantwoording van de aanpak en bevat een leeswijzer.

1.1 Aanleiding

Bij het vaststellen van de Omgevingsvisie Overijssel hebben Provinciale Staten een motie aangenomen over het "ontwikkelen van een proces gericht op het borgen van de ruimtelijke kwaliteit bij de inrichting van de overgang tussen stad en landelijk gebied". Daartoe zijn in 2010-2011 onder meer drie pilots uitgevoerd voor de stadsrandzones van IJsselmuiden – De Koekoek (gemeente Kampen), Netwerkstad Twente (diverse gemeenten) en Langenholte (gemeente Zwolle). In de 'Evaluatie pilots stadsranden Overijssel' zijn de resultaten hiervan terug te vinden. In deze evaluatie zijn twee belangrijke aanbevelingen gedaan:

- Ondersteun de gemeenten en de regio's met het vertalen van de generieke kwaliteitsambities uit de Omgevingsvisie Overijssel naar regionale en lokale plannen.
- Ondersteun de gemeenten en de regio's bij het organiseren van effectieve uitvoeringsmodellen.

De resultaten van deze evaluatie hebben mede geleid tot een vervolg met drie pilotprojecten in de stads- en dorpsranden buiten de stedelijke netwerken. Deze nieuwe pilots maken deel uit van het provinciale programma Leefbaarheid, stadsrandzones en groene omgeving.

De provincie Overijssel heeft daartoe subsidie ter beschikking gesteld voor de ontwikkeling van stads- en dorpsrandenvisies. In juni 2012 zijn alle gemeenten uitgenodigd om projectvoorstellen in te dienen. De provincie Overijssel heeft een bijeenkomst

georganiseerd met de gemeenten om over de opgave van gedachten te wisselen. Tijdens deze bijeenkomst is besproken wat ruimtelijke kwaliteit, sociale kwaliteit en duurzaamheid kunnen betekenen in de stads- en dorpsrandzones. Vijf gemeenten hebben gereageerd op deze oproep. Drie gemeenten, Haaksbergen, Wierden en Steenwijkerland, zijn door de provincie Overijssel geselecteerd voor de pilot en hebben projectvoorstellen opgesteld. In samenwerking met de provincie Overijssel hebben de gemeenten hun projectvoorstellen aangescherpt. De gemeenten waren zelf verantwoordelijk voor het opstellen van de dorpsrandvisies en de inhuur van externe expertise. De provincie Overijssel heeft de gemeenten ondersteund door inhoudelijke inbreng te leveren vanuit het provinciaal beleid en door subsidies ter beschikking te stellen voor realisatie van projecten uit de uitvoeringsprogramma's. De pilots zijn uitgevoerd tussen eind 2012 en begin 2014.

De drie pilotprojecten hadden als doelen:

- Het adresseren van de actuele ruimtelijke opgaven in de betreffende dorpsranden.
- Het combineren van ruimtelijke kwaliteit, duurzaamheid en sociale kwaliteit in één visie.
- Het opstellen van een realistische uitvoeringsagenda voor de daadwerkelijke versterking van de integrale kwaliteit van de dorpsranden.

Daarnaast zijn de pilots opgezet om ervaring op te doen en kennis te verwerven en te verspreiden over de aanpak en invulling van de kwaliteitsopgaven in stads- en dorpsranden buiten de stedelijke netwerken van Overijssel. Hiervoor zijn twee acties opgenomen in het projectplan behorende bij het programma Leefbaarheid, stadsrandzones en groene omgeving:

- een werksessie met betrokken gemeenten
- een publicatie.

Middels deze evaluatie wordt aan deze acties invulling gegeven.

1.2 Doelstelling evaluatie

De provincie Overijssel heeft H+N+S Landschapsarchitecten in samenwerking met Twynstra Gudde opdracht gegeven de evaluatie van de pilotprojecten dorpsranden Overijssel uit te voeren. Stimuland heeft binnen deze opdracht geadviseerd over de evaluatie van het thema sociale kwaliteit.

Het doel van de evaluatie moest aansluiten op de doelstelling van de pilotprojecten:

- Nagaan of de doelen van de pilots zijn gerealiseerd.
- Nagaan wat we hebben geleerd
- Opgedane kennis en ervaring beschikbaar maken voor anderen.
- Bijdragen aan de realisatie van de opgestelde visies en uitvoeringsprogramma's.
- Bijdragen aan de doorontwikkeling van het provinciale kwaliteitsbeleid.

Bijzondere aandacht moest uitgaan naar de manier waarop duurzaamheid en sociale kwaliteit in de pilots zijn opgepakt en ingevuld in relatie tot ruimtelijke kwaliteit.

Aanvullende randvoorwaarden voor de opdracht zijn opgenomen in bijlage 1.

1.3 Aanpak evaluatie

De evaluatie is uitgevoerd in vier fasen. Hier volgt een samenvatting van de aanpak. De volledige aanpak is opgenomen in bijlage 2.

Vorbereiding

Het doel van de eerste fase was een gedegen voorbereiding van de evaluatie. Er is een onderzoekskader ontwikkeld waarbinnen de evaluatie heeft plaatsgevonden: wat wordt precies geëvalueerd, en tegen welke achtergrond? Het onderzoekskader is opgenomen in de bijlage 3.

Uitvoering evaluatie

De evaluatie is uitgevoerd op basis van de beschikbare documenten, interviews met betrokken gemeenten, bureaus, belangenororganisaties en de provincie. Een overzicht van geïnterviewde personen, projectgroep en bronnen is opgenomen in de bijlage 4, 5 en 6.

Verificatie

Voor twee van de drie pilotgemeenten is een rondetafelgesprek met betrokken bewoners en belangenorganisaties georganiseerd. Tijdens de twee avonden zijn de pilots samen met bewoners en belangenorganisaties geëvalueerd.

Vervolgens heeft een brede bijeenkomst plaatsgevonden met de projectgroep, aangevuld met betrokkenen vanuit de bureaus. Overeenkomsten en verschillen tussen de pilots zijn in beeld gebracht en bediscussieerd. Tevens zijn de eerste conclusies en aanbevelingen met elkaar gedeeld en aangescherpt.

Rapportage

In de vierde stap is de veelheid aan waarnemingen verenigd om te komen tot een samenhangend verhaal. De context is beschreven en bevindingen -feiten en percepties- zijn, evenals de conclusies en aanbevelingen, vastgelegd in dit rapport.

1.4 Leeswijzer

De evaluatie is als volgt opgebouwd:

In hoofdstuk 2 wordt aandacht besteed aan de context waarbinnen de pilotprojecten tot stand zijn gekomen.

In hoofdstuk 3 worden per pilotgemeente de bevindingen op basis van de documenten en meningen/interpretaties van de geïnterviewden beschreven. Per pilotgemeente zijn de resultaten, conclusies en aanbevelingen uit de evaluatie toegelicht.

Vervolgens worden in hoofdstuk 4 de pilots met elkaar vergeleken om te komen tot algemene conclusies.

In hoofdstuk 5 worden aanbevelingen gedaan voor bijdragen aan de realisatie van de opgestelde visies en uitvoeringsprogramma's en de doorontwikkeling van het provinciale kwaliteitsbeleid.

2 PROVINCIAAL BELEID

ter versterking van kwaliteit in fysieke leefomgeving

2.1 Context

De provincie Overijssel streeft naar een vitale samenleving in een mooi en vitaal landschap. De provincie heeft dit streven vastgelegd in kerntaken. Het behouden en versterken van de verscheidenheid en identiteit van (binnen-)stedelijke kwaliteit en mooie landschappen in het buitengebied behoort tot de centrale beleidsambities van de provincie. Dit is onder meer uitgewerkt in zeven kwaliteitsambities voor de fysieke leefomgeving en vastgelegd in de Omgevingsvisie Overijssel. Hierin staat een integrale benadering van ruimtelijke opgaven centraal.

Om uitvoering te geven aan de Omgevingsvisie Overijssel wordt binnen het programma 'Leefbaarheid, stadrandzones en groene omgeving' gewerkt aan de realisatie van drie doelen:

1. Toename van ruimtelijke kwaliteit door investeringen in de stads- en dorpsranden en de groene omgeving.
2. Toename van ruimtelijke kwaliteit door toepassing in relevante opgaven van het provinciale hoofdlijnenakkoord Kracht van Overijssel.
3. Verdere verdieping van de integrerende werking van ruimtelijke kwaliteit, duurzaamheid en sociale kwaliteit.

2.2 Definities ruimtelijke kwaliteit, duurzaamheid en sociale kwaliteit

De begrippen ruimtelijke kwaliteit, duurzaamheid en sociale kwaliteit zijn door de provincie als volgt gedefinieerd:

Ruimtelijke kwaliteit

Overijssel hanteert als definitie van ruimtelijke kwaliteit: datgene wat ruimte geschikt maakt en houdt voor wat voor mens, plant en dier belangrijk is. Dit betekent dat de provincie streeft naar de juiste ontwikkeling, op de juiste plek en op de juiste manier vormgeven en ingepast in de omgeving.¹ Specifiek voor stads- en dorpsranden is de opgave het herstellen en vernieuwen van de samenhang tussen kern en buitengebied.

Voor het werken aan ruimtelijke kwaliteit gelden de volgende algemene principes.

- Bestaande kwaliteiten koesteren en verbinden met nieuwe ontwikkelingen.
  - Samenhang en continuïteit herstellen en realiseren.
  - Contrasten opvoeren en variatie vergroten.
  - Ruimtelijke expressie en uitstraling versterken.
  - Beleefbaarheid en toegankelijkheid vergroten.
- Hierbij is het doel een omgeving die mooi is, klopt, iets toevoegt, en een tijd mee kan.

¹ <http://www.overijssel.nl/thema's/ruimtelijke/ruimtelijke/>

Duurzaamheid

De definitie van duurzaamheid is: 'Voorzien in de behoeften van de huidige generatie zonder daarmee de behoeften van toekomstige generaties in gevaar te brengen.'¹

Dit vertaalt zich in de grote aandacht van de provincie voor zuinig ruimtegebruik, de wateropgave en bijdrage aan reductie van broeikasgassen. Ook spelen het verminderen of voorkomen van geur-, geluid- en trillingshinder, donkertebescherming en het terugdringen van overbodige en energie slurpende verlichting een rol. Maar ook het verhogen van de gezondheid door asbestverwijdering of de verhoging van de externe veiligheid, het verminderen van risico's gevaarlijke stoffen en (zwerf)afval horen hierbij. De provincie werkt aan haar ambities op het gebied van duurzaamheid door het realiseren en versterken van samenhang tussen:

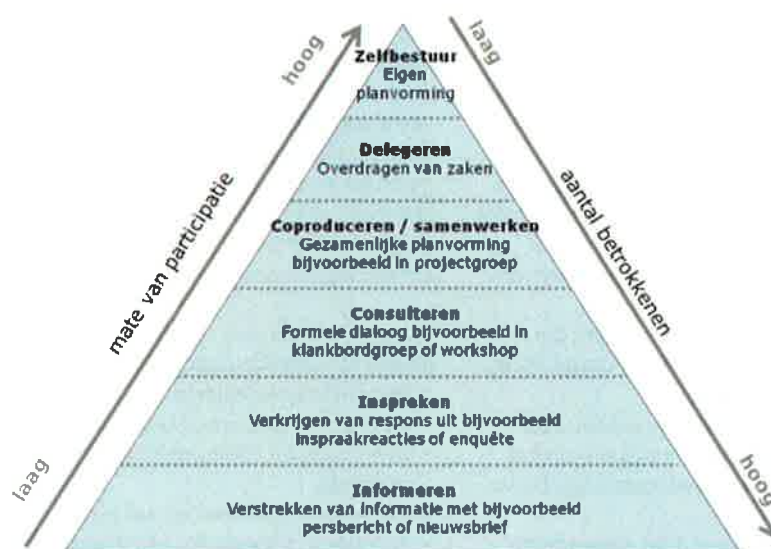
- beleidsvelden/ beleidsopgaven¹
- hier en elders,
- nu en straks.

Sociale kwaliteit

'Sociale kwaliteit gaat over mensen. Over het betrekken van mensen bij de samenleving, bij de ontwikkeling van projecten en het ruimte geven aan initiatieven van onderop. Maar het gaat ook over leefbaarheid, noaberschap en het stimuleren van eigen kracht van mensen.'²

Sociale kwaliteit moet een integraal onderdeel van de kerntaken van de provincie vormen.³ Hierbij worden vier samenhangende werkvelden onderscheiden:

- Sociale cohesie:
Het geheel van sociale relaties en de kwaliteit van deze relaties tussen mensen in de samenleving, gebaseerd op gedeelde normen en waarden, sociale verbanden en identiteiten.
- Sociaal-economische zekerheid:
De mate waarin mensen kunnen beschikken over materiële en immateriële bronnen (m.n. wonen, gezondheid, inkomen) om zo optimaal mogelijk te kunnen participeren

Participatieladder

² <http://www.overijssel.nl/thema's/welzijn/artikel/>

³ <http://www.overijssel.nl/thema's/welzijn/artikel/sociale-kwaliteit/>

- Eigen kracht:
Het versterken en ontwikkelen van eigen capaciteiten en het versterken van zelfredzaamheid
- De maatschappelijke participatie:
De mate waarin mensen toegang hebben tot of deel uitmaken van sociale relaties in het economische, sociale en culturele leven.

De provincie volgt drie sporen om te werken aan haar ambities t.a.v. sociale kwaliteit.

- transitie sociaal domein;
- sociaal flankerende projecten;
- subsidieregeling: maatschappelijke initiatieven.

In het kader van de pilots stads- en dorpsranden gaat het met name om het tweede aspect: sociaal flankerende projecten. Deze worden flankerend aan de uitvoering van de provinciale kerntaken ingezet.

In deze evaluatie wordt het concept sociale kwaliteit op twee manieren onderzocht:

- Vanuit de inhoud: worden de vier hierboven genoemde werkvelden meegenomen als inhoudelijk onderwerp binnen de analyse, visie en uitvoeringsagenda?
- Vanuit het proces: is er sprake van maatschappelijke participatie bij de totstandkoming en uitvoering van de visie?

Bij het inzichtelijk maken van de sociale kwaliteit binnen het proces wordt mede gebruik gemaakt van de participatieladder⁴. Het is belangrijk te benadrukken dat er geen 'beste' trede van de participatieladder is, maar dat per situatie het doel is het beste niveau voor de mate van participatie te vinden.

2.3 Provinciale sturingsfilosofie

In de Omgevingsvisie Overijssel is de sturingsfilosofie van de provincie Overijssel samengevat als: "Met al onze partners vormen we vitale coalities, netwerken waarin verschillende partners gezamenlijk in actie komen om maatschappelijk resultaat te boeken. De provincie wil maatschappelijke resultaten boeken waar de inwoners van Overijssel belang aan hechten. De provincie Overijssel vindt het noodzakelijk:

- complexe maatschappelijke uitdagingen integraal en samen met publieke, private en maatschappelijke partners in vitale coalities aan te pakken;
- bestuurlijke partners op het meest geëigende schaalniveau ruimte te bieden op eigen gezag te handelen;
- bestuurlijke en ambtelijke drukte te beperken door eenvoudige en heldere regels."

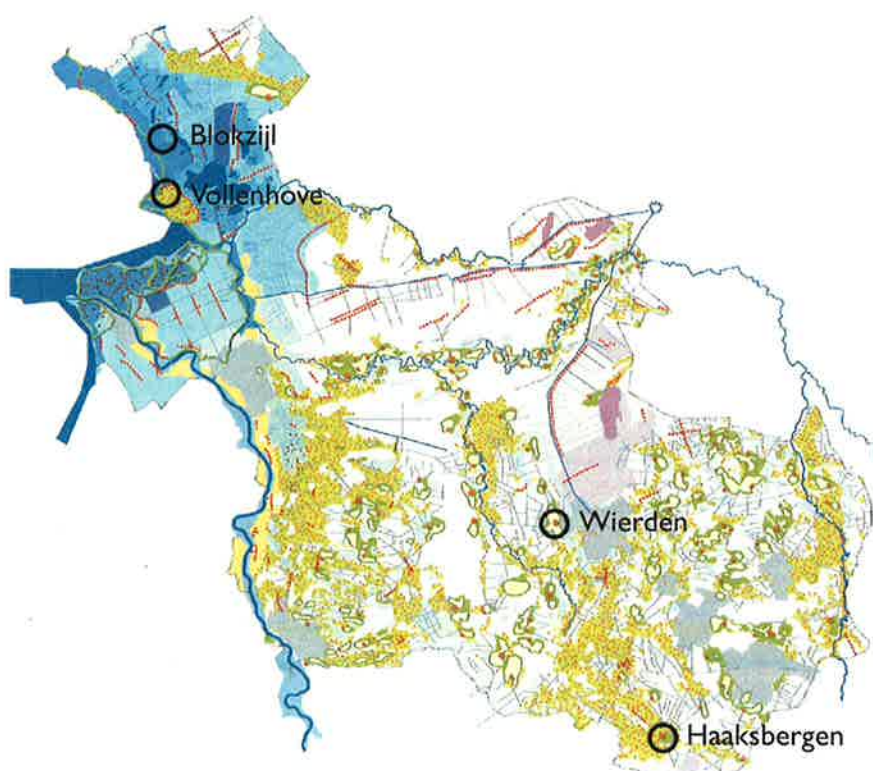
Naast tal van bestuurlijke en maatschappelijke partners ziet de provincie Overijssel haar inwoners ook als deelnemers aan vitale coalities. 'Met hun deskundigheid, ideeën en verwachtingen kunnen inwoners belangrijke kennis en acties toevoegen aan vitale coalities.'

Met de Omgevingsvisie Overijssel geeft de provincie aan wat de provinciale belangen in de fysieke leefomgeving zijn. Relevant voor de pilots stads- en dorpsranden is de bijlage Catalogus Gebiedskenmerken. Deze geeft in meer detail inzicht in de kenmerken van verschillende gebieden. Daarnaast geeft de Catalogus Gebiedskenmerken aan wat in die gebiedskenmerken van provinciaal belang is voor de invulling en vormgeving van een ontwikkeling. Op basis van de gebiedskenmerken worden kwaliteitsopgaven en –voorwaarden geformuleerd. De sturing op de gebiedskenmerken zijn soms normstellend, maar meestal richtinggevend of inspirerend. Normerende en richtinggevende sturing werkt door naar andere partijen via de Omgevingsverordening.

⁴ (oorspronkelijk ontwikkeld door Sherry Arnstein (Sherry R. Arnstein (1969). *A Ladder Of Citizen Participation*. *Journal of the American Institute of Planners* 35 (4): 216–224).

3 BEVINDINGEN DRIE PILOTPROJECTEN

Dit hoofdstuk beschrijft de aanleiding van de drie pilotprojecten, het proces van totstandkoming, waaronder de invulling die is gegeven aan de participatie en de ingezette middelen vanuit de provincie. Daarnaast is gekeken naar de invulling van de provinciale kwaliteitsambities, de resultaten, conclusies en aanbevelingen.

3.1 Wierden

Een maximaal ontsloten, groen woondorp met 'verbinding' als sleutelwoord

Proces

Aanleiding tot de dorpsrandvisie

De gemeente Wierden wilde met het opstellen van een visie voor de dorpsrand een impuls geven aan de kwaliteit van de dorpsrand. Uit de interviews kwam een aantal ontwikkelingen naar voren, zoals de doortrekking van de A35; de herbestemming van de oude rondweg; een gebrekkig toekomstperspectief voor de landbouw in de dorpsranden; aanbevelingen vanuit de Entente Florale (waarvoor Wierden een bronzen medaille ontving) ten aanzien van de barrières van infrastructuur tussen het buitengebied en het dorp. De gemeente zag in deze ontwikkelingen aanleiding om al bijzondere aandacht te geven aan de dorpsranden. De gemeente had bijvoorbeeld een student van Saxion Hogeschool een afstudeeropdracht over de dorpsrand laten doen.

De uitvraag van de provincie gaf de gemeente de kans deze visievorming verder invulling te geven.

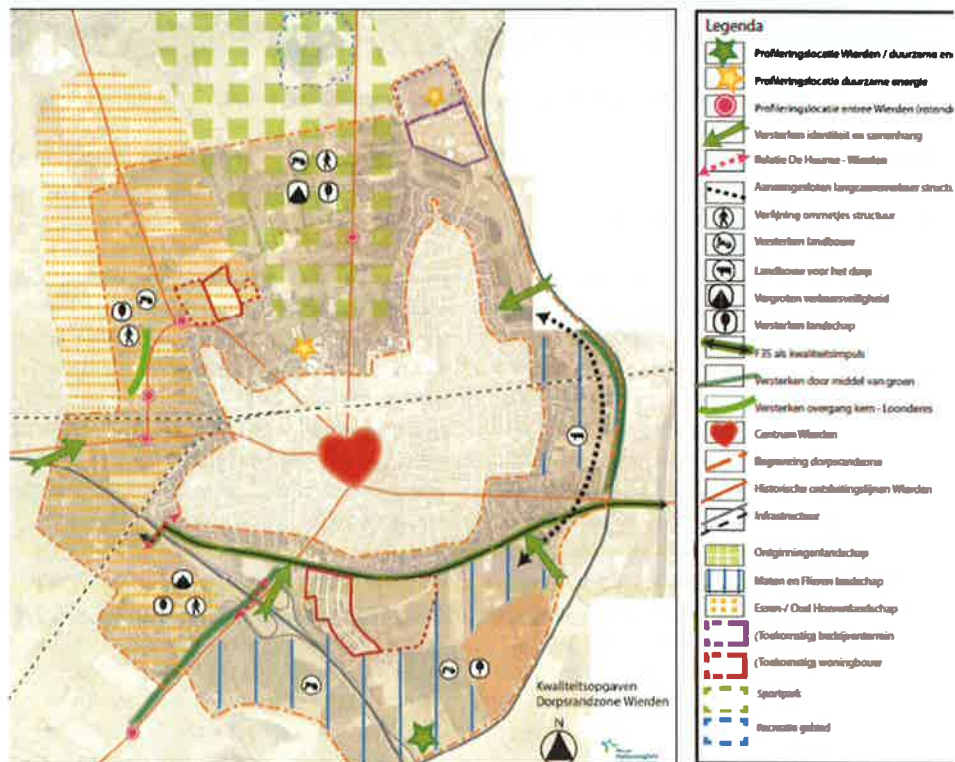
Huidig beleid vormt vanzelfsprekend de basis voor de visie over de dorpsrandzone. Meer specifiek liggen de Structuurvisie Wierden en het landschapsontwikkelingsplan ten grondslag aan de visie, waarin uitspraken worden gedaan over de westrand van Wierden. Ook ander gemeentelijk beleid en de Omgevingsvisie Overijssel zijn in de dorpsrandvisie meegenomen.

Wierden: een maximaal ontsloten, groen woondorp met 'verbinding' als sleutelwoord

Wierden onderscheidt zich door en ontleent identiteit aan het groene karakter. Wierden vindt het zaak dit te behouden en verder te versterken. De dorpsrandvisie biedt een kapstok voor toekomstige activiteiten in de dorpsrand. In de visie zijn kwaliteitsopgaven

Kaart 1 Visiekaart

Kaart 2 Kwaliteitsopgavenkaart

voor het gebied benoemd, waarmee de visie aanknopingspunten biedt voor initiatieven vanuit de bewoners en gebruikers van de dorpsrand. De visie functioneert ook als kader en leidraad voor het vormgeven of toetsen van projectideeën.

Samenwerken met bewoners en gebruikers aan een vitaal en aantrekkelijk gebied is hierbij voor de gemeente het uitgangspunt. De rol van de gemeente verandert van een initiërende naar een meer faciliterende en zelfs uitdagende rol.

De ingezette middelen

Wierden heeft de provinciale subsidie voor de pilots ingezet voor het ontwikkelen van de dorpsrandvisie, het ontwikkelen van een website en het opzetten van een 'werkplaats' voor begeleiding van initiatieven.

Voor de uitvoering van de herinrichting van de Akkerwal, gekoppeld aan de realisatie van de F35, heeft de gemeente een subsidie ontvangen van de provincie Overijssel. De dorpsrandvisie en bijbehorend uitvoeringsplan dienden hiervoor als basis.

De provincie heeft daarnaast geadviseerd over de invulling van de pilot en offerteuitvraag naar de bureau's. Gedurende proces heeft ook inhoudelijke afstemming plaatsgevonden.

Proces totstandkoming dorpsrandvisie

Het bureau RoyalHaskoningDHV is gestart met een inventarisatie van de karakteristiek, de kwaliteiten en opgaven van de dorpsranden van Wierden. Hiervoor zijn ook ambtenaren van relevante afdelingen bij de gemeente geraadpleegd. De resultaten van de inventarisatie zijn tijdens de 'eerste ontmoeting' gedeeld met bewoners en gebruikers van de dorpsrand. Zij waren voor deze ontmoeting persoonlijk uitgenodigd en er is een uitnodiging in de krant verschenen. Tegelijkertijd is een website (www.wierden.nl/dorpsrand) gelanceerd waarop informatie over de visie en lopende uitvoeringsprojecten wordt gedeeld en bewoners vragen kunnen stellen.

De bewoners en gebruikers van de dorpsrand hebben een grote rol gespeeld in het bepalen van de kwaliteiten en de bedrei-

gingen die in de visie zijn opgenomen. Ook hebben zij vele projectideeën aangedragen die bij kunnen dragen aan het versterken van de kwaliteit van de dorpsrand.

Vervolgens zijn door het projectteam van het bureau en de gemeente de kwaliteitsopgaven benoemd voor drie deelgebieden. Deze zijn door het bureau aangevuld met het verhaal van de plek, de visiekaart en de projectenlijst. Daarnaast is een leidraad voor de ontwikkeling van initiatieven opgesteld.

Voor elk deelgebied is een tweede bewonersavond georganiseerd. Tijdens interactieve werksessies werden samen met bewoners kansen en knelpunten benoemd en werd nagedacht over hoe die te vertalen richting oplossingen. Tijdens deze avonden werden de deelnemers verdeeld over drie groepen die elk één van de thema's 'groen', 'verbinden', 'duurzaam' behandelden.

De opbrengsten van de werksessies zijn verwerkt in de dorpsrandvisie. Alle ingebrachte ideeën en initiatieven zijn per deelgebied opgenomen in een projectenlijst. Ter gelegenheid van het ter inzage leggen van de visie is een slotmanifestatie georganiseerd in de dorpsrand. Dit was tevens de start van de uitvoeringsfase. Voor de slotmanifestatie is een eerste project in het kader van de dorpsrandvisie uitgevoerd: met hulp van leerlingen van het AOC is een boomgaard aangelegd en is het olifantenpad verhard.

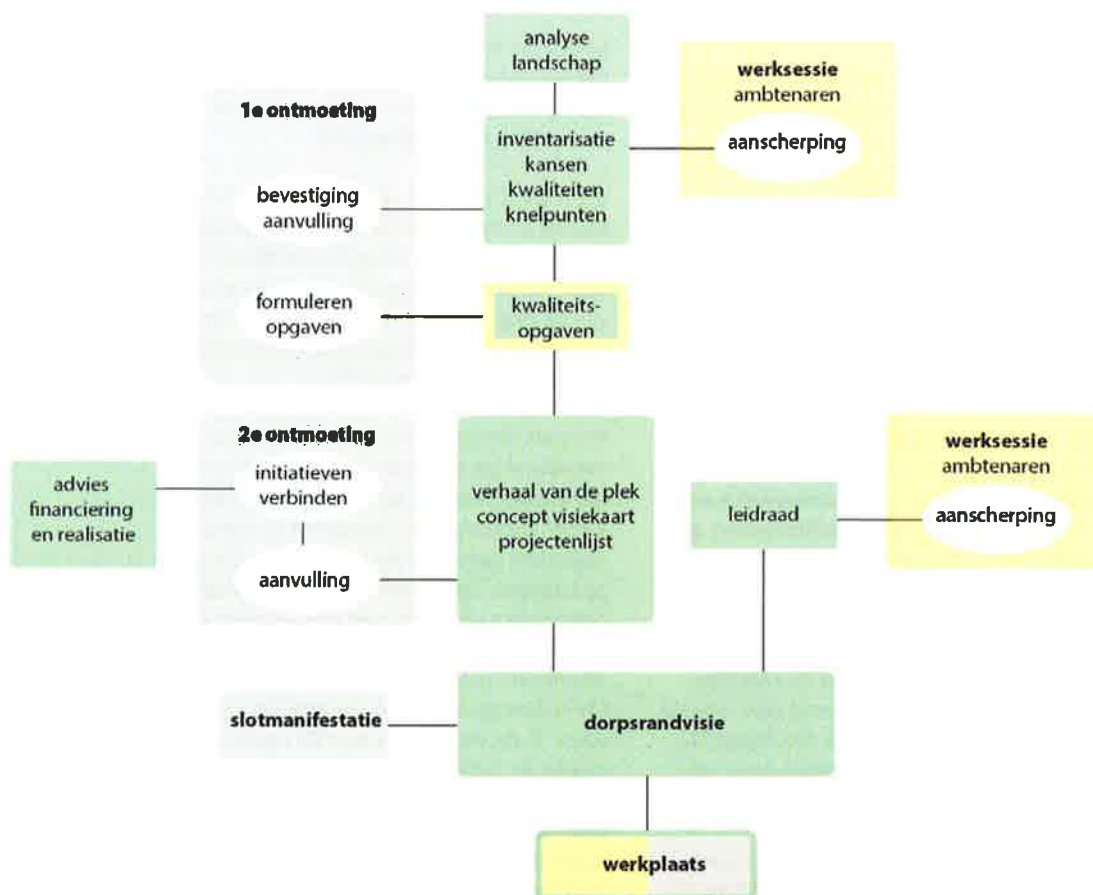
Werkplaats

De gemeente heeft een werkplaats ingesteld om projecten verder uit te werken. Inmiddels is de gemeente met een aantal projecten aan de slag gegaan. Zodra hier haalbare projecten uit voortkomen, zullen deze ook uitgevoerd worden.

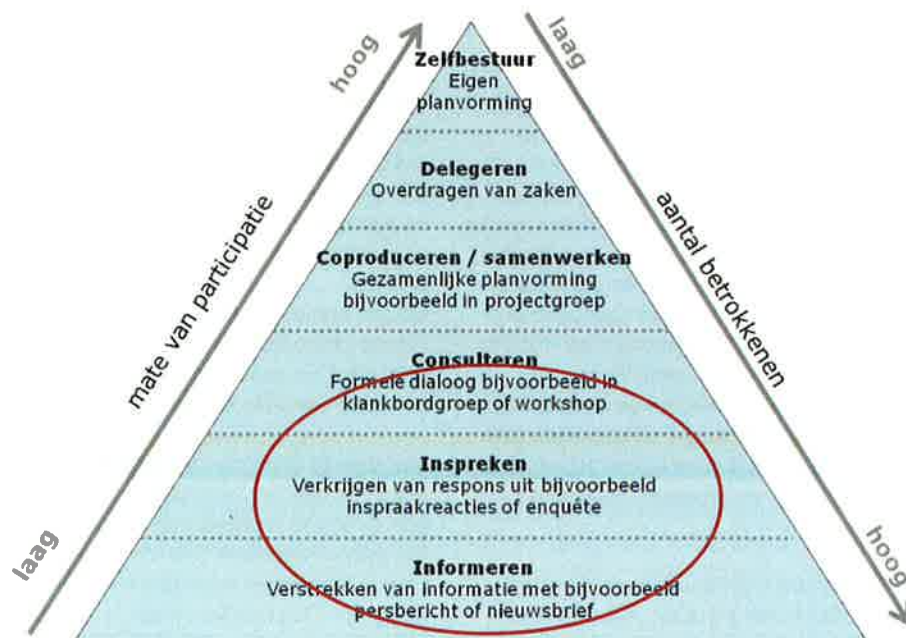
De gemeente houdt de inwoners van Wierden op de hoogte over over nieuws in de dorpsrand via persberichten en updates van de eerder genoemde website.

Inbreng van onderop stond centraal

In de interactieve werksessies en 'ontmoetingen' is met de bewoners en gebruikers van het gebied nagedacht over de toekomst van de dorpsrandzone en projecten die daarvoor nodig zijn. Ook konden ze op de hoogte blijven via de website. De bewoners werden

Schema proces: input van bewoners (paars), bureau (groen) en gemeente (geel)

Participatieladder Wierden

in termen van de participatieladder geconsulteerd. In de interviews werd echter ook aangegeven dat de eerste opbrengst van ideeën van bewoners tegenviel. Als verklaring werd aangegeven dat bewoners nog uitgingen van een initiërende rol van de gemeente. Gedurende het proces en in de uitvoeringsfase zijn wel concretere initiatieven boven komen drijven. In de interviews werd aangegeven dat de gebiedscoördinator hierin ook een rol heeft gespeeld. Zij heeft met bewoners en eigenaren in het gebied gesproken over de doelen van de dorpsrandvisie en hun wensen geïnventariseerd.

In de uitwerking en realisatie van de visie wordt het bottom-upproces steeds belangrijker. De ambitie is om in deze fase dan ook stappen hoger op de participatieladder te gaan zetten. Initiatieven 'van onderop' wil de gemeente graag faciliteren. Ook hierbij speelt de gebiedscoördinator een verbindende rol.

Invulling kwaliteitsambities

De visie op de dorpsrand van Wierden start met een typering van Wierden en de dorpsrandzone, waarin kort wordt ingegaan op de opgaven, de kenmerken en de kracht van het gebied.

Vervolgens worden kernkwaliteiten benoemd, die zijn gegroepeerd in drie pijlers: 'groen', 'verbinden' en 'duurzaam'. De kernkwaliteiten van de dorpsrandzone zijn in het bottom-upproces vastgesteld. De provinciale thema's ruimtelijke kwaliteit, sociale kwaliteit en duurzaamheid zijn hierin terug te vinden.

De directe koppeling met de Omgevingsvisie Overijssel wordt uitgebreider toegelicht in de bijlage van de dorpsrandvisie.

Daarna worden op basis van landschappelijke kenmerken drie deelgebieden onderscheiden. Uit de interviews bleek dat de dorpsrand als geografische identiteit echter niet bestaat. Er zijn bijvoorbeeld geen belangengroepen actief.

De visie wordt per deelgebied toegelicht en vertaald naar kwaliteitsopgaven. De vertaling naar kwaliteitsopgaven heeft ook samen met bewoners plaatsgevonden.

De drie kwaliteiten overlappen en versterken elkaar; ten behoeve van de evaluatie worden ze afzonderlijk toegelicht, waardoor er dubbeling in de toelichting kunnen voorkomen.

Ruimtelijke kwaliteit

Wierden onderscheidt zich door en ontleent identiteit aan het groene karakter; dit is kern van de pijler 'groen'. Daarnaast is er een ruimtelijk aspect in de pijler 'verbinden'. Wierden is een dorp met goede verbindingen via weg en spoor en de fietssnelweg. Tegelijkertijd vormt de infrastructuur een barrière in de verbinding tussen kern en buitengebied voor met name langzaam verkeer.

In de dorpsrandvisie worden concrete uitgangspunten genoemd:

- Behoud van goede verbindingen en verbetering van de verbindingen voor langzaam verkeer.
- Behoud en versterking van het groene karakter; sterk landschappelijk casco realiseren, waarbinnen nieuwe ontwikkelingen een plek kunnen krijgen.
- Maximale beleving en ontsluiting van het gebied voor zowel de bewoners uit het dorp als de bewoners en gebruikers van het gebied zelf.
- Entrees als profileringslocaties voor het dorp Wierden.

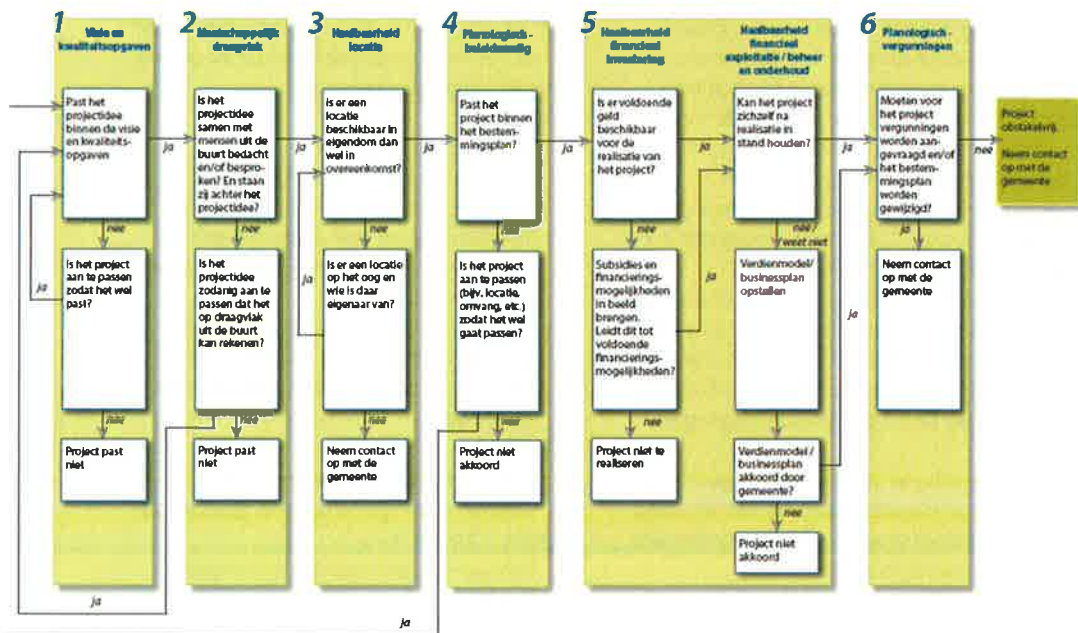
Duurzaamheid

Aan het thema duurzaamheid is invulling gegeven door het concept 'people, planet, profit' te gebruiken. Deze pijler is een onderlegger voor de gehele visie, en bevat ook elementen van de thema's ruimtelijke kwaliteit en sociale kwaliteit. Uitgangspunten zijn:

- People
  - Leefbaarheid vergroten
  - Bewoners en gebruikers betrekken in de planvorming, ze een rol geven bij de uitvoering en ook in het beheer en onderhoud. Ze verantwoordelijk maken voor hun omgeving
  - Zoek in projecten naar kansen voor scholieren, studenten, mensen met afstand tot arbeidsmarkt, mensen met beperking.
- Planet
  - Trias Energetica als basisprincipe
  - Duurzame energie, al dan niet grootschalig.
- Profit / prosperity
  - Behoud huidige waarden in het gebied
  - Neem bij gemeentelijke aanbestedingen duurzaamheid goed mee in de eisen.

Project	Kwaliteitsopgaven	Categorieën				Haalbaarheid: Initiatief	Haalbaarheid: financiering
		groen	Verblijding	Duurzaamheid	Overig		
Projecten naar aanleiding van Ontmoeting 2, passend binnen kwaliteitsopgaven (en al dan niet reeds genoemd in Ontmoeting 1 en nagekomen reacties)							
1 Bio-energie mogelijk in Parkzone en in bermen N wegen	Kansen voor duurzame energie					Gemeente	
2 Biomassa: benutten agrarische gronden nabij De Passie, kan tevens dienen als inleiding Zuidbroek	Kansen voor duurzame energie					Gemeente ism grondeigenaren	
3 inzameling snoeihout t.b.v. opwekken energie door gemeentelijke inzameling; scheiding compost en hout	Kansen voor duurzame energie					Gemeente	
4 Energiebesparing door voorlichting	Kansen voor duurzame energie					Energieleverancier(s)	
5 Energiebesparing door verminderen wegverlichting	Kansen voor duurzame energie					Gemeente	
6 Volkstuinen beter inpassen dmv een haag	Versterking landschappelijke structuren en parken					Volkstuindersvereniging Aadorpsweg Particulier initiatief	

Uitsnede projectenoverzicht van uitvoeringsprogramma

Leidraad

Sociale kwaliteit

Om te komen tot een visie zijn de kernkwaliteiten van de dorpsrandzone benoemd. Binnen de kernkwaliteit 'verbinden' is aandacht voor de sociale cohesie in het gebied, en dan met name in buurtschap de Huurne. Dit leidt tot één van de uitgangspunten: 'versterking sociale cohesie'.

Binnen de pijler 'duurzaam' is binnen het concept 'People, Planet, Profit/prosperity' aandacht voor sociale kwaliteit. Dit de volgende kansen op:

- Leefbaarheid vergroten door bijv. ontwikkelen van een speelplek en verfraaien van de omgeving.
Dit vergroot de maatschappelijke participatie van kinderen en kan de sociale cohesie versterken.
- Bewoners betrekken bij planvorming, uitvoering en beheer.
Ook deze kans focust zich op de maatschappelijke participatie en sociale cohesie
- Zoeken naar kansen voor scholieren, studenten of mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.
Hierbij is vooral aandacht voor het versterken van de sociaal-economische zekerheid en de eigen kracht.

Op basis van de analyse wordt een aantal kwaliteitsopgaven benoemd. Hierbinnen komen verschillende aspecten voorbij die een relatie met sociale kwaliteit hebben:

- Er is op verschillende manieren aandacht voor wandelen. Dit kan een positief effect hebben op de sociale cohesie.
- Er wordt ruimte geboden voor verbreding van de landbouw. Hiervan is met name effect te verwachten op de sociaal-economische zekerheid
- Aan de identiteit van Wierden wordt gewerkt door bijvoorbeeld het plaatsen van kunstwerken op rotondes. Een gezamenlijke identiteit versterkt de sociale cohesie.
- Voor het buurtschap de Huurne wordt op verschillende manieren ingezet op versterking van de sociale cohesie.

Uitvoeringsprogramma

In de dorpsrandvisie is een uitvoeringsparagraaf opgenomen. Hierin nodigt de gemeente de bewoners en gebruikers uit plannen te delen. De gemeente neemt een meer facilite-

rende rol en wil burgers meer betrekken bij het oplossen van problemen en het realiseren van wensen.

Om kwaliteitsopgaven uit de visie te realiseren zoekt de gemeente naar combinaties met bestaande taken, plannen en projecten en regulier beheer en onderhoud. Er wordt geen nieuw beleid opgesteld of nieuwe financiering vrijgemaakt. Daarnaast gaat de gemeente actief op zoek naar samenwerkingspartners. Bij particuliere initiatieven zal de gemeente ondersteunend en voorwaardenscheppend zijn.

Als hulpmiddelen voor de uitvoering zijn de projectenlijst en de leidraad opgesteld. In de projectenlijst zijn alle ideeën en initiatieven die tijdens het proces zijn genoemd, opgenomen. De leidraad vormt een kader voor toetsing van haalbaarheid van initiatieven. Uit de interviews komt naar voren dat de projectenlijst vooral van nut is voor het verbinden van initiatieven, maar dat de opsomming in de vorm van een tabel niet erg begrijpelijk is. De projectideeën op zich zelf bieden in deze vorm bewoners te weinig handvatten voor vertaling naar uitvoering.

Ook is geld beschikbaar voor uitwerking van initiatieven in de 'werkplaats'. De gemeente is volop bezig met de uitwerking van een aantal projecten in de werkplaats. De gemeente informeert hierover primair de mensen die betrokken zijn bij deze projecten. Uit het rondetafelgesprek kwam naar voren dat ook mensen uit andere delen van het dorp graag op de hoogte willen blijven van ontwikkelingen in de dorpsrand. Ze denken ook dat het breder delen van ontwikkelingen van meerwaarde kan zijn voor het vormen van samenwerkingen tussen verschillende initiatiefnemers.

De gemeente pakt dit op en wil in februari een 'werkplaats' voor de dorpsrand organiseren. Nieuws over ontwikkelingen in de dorpsrand deelt de gemeente via persberichten en de website www.wierden.nl/dorpsrand.

De gemeente heeft nog een behoorlijk stimulerende rol, om partijen te verbinden en projecten op te starten.

Resultaten

Gedragen dorpsrandvisie

De gemeente heeft een dorpsrandvisie met een uitvoeringsparagraaf opgesteld, die wordt gedragen door het nieuwe gemeentebestuur en de bewoners. Eén van de wethouders heeft nu de dorpsrand in zijn portefeuille. De gemeente heeft de ambitie ook voor Enter een dorpsrandvisie op te stellen.

De contacten van de gemeente met lokale belangenorganisaties en scholen zijn versterkt. Ze worden ook betrokken in de vertaling van de visie naar uitvoeringsprojecten.

Kwaliteitsopgaven vastgesteld met bewoners

De provinciale kwaliteitsambities zijn vertaald naar de pijlers van de visie en in kwaliteitsopgaven. Deze zijn met de bewoners en gebruikers van de dorpsrand vastgesteld. In een bijlage van de dorpsrandvisie wordt ingegaan op de koppeling van de dorpsrandvisie met de Omgevingsvisie Overijssel.

Gemeente trekt uitvoeringsprojecten

Het uitvoeringsprogramma bij de dorpsrandvisie bestaat uit een uitvoeringsparagraaf met een projectenlijst en leidraad. Hierin zijn alle ideeën van bewoners opgenomen. De gemeente gebruikt de visie en uitvoeringsparagraaf als werkdocument om partijen bij elkaar te brengen en projecten tot uitvoer te brengen. Er wordt gewerkt aan de realisatie van meerdere projecten. Met de realisatie van de fietsnelweg F35 met begeleidende beplanting is een belangrijk project om de abrupte overgang van kern naar buitengebied te verbeteren uitgevoerd.

Conclusies

Visie biedt kaders en ruimte voor maatwerk in uitvoering

De visiekaart geeft een globaal en abstract beeld van de visie op de ontwikkeling van de dorpsranden. Ook de visie geeft de ambities op hoofdlijnen weer. De kwaliteitsopgavenkaarten geven verfijning door het lokaliseren van kwaliteitsopgaven. Dit geeft de gemeente voldoende kaders en geeft ruimte voor maatwerk in de uitwerking van initiatieven.

In de visie wordt de veranderende rol van de gemeente duidelijk gemaakt en de gemeente maakt in de tekst voldoende duidelijk open

te staan voor particuliere initiatieven. Uit de interviews en bewonersavonden blijkt ook dat de gemeente betrokken is en graag aan de slag gaat met initiatieven.

Projectenlijst en leidraad bieden onvoldoende handvatten voor initiatiefnemers

Uit de rondetafelgesprek werd duidelijk dat er onder de uitgenodigde bewoners een groot enthousiasme leeft om te werken aan versterking van de dorpsrand. De projectenlijst en leidraad bieden echter onvoldoende handvatten om ook echt aan de slag te gaan. De projectenlijst is een optelsom van projectideeën, waarvan niet duidelijk is wat de status en vervolgstappen zijn.

Werkplaats voor uitwerking projectideeën

De werkplaats is bedoeld om initiatiefnemers te begeleiden bij het verder brengen van de plannen en ideeën. Vanuit de bevolking kreeg de gemeente geen concrete plannen aangeleverd; echter wel ideeën. Hier is de gemeente mee aan de slag gegaan en dit heeft geleid tot een aantal uitwerkingen.

Voor uitvoering is sprake van tussenevaluatie

Voor het uitvoeringsprogramma moet deze evaluatie gezien worden als tussenevaluatie, omdat de dorpsrandvisie nog geen jaar geleden is vastgesteld en het tijd kost projecten uit te werken en tot uitvoering te brengen.

Belangrijke rol gebiedscoördinator

De gebiedscoördinator speelt een belangrijke rol als intermediair. Ze heeft in het gebied een groot netwerk en kan dit inzetten om mensen met initiatieven met elkaar, met grondeigenaren en met de gemeente in contact te brengen.

Communicatie over het vervolg

De gemeente heeft allerlei stappen ondernomen om de dorpsrandvisie te realiseren. Hiervoor zijn er contacten met direct betrokkenen, maar nog niet met alle bewoners van de dorpsrand. Zodra er nieuws te melden is zal de gemeente dat verspreiden via persberichten en de website www.wierden.nl/dorpsrand. Ook zal de gemeente in februari 2015 een 'werkplaats' voor de dorpsrand organiseren.

Bewoners hadden verwachting dat er uitvoeringsbudget voor realisatie zou zijn

Onder een deel van de aanwezigen van de bewonersavond leefde de verwachting dat er een uitvoeringsbudget gekoppeld zou zijn aan het opstellen van de visie. Ze zijn daarover teleurgesteld.

Eerste succes is gevierd

De afronding van de visie is gevierd met de opening van het eerste uitvoeringsproject in de dorpsrand. Inmiddels is ook de inrichting van de F35 met begeleidende beplanting afgerond.

Aanbevelingen

Blijf bewoners informeren over ontwikkelingen in de dorpsrand

Om alle bewoners en gebruikers betrokken te houden bij de ontwikkeling van de dorpsrand is het nodig ze te blijven informeren over ontwikkelingen en projecten die voortkomen uit de dorpsrandvisie. Ideeën die hierover tijdens het rondetafelgesprek geopperd werden zijn:

- Geef op een kaart weer waar projectideeën liggen, en maak bekend waaraan gewerkt wordt en gaat worden. Nodig

mensen uit om deel te nemen, zodat initiatiefnemers en belangstellenden makkelijker kunnen beoordelen of ze kunnen/willen aanhaken bij andere initiatieven.

- Koppel een wedstrijdelement aan de ontwikkeling van projecten. Het project dat het best verschillende initiatieven weet te verbinden en bijdraagt aan de kwaliteitsopgaven van de dorpsrandvisie krijgt ondersteuning voor verdere ontwikkeling en uitvoering.

Verbeter verwachtingsmanagement

Om teleurstellingen te voorkomen is het van belang vanaf de start van het visievormingsproces verwachtingen van bewoners en gemeente over elkaars rol en bijdrage in beeld te krijgen en op elkaar af te stemmen.

Vervolg werkplaats

Bouw de werkplaats uit tot een permanent interactief platform waarbinnen gemeente en initiatiefnemers elkaar vinden en ondersteunen om initiatieven succesvol tot uitvoering te brengen.

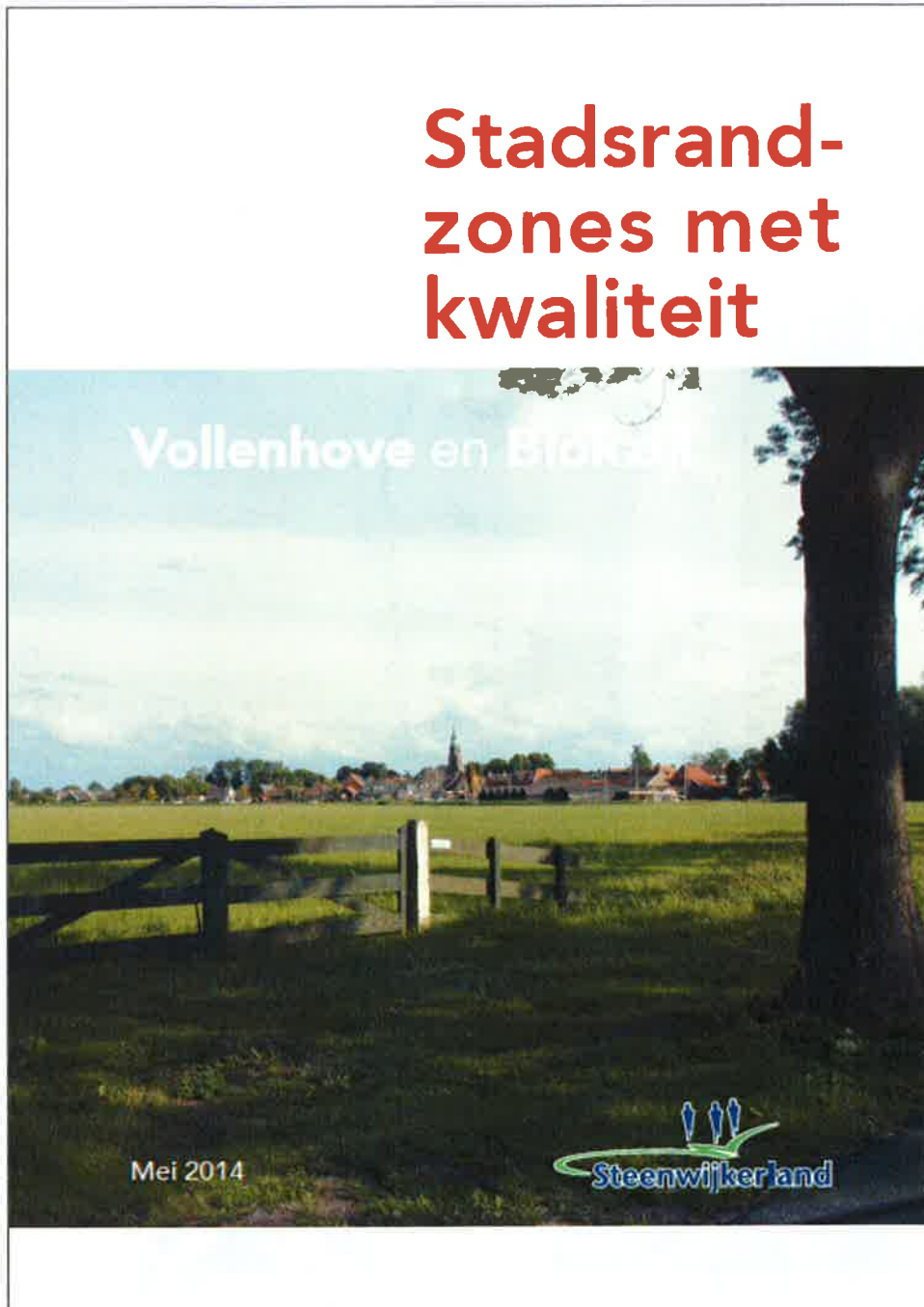

In het kader van de realisatie van de F35 planten gedeputeerde Boerman en wethouder Broeze planten de eerste boom in het bijzijn van geïnteresseerde burgers van Wierden.

3.3 Vollenhove en Blokzijl

Stadsrandvisie Vollenhove en Blokzijl

Resultaat veldwerk: waardering stadranden

DNA-kaart stadranden

Proces

Initiatief tot de visie

De gemeente Steenwijkerland heeft een aanvraag ingediend voor deze pilot om een visie te kunnen ontwikkelen voor de stadsranden van Vollenhove. De gemeente was al enige tijd bezig met planvorming over de Kanaalzone in Vollenhove. Op verzoek van de provincie is ook Blokzijl toegevoegd aan de pilot.

In Vollenhove speelden meerdere initiatieven, zoals de ontwikkeling van een hotel in de haven, uitbreidingsplannen van Spans (camping), herstel van de klif en uitbreidingsplannen van Huisman. In Blokzijl lag er de wens voor een tweede ontsluitingsweg. En er lag een opgave voor landschappelijke versterking bij nieuwbouw van een stal in de Uitendijkerpolder. De gemeente wilde een visie ontwikkelen, die als toetsingskader voor deze ontwikkelingen gehanteerd kan worden.

Stadsrandzones met kwaliteit

De visie heeft als doelen: het behouden en versterken van ruimtelijke, sociale en duurzame kwaliteit van de stadsranden van Vollenhove en Blokzijl; het uitdagen en verleiden van initiatiefnemers; richting geven aan ontwikkelingen en initiatieven; dienen als toetsingskader.

Uit de interviews kwam naar voren dat een goede vorm van burgerparticipatie al vanaf de start van het proces een doel was voor de gemeente. Gedurende het proces is hier door de provincie een extra impuls aan gegeven door middelen ter beschikking te stellen voor extra inzet in het kader van sociale kwaliteit.

Ingezette middelen

De provincie heeft een subsidie verstrekt voor het uitvoeren van de pilot. De gemeente heeft daarnaast geïnvesteerd in inzet van eigen medewerkers. Daarnaast is door de provincie een aanvullende subsidie verleend voor aanvullende inzet op het gebied van sociale kwaliteit.

Proces totstandkoming stadsrandvisie

Een breed samengesteld advies team onder leiding van Sandra van Assen is het visievormingsproces gestart met een brede inventarisatie en analyses op het gebied van

landschappelijke waarden, milieueffecten, duurzaamheid en beeldregie. Onderdeel hiervan was ook veldwerk: het houden van interviews met ondernemers, enquêteren van bewoners en passanten in de haven en de stadsrandsessie 'Hart voor de rand' waarin mensen op straat gevraagd werden hun waardering voor plekken in de stadsrand uit te drukken door hartjes op de kaart te plakken. Hierdoor is er input van meer dan honderd mensen verzameld.

Vervolgens is door het adviesteam gewerkt aan de conclusies van de analyse en zijn een aantal eerste denkrichtingen bepaald. In deze fase is ook een klankbordgroep samengesteld. De klankbordgroep bestond uit o.a. bewoners, plaatselijke belangen, ondernemersverenigingen en het waterschap. Het projectteam heeft in alle verdere werkstapen tussentijdse resultaten besproken met de klankbordgroep, voor reflectie en aanvullingen.

Vervolgens is de visie uitgewerkt en aangescherpt. In deze fase is door Stimuland aanvullend onderzoek gedaan op het vlak van sociale kwaliteit, met een nog bredere burgerparticipatie. Hiervoor zijn doelgroepen bepaald en apart benaderd om ideeën in te brengen, o.a. door schoolprojecten, twee initiatievenmarkten in een bejaardencomplex, een waterwerkplaats, gesprekken met ondernemers, Vereniging Toerisme en Recreatie Blokzijl en via een interactieve kaart. De klankbordgroep is actief betrokken bij de voorbereiding en uitvoering van de bredere burgerparticipatie. Uit de interviews blijkt dat deze aanpak breed wordt gewaardeerd en heeft gezorgd voor een brede raadpleging van de bevolking.

Alle ideeën en initiatieven die voortkwamen uit de burgerparticipatie zijn door het projectteam, in samenspraak met de klankbordgroep, geordend en geprioriteerd en verwerkt in het uitvoeringsprogramma. Na afronding van de visie heeft geen afsluitende presentatie aan het brede publiek plaatsgevonden. De gemeente werkt nog aan een publiekssamenvatting. In de interviews en het rondetafelgesprek hebben de plaatselijke belangen aangegeven hier echt op te wachten, omdat ze graag hun medebewoners willen informeren over de stadsrandvisie. Afstemming met de plaatselijke belangenverenigingen over het gebruik van de visie

Visiekaart

heeft al wel plaatsgevonden. Beide Plaatselijke Belangen verwerken delen uit het uitvoeringsprogramma in hun actieplannen en zullen fungeren als contactorgaan voor initiatiefnemers.

In deze pilot is in de visievorming vooral sprake geweest van consulteren. Een deel van het proces is in samenwerking met de klankbordgroep vormgegeven en zou 'co-produceren' genoemd kunnen worden. In de uitvoeringsagenda is de rol van het plaatselijk belang helder omschreven. Hierbij wordt gewerkt aan 'delegeren' en 'zelfbestuur'.

Invulling kwaliteitsambities

Ruimtelijke kwaliteit

Voor de analyse en visievorming is de methode van het 'Toolboek Rondje Rand' gehanteerd. Gemeentelijk en provinciaal beleid heeft hierbij als kader gediend. Deze beleidskaders zijn samen met de resultaten van het intensieve participatietraject gewogen door het projectteam. Hieruit zijn twaalf ambities benoemd, waarvan negen gaan over ruimtelijke kwaliteit:

1. Wordt met dit initiatief voortgebouwd op de landschappelijke en stedenbouwkundige onderleggers?
2. Vergroot dit initiatief de zichtbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid van het water en de oevers?
3. Draagt het initiatief bij aan verzorgde stadsranden en de aanpak van rommelige randen?
4. Versterkt het initiatief het recreatieve netwerk op land en water?
5. Draagt het initiatief bij aan aantrekkelijke en multifunctionele entrees?
6. Draagt het initiatief bij aan het streven om meer te doen met het verleden?
7. Worden met het initiatief zichtrelaties gerespecteerd, hersteld en versterkt?
8. Versterkt het initiatief de recreatieve (verblijfs)kwaliteit?
9. Heeft het initiatief aandacht voor beeldkwaliteit?

Deze zijn vertaald naar de visie, waarin 5 thema's centraal staan. Vier gaan over het aspect ruimtelijke kwaliteit:

- versterken beleving en gebruik van het water;
- aantrekkelijke en herkenbare entrees, zowel

- vanaf de weg als vanaf het water;
- aantrekkelijke (recreatieve) netwerken en routes;
- versterken beeldkwaliteit en aanzichten randen met voldoende speelruimte voor mogelijke initiatieven.

Per rand zijn op basis van de centrale thema's, bouwstenen benoemd. De bouwstenen zijn kernachtige richtlijnen en handreikingen die breed gedeelde waarden en kwaliteiten weergeven. Ze fungeren als kader en houvast voor zowel initiatiefnemers als de gemeente.

Duurzaamheid

Eén van de centrale thema's in de visie gaat over duurzaamheid: "Samenwerken aan een duurzame aanpak van de stadsranden". Hierin ligt de focus op de onderwerpen energie, water en voedsel, maar ook op waterrecreatie. Een collectieve aanpak en voeding vanuit de lokale samenleving is een voorwaarde voor het tot uitvoering komen van duurzame activiteiten.

Vanuit duurzaamheid is de ambitie voor initiatieven: "Draagt het initiatief bij aan het consequent duurzaam handelen gericht op de verduurzaming van de randen en een meer collectieve aanpak?" Deze ambitie is per rand vertaald naar bouwstenen. Vervolgens geeft de visie een overzicht van toetsingskaders op het gebied van water, ecologie, milieu en erfgoed.

Sociale kwaliteit

Na het verwerken van de input uit de inventarisatie en bewonersparticipatie zijn een twaalfal ambities voor het gebied geformuleerd. Twee hiervan hebben een duidelijke relatie met sociale kwaliteit:

- Ruimte voor economische ontwikkeling en sociaal-economische vitaliteit.

Hierbij wordt gefocust op het creëren van randvoorwaarden voor bedrijvigheid. Dit kan een positief effect hebben op de sociaal-economische zekerheden van bewoners.

- Ruimte bieden aan initiatieven van onderop. In dit punt wordt aandacht gevraagd voor de inzet die plaatselijke belangen al leveren om de leefbaarheid te vergroten. Het koesteren hiervan versterkt de sociale cohesie, maatschappelijke participatie en eigen kracht.

Deze twee ambities zijn vertaald in bouwstenen voor het thema sociale kwaliteit:

Voorbeelduitwerking stadsrand Vollenhove

- Maak de randen waar mogelijk multifunctioneel en stimuleer samenwerking.
- Betrek zoveel mogelijk belangen bij ontwikkelingen in de stadsrand.
- Versterk de sociale cohesie en organisatiekracht.
- Maak randen levensloopbestendig, houd rekening met alle leeftijden.
- Verbeter het beheer gericht op het aanzicht en de toegankelijkheid.
- Werk actief samen met en ondersteun koplopers.
- Intensiveer waar mogelijk ontmoetingsplekken.

Deze bouwstenen zijn er vooral op gericht om de sociale cohesie en maatschappelijke participatie te versterken.

Uitvoeringsprogramma

Steenwijkerland heeft ervoor gekozen de Stadsrandvisie en het Uitvoeringsprogramma als aparte documenten op te leveren. In het uitvoeringsprogramma worden de rollen van de verschillende partijen, zoals gemeente, Plaatselijk Belang en initiatiefnemer, toegelicht. In de stadsrandvisie wordt aangegeven dat de rol van de gemeente is veranderd. Zij is minder opdrachtgever en financier, en meer faciliterend en verbindend actief. Plaatselijk Belang is de eerste gesprekspartner voor bewoners met initiatieven en ideeën. Samen zullen gemeente en Plaatselijk Belang een actieve rol spelen in het stimuleren van samenwerkingen. Initiatiefnemers zijn zelf verantwoordelijk voor de realisatie van eigen projecten.

In het uitvoeringsprogramma worden de stappen in het procesverloop van idee tot uitvoer uitgelegd. Aanvullend is een processchema opgenomen om stappen en verantwoordelijkheden voor initiatiefnemers helder in beeld te brengen.

De uitgebreide participatie van burgers en ondernemers heeft een opbrengst van 150 ideeën opgeleverd. Hieruit zijn door het projectteam en de klankbordgroep per rand drie tot zes projecten geselecteerd door clustering van samenhangende ideeën en prioritering van projecten die in de periode 2014-2016 verder onderzocht en gerealiseerd kunnen worden.

In Steenwijkerland zijn nog geen tastbare resultaten van de stadsrandvisie zichtbaar. Een deel van de projecten in het uitvoeringsprogramma wordt opgenomen in de Matrix Dorpsplan van de Plaatselijke Belangen, die hiervoor van de gemeente een uitvoeringsbudget krijgen.

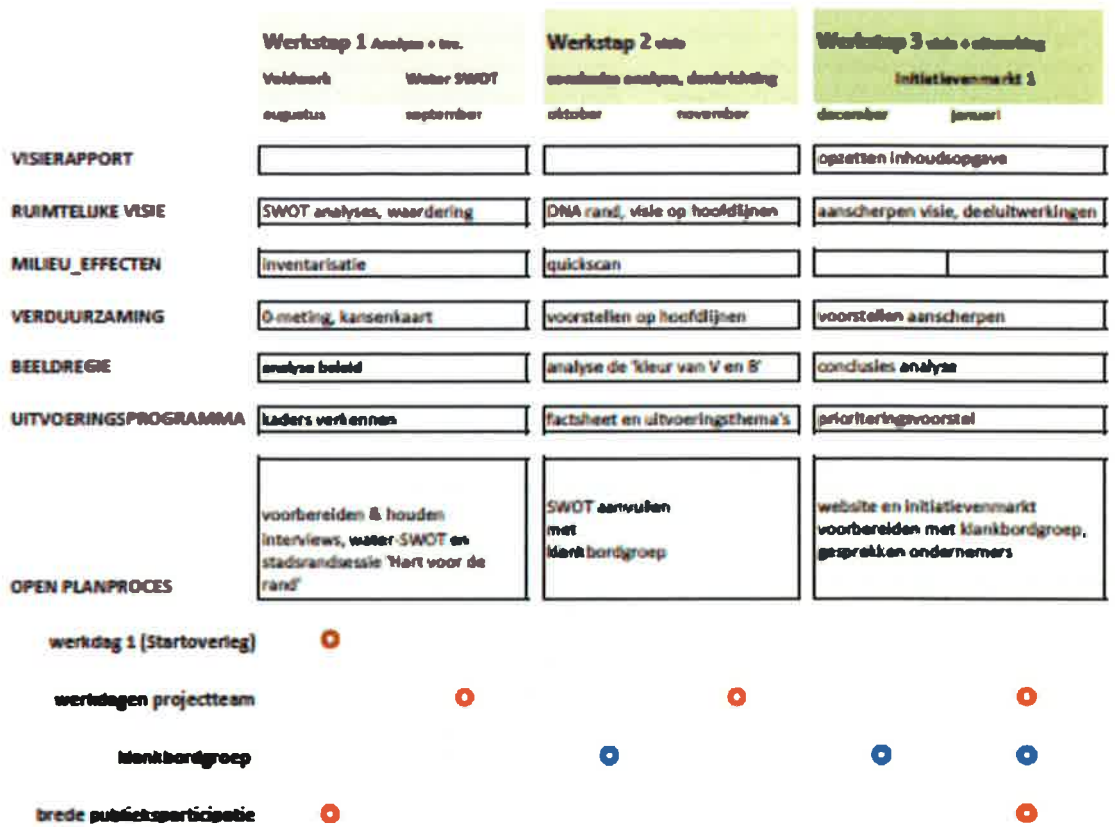
Uit de interviews kwam naar voren dat ontwikkeling en realisatie van projecten lastig is, omdat er geen gemeentelijk budget is voor begeleiding en uitvoering van projecten. De uitvoeringssubsidie, die de provincie in het vooruitzicht had gesteld bij aanvang van de pilot, is gedurende de pilot opengesteld voor een breder scala projecten. Het gevolg is dat binnen de gemeente gekozen moet worden voor welk project subsidie aangevraagd zal worden en het lastiger is geworden om subsidie te verkrijgen voor projecten in de stadsrand.

Resultaten

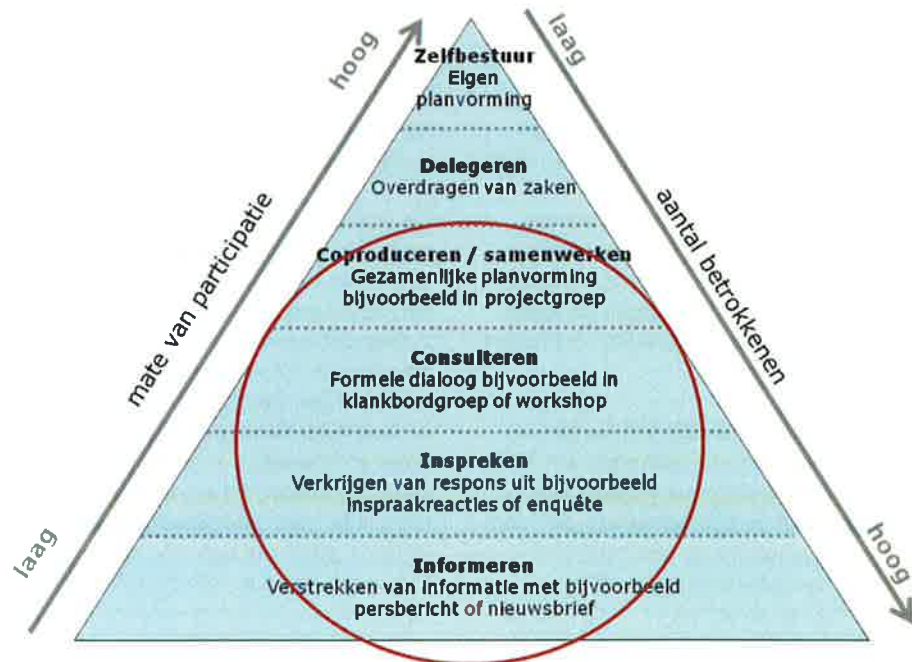
Visie, uitvoeringsprogramma, verslag van een open planproces en evaluatiedocument sociale kwaliteit

De pilot heeft geleid tot vier afzonderlijke producten: een visie, een uitvoeringsprogramma, een verslag van het open planproces en een evaluatiedocument sociale kwaliteit. Het college en de gemeenteraad hebben de visie vastgesteld. De visie sluit aan bij het coalitieakkoord van het nieuwe college en is omarmd door de nieuwe gemeenteraad, die bestaat uit partijen die initiatieven van onderop willen faciliteren.

De visie bestaat uit één visiekaart. Per deelgebied zijn bouwstenen benoemd en voorbeelduitwerkingen opgenomen die inspiratie bieden en laten zien dat meerdere oplossingen binnen de visie mogelijk zijn. De bouwstenen zijn kernachtige richtlijnen en handreikingen die breed gedeelde waarden en kwaliteiten weergeven. Ze fungeren als kader en houvast voor zowel initiatiefnemers als de gemeente. Het zijn flexibele kaders, die ruimte laten voor uitwerking. De visie biedt de gemeente daarmee een beoordelingskader voor concrete ontwikkelingen en initiatieven. In de interviews werd hier al een voorbeeld van genoemd.

Schema werkstappen 1 t/m 3 van 6 stappen (uit Verslag van een open planproces)

Participatieladder visievormingsproces Vollenhove en Blokzijl. In de uitvoeringsfase wordt geklommen naar hoogste trede 'zelfbestuur'.

Plaatselijk Belang is aanspreekpunt

De rol van de Plaatselijke Belangen is verduidelijkt. Zij zijn het eerste aanspreekpunt voor burgers met projectideeën. Voor ondernemers en plannen blijft de gemeente het aanspreekpunt.

De Plaatselijke Belangen hebben het overzicht over de ideeën, kunnen initiatiefnemers met elkaar verbinden en contact leggen met de wijkcontactfunctionaris van de gemeente.

Projecten staan in actieplannen Plaatselijk Belang

Een aantal projecten in het uitvoeringsprogramma is zo concreet dat ze zijn opgenomen in de actieplannen van de beide Plaatselijke Belangen.

Uitwerking van het project 'Strand Vollenhove'

De uitwerking van het project 'Strand Vollenhove' is in voorbereiding. Hiermee kan invulling gegeven worden op één van de volgens respondenten meest genoemde wensen van de bewoners, een toegankelijke oever en een strand waardoor het water bereikbaar is. De gemeente heeft hiervoor een subsidieaanvraag bij de provincie gedaan. Ook andere ontwikkelopgaven zijn met burgers opgepakt.

Uitgebreid participatieproces

Tijdens de pilot is veel energie gestoken in het participatieproces. Dit heeft een breed beeld gegeven over welke wensen en ideeën er leven onder bewoners. De deelname van de Plaatselijke Belangen aan het proces in een klankbordgroep heeft de betrokkenheid versterkt. Uit interviews blijkt ook dat deze aanpak wordt gewaardeerd.

Beperkte gezamenlijke opgave voor Vollenhove en Blokzijl

In de visie zijn opgaven benoemd die gelden voor beide plaatsen, maar voor de meeste opgaven hebben zij elkaar niet nodig. Voor de thema's 'versterking van de beleving en het gebruik van het water' en 'aantrekkelijke netwerken en routes' is samenwerking mogelijk, maar concrete projecten zijn niet benoemd.

Conclusies**Integrale benadering**

De integrale benadering van het proces en de visie, met aandacht voor ruimtelijke kwa-

liteit, duurzaamheid en sociale kwaliteit is als positief ervaren. In de pilot is ook aandacht geweest voor de invalshoek vanaf het water en vanuit bezoekers. Dit heeft een breed spectrum aan ambities opgeleverd.

Combinatie van lokale kennis en expertkennis

De brede participatie en deelname van lokale partijen aan de klankbordgroep heeft veel lokale kennis en ideeën voortgebracht. In combinatie met de kennis van deskundigen van het adviesteam heeft dit geleid tot een volledig beeld van de opgave en een realistische visie.

Uit de interviews en het rondetafelgesprek blijkt dat de plaatselijke belangenverenigingen het heel positief vonden dat ze tijdens het proces gevraagd werden mee te denken over de visie. Als aandachtspunt werd wel meegegeven dat de leden van de klankbordgroep hun werkzaamheden in hun vrije tijd doen, en kwesties of vragen ook graag binnen hun organisaties willen terugleggen, waardoor het proces voor hen soms te snel verloopt. Ook hadden ze graag vanaf de start van het project betrokken willen worden en willen meedenken over de invulling van het proces.

Plaatselijk Belang werkt mee aan realisatie

De directe betrokkenheid van Plaatselijk Belang in de klankbordgroep werkt door in de uitvoeringsfase. Plaatselijk Belang is naast de gemeente het aanspreekpunt geworden voor bewoners met projectideeën en heeft projecten uit het uitvoeringsprogramma opgenomen in haar actieplannen.

Sterk participatietraject doorlopen

In Steenwijkerland is een sterk participatietraject doorlopen. Bewoners hebben hun ideeën aan kunnen dragen en feedback kunnen geven op de visie en op het proces. Daarnaast zijn er ook daadwerkelijk initiatieven van bewoners opgenomen in de visie. Qua inhoud is er aandacht geweest voor sociale cohesie, levensloop, ontmoeting, economische ontwikkeling en participatie.

Gedurende het proces is het participatietraject aangepast door de extra inzet van Stimuland. Uit het Verslag van een open planproces blijkt dat dit heel zinvol was, maar wel nieuwe vragen opriep over rollen en verwachtingen.

Aanbevelingen

In de documenten van de stadsrandenvisie Steenwijkerland worden al aanbevelingen gedaan die ook vanuit de interviews zijn aangedragen. Deze aanbevelingen zijn met name gericht op de vormgeving van het participatieproces en communicatie:

Combineer 'local knowledge' en 'expert knowledge'.

Hiervoor is een brede inventarisatie van wensen en ideeën van bewoners, ondernemers en belangenorganisaties bij aanvang en terugkoppeling en afstemming gedurende het proces nodig.

Begin vroegtijdig met participatie

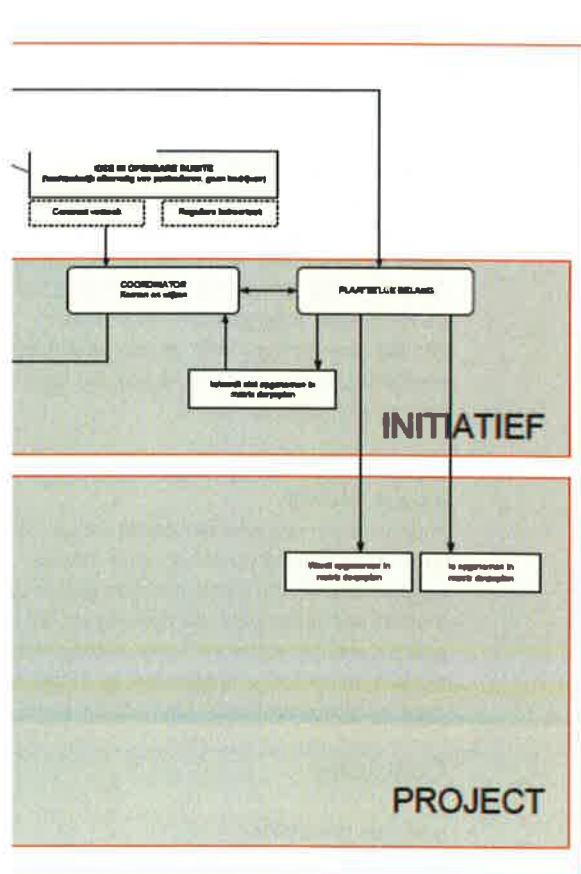
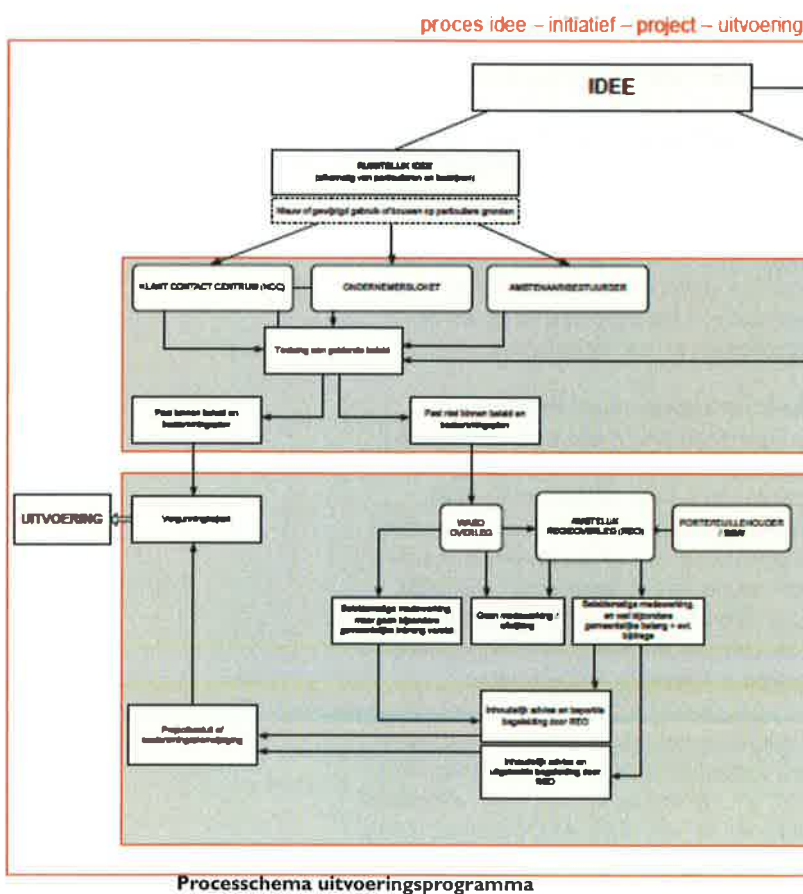
Betrek ook lokale belangenpartijen bij de start van het project en bepaal samen wat de doelen zijn en welke doelgroepen betrokken worden.

Blijf bewoners informeren over ontwikkelingen

Zorg ook na afronding van de visie voor terugkoppeling van de stand van zaken van de uitvoering van de visie aan alle betrokken partijen. Breng ze op de hoogte van elkaars ideeën en initiatieven en blijf samenwerking stimuleren en faciliteren. Vier de eerste zichtbare successen. Stel ook een publiek-vriendelijke versie voor de burgers op om het gedachtegoed van de visie onder de aandacht van alle burgers te brengen

Organiseer faciliterende rol

Maak binnen de gemeente tijd vrij om initiatieven te kunnen faciliteren en stimuleren. Dit vraagt ook om een nieuwe houding, die actief, meedenkend en ondersteunend is. De transitie en omdenken vraagt veel inzet. Uitnodigingsplanologie betekent faciliteren en elkaar opzoeken. Dit vraagt van de overheden een actievere houding naar elkaar en richting de buitenwacht.

4 CONCLUSIES

Dit hoofdstuk presenteert de conclusies van de evaluatie pilotprojecten stads- en dorpsranden. In de voorgaande hoofdstukken zijn de bevindingen opgetekend aan de hand van documenten en interviews over de drie pilotprojecten. Daarbij is gezocht naar de informatie om de vragen over het proces, de inhoud, resultaten en kennis te kunnen beantwoorden.

4.1 Conclusies over het proces

Verschillende aanleidingen

De behoefte voor het opstellen van een visie voor de stads- en dorpsranden was bij alle gemeenten al aanwezig. In alle gemeenten was sprake van een aantal concrete ontwikkelingen in de stads- en dorpsranden. De gemeenten wilden graag een visie ontwikkelen die ook zou kunnen dienen als kader om de ontwikkelingen aan te toetsen.

In de gemeente Haaksbergen was er ook een andere aanleiding. Hier was ook een nieuwe structuurvisie nodig. Haaksbergen beschikte nog over een Structuurplan 2015 dat echter geen bruikbaar kader meer bood voor de veranderde omstandigheden in de ruimtelijke ontwikkeling. Zij hebben dan ook voor de gehele gemeente een structuurvisie opgesteld met daarin ook aandacht voor de dorpsranden.

Vastgestelde visies

De pilots hebben concrete visies opgeleverd die door alle gemeenten zijn vastgesteld en kunnen rekenen op bestuurlijk en ambtelijk draagvlak, ook na wisseling van de gemeentebesturen. Ook onder de burgers die voor deze evaluatie benaderd zijn, is een positieve waardering voor de visies aangegeven. De pilots gaven de gemeenten de kans om de visies te kunnen ontwikkelen, ook omdat er een gebrek aan specifieke kennis en eigen financiële middelen was. De pilots hebben daarnaast gezorgd voor een stevige verankering van het kwaliteitsdenken op het gebied van ruimtelijke kwaliteit, sociale kwaliteit en

duurzaamheid in het ruimtelijk beleid. De gemeenten zijn zich bewust geworden van hun veranderende rol en proberen die een plek te geven in de visies. De visies bieden een kader voor toetsing en ondersteuning van initiatieven. Er is ervaring opgedaan met het vormgeven van participatie.

Het proces heeft bijgedragen aan integraal werken

De bureaus hebben intensief met de gemeenten samengewerkt, bijvoorbeeld door een aantal dagen in het gemeentehuis te werken en ambtenaren te spreken. Dit heeft veel bruikbare informatie voor de visies opgeleverd en geleid tot afstemming van de ambities en een meer integrale aanpak binnen de gemeentelijke organisaties. De benadering van ruimtelijke opgaven is integraler geworden.

Ondersteuning door de provincie

De gemeenten hebben elk een eigen offerte-traject uitgezet en bureaus benaderd om een offerte uit te brengen voor het opstellen van een dorpsrandvisie/ structuurvisie. De provincie heeft daarbij geadviseerd door bureaus voor te stellen en heeft ondersteuning verleend in het opstellen van de offerte-uitvraag. De provincie liet de gemeenten veel vrijheid in het bepalen van de doelen van de visies. Voor alle drie de pilotprojecten heeft overleg tussen de projectteams en de provincie plaatsgevonden. Deze overleggen hebben de gemeenten en bureaus met name geholpen in het aanscherpen van de opgave en ambitie ten aanzien van sociale kwaliteit en duurzaamheid.

Als aandachtspunt werd in een interview genoemd dat de continuïteit van inzet vanuit de provincie wat betreft de aansturing van de pilot beter had gekund. De inhoudelijke betrokkenheid van provinciale adviseurs was heel goed.

Participatieproces heeft tot resultaten geleid

In alle pilots heeft men burgers vanaf de start van het proces proberen te betrekken door bij aanvang van het proces hun waardering en wensen voor de dorpsranden te inventariseren. De manier waarop de gemeenten en bureaus dit ingevuld hebben, is verschillend. Gedurende het verdere proces van visievorming is er in Haaksbergen gekozen voor één

interactief participatiemoment.

In Wierden was een algemene startbijeenkomst, consultatie door de gebiedscoördinator, een interactieve werksessie per deelgebied en een interactieve website.

In beide gemeenten is ervoor gekozen om per deelgebied de eerste versie van de visie te presenteren en in groepen te werken aan een aanscherping van de visie en de ontwikkeling van projectideeën.

Alleen in Vollenhove en Blokzijl is gekozen voor een continu participatieproces met een klankbordgroep van burgers en belangenorganisaties, naast brede publieksbijeenkomsten zoals de initiatievenmarkten. Dit kon door de aanwezigheid van actieve belangenverenigingen en heeft geleid tot grote betrokkenheid en een duidelijke rol voor Plaatselijk Belang, ook in de uitvoeringsfase.

In Wierden waren geen belangengroepen in de dorpsrand en in Haaksbergen zijn wijkranden uitgenodigd voor de interactieve bewonersavonden.

In alle pilots zijn initiatieven en projectideeën van burgers en belangenorganisaties verwerkt in het uitvoeringsprogramma.

Uitvoeringsprogramma's zijn zeer verschillend

Alle gemeenten hebben een uitvoeringsprogramma opgenomen bij hun visie. De manier waarop hieraan invulling is gegeven is heel verschillend.

In de dorpsrandvisie Wierden is gekozen voor een tabel, waarin alle ideeën, die tijdens het proces opgehaald zijn, zijn opgenomen. Bij de projecten is een indicatie van haalbaarheid aangegeven.

Voor Vollenhove en Blokzijl zijn ook projectideeën opgenomen, maar hier heeft het adviesteam de ideeën geclusterd en geprioriteerd.

Deze gemeenten hebben ook een leidraad opgenomen, die laat zien welke stappen initiefnemer doorloopt om zijn project te realiseren.

In Haaksbergen is gekozen voor elf gebieds-uitwerkingen die direct aansluiten bij ambities uit de visie.

Van regierol naar faciliterende rol?

In alle drie de pilots om is om uiteenlopende redenen een spanningsveld ontstaan tussen de visievormingsfase en de uitvoeringsfase. Tijdens de visievorming hebben de gemeen-

ten duidelijk de regie genomen, om te beginnen met de keuze deel te nemen aan de pilot, maar bijvoorbeeld ook in de keuze van participatiemomenten en de keuze van het adviesbureau. Bewoners zijn vooral geïnformeerd en geconsulteerd.

In de uitvoeringsfase gaven de gemeenten aan juist een faciliterende rol te ambiëren, waarbij bewoners in het ideale geval zelfstandig initiatieven tot uitvoer zouden brengen (zelfbestuur).

Ondanks de communicatie over deze veranderende rolverdeling zijn aan beide zijden teleurstellingen ontstaan. Uit de rondtafelgesprekken werd duidelijk dat sommige bewoners en belangenorganisaties graag eerder en meer betrokken waren geweest. Anderen hadden op basis van de visievorming de verwachting dat de gemeente ook in de uitvoeringsfase de kar zou trekken. De gemeenten hadden meer initiatief van bewoners verwacht.

Subsidieverlening heeft visies mogelijk gemaakt

Bij alle drie de gemeenten bestond de behoefte of de noodzaak om een visie voor de stads- en dorpsranden of voor de gehele gemeente te ontwikkelen. Er was behoefte aan een kader om recente ontwikkelingen en initiatieven van ondernemers aan te toetsen of er moest een nieuwe structuurvisie voor de hele gemeente komen. Geen van de drie gemeenten beschikten echter over de financiële middelen om deze visie op te laten stellen. Met de subsidie van de provincie was het mogelijk om bureaus in te huren die samen met de verschillende betrokkenen een proces konden doorlopen om een visie op te stellen.

In alle drie pilotgemeenten heeft het belang van aandacht voor de integrale kwaliteit van de stads- en dorpsranden zich bewezen. Wierden en Haaksbergen gaven aan deze integrale aanpak ook op andere opgaven te gaan toepassen.

4.2 Verhouding tot kwaliteitsambities

Inleiding

In alle pilots zijn de thema's ruimtelijke kwaliteit, duurzaamheid en sociale kwaliteit integraal opgepakt. De provincie heeft de pilotgemeenten tijdens het proces inhoudelijk

geadviseerd op de verschillende thema's door enkele gesprekken en aanwezigheid van provinciale adviseurs bij projectgroepoverleggen. Door de samenstelling van de projectteams met vooral veel deskundigheid op het gebied van ruimtelijke kwaliteit, kreeg dat thema wel de meeste aandacht.

Sociale kwaliteit is ingevuld vanuit maatschappelijke participatie

De provincie Overijssel heeft in de Omgevingsvisie Overijssel en het programma 'Leefbaarheid, stadsrandzones en groene omgeving' aandacht voor de integrerende werking van ruimtelijke kwaliteit, duurzaamheid en sociale kwaliteit en heeft dit als randvoorwaarde aan de ontwikkeling van de dorpsrandvisies meegegeven.

Sociale kwaliteit is in de pilots in samenhang meegenomen. Sociale kwaliteit is met name ingevuld vanuit maatschappelijke participatie. In alle pilots is op de participatieladder de trede van 'consulteren' bereikt. Burgers hadden de mogelijkheid in workshops mee te denken over de visie en hun ideeën en wensen in te brengen. In de pilot Vollehove Blokzijl is t.b.v. de uitvoering op de participatieladder gestegen tot het bovenste niveau, zelfbestuur. Dit was mogelijk door de aanwezigheid van sterke lokale belangenverenigingen. Het Plaatselijk Belang heeft een rol gekregen in de coördinatie en uitvoering doordat een aantal projecten in hun actieplannen worden opgenomen. In Wierden waren geen belangenverenigingen actief in de dorpsrand. In Haaksbergen zijn wijkraden geconsulteerd, maar was er veel verschil in hun betrokkenheid. Een brede consultatie onder burgers was daarom een passende mate van participatie voor het planvormingsproces.

De werkvelden van sociale kwaliteit (sociale cohesie, sociaal-economische zekerheid, eigen kracht en maatschappelijke participatie) zijn inhoudelijk in de pilots in zeer beperkte mate onderwerp van analyse en visievorming geweest. Er zijn weinig concrete doelen gesteld om deze aspecten te versterken.

Ruimtelijke kwaliteit sterke basis

Vanuit de Omgevingsvisie Overijssel wordt ingezet op ruimtelijke kwaliteit en eigen identiteit. Dit is in alle pilots vertaald door

vanuit de kwaliteiten van het landschap en de ontstaansgeschiedenis de ontwikkelingsrichting voor toekomstige ontwikkelingen te schetsen.

In alle pilots is in de geest van de werkwijze van de Catalogus Gebiedskenmerken gehandeld, waarbij vanuit de ambitie voor ruimtelijke kwaliteit bouwstenen worden benoemd. Hiervoor zijn verschillende methodes gebruikt.

Duurzaamheid

De provincie hanteert een brede definitie van duurzaamheid: "Voorzien in de behoeften van de huidige generatie zonder daarmee de behoeften van toekomstige generaties in gevaar te brengen". Duurzaamheid wordt ook wel uitgedrukt in de drie P's: people, planet, profit. De definitie van 'planet' overlapt deels met het begrip ruimtelijke kwaliteit, 'people' overlapt deels met sociale kwaliteit. Deze brede en integrale opvatting van duurzaamheid is ook in de pilots terug te vinden, doordat ontwikkelingen gekoppeld worden aan de gebiedskenmerken en bestaande waarden in het gebied, en participatie onderdeel is van het proces.

In de pilots wordt duurzaamheid ook concreter benoemd. De aandacht gaat met name uit naar gebruik en opwekking van duurzame energie, duurzaam bouwen en duurzaam waterbeheer. In Vollenhove en Blokzijl is er ook aandacht voor de ontwikkeling van samenwerkingsverbanden om projecten tot uitvoer te brengen.

4.3 Conclusies over uitvoerbaarheid

Alle pilots hebben een visie met uitvoeringsprogramma opgeleverd. De gemeenten hanteren de visies als integraal afwegings- en toetsingskader en inspiratiedocument voor nieuwe initiatieven.

Daarnaast werken alle gemeenten aan de uitwerking van projecten uit het uitvoeringsprogramma. Omdat de visies nog geen jaar geleden zijn vastgesteld, is nog maar een klein deel van de uitvoeringsprogramma's gerealiseerd. Deze evaluatie moet voor wat betreft de uitvoering gezien worden als tussenevaluatie.

Tot nu toe hebben de gemeenten in de realisatie van het uitvoeringsprogramma een

trekkende rol in plaats van de geambieerde faciliterende rol, als gevolg van een gebrek aan sterke initiatiefnemers.

In Haaksbergen en Wierden wordt gewerkt aan aanpassing van het bestemmingsplan om ruimte te geven aan realisatie van ambities uit de visie.

In Vollenhove en Blokzijl zijn projecten uit de visie opgenomen in de actieplannen van de Plaatselijke Belangen. Zijn zijn daarmee verantwoordelijk geworden voor de realisatie van die projecten.

In Wierden is de realisatie van de fietssnelweg F35 mogelijk geworden dankzij de dorpsrandvisie en zijn ook enkele kleine projecten gerealiseerd, waaronder de plaatsing van bijenkasten. Ook werkt de gemeente met een aantal initiatiefnemers aan de uitwerking van projecten.

Om gebruik te maken van bestaande budgetten koppelen gemeenten, waar mogelijk, projecten uit het uitvoeringsprogramma aan bestaande taken. Alleen de gemeente Wierden heeft in het proces geld vrijgemaakt voor de uitwerking van projecten.

De gemeenten Wierden en Steenwijkerland hebben gebruik gemaakt van de uitvoeringssubsidie. In Steenwijkerland is echter gekozen subsidie aan te vragen voor een project in het centrum van Steenwijk. De gemeente heeft hiermee prioriteit gegeven aan een project in stedelijk gebied.

In het kader van duurzaam ontwikkelen heeft de gemeente een subsidie aangevraagd voor de stadsentree van Vollenhove.

Haaksbergen heeft voor de deeltuitwerkingen subsidie ontvangen in het kader van andere provinciale programma's.

De gemeenten zetten zich in voor de realisatie van de dorpsrandvisie door projectvoorstellen uit te werken en te zoeken naar financieringsmogelijkheden. Door de geringe beschikbaarheid van middelen voor de uitvoer van projecten is er echter beperkt zicht op de daadwerkelijke versterking van de betreffende stads- en dorpsranden op langere termijn.

5 AANBEVELINGEN

Tot slot van deze evaluatie een aantal aanbevelingen over de aandacht voor stads- en dorpsranden en het provinciale ruimtelijk (kwaliteits) beleid in het algemeen. Opgemerkt wordt dat deze aanbevelingen gedaan zijn vanuit de (beperkte) blik van de evaluatie van de 3 pilots.

Vervolg in de pilotgebieden

Volg de ontwikkelingen in de dorpsrand bij de pilotgemeentes

De uitvoerbaarheid van de visies is vooraf meegegeven als bijzonder aandachtspunt. Deze evaluatie is vooral gericht op de planvormingsfase, de totstandkoming van de visies. Er is wel bekeken hoe in de visies aandacht aan de uitvoerbaarheid geschonken is. Maar het is nog te vroeg om goed inzicht te krijgen in de daadwerkelijke doorwerking van de visies in concrete initiatieven, plannen en projecten in het veld. Aanbevolen wordt daarom de ontwikkelingen in de pilotsgemeentes te blijven volgen en over bepaalde tijd, bijvoorbeeld twee jaar, opnieuw te peilen hoe de zaken er voor staan. Wat is men tegengekomen bij het vervolg? Welke nieuwe ontdekkingen zijn er gedaan? Hoe is concreet invulling gegeven aan de samenwerking tussen gemeente en betrokkenen? Welk tastbaar resultaat is er gerealiseerd? Deze inzichten zijn waardevol om in te zetten bij andere, vergelijkbare opgaven.

Visievorming voor andere dorpsranden

Koester de eigen invulling van en verschillen tussen de gemeenten

De evaluatie laat zien dat elke gemeente op zijn eigen wijze invulling gegeven heeft aan de uitvoering van de pilots. De provincie was vooral aan de voorkant betrokken, bij

de subsidieverlening en projectomschrijving. De gemeentes hadden zelf de regie op de uitvoering, waardoor op de lokale situatie toegesneden visies ontstaan zijn. Toch zijn in de resultaten de provinciale thema's en ambities goed te herkennen. Blijkbaar is in de afgelopen jaren onder andere het ruimtelijke kwaliteitsdenken steeds breder verankerd. Zet daarom als provincie niet in op letterlijke uitwerking van bijvoorbeeld de Catalogus Gebiedskenmerken, maar moedig aan, ondersteun waar nodig en koester vervolgens de verschillen die op lokaal niveau ontstaan.

Neem aandacht voor de randen voortaan mee in andere visies

De pilots laten zien dat de kwaliteit van de dorpsranden als bijzonder relevant thema beschouwd wordt, door de provincie, de gemeenten en de inwoners. Bij de uitwerking van de visies blijkt echter ook dat de dorpsranden als geografische eenheid lastig te definiëren zijn en meestal ook niet als één afgebakend gebied gevoeld worden door de bevolking. Er zijn voor de gemeente bij de inwoners geen aparte aanspreekpunten (belangengroepen) voor de dorpsranden. Bovendien zijn de dorpsrand enerzijds en de thema's sociale kwaliteit en duurzaamheid 'andere grootheden'. Het lijkt daarom niet echt voor de hand te liggen dat elke gemeente voortaan dorpsrandvisies gaat maken als regulier plandocument. Beter is het om de dorpsranden voortaan expliciet mee te nemen als thema bij andere plannen, bijvoorbeeld structuurvisies voor de hele kern en landschapsontwikkelingsplannen. Door van binnen naar buiten én van buiten naar binnen te kijken komen betekenisvolle verbanden in beeld voor de integrale kwaliteit van het dorp.

Gemeentelijke organisatie in een veranderende context

Ontwikkel gezamenlijke inzichten over de inrichting van de (gemeentelijke) organisatie in de veranderende planologische context

De pilotgemeentes zijn elk nog zoekend om hun organisatie beter in te richten op hun veranderende rol in de ruimtelijke ordening. Hoe kunnen initiatieven vanuit het gebied beter opgespoord en begeleid worden? Welke

communicatie / participatie past daarbij? Wat kan er van betrokkenen wel en niet verwacht worden? En wat van de gemeente? Wie voert op welk moment de regie? Hoe zijn initiatieven daadwerkelijk tot uitvoering te brengen? Hoe kan de gemeentelijke organisatie hierop worden toegerust? Deze vragen spelen natuurlijk niet alleen in de pilotgemeentes en voor de dorpsranden, maar ook bij vele andere gemeentes ten aanzien de ruimtelijke ordening in volle breedte. Er wordt geadviseerd om een overkoepelend project op te zetten waarbij gemeentes ondersteund worden bij hun vraag en leren van elkaars ontdekkingen (bijvoorbeeld de inzet van een gebiedscoördinator, werkplaats, plaatselijk belang). De provincie zou dit kunnen initiëren en coördineren.

Provinciaal ruimtelijk beleid

Pilots blijven inzetten om nieuw beleid impuls te geven

Het uitvoeren van pilots is voor provincie en gemeenten een goed middel om nieuwe aandachtvelden concreet te verkennen en door te laten werken richting lokaal niveau. Sterk aan de pilots dorpsranden is dat de plannen geen vrijblijvend karakter hebben, maar daadwerkelijk zijn vastgesteld. De inzichten uit de pilots kunnen telkens benut worden in het vervolg: bij de uitvoering van nieuwe pilots en bij de aanscherping van provinciaal beleid. Geadviseerd wordt om door te gaan met pilots bij andere aandachtvelden. De werkwijze, met sterke betrokkenheid bij projectomschrijving vooraf, en de evaluatie achteraf, levert het beste inzicht in de wijze waarop gemeentes zelf met het thema omgaan.

Bied kennis aan van ontwerpers en deskundigen

De betrokken gemeentes konden deskundige (ontwerp)bureaus inschakelen voor de uitvoering van de pilots. Het is belangrijk om ook in de reguliere praktijk deskundige kennis op het gebied van ruimtelijke kwaliteit, sociale kwaliteit en duurzaamheid in te zetten bij RO-vraagstukken. Niet alle gemeenten hebben deze deskundigheid zelf in huis. Op provinciaal niveau is dit wel aanwezig, bijvoorbeeld binnen Atelier Overijssel.

Voorgesteld wordt het aanbod van deze deskundigheid in stand te houden en zo nodig naar behoefte uit te breiden, ook voor schijnbaar 'alledaagse opgaven'. Met name in de startfase kan de provincie een waardevolle inhoudelijke bijdrage leveren door met deskundigen en gemeenten gezamenlijk en integraal opgaven en kansen te verkennen op het gebied van ruimtelijke kwaliteit, sociale kwaliteit en duurzaamheid en van hieruit tot een scherpe projectomschrijving te komen. De organisatie van dergelijke sessies kan op de agenda staan van regulier RO-overleg tussen provincie en gemeenten.

Maak integrerende kwaliteiten praktisch hanteerbaar

Ruimtelijke kwaliteit is in alle pilots vertaald door kwaliteiten van de landschappen en kernen te benoemen en te duiden in het licht van ontstaansgeschiedenis en toekomstige ontwikkeling.

Een dergelijke praktische vertaling bleek minder vanzelfsprekend voor duurzaamheid en sociale kwaliteit. Maak ook deze laatst genoemde kwaliteiten beter hanteerbaar in de praktijk.

De provincie werkt hieraan door onder meer het beschikbaar maken van handreikingen, voorbeelduitwerkingen en gereedschapskoffers.

BIJLAGE

1 Randvoorwaarden bij de evaluatie

De volgende randvoorwaarden zijn vanuit de provincie Overijssel meegegeven:

- Realiseer de evaluatie met 'vreemde ogen', d.w.z. door een deskundige partij die niet zelf bij de pilots betrokken is geweest.
- De pilots en de evaluatie gaan over ruimtelijke kwaliteit in samenhang met duurzaamheid en sociale kwaliteit.
- Houd het simpel en overzichtelijk. Er zijn veel verbanden met andere onderdelen van het investeringsprogramma, zoals stadsrandvisies en uitvoeringsprojecten in andere Overijsselse gemeenten (Zwolle, Deventer, Zwartewaterland, Netwerkstad Twente), maar bijvoorbeeld ook de relatie met de aanpak van kwaliteitsopgaven in dorpskernen en (binnen-)steden. Binnen de opdracht worden dergelijke verbanden benoemd, maar deze zijn geen onderwerp van de evaluatie.
- Draag met het evaluatieproces bij aan een succesvol vervolg op het visie-traject: de uitvoering en realisatie van de stads- en dorpsrandvisies met initiatieven vanuit de gebieden.
- Draag (met de eindrapportage) bij aan het ontwikkelen en verspreiden van kennis over het werken aan integrerende kwaliteit in stads- en dorpsranden in Overijssel.
- De evaluatie gaat niet om een second opinion over de inhoud van de visies. De evaluatie gaat wel over het proces (aanpak, middelen, methodieken, participatie), de uitvoerbaarheid van de visie en het zicht op daadwerkelijke versterking van de betreffende stads- en dorpsranden.
- Geef een duiding van de rol die het provinciale (kwaliteits)beleid heeft gespeeld in de pilot-processen (ruimtelijke kwaliteit, duurzaamheid, sociale kwaliteit/burgerbetrokkenheid).
- Voorzie deze duiding waar nodig van aanbevelingen over toepassing en doorontwikkeling van dit beleid.

2 Aanpak

De evaluatie is in lijn met de door de provincie Overijssel voorgestelde aanpak uitgevoerd in vier fasen:

Vorbereiding

In de eerste stap is de voorgestelde aanpak en planning uit de offerte besproken met de projectgroep, die bestond uit vertegenwoordigers van de provincie en pilotgemeenten, en aangescherpt. Het doel van de eerste fase was een gedegen voorbereiding van de evaluatie. Er is een onderzoekskader ontwikkeld waarbinnen de evaluatie heeft plaatsgevonden: wat wordt precies geëvalueerd, en tegen welke achtergrond? Het onderzoekskader bestaat uit vijf delen: Proces, Inhoud, Resultaten, Kennis en Conclusies en aanbevelingen. Tevens zijn afspraken gemaakt over wie te interviewen per pilot.

Een gesprek met de provincie én analyse van het beschikbare materiaal heeft de eerste inzichten opgeleverd: wat zijn de provinciale definities (ruimtelijke kwaliteit, duurzaamheid en sociale kwaliteit) en hoe zijn de provinciale doelstellingen ten aanzien van deze thema's vertaald in de projecten?

Voor elk van de vijf delen zijn vervolgens de onderzoeksvragen nader gedefinieerd. Stimuland heeft hierin bijgedragen door voor het thema sociale kwaliteit het onderzoekskader aan te vullen en de documenten te analyseren. Het onderzoekskader vormt de leidraad voor het onderzoek. Het onderzoekskader is opgenomen in de bijlage 3.

Uitvoering evaluatie

De evaluatie is uitgevoerd op basis van de beschikbare documenten, interviews met betrokken gemeenten, bureaus, belangenorganisaties en de provincie. De literatuurlijst is achter in dit

rapport opgenomen en een overzicht van geïnterviewde personen is opgenomen in bijlage 4. Per pilot hebben drie interviews plaatsgevonden met de bij de pilots betrokken medewerkers van de pilotgemeenten en betrokken bureaus. Door de vragenlijst gedeeltelijk te vullen met de eigen bevindingen zijn de partijen uitgedaagd hier op te reageren. De uitgewerkte verslagen zijn aan de geïnterviewden gestuurd ter controle. De inzichten uit de interviews zijn verwerkt in een eerste PowerPointpresentatie en besproken met de projectgroep.

Verificatie

Voor twee van de drie pilotgemeenten is een rondetafelgesprek met betrokken bewoners en belangenorganisaties georganiseerd. In overleg met de gemeente Haaksbergen is afgezien van het organiseren van een rondetafelgesprek, omdat geen 'vaste' groep betrokken was, maar wijk-raden en individuele burgers. Een andere reden was het recente drama met de monstertruck, waarnaar alle aandacht uitging.

Tijdens de twee avonden zijn de pilots samen met bewoners en belangenorganisaties geëvalueerd. Het accent lag tijdens deze avonden op de invulling van de participatie en de doorwerking van de visie in uitvoeringsprojecten.

Vervolgens heeft een brede bijeenkomst plaatsgevonden met de projectgroep, aangevuld met betrokkenen vanuit de provincie en de bureaus. Overeenkomsten en verschillen tussen de pilots zijn in beeld gebracht en bediscussieerd. Tevens zijn de eerste conclusies en aanbevelingen met elkaar gedeeld en aangescherpt.

Rapportage

In de vierde stap is de veelheid aan waarnemingen verenigd om te komen tot een samenhangend verhaal. De context is beschreven en bevindingen -feiten en percepties- zijn, evenals de conclusies en aanbevelingen, vastgelegd in een conceptrapport dat is besproken met de projectgroep. Hierna is het rapport definitief gemaakt en vastgesteld door de provincie. Het rapport kan dienen als basis voor een artikel, presentatie of tentoonstelling.

3 Onderzoekskader

Proces

- Hoe is de pilot tot stand gekomen? (op initiatief van de provincie, gemeente of een andere partij)
- Hoe is de betreffende visie voor de pilot tot stand gekomen en met wie?
- Hoe, door wie en met wie zijn de ruimtelijke opgaven geformuleerd?
- Wat zijn de beoogde doelen van de pilots?
- Hoe verhouden doelstellingen pilots zich tot de provinciale doelstellingen?
- Zijn er middelen beschikbaar gesteld, door wie en hoe zagen deze eruit?
- Op welke wijze is vorm gegeven aan participatie? Welke partijen zijn betrokken? In welke fase van het traject? Welke bevoegdheden hadden deze partijen? (adviserend of sturend) Was er ruimte voor eigen initiatief?
- Zijn de thema's rondom sociale kwaliteit meegenomen in de analyse? Hoe is de uitvoer geborgd? Wie is nu aan zet?

Inhoud

- Wat was het achterliggende probleem van de opgave(n)?
- Wat wordt verstaan onder ruimtelijke kwaliteit, duurzaamheid en sociale kwaliteit?
- Welke rol heeft het provinciaal kwaliteitsbeleid hierin gespeeld?
- Op welke wijze is invulling gegeven aan de combinatie van deze elementen?
- Is er een uitvoeringsagenda? Op basis waarvan is gekomen tot deze uitvoeringsagenda en welke partijen zijn daarbij betrokken? Zo nee, Wat zijn de voornemens hiervoor?
- Zijn er binnen de visie doelen gesteld rondom sociale cohesie, sociaal-economische zekerheid, eigen kracht en/of maatschappelijke participatie?

Resultaten

- In welke mate zijn de doelen behaald?
- Zijn er onverwachte resultaten en effecten behaald?
- Wat zijn succesfactoren, en waar is een verbeterde aanpak aan te bevelen?
- Zijn er doelen ten aanzien van sociale kwaliteit behaald? Is er sociale bijvangst geweest? (meer vrijwilligers, nieuwe participatie-structuur, nieuwe rol van lokale verenigingen) Zijn er succesfactoren ten aanzien van sociale kwaliteit aan te wijzen? (methode die essentieel bleek, persoon die verbindend was, urgente externe ontwikkeling (maatschappelijk onrust)

Conclusies en aanbevelingen

- Wat zijn de bijdragen geweest aan de realisatie van de opgestelde visies en uitvoeringsprogramma's?
- Wat zijn aandachtspunten voor de doorontwikkeling van het provinciale kwaliteitsbeleid?
- Is er in deze pilot gewerkt aan/met sociale kwaliteit? Wat is er van deze pilot te leren?

4 Geïnterviewde personen

Provincie Overijssel:

- Henk Laagland, Jan Roozenbeek, Jan Bakhuis
- Mieke Versprille
- Karin Komdeur

Wierden:

- Gerard Sluiskes, gemeente Wierden
- Carien ten Cate, RoyalHaskoningDHV
- Agnes Mentink, gebiedscoördinator

Haaksbergen:

- Denise Dercksen, Gerlo van der Wens, gemeente Haaksbergen,
- Berno Strootman, Strootman Landschapsarchitecten
- Harald Heukels, Johnny Janssen, gemeente Haaksbergen

Vollenhove en Blokzijl:

- Henk Kloosterman, gemeente Steenwijkerland,
- Sandra van Assen, Sandra van Assen Stedenbouw
- Hans van der Blom, Plaatselijk Belang Blokzijl

Rondetafelgesprek Wierden

- Dhr. Bijl, St. Natuur en Milieu Wierden
- Dhr. Meenhuis,
- Dhr. Bartels, Landschapsvereniging De Reggestreek
- Dhr. Storm van Leeuwen
- Mevr. Mentink, gebiedscoördinator
- Dhr. Vinkers
- Dhr. Vloedveld
- Dhr. Stege
- Wethouder Schasfoort
- G. Sluiskes, ambtenaar ruimtelijke ordening

Rondetafelgesprek Vollenhove

- Dhr. H. van der Blom, Plaatselijk Belang Blokzijl
- Mevr. W. Dolstra, Waterschap Reest en Wieden
- Dhr. S. de Jonge, Plaatselijk Belang Blokzijl
- Dhr. Klaver, Belangenvereniging Vollenhove Stad
- Dhr. E. Lassche, Belangenvereniging Vollenhove Stad
- Dhr. H. Reezigt, Buro Maan

- Mevr. S. van Assen, Sandra van Assen Stedenbouw
- Dhr. H. Laagland, provincie Overijssel
- Mevr. G. Jongman, Belangenvereniging Vollenhove Stad

5 Samenstelling projectgroep

- Henk Laagland
- Jan Roozenbeek
- Gerard Sluiskes
- Denise Dercksen
- Gerlo van der Wens
- Henk Kloosterman

6 Bronnen

Het provinciale kwaliteitsbeleid

- <http://www.overijssel.nl/thema's/ruimtelijke/ruimtelijke/>
- <http://www.overijssel.nl/thema's/milieu/duurzaamheid/>
- <http://www.overijssel.nl/thema's/sociale-kwaliteit/artikel/>
- Statenvoorstel nr. PS/2012/8 (2012) Investeringsbesluit Leefbaarheid, stadsrandzones en groene omgeving
- Vista landschapsarchitectuur en stedenbouw, Investeren in Ruimte BV (2011) Evaluatie pilots stadsranden Overijssel

De opgestelde visies en subsidieaanvragen van de gemeenten Wierden, Haaksbergen en Steenwijkerland

- gemeente Wierden, RoyalHaskoning DHV (januari 2014) Dorpsrandvisie Wierden
- gemeente Haaksbergen, Strootman Landschapsarchitecten (december 2013) Structuurvisie 2030; Haaksbergen: groenste dorp van Twente
- gemeente Steenwijkerland, Sandra van Assen Stedenbouw e.a. (mei 2014) Stadsrandzones met kwaliteit; Vollenhove en Blokzijl
- gemeente Steenwijkerland, Sandra van Assen Stedenbouw e.a. (mei 2014) Stadsrandzones met kwaliteit; Vollenhove en Blokzijl; Uitvoeringsprogramma
- gemeente Steenwijkerland, Sandra van Assen Stedenbouw e.a. (mei 2014) Stadsrandzones met kwaliteit; Vollenhove en Blokzijl; Verslag van een open planproces
- Stimuland (april 2014) Sociale kwaliteit in de visie stadsranden Vollenhove en Blokzijl; evaluatiedocument

Colofon

De studie **Evaluatie pilots stads- en dorpsranden Overijssel** is verricht in opdracht van de **provincie Overijssel** en uitgevoerd door **H+N+S Landschapsarchitecten** i.s.m. met **Twynstra Gudde**

Samenstelling

Marieke Brouwer-te Molder (H+N+S)
Sytske du Crocq (Twynstra Gudde)
Pieter Schengenga (H+N+S)

Advies evaluatie sociale kwaliteit: Renske de Man, Stimuland

Foto's en afbeeldingen

Dorpsrandvisie Wierden: RoyalHaskoningDHV
Structuurvisie Haaksbergen:Strootman Landschapsarchitecten
Stadsranden met kwaliteit Vollenhove en Blokzijl: Sandra van Assen Stedenbouw, e.a.
processchema's p18, 24: H+N+S Landschapsarchitecten

Projectnummer 1994

Amersfoort, december 2014

© H+N+S (2014) Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en / of openbaar gemaakt mits de bron wordt vermeld.

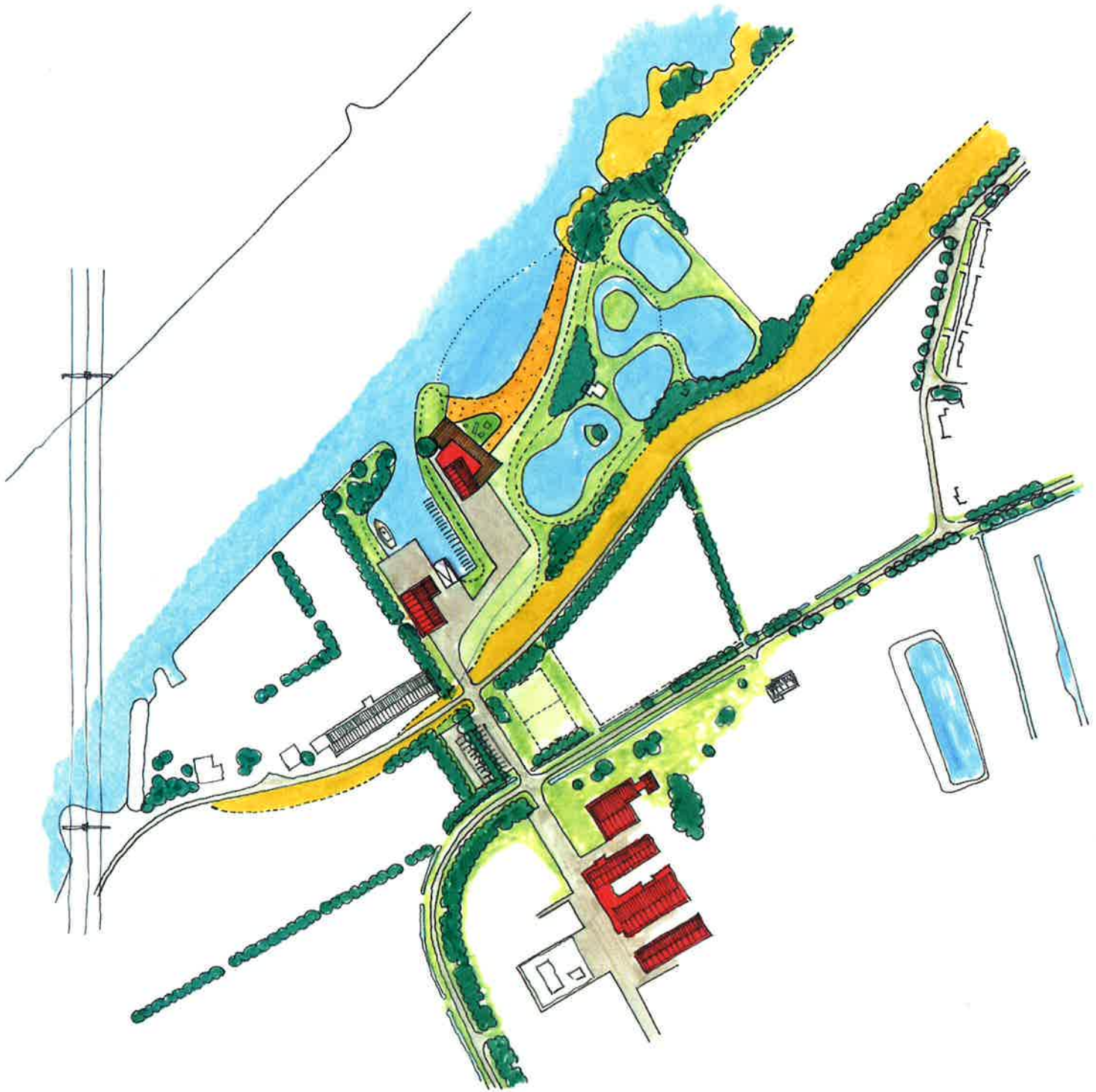
Terug naar het agendapunt

6.3. Uitvoering Visie stadsranden Vollenhove en Blokzijl - bijlage concept schets mogelijke invulling strand (terug naar agendapunt)

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

3 PROGRAMMASTUDIE

Schets model

schaal 1:2000 (A3)

Einde bijlage: 6.3. Uitvoering Visie stadsranden Vollenhove en Blokzijl - bijlage concept schets mogelijke invulling strand

Terug naar het agendapunt

7.0. Vitale bedrijventerreinen evaulatie en toekomst - raadsvoorstel ([terug naar agendapunt](#))

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Voorstel aan de raad

Aan de gemeenteraad
Gemeente Steenwijkerland
Vendelweg 1
8331 XE Steenwijk

Steenwijk, 12-5-2015
Nummer voorstel: 2015/32

Voor raadsvergadering d.d.: 26-05-2015
Agendapunt:

Onderwerp:

Vitale bedrijventerreinen; evaluatie en toekomst

Aan de raad van de gemeente Steenwijkerland wordt voorgesteld te besluiten:

Conceptbesluit:

- Een krediet van € 200.000,- beschikbaar te stellen voor het vervolgtraject “parkmanagement 3.0”.
- Het bedrag van € 200.000,- te dekken door de algemene reserve vrij besteedbaar.

Samenvatting:

Vanaf 2009 is in samenwerking met de BCS en de provincie Overijssel gewerkt aan de verbetering van het vestigingsklimaat op de bedrijventerreinen. De afronding van dit project getiteld “vitale bedrijventerreinen” is aanleiding om het geheel te evalueren, zowel inhoudelijk als financieel. Tevens worden voorstellen gedaan om de samenwerking in de vorm van parkmanagement voor 3 jaar te continueren.

1 Inleiding

Bedrijventerreinen vormen een belangrijke bron voor de (regionale) werkgelegenheid. Het is derhalve van belang dat deze terreinen aantrekkelijk zijn en niet verpauperen. Vanaf 2009 heeft de gemeente Steenwijkerland zich intensief ingezet voor het verbeteren van het vestigingsklimaat op een aantal bedrijventerreinen in de gemeente (Groot Verlaat, Dolderkanaal, De Weijert, en Boterberg). Dit in nauwe samenwerking met ondernemers, de BCS en de provincie Overijssel. Onder de projecttitel “vitale bedrijventerreinen” is een hechte samenwerking ontstaan met de Business Club Steenwijkerland (BCS). Er is in de afgelopen periode veel geïnvesteerd in de

terreinen. Inmiddels is de uitvoering afgerond en geëvalueerd. De evaluatie en afronding is een uitstekend moment om de balans op te maken, inhoudelijk en financieel. Zijn de doelstellingen gehaald binnen het financiële beschikbare kader?

Alvorens in te gaan op de resultaten wordt op hoofdlijnen een terugblik gegeven op het project. Na de beschrijving van de resultaten zal een doorkijk worden gegeven naar het vervolgtraject en wordt inzicht gegeven in de financiële situatie.

2 Terugblik

Reeds in 2008 hebben de Stichting Parkmanagement Steenwijkerland (SPS) en de Business Club Steenwijkerland (BCS) een onderzoek laten verrichten naar de kwaliteit van de bedrijventerreinen. Deze masterplannen (opgesteld door het bureau Oranjewoud, en die ter inzage voor u liggen) concludeerden dat een aantal terreinen niet meer geheel voldeden aan de eisen van een modern bedrijventerrein. Voorkomen diende te worden dat de terreinen in een neerwaartse spiraal terecht zouden komen. Deze plannen kunnen worden gezien als start van het project vitale bedrijventerreinen.

De provincie Overijssel hechte waarde aan vitale bedrijventerreinen dat in een meerjarenprogramma is uitgewerkt. Het kende een accent op de revitalisering van bestaande terreinen en op inbreiding. Zo werden er o.a. subsidies beschikbaar gesteld, werd er een herstructureringsmaatschappij opgericht en er werd een kwaliteitsscoresysteem ontwikkeld. Dit om te kunnen monitoren of de ingrepen op de terreinen ook een daadwerkelijke kwaliteitsverbetering tot gevolg hadden.

In 2009 is de gemeente Steenwijkerland in samenwerking met SPS, BCS en de provincie Overijssel gestart met het project vitale bedrijventerreinen. Het doel was het verhogen van het kwaliteitsniveau en de bereikbaarheid van de bedrijventerreinen Groot Verlaat, Dolderkanaal, De Weijert en Boterberg. Het project kende 3 onderdelen:

- 1 kwaliteit openbare ruimte en bereikbaarheid
- 2 samenwerking
- 3 efficiënt en effectief ruimtegebruik.

In 2009 heeft u ingestemd met het projectplan (ter inzage) en een krediet van € 4.100.000 hiervoor beschikbaar gesteld, gedekt door een provinciale subsidie van € 1.645.000 en aangevuld door bijdragen uit de reserve Structuurversterkende projecten en uit de algemene reserve.

Basis voor de uitvoering vormden de eerder genoemde masterplannen en de in begin 2010 opgestelde kwaliteitsscans van het bureau DHV. Doel van deze scans was om inzicht te geven in de huidige en potentiële kwaliteit van het bedrijventerrein. Op basis van een groot aantal criteria (onderverdeeld in de categorieën ruimtelijke ordening en beeldkwaliteit, faciliteiten en voorzieningen, milieu, economie en organisatie en beheer) werden bedrijventerreinen middels een aantal sterren geïnclassificeerd. De ambitie werd gelegd op het bereiken van drie sterren. Vandaar ook de subtitel van het project "samen voor drie sterren". De rapporten liggen voor u ter inzage. In april 2010 heeft de raadscommissie kennis genomen van de herstructureringsplannen, waarin de fysieke maatregelen van de revitalisering van de bedrijventerreinen werden omschreven. Deze plannen liggen voor u ter inzage.

3 Resultaten

Onderstaand worden de resultaten van het project vitale bedrijventerreinen op hoofdlijnen weergegeven. Ingegaan wordt op de drie onderdelen. Voor de inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar de rapporten (monitoringsscan) die als bijlage zijn bijgevoegd.

Kwaliteit openbare ruimte en bereikbaarheid

In maart 2015 heeft RoyalHaskoning/DHV een monitoringsscan uitgevoerd (1-meting), waarmee de kwaliteit van de terreinen opnieuw is gemeten. Inzichtelijk is geworden welke maatregelen zijn genomen in het kader van de revitalisering en/of hoe de sterrenkwalificatie is gewijzigd ten opzichte van de 0-meting in 2010.

Uit de 1-meting blijkt dat er fors is geïnvesteerd en tal van fysieke maatregelen zijn uitgevoerd op de terreinen. De ambities uit 2010 zijn gehaald. Alle terreinen hebben nu een “drie sterren status”!

Samenwerking

Er is een structurele samenwerking ontstaan tussen de gemeente Steenwijkerland en de BCS. De BCS is een ondernemersvereniging die de belangen van haar leden behartigt. Door de samenwerking met de gemeente en de profilering met parkmanagement is BCS voor de bedrijven herkenbaar geworden en zien zij resultaten en rendement voor hun eigen bedrijf. Het effect is dat BCS de afgelopen jaren tientallen nieuwe leden heeft geworven en nu ruim 200 ondernemers in de gemeente vertegenwoordigt uit vrijwel alle grote en middelgrote kernen. Op de bedrijventerreinen zitten de meeste leden van de BCS.

Per bedrijventerrein is een werkgroep opgezet, waarin naast de gemeente, ondernemers, en bestuursleden van de BCS zijn vertegenwoordigd. De uitvoering is in de werkgroepen besproken. De te nemen maatregelen zijn breed gecommuniceerd naar alle ondernemers op de terreinen. Naast deze werkgroepen is ook een hechte samenwerking ontstaan binnen het deelproject Keurmerk Veilig Ondernemen. Ondernemers, BCS, gemeente, brandweer en politie bespreken hierin tal van voorstellen ter verbetering van de veiligheid op de terreinen. Dit sluit nauw aan bij de doelstellingen van het project vitale bedrijventerreinen.

Het revitaliseringsproject heeft zich in de loop van de tijd ontwikkeld tot een project van intensieve samenwerking tussen gemeente en ondernemers. Het accent, na afronding van de fysieke maatregelen begin 2014, is komen te liggen op parkmanagement (samenwerking bedrijven en gemeente). De afronding van de fysieke revitalisering was tevens een goede gelegenheid om de samenwerking tussen ondernemers, BCS en de gemeente te onderzoeken en te evalueren. Dit onderzoek is uitgevoerd als stage-opdracht vanuit Hogeschool Windesheim /MER bedrijfskunde in de periode september 2014 t/m januari 2015. Geconcludeerd wordt o.a. dat de ondernemers op de terreinen tevreden zijn over de onderlinge samenwerking en met de BCS. De samenwerking met de gemeente levert een wisselend beeld op, zowel positief als negatief. Ondanks de goede structurele samenwerking tussen de gemeente en de BCS was dit bij veel ondernemers op de terreinen niet direct zichtbaar, waarbij tevens onduidelijkheid was over de rol die partijen in dit proces speelden. Het rapport over deze samenwerking ligt voor u ter inzage.

Efficiënt en effectief ruimtegebruik

Voor al de vier gerevitaliseerde terreinen zijn de bestemmingsplannen herzien. De terreinen beschikken thans over actuele bestemmingsplannen. Ook is een toekomstvisie voor de bedrijventerreinen opgesteld en door u in 2011 vastgesteld. Gedeputeerde Staten van de provincie zijn akkoord gegaan met deze visie.

In het projectplan is de doelstelling opgenomen om 10 hectare ruimtewinst te realiseren op de vier terreinen. De aankoop en herontwikkeling van de locatie Oude Kaasfabriek (voormalig Siebrand) aan de Weg van Rollecate is hier een goed voorbeeld van. Het is gelukt om 10 hectare ruimtewinst te realiseren.

De afgelopen jaren lag de focus op inbreiding op de bestaande bedrijventerreinen. In juli 2012 hebben wij u in een brief aangegeven dat wij bij de eindevaluatie opnieuw zouden nagaan of de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen beleidsmatig voorbereid dienen te worden. Gezien het beschikbare aanbod aan bedrijfskavels en bedrijfsruimten in combinatie met de lage uitgiftecijfers blijven wij inzetten op inbreiding en zullen (vooralsnog) niet over gaan tot uitgifte van nieuwe terreinen.

4 Toekomst

Wij hebben met de BCS de ambitie uitgesproken om de kwaliteit de komende jaren te behouden en waar mogelijk nog te versterken. Immers een optimaal ondernemersklimaat vraagt structurele aandacht voor beheer en onderhoud en aan het in stand houden van het bereikte resultaat zal gewerkt moeten worden. Zonder goed beheer en onderhoud zet het verval al weer snel in. Het resultaat tot nu toe biedt een extra motivatie om door te gaan en nieuwe stappen te zetten in de samenwerking. Inzet is dan ook om de revitalisering een vervolg te geven, waarbij goed ingespeeld wordt op de behoefte bij het bedrijfsleven. In de praktijk wordt ook ervaren dat het werk nog niet af is en voortdurend aandacht behoeft. Gelet op de reacties van bedrijven op het gemeentelijk maaibeleid, de behoefte aan cameratoezicht en de steeds op de loer liggende verrommeling en verloedering, zal er blijvende aandacht nodig zijn om de resultaten van de revitalisering te borgen in de reguliere beheers cycli of de samenwerking tussen bedrijven en gemeente. Vanuit de ondernemers (werkgroepen en BCS) is duidelijk gevraagd om de samenwerking voort te zetten. Mede op basis van de resultaten van het onderzoek naar de samenwerking wordt wel gepleit voor duidelijkheid over afspraken, positiebepaling van de gemeente en BCS en een nog betere informatievoorziening naar ondernemers.

Parkmanagement 3.0

Onder de titel parkmanagement 3.0 zal de toekomstige samenwerking een vervolg krijgen. De nadruk komt te liggen op het verder versterken van de samenwerking tussen ondernemers en de gemeente. Het nu goed functionerend netwerk kan de samenwerking verder brengen en daarnaast proactief inspelen op nieuwe kansen. Met de BCS zullen afspraken worden gemaakt voor een periode van 3 jaar (2015-2017). Zo kan de samenwerking blijven groeien, kunnen langjarige activiteiten opgezet worden en kan de ervaring van de afgelopen jaren gebruikt worden om het vertrouwen verder uit te bouwen. Het voornemen is om de samenwerking niet te beperken tot de vier bedrijventerreinen in Vollenhove, Oldemarkt en Steenwijk. Een bredere groep ondernemers is hierdoor te bereiken, ook in plaatsen met een klein bedrijventerein.

Onderwerpen waar de komende drie jaar op zal worden geïnvesteerd zijn:

- In stand houden kwaliteit openbare ruimte;
- Veiligheid en veilig ondernemen;
- Duurzaamheid en maatschappelijk ondernemen;
- Ruimtegebruik en aanpak leegstaand vastgoed.

In stand houden kwaliteit openbare ruimte

De gemeente en ondernemers hebben afzonderlijk een deel van de bedrijventerreinen in beheer en onderhoud. De kwaliteit van de openbare ruimte is door de revitalisering sterk verbeterd. Toch klagen de ondernemers over het beheer dat de gemeente uitvoert, vooral het maaibeleid moet het

daarbij ontgelden. Tegelijk is er op de onderhoudstoestand van de private kavels ook veel op en aan te merken. De handhaving van regels en afspraken op de bedrijventerreinen moeten opnieuw tegen het licht gehouden worden. Regels en afspraken kunnen op verschillende onderdelen aangepast worden en het aanspreken van overtredingen kan beter en is niet alleen een taak van de gemeentelijke toezichthouders, ook ondernemers kunnen elkaar onderling aanspreken op hun gedrag. De gemeente werkt op dit moment aan het verbeteren van de dienstverlening en vanuit dit thema zal de nadruk worden gelegd op het beter organiseren en afstemmen van beheer en handhaving, zowel binnen de gemeente als in samenwerking met ondernemers.

Resultaten van de activiteiten zijn nieuwe afspraken over de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de openbare en private ruimte en nieuwe (beleids)kaders voor de kwaliteit van de bedrijventerreinen en de toezicht en handhaving daarvan. Door slim om te gaan met inzet van mensen en middelen, kan het proces van nadere afstemming en afspraken op gang gebracht worden en initiatieven ontplooid worden. Ideeën daarbij zijn het gezamenlijk aanbesteden van beheer en onderhoud, nieuwe afspraken over handhaving en zo mogelijk overdracht van bevoegdheden.

Veiligheid en veilig ondernemen

De grotere bedrijventerreinen in de gemeente Steenwijkerland beschikken over het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO). Dit keurmerk moet onderhouden worden en periodiek worden de terreinen getoetst. BCS coördineert het KVO en stemt de werkzaamheden af met de werkgroepen op de bedrijventerreinen. Om te kunnen anticiperen op ontwikkelingen en initiatieven blijft de veiligheid een gespreksthema. Vanuit de ondernemers is er al een aantal jaren behoefte aan cameratoezicht en de gemeente wil graag het regime van verlichting aanpakken. Hierdoor kan verder invulling gegeven worden aan een veilig bedrijventerrein en aan een veilig gevoel van de gebruikers. De organisatie en het initiëren van activiteiten en initiatieven vraagt om inzet van middelen van ondernemers en gemeente.

Duurzaamheid en maatschappelijk ondernemen

Vanuit dit thema zijn in de afgelopen tijd veel initiatieven ontplooid, er is veel geïnvesteerd, maar met wisselend resultaat. Het gaat dan om de werkgeversbenadering arbeidsmarkt en energiebesparing/duurzaam ondernemen. De inspanningen van de werkgeversbenadering hebben geleid tot een project met jongeren in 2013, een initiatief om doorstroombedrijven op te zetten en tot afspraken tussen BCS en IGSD/NWG.

De activiteiten vanuit duurzaamheid hebben tot goede resultaten geleid op het vlak van collectieve inkoop van energie. De resultaten van de energiebesparingsactiviteiten zijn mager. Ondanks dat er veel bedrijven bezocht zijn, is het rendement beperkt gebleven. De omstandigheden bij bedrijven om te investeren in maatregelen is de afgelopen jaren ongunstig gebleken vanwege de economische crisis en de dalende energieprijzen. Toch bestaat de behoefte om te komen tot initiatieven waardoor energie wordt bespaard en een bijdrage kan worden gegeven aan duurzaamheid. De combinatie van asbestverwijdering en zonnepanelen zal als een van de kansrijke activiteiten worden uitgewerkt.

Ruimtegebruik en aanpak leegstaand vastgoed

Een van de belangrijkste doelstellingen van de revitalisering is het intensiveren van het ruimtegebruik. Door bestaande bedrijfskavels op te knappen en intensiever te gebruiken wordt de ruimtelijke kwaliteit beter en stijgt de arbeidsintensiteit per m². Een bij de gemeente uitgevoerd onderzoek, door de Rijksuniversiteit Groningen in het kader van een afstudeeropdracht, heeft tot

de conclusie geleid dat de leegstand op de bedrijventerreinen met ongeveer 7 % niet problematisch is. (Ook dit rapport ligt voor u ter inzage). Problematisch is dat de panden die leeg staan niet meer courant zijn waardoor de leegstand (kwaliteit van het vastgoed is laag, de vraagprijs hoog) structureel geworden is. Het gevolg is dat bedrijven alsnog niet kunnen doorstromen naar andere panden. De BCS ziet de beperking van het ruimtegebruik als een toekomstig probleem. Als de economie aantrekt is de verwachting dat de vraag toeneemt en dat bij een beperkt aanbod, de prijzen te snel stijgen. De behoefte bij zowel de gemeente als de BCS is om een plan te maken zodat het vastgoed tegen redelijke prijzen met een goede kwaliteit beschikbaar komt om voorbereid te zijn op betere tijden.

Om een traject op gang te brengen zijn middelen nodig. Het eerder genoemde onderzoek heeft voldoende aanknopingspunten opgeleverd waarmee gemeente en BCS aan de slag kunnen om te komen tot een plan van aanpak. Hierbij zal samenwerking gezocht worden met de HMO (Herstructurering Maatschappij Overijssel). Naast de fysieke infrastructuur wil BCS ook investeren in de digitale infrastructuur. Snelle verbindingen zorgt voor aantrekkelijke vestigingslocaties en gezamenlijk investeren drukt de investering per bedrijf. Binnenkort start BCS met een onderzoek naar de haalbaarheid.

5 Financieel

Op 21 april 2009 is er door u een krediet beschikbaar gesteld van € 4.100.000,- voor dit project. De dekking van dit krediet is gebaseerd op een provinciale subsidie van € 1.645.000,- aangevuld met bijdragen uit de Reserve Structuurversterkende Projecten 2007-2010 (€ 450.000,-) en uit de algemene reserve vrij besteedbaar (€ 2.005.000,-). Op 26 oktober 2010 is er door de raad een aanvullend krediet beschikbaar gesteld voor de rotonde op Groot Verlaat van € 100.000,- gedekt door de algemene reserve vrij besteedbaar. Tevens wordt er in dit project nog een subsidie ontvangen voor de Dolderbrug ad € 237.500,-. Een totaal overzicht van de oorspronkelijke kosten, subsidies en gemeentelijke gelden is hieronder te zien.

Oorspronkelijke opzet

Raad 21 april 2009	Totale kosten	Subsidie	Gemeente
Groot Verlaat	€ 1.690.000	€ 500.000	€ 1.190.000
Dolderkanaal	€ 700.000	€ 350.000	€ 350.000
Boterberg	€ 590.000	€ 295.000	€ 295.000
De Weijert	€ 1.120.000	€ 500.000	€ 620.000
	€ 4.100.000	€ 1.645.000	€ 2.455.000

Raad 26 oktober 2010

Rotonde Groot Verlaat	€ 100.000	€ -	€ 100.000
Subsidie Dolderbrug	€ 237.500	€ 237.500	€ -
Totaal	€ 4.437.500	€ 1.882.500	€ 2.555.000

Gedurende het gehele proces van uitvoering is er nauw contact geweest met de provincie. Diverse voortgangsrapportages zijn overlegd en waar nodig is het budget en de hoogte van subsidies bijgesteld. Uiteindelijk heeft dit geleid tot de werkelijke kosten en subsidies zoals hieronder vermeld.

Werkelijke kosten

	Totale kosten	Subsidie	Gemeente
Groot Verlaat	€ 1.462.000	€ 690.000	€ 772.000

Dolderkanaal	€ 1.037.000	€ 505.500	€ 531.500
Boterberg	€ 577.000	€ 287.000	€ 290.000
De Weijert	€ 1.003.000	€ 485.000	€ 518.000
Totaal	€ 4.079.000	€ 1.967.500	€ 2.111.500

Na afronding van het project zijn er minder kosten gemaakt dan oorspronkelijk begroot. Per saldo hoeft er minder aanspraak gemaakt te worden op de gemeentelijke dekkingsmiddelen. De eindafrekening is geheel door de provincie goedgekeurd. In totaal blijft er een bedrag over van € 443.500,-, dat vrijvalt naar de algemene reserve vrij besteedbaar.

Om de komende jaren in samenwerking met de BCS een goede invulling te kunnen geven aan de onderwerpen hierboven genoemd stellen wij u voor een krediet beschikbaar te stellen. De verwachting is dat in de komende jaren een bedrag nodig is van € 350.000,-. In de meerjarenbegroting zijn reeds bedragen begroot voor de jaren 2016 en 2017, respectievelijk € 100.000,- en € 50.000,-. Door middel van dit voorstel wordt voor 2015 een krediet gevraagd van € 200.000,-. Dit krediet zal gedekt worden door de algemene reserve vrij besteedbaar. (De stand van de algemene reserve is € 5.213.000).

Kredietaanvraag

Totale kosten	€ 350.000
<i>Af: Reeds beschikbaar</i>	
Begroting 2016	€ 100.000
Begroting 2017	€ 50.000
Benodigd krediet	€ 200.000

De revitalisering van bedrijventerreinen is in 2009 begonnen als initiatief vanuit de overheid om de bereikbaarheid en kwaliteit van de openbare ruimte te verbeteren. In de loop der jaren zijn ondernemers de waarde van deze kwaliteitsslag gaan inzien. Dit heeft geleid tot private investeringen en een betere samenwerking tussen ondernemers en gemeente. Als collectief zijn de ondernemers via parkmanagement niet alleen mee gaan bepalen maar ook mee gaan betalen. Dat is goed te zien aan de groei die de begroting van BCS de afgelopen jaren heeft doorgemaakt en de groei met 20 leden in 2014 tot bijna 200. De waarde van de samenwerking kan ook worden uitgedrukt in mensen uit de bijstand die aan het werk gekomen zijn, rechtstreeks bij een van de bedrijven of via werkervaring of stage in een netwerk een stap verder gekomen. In 2014 heeft BCS met 35 personen een traject doorlopen.

In de komende drie jaar zal vanuit de ondernemers en de BCS financieel worden geparticipeerd voor een bedrag van € 350.000,-. Individueel blijven bedrijven investeren in hun panden en omgeving en daarnaast wil men collectief investeren in cameratoezicht en digitale bereikbaarheid. Bedrijven investeren gezamenlijk tienduizenden euro's en daarmee kunnen subsidies aangevraagd worden bij provincie en rijk. In totaal verwachten we de komende drie jaar gezamenlijk € 700.000,- te gaan besteden aan de voortzetting van parkmanagement. Afhankelijk van de verdere planvorming kan dit bedrag nog groter worden. Zo hebben we de ambities voor duurzaamheid nog niet in activiteiten uitgewerkt en hebben we de daling niet meegenomen van de uitkeringslast voor de gemeente door de uitstroom van cliënten van de IGSD richting bedrijven van BCS.

De bijdrage die de gemeente ten behoeve van het parkmanagement voor die komende drie jaar wil leveren bedraagt € 350.000,-. Hiervan zetten we € 150.000,- in voor projectleiding en een bijdrage aan BCS. Een bedrag van € 200.000,- wordt direct ingezet op de bovengenoemde activiteiten. De

concrete activiteiten en de verdeling van het bedrag over de activiteiten wordt uitgewerkt in het uitvoeringsplan 2015 – 2016 met een doorkijk naar 2017.

Ons uitgangspunt voor het inzetten van de middelen is het duurzaam versterken van economische positie van bedrijven van de gemeente Steenwijkerland, resulterend in behoud en groei van werkgelegenheid, zoals verwoord in de collegedoelstellingen 'Alle Steenwijkerlanders zijn actief'. Met de uitvoering van Parkmanagement 3.0 voor de komende 3 jaar, kunnen we de resultaten van de revitalisering "Samen voor 3 Sterren" borgen in onze reguliere systemen en de afspraken met de bedrijven concreet maken. We hebben over en weer duidelijk wat we van elkaar verwachten en kunnen elkaar daarover aanspreken. Op deze wijze blijven we nog vele jaren de vruchten plukken van een geslaagde investering van ruim € 4 mln.

Bijlagen bij het voorstel

- 1 Monitoring Kwaliteitsscan bedrijventerrein Boterberg Oldemarkt (2015);
- 2 Monitoring Kwaliteitsscan bedrijventerrein De Weijert Vollenhove (2015);
- 3 Monitoring Kwaliteitsscan bedrijventerrein Groot Verlaat Steenwijk (2015);
- 4 Monitoring Kwaliteitsscan bedrijventerrein Dolderkanaal Steenwijk (2015).

Ter inzage:

- Masterplannen Oldemarkt, Vollenhove en Steenwijk (Oranjewoud 2008);
- Projectplan Vitale bedrijventerreinen (Gemeente Steenwijkerland 2009);
- Kwaliteitsscan bedrijventerreinen Sterrenkwalificatie Groot Verlaat, Dolderkanaal, Boterberg en De Weijert (DHV, 2010);
- Herstructureringsplannen Groot Verlaat, Dolderkanaal, Boterberg en De Weijert (Roelofs, 2010);
- De aanpak van leegstand op bedrijventerreinen (RU Groningen, Rotensen, 2013);
- Onderzoek naar de samenwerking tussen ondernemers, BCS en de gemeente Steenwijkerland (Windesheim, Ten Wolde, 2015).

Ondertekening

De secretaris

De burgemeester

S.S. Weistra

M.A.J. van der Tas

Betrokken partijen

afdeling

adviseur

behandeld in raadscommissie

REO

René Sturre, tel.: , email:

ja, nl. 12-5-2015

nee

Raadsbesluit

Steenwijk, 26-5-2015
Nummer: 2015/32

De raad van de gemeente Steenwijkerland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 12-5-2015, nummer 2015/32;

b e s l u i t :

- Een krediet van € 200.000,- beschikbaar te stellen voor het vervolgtraject “parkmanagement 3.0”;
- Het bedrag van € 200.000,- te dekken door de algemene reserve vrij besteedbaar.

De raad voornoemd,
de griffier, de voorzitter,

A. ten Hoff M.A.J. van der Tas

Terug naar het agendapunt

7.1. Vitale bedrijventerreinen - definitieve scan Groot Verlaat 2015-04 ([terug naar agendapunt](#))

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Monitoring Kwaliteitsscan Bedrijventerrein Groot Verlaat, Steenwijk

Rapportage

Gemeente Steenwijkerland
Maart 2015
Definitief

Inhoudsopgave

1	Monitoring Kwaliteitsscan bedrijventerrein groot verlaat	3
1.1	Inleiding	3
1.2	Fysieke kenmerken Groot Verlaat	3
1.3	Sterrenkwalificatie nulmeting 2009	4
1.4	Terreinbezoek	4
2	Uitkomsten monitoring	5
2.1	Structurele samenwerking	5
2.2	Belangrijkste verbeteringen sinds 2009.....	5
2.3	Scores op andere onderdelen	8
2.4	Conclusie t.a.v. de sterrenkwalificatie.....	10
	COLOFON.....	12

1 MONITORING KWALITEITSSCAN BEDRIJVENTERREIN GROOT VERLAAT

1.1 Inleiding

In maart 2009 is er een kwaliteitsscan uitgevoerd voor het bedrijventerrein Groot Verlaat in Steenwijk. Het doel van deze kwaliteitsscan was om inzicht te geven in de huidige en potentiële kwaliteit van het bedrijventerrein. Daarbij is gewerkt aan de hand van de sterrenkwalificatie die op veel bedrijventerreinen in Overijssel wordt gebruikt. Destijds zijn aanbevelingen gedaan voor herstructurering van het terrein, zowel inhoudelijk, procesmatig als organisatorisch. Aangegeven is welke acties ondernomen moesten worden om de potentiële kwaliteit te behalen.

De gemeente Steenwijkerland heeft de afgelopen 6 jaar hard gewerkt aan het revitaliseren van Groot Verlaat. In een samenwerking tussen de Business Club Steenwijk (BCS), de gemeente en de ondernemers op het terrein is een plan van fysieke ingrepen gemaakt. Ook zijn tal van andere maatregelen ter verbetering van het terrein uitgewerkt. Inmiddels is de uitvoering hiervan afgerond. Deze rapportage laat beknopt zien wat er is gebeurd sinds 2009, en hoe het terrein anno 2015 scoort.

Om hierin inzicht te krijgen, is een monitoringsscan uitgevoerd, waarmee de kwaliteit van het terrein opnieuw is gemeten. De monitor maakt inzichtelijk welke maatregelen zijn genomen in het kader van de herstructurering en of/hoe de sterrenkwalificatie is gewijzigd ten opzichte van de 0-meting in 2009. Het wordt zo inzichtelijk voor de gemeente Steenwijkerland en alle andere stakeholders wat het effect van de herstructurering tot nu toe is geweest. De resultaten zijn gebaseerd op een momentopname in maart 2015.

De ambities en activiteiten vanuit de gemeente, de ondernemers en de Business Club bepalen hoe de bedrijventerreinen ook in de komende jaren hun kwaliteiten behouden. Om een goed ondernemersklimaat te bieden, blijft aandacht nodig voor een goed beheer. Het resultaat van deze scan vormt wellicht een extra motivatie om op de ingeslagen weg door te gaan. De gehanteerde werkwijze en samenwerking kunnen als voorbeeld dienen voor andere terreinen in de gemeente Steenwijkerland die te maken hebben met een herstructureringsopgave.

1.2 Fysieke kenmerken Groot Verlaat

In onderstaande tabel zijn de fysieke kenmerken weergegeven van het terrein Groot Verlaat.

FYSIEKE KENMERKEN	
Naam terrein / gemeente	Groot Verlaat
Fase	Beheer
Segment	Gemengd
Bereikbaarheid	Profiel B
Specifieke kenmerken	
Oppervlak	Ca. 75 ha (netto)
Leeftijd	15 – 35 jaar
Ontsluiting	N334 en kanaal
Hindercategorie	Maximaal IV (enkele bedrijven)
Gem. huurprijs	Nb.
Grondprijs	Nb.
Gem. WOZ waarde	Nb.
Leegstand	Ca. 5%

De bedrijvigheid op Groot Verlaat is voornamelijk regionaal georiënteerd, met enkele bedrijven die ook naar het buitenland exporteren. Groot Verlaat is getypeerd als een gemengd bedrijventerrein, waar bedrijven tot milieucategorie IV zich kunnen vestigen. De feitelijke milieucategorieën van de gevestigde bedrijven lopen uiteen tussen II en IV. Het terrein kent een diversiteit aan bedrijvigheid, uiteenlopend van autohandelaars tot een producent van betonelementen. Voor dit terrein wordt dan ook de scorekaart 'gemengd bedrijventerrein' gehanteerd.

1.3 Sterrenkwalificatie nulmeting 2009

Bij de nulmeting 2009 is - gemeten aan de hand van een terreinbezoek, interviews met diverse partijen en deskresearch - een kwaliteit van 0 sterren toegekend. Belangrijke knelpunten waren de wegenstructuur, bewegwijzering, parkeren en buitenopslag. Wanneer er een kwaliteitsslag plaats zou vinden op een aantal punten, dan zou Groot Verlaat in aanmerking komen voor 3 sterren. De potentie van het terrein is daarom destijds gesteld op 3 sterren. De sterrenkwalificatie van de nulmeting en de potentie van Groot Verlaat zijn weergegeven in onderstaand kader.

Sterrenkwalificatie nulmeting	Potentie van Groot Verlaat
	

1.4 Terreinbezoek

Het terrein Groot Verlaat is bezocht op vrijdag 6 maart in de middag (ca. 14:30 – 16:30 uur). Bij het bezoek heeft de gemeente Steenwijkerland de uitgevoerde maatregelen nader toegelicht. Het was bewolkt, maar droog weer.

Bij het bezoek waren aanwezig:

Jan Smit	Relatie- en parkmanager - Business Club Steenwijkerland (BCS)
Jan Mulder	Projectleider woningbouw en recreatie - Gemeente Steenwijkerland
Sebastiaan Top	Projectleider afdeling openbare werken - Gemeente Steenwijkerland
Jantina Venema	Bedrijvencontactambtenaar - Gemeente Steenwijkerland
Marjon Otten	Polak
Benno Hellinga	Hellinga Puinrecycling
Bart Muskens	Royal HaskoningDHV
Pauline van Heugten	Royal HaskoningDHV

2 UITKOMSTEN MONITORING

2.1 Structurele samenwerking

De gemeente Steenwijkerland heeft na de uitgevoerde scans in 2009 een structurele samenwerking opgezet om een aantal bedrijventerreinen te revitaliseren. Per bedrijventerrein is een werkgroep opgezet. Deze werkgroep bestaat uit ondernemers, de Business Club Steenwijk (BCS) en de gemeente Steenwijkerland. Hierin is als een team samengewerkt tussen ondernemers, gemeente en parkmanagement (BCS). De werkgroep komt vier keer per jaar bijeen en in deze werkgroep neemt ook één afgevaardigde van het groot KVO (bestaande uit gemeente, BCS, de brandweer en politie) zitting.

In de werkgroep zijn korte lijnen tussen de betrokken partijen ontstaan. In de werkgroep is gezocht naar goede oplossingen voor revitalisering van het terrein, waarbij verbetervoorstellen zijn onderzocht en besproken. Over de te nemen maatregelen is ook breder gecommuniceerd met de aanwezige ondernemers op het terrein.

2.2 Belangrijkste verbeteringen sinds 2009

Onderstaande tabel bevat de belangrijkste knelpunten vanuit de nulmeting in 2009. Daarbij is aangegeven welke verbeteringen nodig waren voor de potentiële sterrenkwalificatie van 3 sterren, met suggesties voor te nemen maatregelen. Per knelpunt is aangegeven welke maatregelen zijn uitgevoerd en het effect ervan op de behaalde score.

Subcriterium	Verbeterpunt ten behoeve van 3 sterren (2009)	Uitgevoerde maatregelen (monitor 2015)	Score + opmerkingen en aandachtspunten
Wegenstructuur	<ul style="list-style-type: none"> - Wegenstructuur niet toereikend voor de huidige bedrijvigheid - Knelpunt bij de entree qua verkeersdruk - Grote snelheidsverschillen tussen provinciale weg en bedrijventerrein - Terrein is 30 km/uur, maar inrichting sluit hierbij niet aan - Doodlopende straten op zuidelijk deel problematisch voor vrachtverkeer 	<ul style="list-style-type: none"> - Ronde aangelegd bij aansluiting op de provinciale weg - Op N334 verhoogde rijbaanscheiding ter hoogte van tankstation ter verhoging verkeersveiligheid - Overzichtskaart is verplaatst naar loswal met parkeerruimte - Fietspaden zijn gerealiseerd tussen de Koematen en N334 - Fietssuggestiestroken op een aantal hoofdwegen op het terrein - Na afweging is 30 km/uur regime gehandhaafd i.v.m. verkeersveiligheid en laden/lossen - Na afweging en overleg met bedrijven is keermogelijkheid niet gerealiseerd 	<p>Goed</p> <ul style="list-style-type: none"> - Laden en lossen bij Bariet is een aandachtspunt gezien hinder op openbare weg. Het lijkt echter niet eenvoudig op te lossen gezien indeling pand en interne logistiek - Handhaving van laden/lossen op privéterrein blijft aandachtspunt
Bewegwijzering	<ul style="list-style-type: none"> - Bewegwijzering is onvolledig - Overzichtsborden staan op plekken waar niet gestopt kan worden 	<ul style="list-style-type: none"> - Uniforme bewegwijzering geplaatst - Overzichtsbord met parkeerplek geplaatst bij entree 	<p>Goed</p>

Parkeren	<ul style="list-style-type: none"> - Meerdere locaties op het terrein kennen parkeerproblemen - Parkeren op openbare weg zorgt voor onoverzichtelijke situaties (Korte Venen, bocht in de Koematen/Karenbrug) - Laden en lossen op de openbare weg zorgt voor gevaarlijke situaties en belemmert doorstroming (vooral Broekslagen) - Overmachten door buitenlandse chauffeurs en ontbreken sanitaire voorzieningen 	<ul style="list-style-type: none"> - Op de losplaats is parkeergelegenheid voor vrachtwagens gerealiseerd met evt. overnachting - Hier is ook een sanitaire voorziening geplaatst 	Goed <ul style="list-style-type: none"> - Bij terreinbezoek geen knelpunten geconstateerd voor wat betreft parkeren - Laden en lossen is aandachtspunt (zie onderdeel wegenstructuur)
Buitenopslag afgeschermd	<ul style="list-style-type: none"> - Meerdere slecht afgeschermd buitenopslagen hebben negatief effect op uitstraling - Openbare ruimte wordt gebruikt voor buitenopslag - Actief handhaven waar nodig - Mogelijk beeldkwaliteitsplan voor kavels aan randen terrein 	<ul style="list-style-type: none"> - Groene hagen ter afscherming gerealiseerd in overleg met bedrijven - Actieve handhaving vindt plaats - V.w.b. beeldkwaliteit is na afweging gekozen voor overleg/dialog met bedrijven en geen 'formeel' plan 	Voldoende <ul style="list-style-type: none"> - Gezien de omvang van de kavels is het bij een aantal bedrijven twijfelachtig of het zinvol/nodig is om een geheel gesloten terrein te realiseren (o.a. i.v.m. zichtbaarheid terrein en sociale controle) - Bij terreinbezoek slechts op een locatie storende buitenopslag aan voorzijde pand geconstateerd

Overzichtsbord en vrachtwagenparkeervoorziening Loswal

Afgeschermd buitenopslag

... vervolg

Subcriterium	Verbeterpunt ten behoeve van 3 sterren (2009)	Uitgevoerde maatregelen (monitor 2015)	Score + opmerkingen en aandachtspunten
Water	- Op een aantal plekken aanzienlijke wateroverlast op het terrein bij hevige regenval	- Sloten zijn verbreed, nieuwe sloten aangelegd, bermen aangepast - Bij nieuwbouwplannen is afkoppeling hemelwater verplicht - Afvoercapaciteit riolering is vergroot	Goed - Verbrede sloten en aangepaste bermen dragen positief bij aan beeldkwaliteit openbare ruimte
Intensief ruimtegebruik	- Relatief extensief gebruik met enkele braakliggende terreinen - Weinig meerlaagse bebouwing/intensief ruimtegebruik	- Aanvullend kavels verkocht - Is afgestemd via werkgroep en bedrijfsbezoeken - Het bestemmingsplan biedt flexibiliteit, o.a. de mogelijke bouwhoogte	Voldoende - Binnen de grenzen van wat mogelijk is op een bestaand terrein is het gebruik geïntensiveerd, bovendien is sinds 2009 nog een aantal kavels uitgegeven
Fiets en wandelpaden	- Fietspaden ontbreken, vooral problematisch bij entree terrein en kruising Broekslagen / Koematen - Geen wandelpaden op het terrein	- Rekening gehouden met fietsers bij aanleg rotonde bij entree terrein - Fietsuggestiestroken aangebracht op hoofdroutes	Voldoende
Energie	- Geen onderzoek naar mogelijke initiatieven op het gebied van energie	- Er is een energiescan uitgevoerd ('Energie is winst'). Feitelijk nemen van maatregelen valt nog tegen - Gemeente voorziet verdiepingsslag in 2015 e.v. voor gerichte projecten	Voldoende - Wellicht komende jaren kansen voor zonne-energie (terugverdiendtijd loopt terug en groot dakoppervlak), wind (als landschappelijk mogelijk) of verwijderen van asbest (landelijk aandacht voor)
Duurzaam bouwen – duurzaam materiaalgebruik	- Gebruik van duurzame materialen is geen beleidsuitgangspunt, weinig toepassing	- Gebruik van duurzame materialen vastgelegd in Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR) en inkoopbeleid	Voldoende
Site marketing	- Er is nauwelijks informatie beschikbaar over Groot Verlaat	- Digitaal op website gemeente en BCS - Ontwikkeling van een bedrijfskavel-app - De Business Club Steenwijkerland, gemeente en werkgroepleden geven informeel informatie	Voldoende

Fietsuggestiestroken

2.3 Scores op andere onderdelen

In onderstaande tabel worden de scores vanuit de monitoring op deze kwaliteitsaspecten weergegeven.

Kwaliteitsaspect	Nulmeting 2009	Monitor 2015	Toelichting
Samenhang stedenbouw	Onvoldoende	Onvoldoende	Hoewel de nieuwe bebouwing zorgt voor een kwaliteitsimpuls, laten de verschillende gebouwen weinig samenhang zien. Minpunt is dat de gebouwen op de zichtlocaties langs de provinciale weg met de rug naar de weg staan.
Uitstraling openbare ruimte	Voldoende	Goed	De uitgevoerde maatregelen (aanplant bomen, gras, hagen en uniforme inrichting) hebben gezorgd voor een kwaliteitsimpuls.
Natuurkwaliteit	Onvoldoende	Voldoende	De groene randen van het terrein zijn opgeknapt en de brede waterpartij geven een impuls aan natuurkwaliteit en ecologie.
Uitstraling gebouwen	Voldoende	Voldoende	De uitstraling van de gebouwen wisselt. De meeste gebouwen zijn goed onderhouden, enkele gebouwen vragen aandacht.
Intern zoneren en clusteren	Voldoende	Goed	Enige clustering naar milieucategorie, er is een bewuste afweging gemaakt in het kader van de herziening van het bestemmingsplan in 2014
Goede inpassing aan en/of aansluiting bij omgeving	Onvoldoende	Voldoende	Terrein staat op zichzelf. Na aanleg van rotonde bij entree terrein is er niet direct aanleiding om inpassing verder aan te passen.
Aanwezigheid voorzieningen	Onvoldoende	Voldoende	Cafetaria bij loswal.
Vervoermanagement	Onvoldoende	Voldoende	Buslijn langs het terrein zorgt voor basis bereikbaarheid.
Veiligheid (sociaal)	Voldoende	Voldoende	<ul style="list-style-type: none"> - Soms inbraken of ongewenste bezoekers op het terrein. Momenteel wordt onderzocht of camerabewaking bij de toegang tot het terrein een mogelijkheid is. - Woningen op bedrijventerrein geven wel wat extra veiligheid.
Duurzaam bouwen (multifunctionaliteit)	Voldoende	Voldoende	<ul style="list-style-type: none"> - Enige mogelijkheden voor multifunctioneel gebruikt - Nieuwere panden zijn flexibeler

			- Aantal bedrijven vragen specifieke bebouwing
Bodemverontreiniging	Voldoende	Voldoende	Op een tweetal locaties is een mogelijke bodemverontreiniging aanwezig, dit vraagt te zijner tijd onderzoek.
Luchtkwaliteit	Voldoende	Voldoende	Er wordt voldaan aan de normen.
Imago	Voldoende	Voldoende	Het terrein heeft een redelijk goed imago.
Werknemersklimaat	Voldoende	Voldoende	Het is prettig werken op het terrein, aldus de ondernemers, al zijn een aantal plekken nog niet helemaal op het gewenste kwaliteitsniveau.
Segmentering	Onvoldoende	Onvoldoende	Op basis van milieuzonering enige clustering, echter gelijke branches zijn niet geclusterd, op een beperkte clustering van de detailhandel na.
Mate van leegstand	Voldoende	Goed	Slechts een enkel leegstaand pand (frictieleegstand).
Digitale bereikbaarheid	Goed	Goed	Er is een mogelijkheid om aan te sluiten op glasvezelnet, wordt echter beperkt gebruik van gemaakt gezien kosten.
Beveiliging (bedrijf)	Voldoende	Voldoende	Mogelijk wordt een camerasysteem gerealiseerd, nu heeft een aantal bedrijven zelf beveiliging.
Faciliterende rol overheid	Voldoende	Goed	- Structurele samenwerking opgezet - Bedrijven geven aan dat er korte lijnen zijn met de overheid, samenwerking wordt als constructief ervaren.
Terreinmanagement	Goed	Goed	- Actieve rol voor Businessclub Steenwijk - Werkgroep actief op Groot Verlaat - Bedrijven spreken elkaar onderling aan, dit komt het gebruik en de uitstraling van het terrein ten goede.
Beheer terrein door één organisatie	Goed	Goed	Parkmanagement is aanwezig.
Collectieve inkoop	Voldoende	Voldoende	Mogelijkheid via parkmanagement

Uitstraling gebouwen en openbare ruimte en uniforme bewegwijzering

2.4 Conclusie t.a.v. de sterrenkwalificatie

Overzicht kwalificaties

Om een bepaalde sterrenstatus te behalen, moet een terrein aan twee voorwaarden voldoen:

1. Op een aantal criteria dient tenminste een 'voldoende' te worden gescoord.
2. Er moet een bepaald minimum puntentotaal worden behaald.

Daarbij geldt voor gemengde terreinen de volgende indeling:

8 - 40 punten:	1 ster
40- 50 punten:	2 sterren
50 – 115 punten:	3 sterren
115 – 145 punten:	4 sterren
145 – 162 punten:	5 sterren

De potentiële kwaliteit van Groot Verlaat is in 2009 gewaardeerd op 3 sterren. In de nulmeting scoorde het bedrijventerrein 0 sterren. Deze monitoring laat zien dat de kwaliteit van Groot Verlaat sinds 2009 sterk verbeterd is. Het totaal aantal punten is gestegen van 70 naar 114 punten (van in totaal 162 te behalen punten). Daarmee heeft het terrein nu een **drie-sterrenstatus**.

Voor Groot Verlaat, als gemengd bedrijventerrein dat gedurende meerdere decennia is ontwikkeld, is drie sterren een uitstekende score!

Het zal voor Groot Verlaat moeilijk zijn om een nóg hogere sterrenstatus te behalen. Terreinen met 4 en 5 sterren zijn over het algemene hoogwaardige bedrijfsparken die recent zijn gerealiseerd en waar de lat v.w.b. bijvoorbeeld groenstructuur, duurzaamheid en energiemaatregelen erg hoog wordt gelegd. Dit heeft uiteraard ook zijn consequenties voor prijsniveaus en eisen die aan ondernemers worden gesteld.

Groot Verlaat kenmerkt zich bovendien deels door grote kavels met buitenopslag van o.a. betonelementen, kabels en puinrecycling. Dergelijke bedrijven vragen bovendien een functioneel terrein, waarin Groot Verlaat prima kan voorzien. Kortom: advies is om in een goede samenwerking met gemeente, ondernemers en Business Club de huidige kwaliteit op peil te houden.

Resultaten nulmeting 2009*

BEOORDELING 2009					
0 sterren		<i>Potentie terrein: drie sterren</i>			
	*	**	***	****	*****
Ruimtelijke inrichting, beeldkwaliteit	16/52				
Faciliteiten en voorzieningen	6/20				
Milieuprestaties	11/25				
Economie	17/35				
Organisatie en beheer	20/30				

Resultaten monitoring 2015*

BEOORDELING MONITORING 2015					
3 sterren		<i>Potentie terrein: drie sterren</i>			
	*	**	***	****	*****
Ruimtelijke inrichting, beeldkwaliteit	36/52				
Faciliteiten en voorzieningen	12/20				
Milieuprestaties	15/25				
Economie	25/35				
Organisatie en beheer	26/30				

* Rood = beoordeling scoort onder de potentie, Geel = scoort beoordeling gelijk aan potentie, Groen = beoordeling scoort beter dan de potentie.

COLOFON

Opdrachtgever : Gemeente Steenwijkerland
Project : Monitor Kwaliteitsscan Bedrijventerreinen
Dossier : BA4207-101-101
Omvang rapport : 11 pagina's
Auteur : Bart Muskens, Pauline van Heugten
Projectmanager : Bart Muskens
Datum : Maart 2015

[Terug naar het agendapunt](#)

7.2. Vitale bedrijventerreinen - definitieve scan Boterberg 2013-04 ([terug naar agendapunt](#))

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Monitoring Kwaliteitsscan Bedrijventerrein Boterberg, Oldemarkt

Rapportage

Gemeente Steenwijkerland
Maart 2015
Definitief

Inhoudsopgave

1	Monitoring Kwaliteitsscan bedrijventerrein de boterberg.....	3
1.1	Inleiding	3
1.2	Fysieke kenmerken de Boterberg.....	3
1.3	Sterrenkwalificatie nulmeting 2009	4
1.4	Terreinbezoek	4
2	Uitkomsten monitoring	5
2.1	Structurele samenwerking	5
2.2	Belangrijkste verbeteringen sinds 2009.....	5
2.3	Scores op andere onderdelen	6
2.4	Conclusie t.a.v. de sterrenkwalificatie.....	9
	COLOFON.....	11

1 MONITORING KWALITEITSSCAN BEDRIJVENTERREIN DE BOTERBERG

1.1 Inleiding

In maart 2009 is er een kwaliteitsscan uitgevoerd voor het bedrijventerrein De Boterberg in Oldemarkt. Het doel van deze kwaliteitsscan was om inzicht te geven in de huidige en potentiële kwaliteit van het bedrijventerrein. Daarbij is gewerkt aan de hand van de sterrenkwalificatie die op veel bedrijventerreinen in Overijssel wordt gebruikt. Destijds zijn aanbevelingen gedaan voor herstructurering van het terrein, zowel inhoudelijk, procesmatig als organisatorisch. Aangegeven is welke acties ondernomen moesten worden om de potentiële kwaliteit te behalen.

De gemeente Steenwijkerland heeft de afgelopen 6 jaar hard gewerkt aan het revitaliseren van de Boterberg. In een samenwerkingsverband tussen de Business Club Steenwijk, de gemeente en de ondernemers op het terrein is een plan met fysieke ingrepen gemaakt. Ook zijn tal van andere maatregelen ter verbetering van het terrein uitgewerkt. Inmiddels is de uitvoering hiervan afgerond. Deze rapportage laat beknopt zien wat er is gebeurd sinds 2009, en hoe het terrein anno 2015 scoort.

Om hierin inzicht te krijgen, is een monitoringsscan uitgevoerd, waarmee de kwaliteit van het terrein opnieuw is gemeten. De monitor maakt inzichtelijk welke maatregelen zijn genomen in het kader van de herstructurering en of/hoe de sterrenkwalificatie is gewijzigd ten opzichte van de 0-meting in 2009. Het wordt zo inzichtelijk voor de gemeente Steenwijkerland en alle andere stakeholders wat het effect van de herstructurering tot nu toe is geweest. De resultaten zijn gebaseerd op een momentopname in maart 2015.

De ambities en activiteiten vanuit de gemeente, de ondernemers en de Business Club bepalen hoe de bedrijventerreinen ook in de komende jaren hun kwaliteiten behouden. Om een goed ondernemersklimaat te bieden, blijft aandacht nodig voor een goed beheer. Het resultaat van deze scan vormt wellicht een extra motivatie om op de ingeslagen weg door te gaan. De gehanteerde werkwijze en samenwerking kunnen als voorbeeld dienen voor andere terreinen in de gemeente Steenwijkerland die te maken hebben met een herstructureringsopgave.

1.2 Fysieke kenmerken de Boterberg

In onderstaande tabel zijn de fysieke kenmerken weergegeven van het terrein de Boterberg in Oldemarkt.

FYSIEKE KENMERKEN	
Naam terrein / gemeente	De Boterberg / Oldemarkt
Fase	Beheer en ontwikkeling
Segment	Gemengd
Bereikbaarheid	Profiel B
Specifieke kenmerken	
Oppervlak	Circa 10 ha (netto)
Leeftijd	10-40 jaar
Ontsluiting	N761 en lokale wegen
Hindercategorie	Maximaal III
Gem. huurprijs	Nb.
Grondprijs	€ 50,00 per m2 (zichtlocatie) € 46,00 per m2 (binnenterrein)
Gem. WOZ waarde	Nb.
Leegstand	Circa 5%

Op de Boterberg is een grote diversiteit aan bedrijvigheid aanwezig in combinatie met (bedrijfs-)woningen en detailhandel. Het is een lokaal en regionaal georiënteerd bedrijventerrein met onder andere een aantal aannemers, autogarages en een bouwmarkt. Bedrijven tot milieucategorie III kunnen zich vestigen op dit terrein in Oldemarkt (enkele bedrijven met categorie IV zijn specifiek bestemd). Voor dit terrein wordt de scorekaart "gemengd bedrijventerrein" gehanteerd.

1.3 Sterrenkwalificatie nulmeting 2009

Bij de nulmeting 2009 is - gemeten aan de hand van een terreinbezoek, interviews met diverse partijen en deskresearch - een kwaliteit van 0 sterren toegekend. Wanneer er een kwaliteitsslag plaats zou vinden op een aantal punten zoals fiets- en wandelpaden en bewegwijzering, energie, intensief ruimtegebruik en het zoneren en clusteren van bedrijven, dan zou de Boterberg in aanmerking komen voor 3 sterren. De potentie van het terrein is daarom destijds op 3 sterren gesteld. De sterrenkwalificatie van de nulmeting en de potentie van het terrein zijn weergegeven in onderstaand kader.

Sterrenkwalificatie nulmeting	Potentie van de Boterberg
	

1.4 Terreinbezoek

Het terrein in Oldemarkt is bezocht op vrijdag 6 maart in de middag (ca. 14:00 – 15.30 uur). Bij het bezoek heeft de gemeente Steenwijkerland de uitgevoerde maatregelen nader toegelicht. Het was bewolkt, maar droog weer.

Bij het bezoek waren aanwezig:

Jan Smit

Jan Mulder

Sebastiaan Top

Jantina Venema

Klaas Pompstra

Bart Muskens

Pauline van Heugten

Relatie- en parkmanager - Business Club Steenwijkerland (BCS)

Projectleider woningbouw en recreatie - Gemeente Steenwijkerland

Projectleider afdeling openbare werken - Gemeente Steenwijkerland

Bedrijvencontactambtenaar - Gemeente Steenwijkerland

Metaalbedrijf J. Pompstra B.V.

Royal HaskoningDHV

Royal HaskoningDHV

2 UITKOMSTEN MONITORING

2.1 Structurele samenwerking

De gemeente Steenwijkerland heeft na de uitgevoerde scans in 2009 een structurele samenwerking opgezet om een aantal bedrijventerreinen te revitaliseren. Per bedrijventerrein is een werkgroep opgezet. Deze werkgroep bestaat uit ondernemers, de Business Club Steenwijk (BCS) en de gemeente Steenwijkerland. Hierin is als een team samengewerkt tussen ondernemers, gemeente en parkmanagement (BCS). De werkgroep komt vier keer per jaar bijeen en in deze werkgroep neemt ook één afgevaardigde van het groot KVO (bestaande uit gemeente, BCS, de brandweer en politie) zitting.

In de werkgroep zijn korte lijnen tussen de betrokken partijen ontstaan. In de werkgroep is gezocht naar goede oplossingen voor revitalisering van het terrein, waarbij verbetervoorstellen zijn onderzocht en besproken. Over de te nemen maatregelen is ook breder gecommuniceerd met de aanwezige ondernemers op het terrein.

2.2 Belangrijkste verbeteringen sinds 2009

Onderstaande tabel bevat de belangrijkste knelpunten vanuit de nulmeting in 2009. Daarbij is aangegeven welke verbeteringen nodig waren voor de potentiële sterrenkwalificatie van 3 sterren, met suggesties voor te nemen maatregelen. Per knelpunt is aangegeven welke maatregelen zijn uitgevoerd en het effect ervan op de behaalde score.

Subcriterium	Verbeterpunt ten behoeve van 3 sterren (2009)	Uitgevoerde maatregelen (monitor 2015)	Score + opmerkingen en aandachtspunten
Bewegwijzering	- De bewegwijzering was niet goed onderhouden en niet up-to-date	- Uniforme bewegwijzering en een parkeerhaven zijn aangebracht en liggen vast in een beheersysteem	Goed
Intensief ruimtegebruik	- Extensieve opzet van het terrein met voornamelijk éénlaagse bebouwing	- In het bestemmingsplan zijn nadere eisen gesteld aan bebouwing (o.a. maximale bouwhoogte)	Voldoende In de toekomst worden de nog braakliggende kavels bij voorkeur intensief gebruikt
Intern zoneren en clusteren	- Bedrijven zijn niet gezoneerd van milieugevoelige functies en er is geen clustering aanwezig.	- Er is een milieuzonering in verband met de aanwezige bedrijfswoningen - Verdere clustering is niet nodig	Voldoende
Fiets en wandelpaden	- Niet aanwezig op terrein. Dit leidt tot gevaarlijke situaties	- Op een deel van het bedrijventerrein zijn fietssuggestiestroken aangebracht en trottoirs zijn verbeterd	Goed
Energie	- Er is geen energiescan uitgevoerd voor het bedrijventerrein	- Er is een energiescan uitgevoerd ('Energie is winst'). Feitelijk nemen van maatregelen valt nog tegen	Voldoende Verdiepingsslag (2015 e.v.) nodig voor gerichte projecten o.a. zonnepanelen ter vervanging van asbestdaken

Duurzaam bouwen / duurzaam materiaalgebruik	- Geen gebruik gemaakt van duurzame materialen in de openbare ruimte en in gebouwen	- Gebruik van duurzame materialen is vastgelegd in de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR) en het inkoopbeleid	Voldoende
Digitale bereikbaarheid	- Er is geen collectieve breedband aanwezig op het terrein	- De mogelijkheid tot aansluiting glasvezelnetwerk is aanwezig. Uit een enquête van de BCS in samenwerking met Ontwikkelingsmaatschappij Oost bleek dat er onvoldoende vraag naar was en de bereidheid om er (relatief veel) voor te betalen ontbrak	Goed Gemeente stimuleert waar mogelijk

Verbetering van voetpaden en uitstraling openbare ruimte

2.3 Scores op andere onderdelen

In onderstaande tabel worden de scores vanuit de monitoring op deze kwaliteitsaspecten weergegeven.

Kwaliteitsaspect	Nulmeting 2009	Monitor 2015	Toelichting
Wegenstructuur	Voldoende	Goed	Er heeft een herinrichting van de Industrieweg plaatsgevonden: de weg is geasfalteerd en fietssuggestiestroken zijn aangelegd. Nu is het een doorgaande route geworden.
Samenhang stedenbouw	Onvoldoende	Onvoldoende	De stedenbouwkundige samenhang is niet overal zichtbaar. Dit komt door de diversiteit aan bedrijvigheid, de velen (bedrijfs-)woningen en de braakliggende kavels. Er is ook geen beeldkwaliteitsplan opgesteld.

Uitstraling openbare ruimte, groen en water	Voldoende	Voldoende	Het aanwezige groen is goed onderhouden. Ook de herinrichting van het pleintje op de hoek van de Hoofdstraat en het Butent vormt een impuls voor de openbare ruimte.
Natuurkwaliteit	Onvoldoende	Voldoende	De groene structuren langs de wegen en de waterpartij aan de Ossenzijlerweg zorgen voor integratie van natuur op het terrein.
Uitstraling gebouwen	Voldoende	Voldoende	De gebouwen zien er over het algemeen goed onderhouden uit.
Buitenopslag afgeschermd	Voldoende	Voldoende	De buitenopslag is voldoende afgeschermd.
Water	Voldoende	Goed	Er ontstond soms wateroverlast op de Industrieweg. De riolering is nu afgekoppeld. Tevens is er een gescheiden rioleringsstelsel aanwezig.
Goede inpassing aan en/of aansluiting bij omgeving	Onvoldoende	Goed	Het terrein sluit voldoende aan bij de nabijgelegen woonomgeving.
Aanwezigheid voorzieningen en faciliteiten	Onvoldoende	Onvoldoende	Er zijn geen voorzieningen voor werknemers aanwezig op het bedrijventerrein.
Vervoermanagement	Onvoldoende	Voldoende	Er zijn twee bushaltes aangelegd. Daarmee is er een mogelijkheid voor collectief vervoer, al is in de praktijk het gebruik door bezoekers / werknemers van het bedrijventerrein beperkt.
Veiligheid (sociaal)	Voldoende	Goed	Door middel van een aantal enquêtevragen vanuit de BCS is gebleken dat er een veilig gevoel heerst. Het KVO certificaat is ontvangen.
Duurzaam bouwen – multifunctionaliteit	Voldoende	Voldoende	Er is veel kleinschalige bedrijvigheid aanwezig op het terrein. Deze bedrijfsgebouwen zijn vaak multifunctioneel in het gebruik en dus levensloopbestendig.
Bodemverontreiniging	Voldoende	Voldoende	Er zijn geen gevallen van bodemverontreiniging bekend, één locatie is gesaneerd.
Luchtkwaliteit	Voldoende	Voldoende	Het terrein voldoet aan de normen voor luchtkwaliteit.
Imago	Goed	Goed	Het terrein staat bij ondernemers positief bekend.
Werknemersklimaat	Voldoende	Voldoende	De Boterberg oogt ruim en netjes. Ondernemers geven aan dat het een prettige werkomgeving is.
Site marketing	Voldoende	Voldoende	Op de site van de BCS en de gemeentesite staat informatie. Tevens is een bedrijfskavel-app in ontwikkeling.
Segmentering	Onvoldoende	Onvoldoende	Bedrijven uit gelijke branches worden niet geclusterd. De bedrijvigheid is ook erg divers (veel soorten bedrijven uit het dorp vestigen zich hier) waardoor clustering lastig is.
Mate van leegstand	Goed	Voldoende	Er is een aanzienlijk aantal braakliggende kavels en er staan een aantal panden leeg. Voor de leegstaande drukkerij is wel een herbestemming gevonden.
Beveiliging (bedrijf)	Voldoende	Voldoende	Er is geen collectieve beveiliging. Camerabeveiliging is bijvoorbeeld wat lastiger op te zetten doordat er meerdere entrees zijn.
Faciliterende rol overheid	Voldoende	Goed	De structurele samenwerking tussen ondernemers, gemeente en parkmanagement is goed. Volgens de ondernemers zijn de lijnen kort. Het ontwerp voor de Industrieweg is bijvoorbeeld samen met de werkgroep tot stand gekomen.

Terreinmanagement	Voldoende	Goed	Actieve rol van BCS en een actieve werkgroep.
Parkeren	Voldoende	Goed	Parkeervoorzieningen zijn opgewaardeerd. Op de Industrieweg zijn bijvoorbeeld trottoirbanden toegevoegd en de parkeerplekken zijn verzorgder en netter aangelegd.
Beheer terrein door één organisatie	Goed	Goed	Er is parkmanagement op het terrein aanwezig.
Coördinatie en inkoop collectieve voorzieningen	Voldoende	Voldoende	Mogelijkheden tot inkoop van energie, telecom en afval is aanwezig. Tot nu toe ontbrak het bij een aantal initiatieven helaas aan draagvlak bij de ondernemers.

Opwaardering van parkeervoorziening en trottoirbanden

2.4 Conclusie t.a.v. de sterrenkwalificatie

Overzicht kwalificaties

Om een bepaalde sterrenstatus te behalen, moet een terrein aan twee voorwaarden voldoen:

1. Op een aantal criteria dient tenminste een 'voldoende' te worden gescoord.
2. Er moet een bepaald minimum puntentotaal worden behaald.

Daarbij geldt voor gemengde terreinen de volgende indeling:

8 - 40 punten:	1 ster
40- 50 punten:	2 sterren
50 – 115 punten:	3 sterren
115 – 145 punten:	4 sterren
145 – 162 punten:	5 sterren

De potentiële kwaliteit van de Boterberg is in 2009 gewaardeerd op 3 sterren. In de nulmeting scoorde het bedrijventerrein 0 sterren. Deze monitoring laat zien dat de kwaliteit van het terrein op een aantal punten sterk is verbeterd ten opzichte van 2009. Het totaal aantal punten is gestegen van 76 naar 114 punten (van in totaal 162 te behalen punten). Daarmee heeft het terrein nu een **drie-sterrenstatus**.

Voor de Boterberg, als gemengd bedrijventerrein dat gedurende meerdere decennia is ontwikkeld, is drie sterren een uitstekende score!

Het zal voor de Boterberg moeilijk zijn om een nóg hogere sterrenstatus te behalen. Terreinen met 4 en 5 sterren zijn over het algemene hoogwaardige bedrijfsparken die recent zijn gerealiseerd en waar de lat v.w.b. bijvoorbeeld natuurkwaliteit, duurzaamheid en de mate van segmentering erg hoog wordt gelegd. Dit heeft uiteraard ook zijn consequenties voor prijsniveaus en eisen die aan ondernemers worden gesteld.

De Boterberg moet het juist hebben van het ruimte bieden aan alle lokale ondernemers. Het is dan ook niet vreemd dat dit terrein erg divers is, waardoor een sterkere inzet op clustering van soortgelijke bedrijven niet direct voor de hand ligt.

De uitdaging ligt veel meer in het in stand houden van de kwaliteit die nu is behaald: goed beheer in samenwerking tussen gemeente, ondernemers en Bussiness Club. Hopelijk zorgt een aantrekkelijke economie ervoor dat de kavels die nu nog braakliggen spoedig worden verkocht, waardoor nieuwe bedrijvigheid een impuls blijft geven aan het dorp.

Resultaten nulmeting 2009*

BEOORDELING 2009					
0 sterren			<i>Potentie terrein: drie sterren</i>		
	*	**	***	****	*****
Ruimtelijke inrichting, beeldkwaliteit	20/52				
Faciliteiten en voorzieningen	6/20				
Milieuprestaties	11/25				
Economie	19/35				
Organisatie en beheer	20/30				

Resultaten monitoring 2015*

BEOORDELING MONITORING 2015					
3 sterren			<i>Potentie terrein: drie sterren</i>		
	*	**	***	****	*****
Ruimtelijke inrichting, beeldkwaliteit	34/52				
Faciliteiten en voorzieningen	14/20				
Milieuprestaties	15/25				
Economie	25/35				
Organisatie en beheer	26/30				

* Rood = beoordeling scoort onder de potentie, Geel = scoort beoordeling gelijk aan potentie, Groen = beoordeling scoort beter dan de potentie.

COLOFON

Opdrachtgever : Gemeente Steenwijkerland
Project : Monitor Kwaliteitsscan Bedrijventerreinen
Dossier : BA4207-101-101
Omvang rapport : 10 pagina's
Auteur : Pauline van Heugten, Bart Muskens
Projectmanager : Bart Muskens
Datum : Maart 2015

Terug naar het agendapunt

7.3. Vitale bedrijventerreinen - definitieve scan Dolderkanaal 2015-04 ([terug naar agendapunt](#))

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Monitoring Kwaliteitsscan Bedrijventerrein Dolderkanaal, Steenwijk

Rapportage

Gemeente Steenwijkerland
Maart 2015
Definitief

Inhoudsopgave

1	Monitoring Kwaliteitsscan bedrijventerrein Dolderkanaal.....	3
1.1	Inleiding.....	3
1.2	Fysieke kenmerken Dolderkanaal.....	3
1.3	Sterrenkwalificatie nulmeting 2009.....	4
1.4	Terreinbezoek.....	4
2	Uitkomsten monitoring.....	5
2.1	Structurele samenwerking.....	5
2.2	Belangrijkste verbeteringen sinds 2009.....	5
2.3	Scores op andere onderdelen.....	8
2.4	Conclusie t.a.v. de sterrenkwalificatie.....	10
	COLOFON.....	12

1 MONITORING KWALITEITSSCAN BEDRIJVENTERREIN DOLDERKANAAL

1.1 Inleiding

In maart 2009 is er een kwaliteitsscan uitgevoerd voor het bedrijventerrein Dolderkanaal in Steenwijk. Het doel van deze kwaliteitsscan was om inzicht te geven in de huidige en potentiële kwaliteit van het bedrijventerrein. Daarbij is gewerkt aan de hand van de sterrenkwalificatie die op veel bedrijventerreinen in Overijssel wordt gebruikt. Destijds zijn aanbevelingen gedaan voor herstructurering van het terrein, zowel inhoudelijk, procesmatig als organisatorisch. Aangegeven is welke acties ondernomen moesten worden om de potentiële kwaliteit te behalen.

De gemeente Steenwijkerland heeft de afgelopen 6 jaar hard gewerkt aan het revitaliseren van Dolderkanaal. In een samenwerkingsverband tussen de Business Club Steenwijk, de gemeente en de ondernemers op het terrein is een plan met fysieke ingrepen gemaakt. Ook zijn tal van andere maatregelen ter verbetering van het terrein uitgewerkt. Inmiddels is de uitvoering hiervan afgerond. Deze rapportage laat beknopt zien wat er is gebeurd sinds 2009, en hoe het terrein anno 2015 scoort.

Om hierin inzicht te krijgen, is een monitoringsscan uitgevoerd, waarmee de kwaliteit van het terrein opnieuw is gemeten. De monitor maakt inzichtelijk welke maatregelen zijn genomen in het kader van de herstructurering en of/hoe de sterrenkwalificatie is gewijzigd ten opzichte van de 0-meting in 2009. Het wordt zo inzichtelijk voor gemeente Steenwijkerland en alle andere stakeholders wat het effect van de herstructurering tot nu toe is geweest. De resultaten zijn gebaseerd op een momentopname in maart 2015.

De ambities en activiteiten vanuit de gemeente, de ondernemers en de Business Club bepalen hoe de bedrijventerreinen ook in de komende jaren hun kwaliteiten behouden. Om een goed ondernemersklimaat te bieden, blijft aandacht nodig voor een goed beheer. Het resultaat van deze scan vormt wellicht een extra motivatie om op de ingeslagen weg door te gaan. De gehanteerde werkwijze en samenwerking kunnen als voorbeeld dienen voor andere terreinen in de gemeente Steenwijkerland die te maken hebben met een herstructureringsopgave.

1.2 Fysieke kenmerken Dolderkanaal

In onderstaande tabel zijn de fysieke kenmerken weergegeven van het terrein Dolderkanaal.

FYSIEKE KENMERKEN	
Naam terrein / gemeente	Dolderkanaal
Fase	Beheer
Segment	Gemengd
Bereikbaarheid	Profiel B
Specifieke kenmerken	
Oppervlak	Ca. 63 ha (netto)
Leeftijd	15 – 100 jaar
Ontsluiting	N334 en lokale wegen
Hindercategorie	Maximaal IV (enkele bedrijven)
Gem. huurprijs	Nb.
Grondprijs	€ 72,00 per m2 (zichtlocatie) € 57,00 (binnenterrein)
Gem. WOZ waarde	Nb.
Leegstand	Ca. 5%

De bedrijvigheid op Dolderkanaal is lokaal en regionaal georiënteerd en is erg divers. Dolderkanaal is getypeerd als een gemengd bedrijventerrein, waar bedrijven tot milieucategorie IV zich kunnen vestigen. Dyka - een producent van kunststof leidingsystemen – heeft een grote grondpositie op het terrein. Op het nieuwe gedeelte van het terrein waar voorheen de ijsbaan was gevestigd, is een diversiteit aan kleinschalige bedrijvigheid aanwezig. Voor dit terrein wordt daarom de scorekaart “gemengd bedrijventerrein” gehanteerd.

1.3 Sterrenkwalificatie nulmeting 2009

Bij de nulmeting 2009 is - gemeten aan de hand van een terreinbezoek, interviews met diverse partijen en deskresearch - een kwaliteit van 0 sterren toegekend. Belangrijke knelpunten waren o.a. de bewegwijzering, parkeren en de uitstraling van de openbare ruimte. De potentie van het terrein is destijds op 3 sterren gesteld. De sterrenkwalificatie van de nulmeting en de potentie van Dolderkanaal zijn weergegeven in onderstaand kader.

Sterrenkwalificatie nulmeting	Potentie van Dolderkanaal
	

1.4 Terreinbezoek

Het terrein Dolderkanaal is bezocht op vrijdag 6 maart in de ochtend (ca. 09:00 – 10.30 uur). Bij het bezoek heeft de gemeente Steenwijkerland de uitgevoerde maatregelen nader toegelicht. Het was bewolkt, maar droog weer.

Bij het bezoek waren aanwezig:

Jan Smit	Relatie- en parkmanager Business Club Steenwijkerland (BCS)
Jan Mulder	Projectleider woningbouw en recreatie - Gemeente Steenwijkerland
Sebastiaan Top	Projectleider afdeling openbare werken - Gemeente Steenwijkerland
Jantina Venema	Bedrijvencontactambtenaar - Gemeente Steenwijkerland
E. De Boer & ZN. Aannemersbedrijf BV	Gerard de Boer
Bart Muskens	Royal HaskoningDHV
Pauline van Heugten	Royal HaskoningDHV

2 UITKOMSTEN MONITORING

2.1 Structurele samenwerking

De gemeente Steenwijkerland heeft na de uitgevoerde scans in 2009 een structurele samenwerking opgezet om een aantal bedrijventerreinen te revitaliseren. Per bedrijventerrein is een werkgroep opgezet. Deze werkgroep bestaat uit ondernemers, de Business Club Steenwijk (BCS) en de gemeente Steenwijkerland. Hierin is als een team samengewerkt tussen ondernemers, gemeente en parkmanagement (BCS). De werkgroep komt vier keer per jaar bijeen en in deze werkgroep neemt ook één afgevaardigde van het groot KVO (bestaande uit gemeente, BCS, de brandweer en politie) zitting.

In de werkgroep zijn korte lijnen tussen de betrokken partijen ontstaan. In de werkgroep is gezocht naar goede oplossingen voor revitalisering van het terrein, waarbij verbetervoorstellen zijn onderzocht en besproken. Over de te nemen maatregelen is ook breder gecommuniceerd met de aanwezige ondernemers op het terrein.

2.2 Belangrijkste verbeteringen sinds 2009

Onderstaande tabel bevat de belangrijkste knelpunten vanuit de nulmeting in 2009. Daarbij is aangegeven welke verbeteringen nodig waren voor de potentiële sterrenkwalificatie van 3 sterren, met suggesties voor te nemen maatregelen. Per knelpunt is aangegeven welke maatregelen zijn uitgevoerd en het effect ervan op de behaalde score.

Subcriterium	Verbeterpunt ten behoeve van 3 sterren (2009)	Uitgevoerde maatregelen (monitor 2015)	Score + opmerkingen en aandachtspunten
Bewegwijzering	<ul style="list-style-type: none"> - Bewegwijzering is verouderd en onvolledig - Er is geen uniforme naamgeving voor het bedrijventerrein 	<ul style="list-style-type: none"> - Uniforme bewegwijzering geplaatst en in beheersysteem vastgelegd - Parkeerhavens met overzichtsbord aangelegd 	Goed
Parkeren	<ul style="list-style-type: none"> - Overlast door parkeren op openbare weg - Geen mogelijkheid voor vrachtwagensparkeren 	<ul style="list-style-type: none"> - Gemeente heeft prioriteit gegeven aan handhaving - Op Groot Verlaat (Loswal) is mogelijkheid voor vrachtwagenparkeren. 	Voldoende <ul style="list-style-type: none"> - Bij het terreinbezoek geen knelpunten geconstateerd voor wat betreft parkeren
Uitstraling openbare ruimte	<ul style="list-style-type: none"> - De entree van het bedrijventerrein (ingang Hooijdijk) heeft geen uitstraling en het aanwezige groen is matig onderhouden 	<ul style="list-style-type: none"> - De hoek Hooijdijk/Ruxveenseweg is opgeknapt met o.a. aanleg nieuwe rotonde en waterpartij - Het aanwezige groen is goed onderhouden 	Voldoende <ul style="list-style-type: none"> - Op een aantal plaatsen toch nog een rommelige aanblik door ongebruikte kavels
Intensief ruimtegebruik	<ul style="list-style-type: none"> - Extensief gebruik: ruime opzet van het terrein met voornamelijk éénlaagse bebouwing 	<ul style="list-style-type: none"> - Is afgestemd via werkgroep en bedrijfsbezoeken - Regeling met nadere eisen aan bebouwing is opgenomen in bestemmingsplan (flexibiliteit door bouwhoogte tot 10 meter) 	Voldoende <ul style="list-style-type: none"> - Vooral in het nieuwe gedeelte (Hooijdijk) wordt de ruimte intensiever gebruikt - In de toekomst worden de nog braakliggende kavels bij voorkeur

			intensief gebruikt (bijv. meerlaags bouwen en gezamenlijk gebruik van functies)
Intern zoneren en clusteren	- Het zonebeheermodel wordt niet gehandhaafd: de bedrijven zijn niet gezoneerd van de milieugevoelige functies zoals de naastliggende woonwijk	- Het zonebeheermodel is in 2014 geactualiseerd - Het bestemmingsplan laat categorie 4.1 toe op een paar locaties (Dyka en Wicherson)	Voldoende - Er wordt zorgvuldig gekeken naar de combinatie wonen en werken door de actualisatie van het zonebeheermodel/ bestemmingsplan. Hier moet de gemeente op toe blijven zien
Fiets- en wandelpaden	- Fiets- en wandelpaden ontbreken.	- Aanleg van vrij liggende fietspaden of suggestiestroken langs (deel van) belangrijkste doorgaande wegen	Goed
Energie	- Geen onderzoek naar mogelijke initiatieven op het gebied van energie	- Er is een energiescan uitgevoerd ('Energie is winst'). Feitelijk nemen van maatregelen valt nog tegen.	Voldoende - Asbestsanering verder uitwerken en mogelijk inhaken op regeling verfijnen en inhaken op regeling provincie Overijssel - Verdiepingsslag (2015 e.v.) nodig voor gerichte projecten o.a. zonnepanelen ter vervanging van asbestdaken
Duurzaam bouwen / duurzaam materiaalgebruik	- Geen gebruik van duurzame materialen in openbare ruimte en in gebouwen	- Gebruik van duurzame materialen vastgelegd in Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR)	Voldoende
Site marketing	- Eenduidig maken van de naam samen met duidelijke informatievoorziening.	- Op de site van de BCS en de gemeentesite staat informatie. Tevens wordt een bedrijfskavel-app ontwikkeld	Voldoende

Bewegwijzering is uniform en aanleg parkeerhaven

Parkeren

Fietssuggestiestroken en bocht Dolderweg is overzichtelijker gemaakt

Vernieuwde hoek Hoodijk/Ruxveenseweg

2.3 Scores op andere onderdelen

In onderstaande tabel worden de scores vanuit de monitoring op de overige kwaliteitsaspecten weergegeven.

Kwaliteitsaspect	Nulmeting 2009	Monitor 2015	Toelichting
Wegenstructuur	Voldoende	Goed	De wegen zijn passend voor de huidige bedrijvigheid. Tevens zijn er een aantal aanpassingen aan de wegen(structuur) gerealiseerd. O.a. rotonde aangelegd bij de ingang Hooijdijk/Ruxveenseweg en de onoverzichtelijke bocht in de Dolderweg is aangepast. Daarnaast zijn bochten beschermd met schampblokken.
Samenhang stedenbouw	Onvoldoende	Onvoldoende	Op het oudere gedeelte van het bedrijventerrein ontbreekt de stedenbouwkundige samenhang (zeer wisselende bebouwing). De bebouwing op het nieuwe gedeelte (Hooijdijk) kent meer samenhang.
Natuurkwaliteit	Onvoldoende	Voldoende	De gerealiseerde strook met groen/water aan de rand van het terrein zorgt voor enige integratie van natuur op het terrein.
Uitstraling gebouwen	Voldoende	Voldoende	Op de Hooijdijk zien de gebouwen er – doordat ze relatief nieuw zijn – goed onderhouden uit. Op het deelterrein Dolderkanaal zijn een aantal gebouwen wel verouderd en hebben weinig uitstraling.
Buitenopslag afgeschermd	Voldoende	Voldoende	Op delen van het terrein is de buitenopslag niet afgeschermd en dit oogt rommelig. Het is voor nu voldoende, maar het blijft op een aantal plaatsen een aandachtspunt.
Water	Voldoende	Goed	De waterberging op het terrein is goed en er is tevens een gescheiden rioleringsstelsel aanwezig op de Hooijdijk.
Goede inpassing aan en/of aansluiting bij omgeving	Onvoldoende	Voldoende	Het terrein laat een relatie zien met de nabijgelegen woonomgeving. Bij de actualisatie van het bestemmingsplan is zorgvuldig gekeken naar een werkbare relatie tussen wonen en werken.
Aanwezigheid voorzieningen en faciliteiten	Onvoldoende	Onvoldoende	Er zijn geen voorzieningen voor werknemers aanwezig op het bedrijventerrein.
Vervoermanagement	Onvoldoende	Voldoende	De bereikbaarheid van Dolderkanaal via OV is voldoende. Vanuit de bushalte (kruising Dolderbrug) vertrekt twee keer in het uur een bus. Het terrein ligt daarnaast vrij dicht bij station Steenwijk (1,5 km).
Veiligheid (sociaal)	Voldoende	Voldoende	Er heerst geen onveilig gevoel bij ondernemers en werknemers. Weinig last van inbraak, de verlichting is voldoende en er is sprake van sociale controle.
Duurzaam bouwen – multifunctionaliteit	Voldoende	Voldoende	De gebouwen op de Hooijdijk zijn geschikt voor kleinschalige bedrijvigheid en daardoor levensloopbestendig.
Bodemverontreiniging	Voldoende	Voldoende	Eén kavel is gesaneerd, op een aantal kavels dient nader onderzoek plaats te vinden (bron: bestemmingsplan).
Luchtkwaliteit	Voldoende	Voldoende	Er wordt voldaan aan de normen.
Imago	Voldoende	Voldoende	Het imago is redelijk. De naamgeving van het terrein is wel verwarrend: zowel Hooijdijk als Dolderkanaal

			worden gehanteerd.
Werknemersklimaat	Goed	Goed	Werknemers en ondernemers geven aan dat Dolderkanaal een prettige werkomgeving heeft.
Segmentering	Onvoldoende	Voldoende	Op basis van milieuzonering is er sprake van enige clustering (o.a. Dyka).
Mate van leegstand	Goed	Voldoende	Er liggen een paar vrije kavels en de sportschool is leeg komen te staan waardoor er enige leegstand is.
Digitale bereikbaarheid	Goed	Goed	De mogelijkheid om aan te sluiten op glasvezelnet is aanwezig. Hier wordt echter beperkt gebruik van gemaakt gezien kosten.
Beveiliging (bedrijf)	Voldoende	Voldoende	Er is geen collectieve beveiliging aanwezig, wel individuele beveiliging. Nauwelijks sprake van criminaliteit en/of inbraak. KVO is ontvangen.
Faciliterende rol overheid	Voldoende	Goed	Er is een structurele samenwerking opgezet tussen ondernemers, gemeente en BCS. De ondernemers geven aan dat de lijnen kort zijn.
Terreinmanagement	Voldoende	Goed	Actieve rol van BCS en een actieve werkgroep.
Beheer terrein door één organisatie	Goed	Goed	Aanwezigheid van parkmanagement.
Coördinatie en inkoop collectieve voorzieningen	Voldoende	Voldoende	De mogelijkheid is er via het parkmanagement (energie, telecom, afval).

2.4 Conclusie t.a.v. de sterrenkwalificatie

Overzicht kwalificaties

Om een bepaalde sterrenstatus te behalen, moet een terrein aan twee voorwaarden voldoen:

1. Op een aantal criteria dient tenminste een 'voldoende' te worden gescoord.
2. Er moet een bepaald minimum puntentotaal worden behaald.

Daarbij geldt voor gemengde terreinen de volgende indeling:

8 - 40 punten:	1 ster
40- 50 punten:	2 sterren
50 – 115 punten:	3 sterren
115 – 145 punten:	4 sterren
145 – 162 punten:	5 sterren

De potentiële kwaliteit van Dolderkanaal is in 2009 gewaardeerd op 3 sterren. In de nulmeting scoorde het bedrijventerrein 0 sterren. Deze monitoring laat zien dat de kwaliteit van Dolderkanaal sterk verbeterd is sinds 2009. Het totaal aantal punten is gestegen van 80 naar 110 punten (van in totaal 162 te behalen punten). Daarmee heeft het terrein nu een **drie-sterrenstatus**.

Voor Dolderkanaal, als relatief oud gemengd bedrijventerrein, is drie sterren een prima score!

Het zal voor Dolderkanaal moeilijk zijn om een nóg hogere sterrenstatus te behalen. Terreinen met 4 en 5 sterren zijn over het algemene hoogwaardige bedrijfsparken die recent zijn gerealiseerd en waar de lat v.w.b. bijvoorbeeld natuurkwaliteit, samenhang in stedenbouw, de aanwezigheid van voorzieningen en faciliteiten en duurzaamheid erg hoog wordt gelegd. Overigens is op het nieuwe deel van het terrein een kwaliteit gerealiseerd die hierbij dicht in de buurt komt.

De aantrekkende economie zorgt er hopelijk voor dat de laatste braakliggende kavels binnenkort in gebruik worden genomen. Ook kan de uitstraling van private kavels en gebouwen op een aantal plaatsen nog worden verbeterd. De samenwerking die is ingezet tussen ondernemers, gemeente en Business Club vraagt continuering, waardoor het beheer ook in de toekomst goed blijft functioneren.

Resultaten nulmeting 2009*

BEOORDELING 2009					
0 sterren					
Potentie terrein: drie sterren					
	*	**	***	****	*****
Ruimtelijke inrichting, beeldkwaliteit	20/52				
Faciliteiten en voorzieningen	6/20				
Milieuprestaties	11/25				
Economie	21/35				
Organisatie en beheer	22/30				

Resultaten monitoring 2015*

BEOORDELING MONITORING 2015					
3 sterren					
Potentie terrein: drie sterren					
	*	**	***	****	*****
Ruimtelijke inrichting, beeldkwaliteit	32/52				
Faciliteiten en voorzieningen	12/20				
Milieuprestaties	15/25				
Economie	27/35				
Organisatie en beheer	24/30				

* Rood = beoordeling scoort onder de potentie, Geel = scoort beoordeling gelijk aan potentie, Groen = beoordeling scoort beter dan de potentie.

COLOFON

Opdrachtgever : Gemeente Steenwijkerland
Project : Monitor Kwaliteitsscan Bedrijventerreinen
Dossier : BA4207-101-101
Omvang rapport : 11 pagina's
Auteur : Pauline van Heugten, Bart Muskens
Projectmanager : Bart Muskens
Datum : Maart 2015

Terug naar het agendapunt

7.4. Vitale bedrijventerreinen - definitieve scan De Weijert-Schaarkampen 2015-04 ([terug naar agendapunt](#))

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Monitoring Kwaliteitsscan

Bedrijventerrein De Weijert-Schaarkampen, Vollenhove

Rapportage

Gemeente Steenwijkerland
Maart 2015
Definitief

Inhoudsopgave

1	Monitoring Kwaliteitsscan de Weijert-Schaarkampen	3
1.1	Inleiding	3
1.2	Fysieke kenmerken de Weijert-Schaarkampen	3
1.3	Sterrenkwalificatie nulmeting 2009	4
1.4	Terreinbezoek	4
2	Uitkomsten monitoring	5
2.1	Structurele samenwerking	5
2.2	Belangrijkste verbeteringen sinds 2009	5
2.3	Scores op andere onderdelen	6
2.4	Conclusie t.a.v. de sterrenkwalificatie	9
	COLOFON	11

1 MONITORING KWALITEITSSCAN DE WEIJERT-SCHAARKAMPEN

1.1 Inleiding

In maart 2009 is er een kwaliteitsscan uitgevoerd voor het bedrijventerrein De Weijert-Schaarkampen in Vollenhove. Het doel van deze kwaliteitsscan was om inzicht te geven in de huidige en potentiële kwaliteit van het bedrijventerrein. Daarbij is gewerkt aan de hand van de sterrenkwalificatie die op veel bedrijventerreinen in Overijssel wordt gebruikt. Destijds zijn aanbevelingen gedaan voor herstructurering van het terrein, zowel inhoudelijk, procesmatig als organisatorisch. Aangegeven is welke acties ondernomen moesten worden om de potentiële kwaliteit te behalen.

De gemeente Steenwijkerland heeft de afgelopen 6 jaar hard gewerkt aan het revitaliseren van de Weijert-Schaarkampen. In een samenwerkingsverband tussen de Business Club Steenwijk, de gemeente en de ondernemers op het terrein is een plan met fysieke ingrepen gemaakt. Ook zijn tal van andere maatregelen ter verbetering van het terrein uitgewerkt. Inmiddels is de uitvoering hiervan afgerond. Deze rapportage laat beknopt zien wat er is gebeurd sinds 2009, en hoe het terrein anno 2015 scoort.

Om hierin inzicht te krijgen, is een monitoringsscan uitgevoerd waarmee de kwaliteit van het terrein opnieuw is gemeten. De monitor maakt inzichtelijk welke maatregelen zijn genomen in het kader van de herstructurering en of/hoe de sterrenkwalificatie is gewijzigd ten opzichte van de 0-meting in 2009. Het wordt zo inzichtelijk voor de gemeente Steenwijkerland en alle andere stakeholders wat het effect van de herstructurering tot nu toe is geweest. De resultaten zijn gebaseerd op een momentopname in maart 2015.

De ambities en activiteiten vanuit de gemeente, de ondernemers en de Business Club bepalen hoe de bedrijventerreinen ook in de komende jaren hun kwaliteiten behouden. Om een goed ondernemersklimaat te bieden, blijft aandacht nodig voor een goed beheer. Het resultaat van deze scan vormt wellicht een extra motivatie om op de ingeslagen weg door te gaan. De gehanteerde werkwijze en samenwerking kunnen als voorbeeld dienen voor andere terreinen in de gemeente Steenwijkerland die te maken hebben met een herstructureringsopgave.

1.2 Fysieke kenmerken de Weijert-Schaarkampen

In onderstaande tabel zijn de fysieke kenmerken weergegeven van het terrein in Vollenhove. Het westelijke deel is het terrein de Weijert en het oostelijke deel is het terrein Schaarkampen.

FYSIEKE KENMERKEN	
Naam terrein / gemeente	De Weijert-Schaarkampen te Vollenhove
Fase	Beheer
Segment	Gemengd
Bereikbaarheid	Profiel B
Specifieke kenmerken	
Oppervlak	20 ha netto
Leeftijd	10-50 jaar
Ontsluiting	N331
Hindercategorie	Maximaal IV
Gem. huurprijs	Nb
Grondprijs	Indicatie prijs beschikbare kavels: € 67,- bedrijvenkavels € 109,- woonwerkkavels
Gem. WOZ waarde	Nb
Leegstand	< 5%

Op de Weijert-Schaarkampen is de diversiteit aan bedrijven groot. De reden hiervoor is dat de meeste lokale ondernemers uit het dorp op dit terrein gevestigd zijn. Het is een lokaal en regionaal georiënteerd bedrijventerrein met onder andere een veevoederfabriek, diverse aannemers en bouwbedrijven, de brandweer, een woondecoratiewinkel en een bouwmarkt. Voor dit terrein wordt daarom de scorekaart "gemengd bedrijventerrein" gehanteerd. Bedrijven tot milieucategorie IV zijn gevestigd.

1.3 Sterrenkwalificatie nulmeting 2009

Bij de nulmeting 2009 is - gemeten aan de hand van een terreinbezoek, interviews met diverse partijen en deskresearch - een kwaliteit van 2 sterren toegekend. Wanneer er een kwaliteitsslag plaats zou vinden op een aantal punten, zoals energie, intensief ruimtegebruik en het zoneren en clusteren van bedrijven, dan zou de Weijert-Schaarkampen in aanmerking komen voor 3 sterren. De potentie van het terrein is daarom destijds op 3 sterren gesteld. De sterrenkwalificatie van de nulmeting en de potentie van het terrein zijn weergegeven in onderstaand kader.

Sterrenkwalificatie nulmeting	Potentie van de Weijert-Schaarkampen
	

1.4 Terreinbezoek

Het terrein in Vollenhove is bezocht op vrijdag 6 maart in de ochtend (ca. 11:00 – 12.30 uur). Bij het bezoek heeft de gemeente Steenwijkerland de uitgevoerde maatregelen nader toegelicht. Het was bewolkt, maar droog weer.

Bij het bezoek waren aanwezig:

Jan Smit	Relatie- en parkmanager - Business Club Steenwijkerland (BCS)
Jan Mulder	Projectleider woningbouw en recreatie - Gemeente Steenwijkerland
Sebastiaan Top	Projectleider afdeling openbare werken - Gemeente Steenwijkerland
Jantina Venema	Bedrijvencontactambtenaar - Gemeente Steenwijkerland
Taco Jongman	Bouwbedrijf Jongman B.V.
Geuje Rook	Bouwbedrijf G. Rook B.V.
Bart Muskens	Royal HaskoningDHV
Pauline van Heugten	Royal HaskoningDHV

2 UITKOMSTEN MONITORING

2.1 Structurele samenwerking

De gemeente Steenwijkerland heeft na de uitgevoerde scans in 2009 een structurele samenwerking opgezet om een aantal bedrijventerreinen te revitaliseren. Per bedrijventerrein is een werkgroep opgezet. Deze werkgroep bestaat uit ondernemers, de Business Club Steenwijk (BCS) en de gemeente Steenwijkerland. Hierin is als een team samengewerkt tussen ondernemers, gemeente en parkmanagement (BCS). De werkgroep komt vier keer per jaar bijeen en in deze werkgroep neemt ook één afgevaardigde van het groot KVO (bestaande uit gemeente, BCS, de brandweer en politie) zitting.

In de werkgroep zijn korte lijnen tussen de betrokken partijen ontstaan. In de werkgroep is gezocht naar goede oplossingen voor revitalisering van het terrein, waarbij verbetervoorstellen zijn onderzocht en besproken. Over de te nemen maatregelen is ook breder gecommuniceerd met de aanwezige ondernemers op het terrein.

2.2 Belangrijkste verbeteringen sinds 2009

Onderstaande tabel bevat de belangrijkste knelpunten vanuit de nulmeting in 2009. Daarbij is aangegeven welke verbeteringen nodig waren voor de potentiële sterrenkwalificatie van 3 sterren, met suggesties voor te nemen maatregelen. Per knelpunt is aangegeven welke maatregelen zijn uitgevoerd en het effect ervan op de behaalde score.

Subcriterium	Verbeterpunt ten behoeve van 3 sterren (2009)	Uitgevoerde maatregelen (monitor 2015)	Score + opmerkingen en aandachtspunten
Intensief ruimtegebruik	- De ruimte wordt zeer extensief gebruikt. Voor de invulling van deze leegstaande ruimten zijn over het algemeen weinig concrete plannen gevormd	- De gemeente heeft grond opgekocht, bestemming aangepast en grond weer in verkoop gebracht - In het bestemmingsplan zijn nadere eisen gesteld aan bebouwing (o.a. maximale bouwhoogte)	Voldoende - De Siebrandlocatie is een goed voorbeeld van 'inbreiden in plaats van uitbreiden' - Aankoop en herontwikkelen van gronden is lastig en kostbaar, maar wel geslaagd op de Siebrandlocatie. Het aantrekken van de economie zorgt hopelijk voor vlotte kavelverkoop
Intern zoneren en clusteren	- Actualiseren van het zonebeheermodel omdat verschillende functies zich in elkaars directe nabijheid bevinden	- Het bestemmingsplan en het zonebeheermodel zijn geactualiseerd. O.a. op Siebrandlocatie is de milieucategorie verlaagd omdat dit deel van het bedrijventerrein dicht bij (bedrijfs-)woningen ligt -	Voldoende
Energie	- Geen verkenning gedaan naar mogelijke initiatieven op het gebied van energie	- Er is een energiescan uitgevoerd ('Energie is winst')	Voldoende - Verdiepingsslag (2015 e.v.) nodig voor gerichte projecten o.a. zonnepanelen ter vervanging van asbestdaken

Duurzaam bouwen / duurzaam materiaalgebruik	- Nauwelijks gebruik van duurzame materialen in openbare ruimte	- Gebruik van duurzame materialen vastgelegd in Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR)	Voldoende Pilot openbaar licht op de Weijert, Industrieweg, Productieweg is een goed voorbeeld: samen met bewoners / ondernemers keuzes maken voor type en locatie van verlichting
Site marketing	- Er is nauwelijks informatie beschikbaar over het bedrijventerrein	- Op de site van de BCS en de gemeentesite staat informatie. Tevens wordt een bedrijfskavel-app ontwikkeld.	Voldoende

De Siebrandlocatie: oude leegstaande melkfabriek gesloopt waardoor nu nieuwe gronduitgifte mogelijk is

2.3 Scores op andere onderdelen

In onderstaande tabel worden de scores vanuit de monitoring op deze kwaliteitsaspecten weergegeven.

Kwaliteitsaspect	Nulmeting 2009	Monitor 2015	Toelichting
Wegenstructuur	Voldoende	Goed	Een aantal ingrepen heeft geleid tot een verbetering van de wegenstructuur: <ul style="list-style-type: none"> - Er zijn extra verkeersplateaus toegevoegd waardoor de entree duidelijk is gemarkeerd. - Op een aantal plaatsen zijn wegversmallingen aangebracht om de overgang tussen woonwijk en terrein beter op elkaar aan te laten sluiten. - De Productieweg is doorgetrokken en geasfalteerd (voorheen klinkers). Hierdoor is het bedrijventerrein nu via twee kanten goed ontsloten.

Samenhang stedenbouw	Onvoldoende	Onvoldoende	Samenhang stedenbouw ontbreekt vooral op Schaarkampen door krappe verkaveling en onduidelijke structuur.
Uitstraling openbare ruimte, groen en water	Voldoende	Goed	Het aanwezige groen, overwegend grasstroken, ziet er goed onderhouden uit.
Natuurkwaliteit	Onvoldoende	Voldoende	Er zijn diverse bomen, struiken en groensingels toegevoegd die de natuurkwaliteit ondersteunen (o.a. de straatbegeleiding op De Weijert).
Uitstraling gebouwen	Voldoende	Voldoende	De uitstraling is erg wisselend. Bij de meeste gebouwen is de uitstraling goed (vooral binnen gebied Schaarkampen), maar enkele gebouwen kunnen een impuls gebruiken (de oudere gebouwen op de Weijert).
Buitenopslag afgeschermd	Voldoende	Voldoende	<ul style="list-style-type: none"> - Er zijn plekken aanwezig met een slecht afgeschermd buitenopslag, dit komt de uitstraling van het terrein niet ten goede. - De gemeente probeert met een houten afscheiding ongewenste opslag op de braakliggende Siebrandlocatie tegen te gaan. Blijvende aandacht is gewenst.
Water	Voldoende	Goed	De riolering is afgekoppeld en op verschillende plaatsen op het terrein is de wateroverlast opgelost (door o.a. aanleg regenwaterriool Sibrandlocatie, plaatsing en vervanging van duikers).
Goede inpassing aan en/of aansluiting bij omgeving	Onvoldoende	Voldoende	<ul style="list-style-type: none"> - Het terrein laat een relatie en goede inpassing met de nabijgelegen woonomgeving zien (d.m.v. de verkeersplateaus en wegversmallingen). - Bij de actualisatie van het bestemmingsplan is zorgvuldig gekeken naar een werkbare relatie tussen wonen en werken.
Fiets- en wandelpaden	Voldoende	Goed	Fietsuggestiestroken zijn aangebracht.
Aanwezigheid voorzieningen en faciliteiten	Onvoldoende	Onvoldoende	Er zijn geen voorzieningen voor werknemers aanwezig op het bedrijventerrein (het dorp is echter vlakbij).
Vervoermanagement	Voldoende	Voldoende	Er is een bushalte aan de rand van het terrein (lijn 171 en 71 vertrekken vanuit hier).
Veiligheid (sociaal)	Voldoende	Goed	Ondernemers voelen zich veilig. Veel sociale controle door aanwezigheid woonwijk en bedrijfswoningen. Weinig meldingen van inbraak.
Duurzaam bouwen – multifunctionaliteit	Voldoende	Voldoende	Een groot deel van de panden is multifunctioneel te gebruiken en dus levensloopbestendig.
Bodemverontreiniging	Voldoende	Voldoende	Eén locatie is gesaneerd, een tweede locatie vraagt te zijner tijd bodemonderzoek vanwege een mogelijke verontreiniging.
Luchtkwaliteit	Voldoende	Voldoende	Er wordt voldaan aan de luchtkwaliteitsnormen.
Imago	Voldoende	Goed	Op het terrein vindt veel samenwerking plaats: samen houden de lokale ondernemers, Vollenhove bedrijvig.
Werknemersklimaat	Voldoende	Goed	Werknemers/ondernemers geven aan dat dit terrein een prettige omgeving is om in te werken.
Segmentering	Onvoldoende	Onvoldoende	Gelijke branches zijn niet geclusterd. Dit is ook lastig omdat de bedrijvigheid te divers/gemengd is: alle

			soorten bedrijvigheid uit het dorp vestigt zich hier.
Bewegwijzering	Voldoende	Goed	Uniforme bewegwijzering is aanwezig en parkeerhaven met overzichtsbord is aanwezig.
Mate van leegstand	Goed	Goed	Slechts een enkel pand staat laag. Herontwikkeling van de hoekkavel aan de noordelijke entree van het terrein vraagt aandacht gezien de beeldbepalende locatie.
Digitale bereikbaarheid	Voldoende	Goed	De mogelijkheid om aan te sluiten op glasvezelnet is aanwezig. Hier wordt echter beperkt gebruik van gemaakt gezien de kosten.
Beveiliging (bedrijf)	Voldoende	Voldoende	Er is geen collectieve beveiliging aanwezig. Een deel van de bedrijven beschikt over individuele beveiliging. KVO is ontvangen.
Faciliterende rol overheid	Voldoende	Goed	De structurele samenwerking tussen ondernemers, gemeente en parkmanagement is goed. Volgens de ondernemers zijn de lijnen kort.
Terreinmanagement	Goed	Goed	Actieve rol van BCS en een actieve werkgroep.
Parkeren	Voldoende	Goed	Er zijn geen parkeerproblemen.
Beheer terrein door één organisatie	Goed	Goed	Aanwezigheid van parkmanagement.
Coördinatie en inkoop collectieve voorzieningen	Voldoende	Voldoende	De mogelijkheid is er via het parkmanagement.

Verkeersplateau

Fietsuggestiestrook

2.4 Conclusie t.a.v. de sterrenkwalificatie

Overzicht kwalificaties

Om een bepaalde sterrenstatus te behalen, moet een terrein aan twee voorwaarden voldoen:

1. Op een aantal criteria dient tenminste een 'voldoende' te worden gescoord.
2. Er moet een bepaald minimum puntentotaal worden behaald.

Daarbij geldt voor gemengde terreinen de volgende indeling:

8 - 40 punten:	1 ster
40- 50 punten:	2 sterren
50 – 115 punten:	3 sterren
115 – 145 punten:	4 sterren
145 – 162 punten:	5 sterren

De potentiële kwaliteit van de Weijert-Schaarkampen is in 2009 gewaardeerd op 3 sterren. In de nulmeting scoorde het bedrijventerrein 2 sterren. Deze monitoring laat zien dat de kwaliteit van het terrein op een aantal punten verder is verbeterd ten opzichte van 2009. Het totaal aantal punten is gestegen van 82 naar 118 punten (van in totaal 162 te behalen punten). Daarmee heeft het terrein nu een **drie-sterrenstatus**.

Voor de Weijert-Schaarkampen, als gemengd bedrijventerrein dat gedurende meerdere decennia is ontwikkeld, is drie sterren een uitstekende score!

Het zal voor de Weijert-Schaarkampen moeilijk zijn om een nóg hogere sterrenstatus te behalen. Qua aantal punten zou een 4-sterren status mogelijk zijn. Echter, daarvoor zou aanpassing nodig zijn van de stedenbouwkundige opzet (met name in het oostelijk deel), wat lastig te realiseren is.

Dat is geen schande, want 4 en 5 sterren worden doorgaans alleen toegekend aan hoogwaardige bedrijfsparken die recent zijn gerealiseerd en waar de lat v.w.b. bijvoorbeeld natuurkwaliteit, samenhang in stedenbouw, de uitstraling van gebouwen en de mate van segmentering erg hoog wordt gelegd. Dit heeft uiteraard ook zijn consequenties voor prijsniveaus en eisen die aan ondernemers worden gesteld.

De Weijert-Schaarkampen is juist bedoeld voor een diversiteit aan lokale bedrijvigheid van Vollenhovense ondernemers. De uitdaging is vooral om hen, ook op de langere termijn, een geschikte en aantrekkelijke vestigingslocatie te bieden. Dat betekent dat het best op goed beheer kan worden ingezet, samen met de ondernemers en de Business Club. Daarvoor is het wenselijk om de samenwerking die de komende jaren is ontstaan door te zetten, zodat gemeente en bedrijvigheid elkaar weten te vinden en de korte lijnen blijven bestaan.

Resultaten nulmeting 2009*

BEOORDELING 2009					
2 sterren					
Potentie terrein: drie sterren					
	*	**	***	****	*****
Ruimtelijke inrichting, beeldkwaliteit	20/52				
Faciliteiten en voorzieningen	10/20				
Milieuprestaties	11/25				
Economie	19/35				
Organisatie en beheer	22/30				

Resultaten monitoring 2015*

BEOORDELING MONITORING 2015					
3 sterren					
Potentie terrein: drie sterren					
	*	**	***	****	*****
Ruimtelijke inrichting, beeldkwaliteit	34/52				
Faciliteiten en voorzieningen	14/20				
Milieuprestaties	15/25				
Economie	29/35				
Organisatie en beheer	26/30				

* Rood = beoordeling scoort onder de potentie, Geel = scoort beoordeling gelijk aan potentie, Groen = beoordeling scoort beter dan de potentie.

COLOFON

Opdrachtgever : Gemeente Steenwijkerland
Project : Monitor Kwaliteitsscan Bedrijventerreinen
Dossier : BA4207-101-101
Omvang rapport : 10 pagina's
Auteur : Pauline van Heugten, Bart Muskens
Projectmanager : Bart Muskens
Datum : Maart 2015

[Terug naar het agendapunt](#)

8.0. Verkeersbudgetten 2015 - raadsvoorstel (terug naar agendapunt)

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Voorstel aan de raad

Aan de gemeenteraad
Gemeente Steenwijkerland
Vendelweg 1
8331 XE Steenwijk

Steenwijk, 12-5-2015
Nummer voorstel: 2015/33

Voor raadsvergadering d.d.: 26-05-2015
Agendapunt:

Onderwerp:

Verkeersbudgetten 2015

Aan de raad van de gemeente Steenwijkerland wordt voorgesteld te besluiten:

Conceptbesluit:

1. een krediet beschikbaar te stellen van € 289.623,- voor de herinrichting van de Ossenzijlerweg en in de dekking te voorzien door:
  - a. de bijdrage uit het budget verkeersmaatregelen verkeersplan ad. € 50.675,- in te zetten;
  - b. de bijdrage vanuit het wegenonderhoud 2015 ad. € 80.000,- in te zetten;
  - c. de bijdrage vanuit het krediet gele gebieden Ossenzijl ad. € 14.000,- in te zetten;
  - d. de bijdrage vanuit het budget wegen gehandicaptenbudget ad. € 15.000,- in te zetten;
  - e. de provinciale bijdrage voor de herinrichting van de Ossenzijlerweg ad. € 119.948,- in te zetten;
  - f. de stelpost van € 10.000,- voor openbaar vervoer vrij te geven.
2. voor de herinrichting van de Tukseweg de stelpost van € 50.000,- voor verkeersmaatregelen hoek Tukseweg-oude welkoop gebouw vrij te geven.
3. voor de overige verkeersmaatregelen de stelpost van € 80.000,- voor verkeersmaatregelen mobiliteit en infrastructuur vrij te geven.

Samenvatting:

Voor dit jaar is de herinrichting van de Ossenzijlerweg bij Ossenzijl gepland. Voor deze herinrichting vragen wij u een krediet beschikbaar te stellen. Het krediet wordt gedekt door beschikbare middelen en de stelpost 'openbaar vervoer', aangevuld met provinciale subsidie. Voor de herinrichting van de Tukseweg t.h.v. het Steenwijkerdiep en de uitvoering van diverse verkeersmaatregelen vragen wij u om de daarvoor bestemde stelposten vrij te geven. Het is aan uw raad om het krediet beschikbaar te stellen en de stelposten vrij te geven.

Inleiding

Voor de herinrichting van de Ossenzijlerweg stellen wij u voor om een krediet beschikbaar te stellen. Voor de herinrichting van de Tukseweg en de uitvoering van diverse verkeersmaatregelen stellen wij u voor om de daarvoor bestemde stelposten vrij te geven.

Argumenten

Er zijn budgetten voor verkeersmaatregelen, maar de budgetten dienen door de raad te worden vrijgegeven.

Voor de herinrichting van de Ossenzijlerweg bij Ossenzijl dient een krediet beschikbaar te worden gesteld. Het krediet is gedekt voor beschikbare middelen en de stelpost 'openbaar vervoer', aangevuld met provinciale subsidie. Voor de herinrichting van de Tukseweg t.h.v. het Steenwijkerdiep en de uitvoering van diverse verkeersmaatregelen is financiële dekking nodig. Deze dekking is beschikbaar in de vorm van de stelposten 'verkeersmaatregelen, mobiliteit en infrastructuur', 'openbaar vervoer' en 'verkeersmaatregelen hoek Tukseweg-oude welkoopgebouw'. Het is aan uw raad om deze stelposten beschikbaar te stellen.

Uitvoering van verkeersmaatregelen blijft nodig.

In de programmabegroting zijn een aantal doelstellingen opgenomen ten aanzien van verkeer. Uit de omnibusenquête van 2013 blijkt dat de meeste doelstellingen zijn gehaald. Het oordeel van onze inwoners over verkeersveiligheid in onze gemeente is een 6,3 waar een 6,2 als doel is gesteld.

Ook de doelstelling ten aanzien van de tevredenheid over het openbaar vervoer is gehaald (47% tevreden t.o.v. >41% als gestelde doel). Op het gebied van overlast 'te hard rijden' valt het nodige te verbeteren: 45% van onze inwoners ervaart hiervan overlast, terwijl maximaal 40% als doelstelling in de programmabegroting is opgenomen.

Welke plannen / maatregelen op het gebied van verkeer worden in 2015 opgepakt?

Om de doelstellingen te (blijven) halen, zijn diverse plannen en maatregelen op het gebied van verkeer in voorbereiding en uitvoering. Het gaat om de volgende plannen.

Plannen / maatregel	Beschikbaar budget
Herinrichting Ossenzijlerweg	€ 289.623,-
Herinrichting Tukseweg	€ 50.000,-
<i>Diverse verkeersmaatregelen (stelpost verkeersmaatregelen en infra):</i>	
- gebiedsgerichte aanpak in Willemsoord, Witte Paarden en Eesveen	€ 35.000,-
- verkeersveilige schoolomgeving (Beatrixschool in Steenwijk en de Generaal v.d. Boshschool in Willemsoord)	€ 20.000,-
- onderzoeken	€ 10.000,-
- IVOR bijdrage aan herinrichting Veneweg in Wanneperveen	€ 10.000,-
- kleine verkeersmaatregelen zoals aanpak palen in fietspaden	€ 5.000,-
<i>Totaal:</i>	€ 80.000,-

De basis voor deze plannen is het verkeer- en het verkeersveiligheidsplan (2010), het fietsplan (2014) en de kadernota openbaar vervoer (2008). De plannen 'herinrichting Ossenzijlerweg' en 'herinrichting Tukseweg' willen wij graag nader toelichten.

Herinrichting Ossenzijlerweg

Dit plan is vorig najaar ook in uw raad besproken, waarbij aandacht werd gevraagd voor afstemming met Plaatselijk Belang Ossenzijl. Wij hebben het plan met haar besproken en in navolging van dat gesprek hebben wij in december 2014 een informatieavond gehouden. Op basis van inbreng van de aanwezigen tijdens deze informatieavond is het plan aangepast. Het aangepaste plan is als bijlage bij dit voorstel gevoegd. Kortweg bestaat het plan uit de aanleg van een plateau (ook wel drempel genoemd), een vrijliggend fietspad tussen de Tussenbroekweg en de

Schoolstraat en het voor mindervaliden toegankelijk maken van de bushaltes. De uitvoering is dit najaar gepland.

Herinrichting Tukseweg

Het gaat om het deel tussen de Matthijs Kiersstraat en de inrit van/naar het Steenwijkerdiep t.h.v. het oude Welkoop-gebouw. Er wordt regelmatig aandacht gevraagd voor dit wegvak door de wijkvereniging Steenwijk Noord en de bewoners van deze wijk. Eén van de wensen is om een zebepad aan te leggen t.h.v. de Matthijs Kiersstraat. De huidige weginrichting voldoet niet aan de richtlijnen en verdient verbetering. Dit jaar gaan wij een ontwerp uitwerken voor de Tukseweg en zullen dit in overleg met belanghebbenden als de wijkvereniging, aanwonenden en ondernemers doen. De uitvoering is gepland in 2016.

Financiële toelichting

Voor de herinrichting van de Ossenzijlerweg is voldoende budget, maar formeel dient uw raad een krediet beschikbaar te stellen. Hieronder een overzicht hoe het krediet is opgebouwd.

Opbouw krediet herinrichting Ossenzijlerweg	Beschikbaar budget
Verkeersmaatregelen verkeersplan	€ 50.675,-
Wegenonderhoud	€ 80.000,-
Krediet gele gebieden Ossenzijl	€ 14.000,-
Wegen gehandicaptenbudget	€ 15.000,-
Provinciale bijdrage (BDU-subsidie)	€ 119.948,-
Stelpost openbaar vervoer	€ 10.000,-
Totaal	€ 289.623,-

Binnen het budget 'verkeersmaatregelen hoek Tukseweg-oude welkoopgebouw' staat voor 2015 een stelpost van € 50.000,-. Binnen het budget 'verkeersmaatregelen, mobiliteit en infrastructuur' staat voor 2015 een bedrag van € 80.000,- en binnen het budget 'openbaar vervoer' € 10.000,-. Het is aan uw raad om deze stelposten beschikbaar te stellen.

Communicatietraject

Het ontwerp van de Ossenzijlerweg is tot stand gekomen met inbreng van Plaatselijke Belang Ossenzijl, bewoners en ondernemers uit Ossenzijl. Bij de Tukseweg zal de wijkvereniging Steenwijk Noord worden betrokken en andere belanghebbenden als bewoners en de ondernemers(vereniging). De uitvoering van de gebiedsgerichte aanpak gaat in overleg met de betreffende plaatselijke belangen. De verkeersveilige schoolomgeving wordt in eerste instantie door de scholen en de verkeersouders op de scholen opgepakt en in overleg met ons verder uitgewerkt en uitgevoerd.

Inkoop- en aanbestedingsprocedure

De opdrachten worden conform het aanbestedingsbeleid van de gemeente Steenwijkerland aanbesteed.

Bijlagen bij het voorstel   Ontwerp Ossenzijlerweg

Ondertekening

De secretaris

De burgemeester

S.S. Weistra

M.A.J. van der Tas

Betrokken partijen

afdeling

OW

adviseur

Kor Venhuizen, tel.: 262, email:

behandeld in raadscommissie

kor.venhuizen@steenwijkerland.nl

ja, nl. 12 mei 2015

nee

Raadsbesluit

Steenwijk, 26-5-2015
Nummer: 2015/33

De raad van de gemeente Steenwijkerland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 12-5-2015, nummer 2015/33;

b e s l u i t :

1. een krediet beschikbaar te stellen van € 289.623,- voor de herinrichting van de Ossenzijlerweg en in de dekking te voorzien door:
  - a. de bijdrage uit het budget verkeersmaatregelen verkeersplan ad. € 50.675,- in te zetten;
  - b. de bijdrage vanuit het wegenonderhoud 2015 ad. € 80.000,- in te zetten;
  - c. de bijdrage vanuit het krediet gele gebieden Ossenzijl ad. € 14.000,- in te zetten;
  - d. de bijdrage vanuit het budget wegen gehandicaptenbudget ad. € 15.000,- in te zetten;
  - e. de provinciale bijdrage voor de herinrichting van de Ossenzijlerweg ad. € 119.948,- in te zetten;
  - f. de stelpost van € 10.000,- voor openbaar vervoer vrij te geven.
2. voor de herinrichting van de Tukseweg de stelpost van € 50.000,- voor verkeersmaatregelen hoek Tukseweg-oude welkoop gebouw vrij te geven.
3. voor de overige verkeersmaatregelen de stelpost van € 80.000,- voor verkeersmaatregelen mobiliteit en infrastructuur vrij te geven.

De raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,

A. ten Hoff

M.A.J. van der Tas

Einde bijlage: 8.0. Verkeersbudgetten 2015 - raadsvoorstel

Terug naar het agendapunt

8.1. Verkeersbudgetten 2015 - Ontwerp Ossenzijlerweg (terug naar agendapunt)

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Einde bijlage: 8.1. Verkeersbudgetten 2015 - Ontwerp Ossenzijlerweg

Terug naar het agendapunt

9.0. Concept programmabegroting Veiligheidsregio IJsselland 2016 - raadsvoorstel (terug naar agendapunt)

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Voorstel aan de raad

Aan de gemeenteraad
Gemeente Steenwijkerland
Vendelweg 1
8331 XE Steenwijk

Steenwijk, 12-5-2015
Nummer voorstel: 2015/30

Voor raadsvergadering d.d.: 26-05-2015
Agendapunt:

Onderwerp:

Programmabegroting 2016 (inclusief meerjarenraming 2017-2019) Veiligheidsregio IJsselland.

Conceptbesluit:

Aan de raad van de gemeente Steenwijkerland wordt voorgesteld te besluiten:

- akkoord te gaan met de conceptprogrammabegroting 2016 (inclusief meerjarenraming 2017-2019) van Veiligheidsregio IJsselland.

Samenvatting:

Inleiding

Veiligheidsregio IJsselland werkt met gemeenten en andere partners samen in het voorkomen, bestrijden en beperken van de gevolgen van branden, ongevallen, rampen en crisis. Dit gebeurt in het gebied van de elf, via een gemeenschappelijke regeling, aangesloten gemeenten. Deze gemeenten zijn Zwartewaterland, Steenwijkerland, Kampen, Zwolle, Dalfsen, Ommen, Hardenberg, Staphorst, Olst-Wijhe, Raalte en Deventer.

Het is een organisatie met 330 beroepsmedewerkers en ongeveer 800 brandweervrijwilligers. In totaal werken er dus ruim 1.100 mensen bij de Veiligheidsregio.

Op basis van artikel 33 van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio wordt u gevraagd uw zienswijze kenbaar te maken over de conceptprogrammabegroting 2016 van de Veiligheidsregio IJsselland.

Procedure

De zienswijze van de diverse deelnemende gemeenteraden aan de gemeenschappelijke regeling betreft het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio bij het voorstel aan het algemeen bestuur

over de programmabegroting 2016. Deze wordt ter vaststelling voorgelegd in de vergadering van het algemeen bestuur van 24 juni 2015. Volgens de gemeenschappelijke regeling dient het algemeen bestuur de begroting voor 1 juli 2015 vast te stellen.

Programmabegroting 2016 (inclusief meerjarenraming 2017-2019)

De conceptprogrammabegroting 2016 is financieel gezien een kopie van de vastgestelde programmabegroting 2015. In het voorjaar 2015 zijn de definitieve rekeningcijfers 2014 over het startjaar van de nieuwe Veiligheidsregio (inclusief Brandweer) helaas nog niet beschikbaar. In deze programmabegroting worden geen extra middelen van de gemeenten gevraagd voor nieuw beleid. Wel zijn de loon- en prijsontwikkelingen verwerkt conform de methodiek en percentages van de gemeente Zwolle. Dit is overeenkomstig de op 19 juni 2013 vastgestelde kaders en uitgangspunten van de Veiligheidsregio. Voor loon/sociale lasten is een stijging van 2% gehanteerd en een prijsstijging van 1,25% voor de overige budgetten.

De verdeling van de kosten over verschillende programmaonderdelen wordt afzonderlijk zichtbaar gemaakt in de programmabegroting (Hoofdstuk 4).

Programma's

De programmabegroting bevat per programma (Strategie & Beleid, Crisisbeheersing, Brandweer, GHOR, Bevolkingszorg en Meldkamer) activiteiten en begrotingen. De beleidsteksten sluiten aan bij de strategische doelstellingen van het meerjarenbeleidsplan van de Veiligheidsregio.

Kanttekeningen

In de vergadering van het algemeen bestuur is op 19 juni 2013 besloten tot een verdeelmethodiek van de bijdragen die de gemeenten aan de veiligheidsregio betalen. Deze methodiek zou drie jaar worden gehanteerd (2014, 2015 en 2016). Voorafgaand aan de begroting 2017 wordt de verdeelmethodiek opnieuw onderzocht. Dit project start in het najaar van 2015.

Vanzelfsprekend worden ook de gemeenten betrokken bij de evaluatie van de nu gehanteerde verdeelmethodiek.

Financiële toelichting

In de gemeentelijke begroting is op dit moment een bijdrage voor de Veiligheidsregio IJsselland opgenomen van € 2.685.443. De nieuwe bijdrage van de gemeente Steenwijkerland voor het jaar 2016 is door de Veiligheidsregio begroot op een bedrag van € 2.712.329.

Het verschil van € 26.886 wordt voornamelijk veroorzaakt door prijsindexeringen en wordt structureel meegenomen bij de samenstelling van de gemeentelijke begroting 2016.

Overigens hoeft vanaf het jaar 2017 geen compensatiebijdrage (afgesproken bij de overgang van de gemeentelijke brandweer) aan nadeelgemeenten meer te worden betaald, waardoor de bijdrage daalt met een bedrag van € 3.583.

Bijlagen bij het voorstel   Conceptprogrammabegroting 2016 Veiligheidsregio IJsselland
Brief Veiligheidsregio IJsselland aan de gemeenteraden

Ondertekening

De secretaris

De burgemeester

S.S. Weistra

M.A.J. van der Tas

Betrokken partijen

afdeling

IO

adviseur

Karina Schenk, tel.: , email:

behandeld in raadscommissie

karina.schenk@steenwijkerland.nl

x ja, nl. 12-5-2015

nee

Terug naar het agendapunt

9.1. Concept Programmabegroting VRIJ 2016 - college 21-4-15 brief Gemeenteraden concept begroting 2016 ([terug naar agendapunt](#))

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Veiligheidsregio IJsselland

Aan de raden van de gemeenten in Veiligheidsregio IJsselland
i.a.a. burgemeesters, veiligheidskring, ACB-ers,

datum 31 maart 2015
kenmerk V15.001440 / A.H. Schreuders
doorkiesnummer 088-1197922
onderwerp concept-begroting 2016

Geachte leden van de raad,

Inleiding

Op basis van artikel 33 van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio IJsselland bieden wij u hierbij het concept van de programmabegroting 2016 aan. Wij stellen u in de gelegenheid om conform de geldende termijnen, vóór 1 juni 2015 hierover uw zienswijze aan ons kenbaar te maken.

Procedure

Uw eventuele zienswijze betrekken wij bij het voorstel aan het algemeen bestuur over de programmabegroting 2016. Dit voorstel bespreken wij in de vergadering van het dagelijks bestuur op 10 juni 2015. Daarna leggen wij de programmabegroting ter vaststelling voor aan het algemeen bestuur in de vergadering van 24 juni 2015. Het algemeen bestuur dient de begroting voor 1 juli 2015 vast te stellen, conform de gemeenschappelijke regeling.

Programmabegroting 2016

Deze programmabegroting bevat per programma (Strategie & Beleid, Crisisbeheersing, Brandweer, GHOR, Bevolkingszorg en Meldkamer) activiteiten en begrotingen. De beleidsteksten hebben we gelegd naast de strategische doelstellingen van het meerjarenbeleidsplan. In deze programmabegroting vragen wij geen extra middelen van de gemeenten voor nieuw beleid.

Prijsindexatie

Voor de autonome ontwikkelingen in het jaar 2016 zijn de vastgestelde financiële uitgangspunten en kaders toegepast zoals vastgesteld door het algemeen bestuur op 19 juni 2013. In deze begroting wordt als gevolg daarvan uitgegaan van 1,25% prijsindexering en 2% stijging van lonen en sociale lasten. Dit kan afwijken van de indexeringspercentages die andere gemeenten hanteren. Wij monitoren de daadwerkelijke indexeringen. Mocht in 2016 blijken dat de indexering niet noodzakelijk was of lager uitvalt, dan zullen wij het verschil via de tussentijdse bestuursrapportage inzichtelijk maken en afhankelijk van de situatie een teruggaaf doen aan de gemeenten, zoals in 2014 ook gebeurd is (voor in totaal 3,2 miljoen euro).

Bestuurlijk is afgesproken dat Veiligheidsregio IJsselland en GGD IJsselland in de loop van 2015 met een voorstel komen voor de te hanteren begrotingsuitgangspunten voor de autonome ontwikkelingen in de toekomst (begroting 2017 e.v.).

Postadres

Postbus 1453
8001 BL Zwolle
T (088) 1197 000
I www.vrijsselland.nl
E info@vrijsselland.nl

Secretariaat Veiligheidsregio

Bezoekadres
Zeven Alleetjes 1
8011 CV Zwolle

Veiligheid: voor elkaar

Bezuinigingen

In de programmabegroting 2016-2019 is de invulling van de bezuinigingstaakstelling structureel verwerkt, conform de besluiten in vergadering van het algemeen bestuur in december 2014. Zie het onderstaand schema.

	2016	2017	2018	2019
Bezuinigingstaakstelling	€ 608.000	€ 673.000	€ 738.000	€ 803.000
Bezuinigingsvoorstellen	€ 760.500	€ 810.500	€ 865.500	€ 865.500
Verschil	€ -152.500	€ -137.500	€ -127.500	€ -62.500

De bezuinigingstaakstelling loopt op tot € 1,1 miljoen in 2024. Gekeken naar de totaal gerealiseerde bezuinigingen op de brandweer in 2012 t/m 2019 en nog te realiseren bezuinigingen van 2020 t/m 2024 op de begroting van de veiligheidsregio dan betekent dit een kostenverlaging van ruim 10% op de gemeentelijke bijdragen.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor geen maatregelen in de vorm van voorzieningen zijn getrokken en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van een organisatie. Onder weerstandscapaciteit verstaan we de middelen en mogelijkheden waarover een organisatie beschikt om niet geraamde kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van het takenpakket of, in het geval van de veiligheidsregio, dwingt tot compensatie door de deelnemende gemeenten.

De weerstandscapaciteit van Veiligheidsregio IJsselland bestaat uit de post onvoorzien (in 2016 € 78.000) en uit de algemene reserve. Als richtlijn voor de omvang van deze algemene reserve is bestuurlijk afgesproken een percentage van 2,5% van de totale begrote lasten voor de veiligheidsregio (2,5% is circa 1 miljoen euro), met een ondergrens van 1% (is circa € 400.000). Dit percentage is afgeleid van de percentages die andere veiligheidsregio's en gemeenten hanteren. De algemene reserve in 2016 is echter lager dan de gewenste ondergrens, namelijk € 256.000. Om deze meer op peil te brengen, wordt in de paragraaf 'Bezuinigingen' voorgesteld om in 2016 incidenteel € 152.500 toe te voegen aan de weerstandscapaciteit. Dit is het bedrag van de bezuinigingen die wij doorvoeren, boven op de bezuinigingstaakstelling van € 608.000 (zie het schema hierboven). Daarmee bedraagt de beschikbare weerstandscapaciteit in 2016 € 486.500 en is daarmee op een gezond niveau.

Bijdrage van de gemeenten

In het schema in de bijlage staat per gemeente tot welke gemeentelijke bijdrage de begroting 2016 leidt.

Postadres

Postbus 1453
8001 BL Zwolle
T (088) 1197 000
I www.vrijsselland.nl
E info@vrijsselland.nl

Secretariaat Veiligheidsregio

Bezoekadres
Zeven Alleetjes 1
8011 CV Zwolle

Veiligheid: voor elkaar

Evaluatie verdeelmethodiek

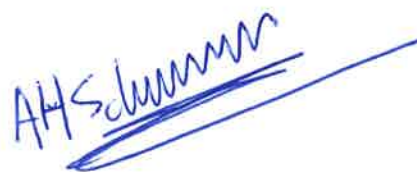
Het algemeen bestuur van Veiligheidsregio IJsselland besloot op 19 juni 2013 tot een nieuwe financiële verdeelmethodiek. Na instemming van de gemeenten is de methodiek op 30 oktober 2013 vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling. Deze methodiek wordt drie jaar gehanteerd (2014, 2015 en 2016). De afspraak is dat de financiële verdeelsystematiek opnieuw onderzocht zal worden voorafgaand aan de begroting 2017. Bij dit onderzoek dienen geactualiseerde Cebeon-cijfers en verdeelmethoden van andere veiligheidsregio's te worden betrokken. In het najaar van 2015 wordt samen met de gemeenten gestart met de evaluatie van de verdeelmethodiek.

Hoogachtend,

Dagelijks Bestuur Veiligheidsregio IJsselland,

Drs. H.J. Meijer, voorzitter

Drs. A.H. Schreuders, secretaris

Postadres

Postbus 1453
8001 BL Zwolle
T (088) 1197 000
I www.vrijsselland.nl
E info@vrijsselland.nl

Secretariaat Veiligheidsregio

Bezoekadres
Zeven Alleetjes 1
8011 CV Zwolle

Veiligheid: voor elkaar

Bijlage 1: Overzicht bijdragen per gemeente aan Veiligheidsregio IJsselland begroting 2016

	Gemeente	Structureel aandeel (in %) na afron- ding 0- meting	Bijdrage gemeente (vast aandeel)	maatwerk afpraak 2016	*) Gewennings- bijdrage 2016	Bijdrage in begroting 2016	Bijdrage in begroting 2015	Verschil
1	Dalfsen	5,06%	€ 1.731.542	€ -	€ -	€ 1.731.542	€ 1.727.485	€ -4.057
2	Deventer	19,59%	€ 6.698.630	€ -	€ -	€ 6.698.630	€ 6.682.936	€ -15.694
3	Hardenberg	10,78%	€ 3.683.815	€ -	€ -17.013	€ 3.666.802	€ 3.641.158	€ -25.644
4	Kampen	7,94%	€ 2.715.870	€ -	€ -	€ 2.715.870	€ 2.709.507	€ -6.363
5	Olst-Wijhe	4,37%	€ 1.494.208	€ 33.419	€ 280	€ 1.527.908	€ 1.524.687	€ -3.220
6	Ommen	3,92%	€ 1.341.551	€ -	€ 997	€ 1.342.548	€ 1.340.402	€ -2.146
7	Raalte	6,50%	€ 2.221.525	€ -	€ -	€ 2.221.525	€ 2.216.320	€ -5.205
8	Staphorst	2,61%	€ 893.714	€ -	€ -6.407	€ 887.307	€ 878.807	€ -8.501
9	Steenwijkerland	7,92%	€ 2.708.746	€ -	€ 3.583	€ 2.712.329	€ 2.709.566	€ -2.763
10	Zwartewaterland	4,80%	€ 1.641.086	€ -	€ 1.125	€ 1.642.211	€ 1.639.491	€ -2.720
11	Zwolle	26,49%	€ 9.055.748	€ -	€ 17.435	€ 9.073.183	€ 9.069.401	€ -3.782
	Totaal	100,00%	€ 34.186.436	€ 33.419	€ -	€ 34.219.855	€ 34.139.759	€ -80.096

*) Bij de bestuurlijke besluitvorming in 2013 werd tot een gewenningsbijdrage voor Hardenberg en Staphorst besloten.

Besloten is de gewenningsbijdrage in 3 jaar af te bouwen (2014 100%, 2015 66,66% en 2016 nog 33,33%).

De gewenningsbijdrage over 2016 is 1/3 van het bedrag over 2014.

Postadres
Postbus 1453
8001 BL Zwolle
T (088) 1197 000
I www.vrijsselland.nl
E info@vrijsselland.nl

Secretariaat Veiligheidsregio

Bezoekadres
Zeven Alleetjes 1
8011 CV Zwolle

Veiligheid: voor elkaar

Terug naar het agendapunt

9.2. Concept Programmabegroting VRIJ 2016 - college 21-4-15 Programmabegroting 2016 - concept (terug naar agendapunt)

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Veiligheidsregio IJsselland

Brandweer | GHOR | Gemeenten | Politie

Programmabegroting 2016

(inclusief meerjarenraming 2017-2019)

Veiligheid: voor elkaar

CONCEPT 0.2, maart 2015

Documentgegevens

Nr.	Datum	Verspreid aan
0.1	februari 2015	Managementteam, Robert Jan Maaskant, Bea Stegeman, Jaap Wolf, Herman Zwart, Nout Hoorweg, Marco Huisman, Jelle Nijeboer, Hubert Weitenberg, Fedde van Eck, Martin Cuperus.
0.2	12 maart 2015	Managementteam

Documentbeheer/ eigenaar	Marjolein Fransen
Projectleiding	Marc Kool en Marjolein Fransen
Vastgesteld door	Algemeen Bestuur
Datum vaststelling	24 juni 2015
Digitale vindplaats	MyCorsalID:

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1.	Veiligheidsregio IJsselland	5
1.2.	Financiering, herijking gemeentefonds en evaluatie verdeelmethodiek	6
1.3.	Missie en visie en ambities	6
1.4.	Regiobrede ontwikkelingen	7
1.5.	Opbouw begroting	9
2	Algemeen financieel beeld	10
2.1	Inleiding	10
2.2	(Meerjaren)begroting 2016-2019	10
3	Toelichting exploitatiebegroting 2016-2019	12
3.1	Kosten programma's	12
3.2	Toelichting exploitatiekosten	13
3.3	Toelichting exploitatiebaten	16
3.4	Toelichting algemene dekkingsmiddelen	16
4	Programma's	18
4.1	Programma Strategie & Beleid	18
4.2	Programma Crisisbeheersing	20
4.3	Programma Brandweer	23
4.4	Programma GHOR	30
4.5	Programma Bevolkingszorg	32
4.6	Programma Meldkamer	34
5	Formatieplan 2016	36
6	Balans 2016 – 2019	37
6.1	Algemeen	37
6.2	Waarderingsgrondslagen	38
6.3	Cijfermatige toelichting activa	38
6.4	Toelichting passiva	39
7	Paragraaf risico's en weerstandsvermogen	41
7.1	Risico's en onzekerheden	41
7.2	Weerstandscapaciteit	43

8	Paragraaf bedrijfsvoering	45
9	Paragraaf verbonden partijen	47
10	Paragraaf financiering	49
10.1	Inleiding	49
10.2	Treasurystatuut	49
10.3	Berekening kasgeldlimiet en bepaling financieringspositie 2016	49
10.4	Renterisiconorm	50
10.5	Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte	50
10.6	Rentevisie	51
10.7	Rentekosten en opbrengsten verbonden aan de financieringsfunctie	51
10.8	Financieringsportefeuille	51
11	Paragraaf bezuinigingen	52
	Bijlage 1 Technische uitgangspunten begroting	54
	Bijlage 2 Materiële vaste activa	56
	Bijlage 3 Onderhoud en huisvesting materieel	57
	Bijlage 4 Brandweerkazernes in eigendom (i.v.m. btw-herziening)	58
	Bijlage 5 Overzicht bijdrage per gemeente 2016	59
	Bijlage 6 Overzicht bezuinigingen 2016-2019	60

1 Inleiding

Voor u ligt de programmabegroting 2016-2019. In deze programmabegroting 2016 en meerjarenramingen 2017-2019 worden geen extra middelen gevraagd voor nieuw beleid. Het traject van bezuinigingen is ingezet en verwerkt in deze begroting. Ondanks deze economisch spannende tijd zijn wij van mening dat de begroting 2016 ambitieuze, maar realistische prestatieafspraken bevat.

1.1. Veiligheidsregio IJsselland

Veiligheidsregio IJsselland werkt als brandweer, politie, geneeskundige hulpverlening, met gemeenten en andere partners samen in het voorkomen, bestrijden en beperken van de gevolgen van branden, ongevallen, rampen en crisis. Dit gebeurt in het gebied van de elf, via een gemeenschappelijke regeling, aangesloten gemeenten. Deze gemeenten zijn Zwartewaterland, Steenwijkerland, Kampen, Zwolle, Dalfsen, Ommen, Hardenberg, Staphorst, Olst-Wijhe, Raalte en Deventer. We zijn een organisatie met circa 330 beroepsmedewerkers en circa 800 brandweervrijwilligers. In totaal werken er dus ruim 1100 mensen bij Veiligheidsregio IJsselland.

De Veiligheidsregio IJsselland betreft een gemeenschappelijke regeling. Als gevolg daarvan wordt het algemeen bestuur van de veiligheidsregio gevormd door de burgemeesters van de elf aangesloten gemeenten. De burgemeester van Zwolle is voorzitter van het algemeen bestuur. De burgemeester van Deventer is vicevoorzitter. De hoofdofficier van Justitie, de voorzitter van Waterschap Groot Salland en een vertegenwoordiger van defensie nemen deel aan de vergaderingen van het algemeen bestuur. De provincie Overijssel is vertegenwoordigd met een liaison.

Het algemeen bestuur vergadert circa zeven keer per jaar waarvan vijf keer per jaar als onderdeel van het Veiligheidsoverleg. Hierin participeren, naast het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio IJsselland, de districtelijke politie IJsselland en het Regionaal Coördinatiepunt Integrale Veiligheid (RCIV). Doel van deze overleggen is de samenwerking op het terrein van fysieke en sociale veiligheid te vergroten. De inhoudelijke thema's zijn evenwichtig verdeeld over de bestuurders door middel van portefeuilles. De veiligheidsregio coördineert dit overleg in nauwe samenwerking met de districtelijke politie IJsselland en het RCIV. Twee keer per jaar wordt vanuit dit samenwerkingsverband een bestuurdersdag georganiseerd.

Vier burgemeesters uit het algemeen bestuur vormen het dagelijks bestuur. De burgemeesters van Zwolle (voorzitter), Deventer (vicevoorzitter), Olst-Wijhe en Kampen zitten in het dagelijks bestuur.

De voorzitters van alle veiligheidsregio's in Nederland zitten in het algemeen bestuur van het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV) en het Veiligheidsberaad. Daarnaast zijn er bestuurlijke adviescommissies actief op het gebied van crisisbeheersing, brandweer, GHOR en informatievoorziening. Vanuit Veiligheidsregio IJsselland heeft in elke bestuurlijke adviescommissie een bestuurder zitting.

In de directie van Veiligheidsregio IJsselland zitten de commandant brandweer/ voorzitter veiligheidsdirectie, een vertegenwoordiger van de politie, de directeur publieke gezondheidszorg en de coördinerend functionaris gemeenten. Het Openbaar Ministerie, defensie en het waterschap zijn agendalid. De veiligheidsdirectie vergadert afhankelijk van de behoefte ook gezamenlijk met de

veiligheidsdirectie van Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG) om de samenwerking tussen beide veiligheidsregio's te bevorderen. De veiligheidsdirectie IJsselland en de veiligheidsdirectie VNOG vormen samen met de RAV'en in beide regio's daarnaast de veiligheidsdirectie MON, zoals is geregeld in de gemeenschappelijke regeling Meldkamer Oost Nederland.

1.2. Financiering, herijking gemeentefonds en evaluatie verdeelmethodiek

De huidige financieringswijze van de veiligheidsregio bestaat uit twee geldstromen. Het grootste deel van de gelden (circa 85%) komt uit de bijdragen die de aangesloten gemeenten beschikbaar stellen. Een kleiner deel (circa 15%) komt uit een rijksbijdrage, de Brede doeluitkering rampenbestrijding (BDuR). De gemeenten krijgen op hun beurt geld van het rijk vanuit het gemeentefonds (subcluster 'brandweer en rampenbestrijding'). Het rijk herijkt, ten tijde van het schrijven van deze begroting, zowel het gemeentefonds als de BDuR. De resultaten hiervan worden bekendgemaakt in de meicirculaire 2015 voor het gemeentefonds en de junicirculaire 2015 voor de BDuR. Voor zowel het subcluster Brandweer en Rampenbestrijding in het gemeentefonds, als voor de BDuR wordt de herverdeling per 1 januari 2016 doorgevoerd.

In de vergadering van het algemeen bestuur werd op 19 juni 2013 besloten tot een verdeelmethodiek van de bijdragen die de gemeenten aan de veiligheidsregio betalen (zie bijlage). Deze methodiek zou drie jaar worden gehanteerd (2014, 2015 en 2016). Voorafgaand aan de begroting 2017 wordt de verdeelmethodiek opnieuw onderzocht. Dit project start in het najaar van 2015. Bij dit onderzoek worden de uitkomsten van de herijking van gemeentefonds en BDuR, geactualiseerde Cebeon-cijfers en verdeelmethoden van andere veiligheidsregio's betrokken. Vanzelfsprekend worden ook de gemeenten betrokken bij deze evaluatie van de verdeelmethodiek.

1.3. Missie en visie en ambities

In het beleidsplan 2015-2018 zijn de volgende mission statement, missie, visie, ambities en strategische doelen geformuleerd:

Mission statement

Veiligheid: voor elkaar.

Missie

Veiligheidsregio IJsselland werkt als brandweer, politie, geneeskundige hulpverlening, met gemeenten en andere partners samen in het voorkomen, bestrijden en beperken van de gevolgen van branden, ongevallen, rampen en crisis. Dit doen we samen met en voor onze regio IJsselland, een gebied met circa 500.000 inwoners. Ons motto is Veiligheid: voor elkaar!

Visie

Veiligheidsregio IJsselland werkt samen aan veiligheid, is een betrouwbare partner en stimuleert het risicobewustzijn en de zelfredzaamheid van onze inwoners, bedrijven en instellingen.

Ambities

In 2018 hebben we onze rol als betrouwbare partner versterkt en zijn we in de regio leidend in de samenwerking bij branden, incidenten en crises tussen hulpverleningsdiensten, gemeenten en andere partners. Onze medewerkers zetten hun professionaliteit in om samen met inwoners, bedrijven en instellingen te werken aan een realistisch niveau van risicobeperking en zelfredzaam handelen voor, tijdens en na een calamiteit.

Strategische doelen

1. We hebben onze relatie met het lokale bestuur en gemeenteraden versterkt zodat we onze legitimiteit en lokale binding vergroten.
2. We vormen in samenwerking met de hulpdiensten en crisispartners, dé betrouwbare, op zijn taak toegeruste crisisorganisatie.
3. We werken met partners aan een gezamenlijke aanpak om risico's te voorkomen, te beperken en te bestrijden
4. We blijven de zelfredzaamheid van onze inwoners, bedrijven en instellingen stimuleren.
5. We werken samen met onze omgeving zodat inwoners, bedrijven en instellingen weten wat ze zelf kunnen doen voor, tijdens en na brand.
6. We werken vanuit de posten, dichtbij en met inwoners, bedrijven en instellingen zodat we actief en zichtbaar zijn geworteld in de lokale samenleving.
7. We hebben verbinding gemaakt met vrijwilligersorganisaties op het gebied van veiligheid zodat we deze kennen, versterken en helpen bij hun werk.
8. We hebben gezorgd voor een professionele uitvoering van vergunningverlening, toezicht en brandbestrijding zodat we veilig, effectief en efficiënt werken.
9. We gaan, in samenwerking met partners, realistisch om met risico's. Als we afwijken van wettelijke opkomsttijden gaan we met die doelgroep in gesprek over veiligheidsmaatregelen.

1.4. Regiobrede ontwikkelingen

Hieronder zijn de huidige regiobrede beleidsontwikkelingen nader beschreven. De ontwikkelingen die specifiek betrekking hebben op een bepaald proces staan bij de desbetreffende programma's. Daar zijn dus de ontwikkelingen bij de brandweer, GHOR en op het gebied van de meldkamer te vinden.

Wettelijke ontwikkelingen

Eind 2013 verscheen de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's door de commissie Hoekstra. Deze evaluatie geeft bouwstenen om veiligheidsregio's de komende jaren verder te ontwikkelen. Het Veiligheidsberaad neemt hierin een leidende rol. Eén van de aanbevelingen uit de evaluatie is om te zorgen dat gemeenteraden beter zicht krijgen op het functioneren van de veiligheidsregio om de democratische legitimiteit te versterken. Omdat we de binding met gemeenteraden erg belangrijk vinden benutten we 2015 om met de gemeenten in gesprek te gaan hoe we op alle niveaus de relatie tussen de veiligheidsregio en de gemeenten kunnen verstevigen. Niet alleen als het gaat om besluitvorming en verantwoording, maar ook om de inhoudelijke deskundigheid van elkaar beter te benutten en vroegtijdig elkaar te informeren over nieuwe ontwikkelingen.

Naast de Wet veiligheidsregio's zijn ook vier andere wetten in voorbereiding die voor ons van betekenis zijn. Deze zijn de Wet gemeenschappelijke regelingen, Wet vergunningsverlening, toezicht en handhaving (Wet VTH) (waarschijnlijk van kracht in 2015), Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (waarschijnlijk van kracht in 2016) en de Omgevingswet (waarschijnlijk van kracht in 2018). Deze wetten zijn van invloed op onze rol, invloed en de wijze waarop wij onze ambities realiseren.

Strategische agenda Veiligheidsberaad

Het Veiligheidsberaad heeft in 2014 de 'Strategische Agenda Versterking Veiligheidsregio's 2014 - 2016' vastgesteld. Hierin zijn doelstellingen opgenomen waaraan veiligheidsregio's samen gaan werken, al dan niet in samenwerking met het ministerie van Veiligheid en Justitie. Doelstellingen van het veiligheidsberaad en veiligheidsregio's hebben te maken met kwaliteit en vergelijkbaarheid, versterking bevolkingszorg en versterking civiel-militaire samenwerking. Gezamenlijke doelstellingen van het Veiligheidsberaad en het Ministerie van Veiligheid en Justitie hebben te maken met water en evacuatie, continuïteit van de samenleving en nucleaire veiligheid en stralingsbescherming en worden in 2015 landelijk uitgewerkt in een zestal projecten.

Samenleving

In de samenleving zien we op het gebied van veiligheid ook nog een aantal overkoepelende trends. Het besef neemt steeds meer toe dat we uit moeten gaan van de kracht van de samenleving en samen moeten ontdekken hoe dat werkt. Dit betekent dat de gedachte van ultieme veiligheid moet worden losgelaten en dat veiligheidsvraagstukken meer van buitenaf in de context van de maatschappelijke behoefte benaderd gaan worden, in plaats vanuit het veiligheidsdomein. Aansluiting van de veiligheidsregio op de integrale veiligheidsbenadering van de gemeenten is hierbij ook wenselijk. Ook constateren we dat sociale media de laatste jaren enorm is toegenomen. Hiervan zijn verschillende toepassingen, zo ook op het gebied van veiligheid. Denk bijvoorbeeld aan het gebruik van Twitter tijdens incidenten of NL-Alert.

Organisatie- en leiderschapsontwikkeling

In 2014 is het project 'organisatie- en leiderschapsontwikkeling' in gang gezet. Dit project sluit aan bij de missie, visie en ambities van de veiligheidsregio en heeft een nauwe band met de herhuisvesting (project 'IJssellands werken en huisvesting').

De uitgangspunten van het IJssellands werken zijn:

- Verantwoordelijkheid zo laag mogelijk in de organisatie: geef medewerkers het vertrouwen en de ruimte om binnen de kaders het werk zelf te organiseren;
- Altijd en overal toegang tot relevante informatie: om zelf te bepalen wanneer en waar we werken en om snel kennis te kunnen delen;
- Ruimte bieden om doelen te kunnen realiseren: afspraken maken, geen regels opleggen
- Vertrouwen geven en krijgen: is ook verantwoordelijkheid nemen, afspraken nakomen en elkaar aanspreken;
- Samenwerken en verbinden: delen van informatie en verbinding met je collega's, samenwerkingspartners en de samenleving is nodig om elkaars kennis en talent goed te gebruiken;
- Persoonlijk leiderschap: je regisseert je eigen werk en tijd en bent zelf verantwoordelijk voor de ontwikkeling van je talenten;
- Vertrouwen, Verbinding en Vakmanschap: aandacht voor warme en persoonlijke communicatie, plezier in samen werken.

Het is belangrijk ervoor te zorgen dat de kernwaarden ook daadwerkelijk worden doorleefd. De mens in de organisatie en de te behalen doelen en resultaten staan centraal. Er zijn veranderingen waaraan leidinggevend op de juiste wijze sturing dienen te geven. Leidinggevend geven hierbij helder richting aan de organisatie en hebben een duidelijke voorbeeldfunctie. De kern van het leiderschapstraject is persoonlijke ontwikkeling van de leidinggevend, maar zeker ook van de medewerkers. Leidinggevend spelen in de ontwikkeling van de medewerkers een cruciale rol. De ontwikkeling van leidinggevend is niet een eenmalige exercitie, maar een continu proces.

In paragraaf 3.2 wordt ingegaan op de huisvesting.

1.5. Opbouw begroting

Deze begroting bestaat uit de programma's:

- Strategie en Beleid
- Crisisbeheersing
- Brandweer
- GHOR
- Bevolkingszorg
- Meldkamer

Elk programma beschrijft het beleidskader dat van toepassing is en de van belang zijnde ontwikkelingen en geeft antwoord op de vragen:

- Welke resultaten bereiken we in 2016 en wat gaan we doen om die resultaten te bereiken?
- Wat gaat dat kosten?

2 Algemeen financieel beeld

2.1 Inleiding

In dit deel van de begroting worden de financiële uitkomsten van de (meerjaren)begroting van Veiligheidsregio IJsselland gepresenteerd. In deze programmabegroting 2016 en meerjarenramingen 2017-2019 worden geen extra middelen gevraagd voor nieuw beleid. De bestuurlijk vastgestelde bezuinigingsvoorstellen zijn in de primitieve begroting verwerkt.

Conform de op 19 juni 2013 door het algemeen bestuur vastgestelde financiële uitgangspunten zijn de autonome ontwikkelingen voor het jaar 2016 afgestemd op die van de gemeente Zwolle. Voor loon/sociale lasten is als gevolg daarvan een stijging van 2% gehanteerd en een prijsstijging van 1,25%. Bestuurlijk is afgesproken dat Veiligheidsregio IJsselland en GGD in de loop van 2015 met een voorstel komen voor de te hanteren begrotingsuitgangspunten voor de autonome ontwikkelingen in de toekomst (programmabegroting 2017 e.v.).

De begroting 2016 is financieel gezien een kopie van de vastgestelde programmabegroting 2015. In het voorjaar 2015 zijn de definitieve rekeningcijfers over het startjaar 2014 helaas nog niet beschikbaar. De verdeling van de kosten over de verschillende programmaonderdelen wordt afzonderlijk zichtbaar gemaakt in hoofdstuk 4.

2.2 (Meerjaren)begroting 2016-2019

In tabel 1 staat een overzicht van de begroting 2016 en meerjarenramingen 2017-2019 op hoofdlijnen en verdeeld in tien categorieën. Voor de vergelijking is de kolom begroting 2015 opgenomen. De bedragen per categorie wijken af van de oorspronkelijke begroting 2015. De totale omvang van de begroting 2015 is hetzelfde gebleven, maar er zijn wat verschuivingen geweest in de categorieën/programma's. Deze verschuivingen zijn ontstaan naar aanleiding van de eerste ervaringen met en uitwerking van de interne beheersbegroting en de bezuinigingsvoorstellen zijn (meerjarig) verwerkt.

Met het opstellen van de voorliggende begroting beschikken wij helaas nog niet over de definitieve rekeningcijfers 2014. Deze hebben wij dus niet kunnen toevoegen ter vergelijking.

In de voorliggende begroting worden bijna alle structurele lasten met structurele baten gedekt, met uitzondering van een maatwerkafpraak met de gemeente Olst-Wijhe van € 33.419. In deze gemeente worden de eenvoudige taken nog verricht door personeel in loondienst van de veiligheidsregio. Bij de meeste gemeenten werden deze eenvoudige taken al in de afronding van de financiële nulmeting verrekend en door hen zelf uitgevoerd. Mocht de gemeente Olst-Wijhe in de toekomst besluiten om de eenvoudige taken zelf te verrichten, dan dient dit binnen de veiligheidsregio te leiden tot een bezuiniging van € 33.419.

Wij gaan meerjarig (periode 2017 t/m 2019) uit van constante prijzen. Voor de lonen en sociale lasten hanteren we jaarlijks een stijging van 2%.

In hoofdstuk 3 wordt een toelichting gegeven per categorie.

Tabel 1: overzicht begroting en meerjarenramingen.

EXPLOITATIE VEILIGHEIDSRGIO IJSSELLAND					
bedragen x € 1.000					
	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2015	2016	2017	2018	2019
Exploitatiekosten					
1. Personeel	-24.550	-24.308	-24.598	-24.913	-25.253
2. Huisvesting	-4.407	-4.169	-4.169	-4.139	-4.139
3. Brandw eermaterieel	-4.674	-4.861	-4.936	-5.011	-5.086
4. Opleiden & Oefenen	-2.682	-2.700	-2.700	-2.700	-2.700
5. Automatisering & verbindingen	-1.836	-1.814	-1.814	-1.814	-1.814
6. Rente	-1.833	-1.753	-1.753	-1.753	-1.753
7. Beheerskosten	-1.360	-1.360	-1.360	-1.360	-1.360
8. Overige kosten	-1.638	-1.874	-1.859	-1.849	-1.784
Totaal exploitatiekosten	-42.980	-42.839	-43.189	-43.539	-43.889
Exploitatiebaten					
9a. Diverse opbrengsten	596	561	561	561	561
9b. Bijdrage GGD	2.539	2.362	2.362	2.362	2.362
Totaal exploitatiebaten	3.135	2.923	2.923	2.923	2.923
Algemene dekkingsmiddelen					
10a. Rijksbijdrage V en J:					
V&J - BDUR structureel	3.979	3.970	3.970	3.970	3.970
V&J - BDUR btw -compensatie	1.726	1.726	1.726	1.726	1.726
10b. Gemeentelijke bijdragen	34.140	34.220	34.570	34.920	35.270
Totaal bijdragen	39.845	39.916	40.266	40.616	40.966
Exploitatieresultaat inclusief bezuinigingen	-	-	-	-	-

De bovenstaande meerjarige fluctuaties vloeien niet voort uit nieuw beleid, maar zijn autonome ontwikkelingen (meerjarige loonindexering, bezuinigingen en BTW- effect op de investeringen).

3 Toelichting exploitatiebegroting 2016-2019

In dit deel van de begroting wordt per categorie een korte toelichting op de begrotingscijfers 2016 en indien nodig op de meerjarenramingen gegeven. De begrotingscijfers zijn zoveel mogelijk gerubriceerd naar herkenbare categorieën. De toelichting op de exploitatie volgt de nummering van de categorieën uit de tabel 1. Hierna volgt eerst een toelichting op de gehanteerde werkwijze voor de toedeling van de indirecte kosten aan de beleidsprogramma's.

3.1 Kosten programma's

In de onderliggende gedetailleerde ramingen in de begroting worden alle baten en lasten zoveel mogelijk rechtstreeks geraamd en verantwoord bij de zes programma's:

- Strategie & beleid
- Crisisbeheersing
- Brandweer
- GHOR
- Bevolkingszorg
- Meldkamer

Het totaal van de exploitatiebegroting over 2016 bedraagt € 39,9 miljoen. Hiervan kan € 27,4 miljoen rechtstreeks worden toegerekend aan de programma's. De ramingen van de ondersteunende diensten: bedrijfsvoering (inclusief huisvesting), team Beleid, Bestuur en Communicatie en directie komen uit op € 12,5 miljoen. Voor de toedeling van deze indirecte kosten aan de programma's wordt gebruik gemaakt van een simpele en toegankelijke verdeelsleutel. Namelijk het aandeel van de formatie van het organisatieonderdeel dat is belast met het programma in de totale formatie.

Bij de berekening van de verdeelsleutel worden zoals gebruikelijk de brandweervrijwilligers voor 25% meegewogen. Hieronder in tabelvorm de verdeelsleutel voor de verdeling van de indirecte kosten aan de programma's.

PROGRAMMA	aandeel in	
	fte	%
a. Brandweer	391,60	94,02%
- beroepsbrandweer	187,60	
- vrijwilligers (816 x 25%)	204,00	
b. Meldkamer	7,60	1,82%
c. Crisisbeheersing	7,91	1,90%
d. GHOR	8,94	2,15%
e. Bevolkingszorg	0,44	0,11%
f. Strategie & beleid	0,00	0,00%
Totaal	416,49	100,00%

Bij de toelichting op de beleidsprogramma's wordt de exploitatie gepresenteerd in twee onderdelen, te weten de directe kosten bij de programma's en de toegerekende indirecte kosten.

3.2 Toelichting exploitatiekosten

Hieronder staat een toelichting op de verschillende onderdelen van de exploitatiebegroting. De nummering verwijst naar de nummering in tabel 1 (paragraaf 2.2).

1. Personeel

Het totaal aan geraamde personeelslasten bedraagt € 24,3 miljoen. De loonkosten voor 2016 zijn gebaseerd op de werkelijke loonkosten van 2015. De indexering van 2% is verwerkt, conform de technische uitgangspunten (zie bijlage 1). De stijging van de loonkosten wordt opgevangen binnen de structureel beschikbare budgetten van 2015. Bij de begroting van 2015 zijn wij uitgegaan van een stijging van de sociale lasten. Echter, in werkelijkheid zijn de sociale lasten van 2015 gedaald. Dit gaf structurele ruimte in de begroting. Deze ruimte is benut om de loonindexering van 2016 op te vangen.

Het uitgangspunt voor de raming van de personeelskosten in 2016 is de formatieomvang van 289,70 fte (inclusief de bezuinigingsvoorstellen) en de kwalitatieve schaalindeling hiervan. De brutosalarissen inclusief vakantietoelage en eindejaarsuitkering zijn geraamd op € 13,5 miljoen.

De geraamde vergoedingen aan het personeel zijn gebaseerd op de in de maanden januari en februari 2015 betaalde garantietoelagen, toelagen voor onregelmatigheid, beschikbaarheid en levensloop. In totaal betreft dit een geraamd bedrag van € 1,8 miljoen.

Voor sociale lasten en overige personeel gerelateerde kosten is € 5,15 miljoen geraamd. De raming van de vergoeding aan de brandweervrijwilligers (€ 3,85 miljoen) is, evenals in 2015, gebaseerd op de inventarisatie die van 2011 is gehouden door het deelproject Personeel. Op dit punt zijn nog geen ervaringscijfers beschikbaar. In de zomer van 2015 gaan wij een analyse doen op de vrijwilligersvergoedingen. Verder is bij de raming van de vrijwilligersvergoeding rekening gehouden met een bezuiniging van € 50.000 met betrekking tot het project STOOM (structureel terugdringen ongewenste en onechte meldingen).

In de meerjarenramingen 2017 t/m 2019 is het uitgangspunt dat de lasten per saldo elk jaar licht afnemen. Dit moet mogelijk zijn door het geleidelijk vervallen van garantietoelagen bij in- en uitstroom. Dit is conform de afspraken in het Sociaal Plan. Verder is in de meerjarenraming rekening gehouden met een jaarlijkse indexering van 2% en de bezuinigingen, hiermee wordt ook voldaan aan de toetsingsaspecten in de begrotingsbrief van de provincie Overijssel.

2. Huisvesting

Voor de 35 brandweerkazernes en -posten in de regio is het uitgangspunt dat deze in eigendom van de gemeenten blijven. Er zijn in 2013 huurcontracten afgesloten met de gemeenten. De huurprijs is gebaseerd op de kosteninventarisatie van de huisvesting in de nulmeting.

De huurprijs, die de veiligheidsregio betaalt aan de gemeenten, bestaat uit het deel gemiddelde kapitaallasten van de brandweerpost, het deel van het gemiddelde bedrag voor het groot onderhoud (inclusief 21% btw) en het deel van de verzekeringskosten van de eigenaar. De huurprijs voor 2016 is 2% hoger dan de huurprijs van 2015. In 2015 heeft geen verhoging plaatsgevonden van de huurprijs, maar de daadwerkelijke verhoging in 2015 is 0,9%, conform artikel 9.2 van de algemene bepalingen bij de huurovereenkomsten. De lasten voor energie, schoonmaak, belastingen en dagelijks onderhoud worden rechtstreeks door de hurende partij (de veiligheidsregio) voldaan aan externe leveranciers en maken geen deel uit van de huursom.

Voor negen brandweerkazernes is een uitzondering gemaakt. Deze kazernes zijn tijdelijk in eigendom genomen door de veiligheidsregio. Met deze tijdelijke overdracht is vermeden dat de btw-herzieningstermijn op gebouwen jonger dan 10 jaar wordt toegepast. Bij de overgang naar huur moest anders in de geldende fiscale regelgeving de gecompenseerde btw naar rato van het aantal verstreken jaren door de betreffende gemeenten worden terugbetaald aan de Belastingdienst. Regiobreed zou hier een bedrag van ± € 3 miljoen mee zijn gemoeid.

In 2016 zijn wij nog eigenaar van acht kazernes, want de kazerne in Kampen wordt per 31-12-2015 weer overgedragen aan de gemeente Kampen. De kazerne aan de Marsweg te Zwolle wordt eind 2016 overgedragen aan de gemeente.

Per 1 april 2015 zijn alle medewerkers van de veiligheidsregio ondergebracht in de brandweerkazernes van Kampen, Zwolle, Hardenberg en Deventer. Deze kazernes zijn begin 2015 verbouwd en met deze verbouwing wordt invulling gegeven aan de uitgangspunten van IJssellands Werken (zie paragraaf 1.4). In de vergadering van het algemeen bestuur van 16 april 2014 is besproken dat op basis van deze uitgangspunten spreiding over de kazernes Zwolle, Kampen, Hardenberg en Deventer noodzakelijk is, aangezien de totale capaciteit aan ruimte aan de Marsweg te Zwolle lager is dan de totale ruimtebehoefte. Overigens is het ook wenselijk is om deze beweging te maken om de synergie en spreiding te versterken. Deze twee aspecten vormen namelijk de rode draad in eerder genoemde uitgangspunten. Een en ander betekent dat de multidisciplinaire crisisorganisatie een plek heeft gekregen in de brandweerkazerne (permanente, 24-uur rond beschikbaarheid), dat er verbinding tussen beleid, bedrijfsvoering en de operatie gaat ontstaan door alle medewerkers op brandweerkazernes te huisvesten en de filosofie van het IJssellands Werken te volgen.

In bijlage 4 staat de specificatie van de brandweerkazernes welke op 1-1-2014 zijn overgenomen en tegen welke boekwaarde. Na het verstrijken van de tienjaarstermijn worden de kazernes weer tegen de boekwaarde terug geleverd aan de gemeenten. Op beide overdrachtsmomenten zijn er geen voor- of nadelen voor gemeente of veiligheidsregio. In de begroting wordt uitgegaan van 3,5% aan rentelasten voor het aantrekken van vreemd vermogen voor de aankoop gedurende de periode van eigendom.

3. Brandweermaterieel

Met ingang van 1-1-2014 heeft de veiligheidsregio de boekwaarde van al het brandweermaterieel overgenomen van de gemeenten, inclusief het beheer en onderhoud. De gemeentelijke bijdragen uit de nulmeting zijn gebaseerd op de gemiddelde kapitaallasten van al het aanwezige brandweermaterieel. Hierdoor heeft de organisatie structureel voldoende middelen om de noodzakelijke vervangingsinvesteringen te doen. Voor het verschil tussen de in een specifiek begrotingsjaar te ramen kapitaallasten en de gemiddelde kapitaallasten wordt een storting in c.q. onttrekking aan de hiervoor ingestelde egalisatiereserve gedaan. Per saldo wordt in 2016 een storting in de egalisatiereserve geraamd van € 152.235.

De vervangingsinvesteringen van het brandweermaterieel zijn gebaseerd op de in het deelproject Materieel en Gebouwen gehouden inventarisatie in 2012, wel rekening houdend met de vastgestelde bezuinigingen op het materieel. De geraamde vervangingsinvesteringen (aanschaffingen >€ 5.000) over de jaren 2016-2019 zijn afgestemd en gebaseerd op de in de financiële uitgangspunten vastgelegde afschrijvingstermijnen en vervangingswaarden. In 2015 gaan wij intern kritisch kijken

naar de inventarisatielijsten uit 2012. Hiermee willen wij komen tot een meerjarig vervangingschema van het brandweermaterieel.

De vervangingswaarden zijn actueel en niet geïndexeerd met 1,25%. In bijlage 2 is het overzicht van de materiële activa opgenomen. Door het vakteam Beheer & Techniek wordt kritisch beoordeeld of de vervanging noodzakelijk is. Bijlage 2 is gebaseerd op gedetailleerde specificaties die bij het vakteam Financiën ter beschikking zijn.

De jaarlijkse toename van de kosten van het brandweermaterieel wordt veroorzaakt door het btw-effect op de vervangingsinvesteringen, de kapitaallasten voor vervanging zijn nog zonder btw.

4. Opleiden & oefenen

Begin 2015 is een regionaal opleidingsplan opgesteld en hieruit bleek dat de beschikbare budgetten toereikend zijn. In het meerjarenbeeld zijn geen mutaties in de kosten voorzien.

5. Automatisering & verbindingen

De feitelijke ontwikkeling van de kostenvraag voor ICT in de nieuwe veiligheidsregio blijft nog lastig in te schatten, er zijn nog geen ervaringscijfers. De ramingen voor de ICT-omgeving is mede tot stand gekomen door gebruikmaking van gegevens van een tweetal vergelijkbare veiligheidsregio's. In de loop van 2015 worden alle ICT-kosten (inclusief meerjarig vervangingschema) inzichtelijk. Ook wordt er een informatievisie ontwikkeld.

6. Rente

Evenals vorig jaar hanteren wij voor huisvesting 3,5%, maar voor het materieel 4% gelet op het vastgestelde bezuinigingsvoorstel. In 2015 zullen wij ervaringscijfers moeten verkrijgen voor onze treasuryfunctie. De veiligheidsregio probeert binnen de geldende regelgeving op dit vlak zoveel mogelijk met kort geld te lenen. Hiermee maken wij optimaal gebruik van de lage rentepercentages, hetgeen incidentele onderuitputting oplevert. Deze incidentele onderuitputting gaat deel uitmaken van de tussentijdse bestuursrapportages.

7. Beheerskosten

Dit zijn voornamelijk kosten van de bedrijfsvoering. In de loop van 2015 worden alle beheerskosten inzichtelijk gemaakt. Mogelijk dat er nog wat interne budgettaire neutrale verschuivingen gaan plaatsvinden.

8. Overige

Alle niet onder de voorgaande categorieën onder te brengen posten zijn hier geraamd. Denk hierbij aan bijdrage aan derden, kosten OR, storting reserve en post onvoorzien.

Meerjarig is een daling van de kosten te zien. Dit wordt veroorzaakt door de bezuinigingen.

3.3 Toelichting exploitatiebatens

9a. Opbrengsten

In de zomer van 2014 hebben wij de inkomsten geanalyseerd. In deze analyse zijn geen voor- of nadelen naar voren gekomen. Wij hebben daarom de netto inkomsten in de begroting laten staan. Veel van de inkomsten konden wij wegstrepen tegen daarmee samenhangende kosten binnen de veiligheidsregio. Dit hebben wij bij de structurele begrotingswijziging meegenomen. Een voorbeeld is de regionale stalling. Sommige gemeenten kregen vóór de regionalisering van de brandweer een vergoeding van de veiligheidsregio voor de stalling van het regionaal materiaal. Dit gebeurt na de regionalisering niet meer, dus vervallen deze kosten van de veiligheidsregio. Voor 2016 zijn de opbrengsten ook met 1,25% geïndexeerd. De Veiligheidsregio IJsselland heeft een verordening (inclusief tarieventabel) vastgesteld om inkomsten te kunnen heffen.

9b. Bijdrage GGD

De gezamenlijke eenheid Bedrijfsvoering maakt deel uit van de Veiligheidsregio IJsselland. De begroting is gebaseerd op het financieel kader zoals deze werd uitgewerkt in het vastgestelde organisatie- en formatieplan van de eenheid Bedrijfsvoering. De bijdrage van de GGD in deze eenheid is gebaseerd op het door de GGD ingebrachte financieel kader.

3.4 Toelichting algemene dekkingsmiddelen

10. Algemene dekkingsmiddelen

De dekking voor de exploitatie van de veiligheidsregio valt uiteen in twee posten.

- 10a. Rijksbijdragen van het ministerie van Veiligheid & Justitie (V&J);
- 10b. Bijdragen van de elf gemeenten.

10a. Rijksbijdrage van het ministerie van Veiligheid en Justitie

Van V&J wordt een Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) ontvangen. Jaarlijks worden in de maanden juni en december budgetcirculaires BDuR van het ministerie ontvangen. Hierin wordt de bijdrage die de veiligheidsregio ontvangt, bekend gemaakt.

In de begroting 2016 zijn de voorlopig geldende bedragen uit de decembercirculaire 2014 van V&J opgenomen. Uit de begrotingsopstelling blijkt dat de rijksbijdrage bestaat uit twee delen. Een structureel deel van € 3.969.769 en het btw-compensatie deel met € 1.726.512.

Vanaf 1-1-2014 kan de btw op de brandweezorg niet meer worden gecompenseerd. Als compensatie ontvangen de veiligheidsregio's een (ontoereikende) bijdrage voor dit nadeel.

10b. Bijdragen van de elf gemeenten

De basis voor de bijdragen van de gemeenten zijn de uitkomsten van de financiële nulmeting die werden vertaald in de eerdere begroting voor het jaar 2014. De cijfers van 2016 zijn geïndexeerd voor lonen en prijzen conform de technische uitgangspunten zoals in bijlage 1 is toegelicht. Daarnaast

wordt in de tabel de in te vullen aanvullende taakstelling zichtbaar gemaakt. De invulling hiervan leidt daadwerkelijk tot een vermindering van de gemeentelijke bijdrage.

Tabel 3: Opbouw gemeentelijke bijdrage 2016

Bijdrage 2015 incl. maatwerk	€	34.139.759
maatw erkafspraken 2015	€	-33.419
Bijdrage 2015 excl. maatwerk	€	34.106.340
Voordeel herhuisvesting VRJ	€	-74.500
subtotaal	€	34.031.840
BJ: loonindex (2,00%) en prijsindex (1,25%) 2016	€	154.596
bijdrage 2016 excl. maatwerk	€	34.186.436
maatw erkafspraken 2016	€	33.419
= Bijdrage 2016 gemeenten	€	34.219.855
<i>(zie bijlage 5 voor specificatie bijdrage per gemeente)</i>		

De specifieke bijdrage per gemeente wordt berekend conform de besluitvorming in het algemeen bestuur over de keus ten aanzien van de verdeelmethode. De bijdrage per gemeente staat in bijlage 5. De bijdrage is onderverdeeld in een vast aandeel, tijdelijk maatwerkdeel en gewenningsbijdrage. In deze bijlage is voor een beter inzicht de gemaakte maatwerkafpraak met de gemeente Olst-Wijhe op het vlak van de continuering van de advisering van eenvoudige taken afzonderlijk zichtbaar gemaakt. In Olst-Wijhe worden de eenvoudige taken namelijk tijdelijk nog verricht door personeel in loondienst van de veiligheidsregio. Bij de meeste gemeenten werden deze eenvoudige taken al in de afronding van de financiële nulmeting verrekend en door hen zelf uitgevoerd.

4 Programma's

4.1 Programma Strategie & Beleid

Beleidskader

Wet veiligheidsregio's en Meerjarenbeleidsplan Veiligheidsregio IJsselland 2015-2018.

Ontwikkelingen

Een nieuwe ontwikkeling is dat we de kans krijgen om een bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de integrale veiligheidsplannen van onze veiligheidspartners. Op deze manier kan de verbinding tussen de fysieke en sociale veiligheid meer vorm en inhoud krijgen en worden wij in staat gesteld om de strategische koers uit het Meerjarenbeleidsplan te vertalen naar de context van de lokale samenleving. Hierbij is 2015 vooral het jaar van de verkenning. In 2016 en verder zal deze ontwikkeling verder vorm krijgen in een duurzame samenwerking waarbij gesprekken met de partners in toenemende mate in de beginfase van beleidsprocessen plaatsvinden.

Eén van de aanbevelingen uit het project 'Evaluatie Wet veiligheidsregio's' is om te zorgen dat gemeenteraden beter zicht krijgen op het functioneren van de veiligheidsregio om zodoende de democratische legitimiteit te versterken. De democratische legitimiteit is geen doel op zich. Het zijn van een betrouwbare partner vraagt om een duurzame samenwerkingsrelatie met de gemeenten. Met de geregionaliseerde brandweer moet hierin bovendien een nieuwe balans worden gevonden, zodat niet de indruk bestaat dat de brandweer en de veiligheidsregio op verdere afstand van de gemeenten is komen te staan. De komende jaren wordt hierin geïnvesteerd. Zo moet een constante verbinding gaan ontstaan tussen veiligheidsregio en de gemeenten waarbij de dialoog aan de voorkant plaatsvindt. Via deze weg krijgt de democratische legitimatie een belangrijke impuls.

Het vastgestelde communicatiebeleid draagt bij aan het versterken van het imago en de identiteit van de veiligheidsregio. Contacten met de media worden proactief benut om naar buiten toe transparantie en betrouwbaarheid uit te stralen.

De laatste jaren hebben we gewerkt aan zelfredzaamheid vanuit het programma 'community safety'. In dit programma werken we aan risicobewustzijn van onze inwoners, faciliteren we inwoners bij het zelfredzaam zijn, sluiten we aan bij lokale situaties en beleving, adresseren we de rolverdeling tussen burgers en overheid bij veiligheid en brengen we een cultuur en werkwijze tot stand waarin onze eigen hulpverleners deze ontwikkeling stimuleren. Het belang van burgers die zichzelf zo goed mogelijk voor, tijdens en na incidenten, rampen en crises kunnen redden wordt, gezien de landelijke beleidsontwikkeling, toonaangevende adviesraden en onze huidige ervaringen en visie, steeds belangrijker. We zetten daarom onze aanpak voort en bouwen deze uit. We maken daarbij de stap van een incidenteel programma naar een structurele aanpak.

De minister stelt als eis dat de veiligheidsregio's een kwaliteitssysteem hanteren. In IJsselland zijn we in 2015 gestart met het verkennen van de behoefte in de organisatie als het gaat om kwaliteitszorg. Insteek is dat kwaliteitszorg ondersteunend is aan de primaire processen. Dit vraagt niet logischerwijs om een systematische benadering. Daarbij moet ook onderscheid gemaakt worden tussen

verantwoorden en leren als leidend principe voor kwaliteitszorg. Landelijk is vanuit het Veiligheidsberaad het project 'Kwaliteit & Vergelijkbaarheid' gestart om het presterend vermogen van de veiligheidsregio's beter inzichtelijk te maken.

Welke resultaten bereiken we in 2016 en wat gaan we doen om die resultaten te bereiken?

Nr.	Resultaat	Acties
1.	Voortgang meerjarenbeleidsplan 2015-2018 is zodanig dat de doelstellingen eind 2018 behaald zijn.	<ul style="list-style-type: none"> Zorgen voor opnemen activiteiten 2016 in A3-jaarplannen MT en teams. Resultaten monitoren. Roadmap digitaal uitwerken en beschikbaar stellen aan alle betrokkenen bij de veiligheidsregio.
2.	De veiligheidsregio levert een structurele bijdrage aan het integraal veiligheidsbeleid van gemeenten, zodanig dat we aan de voorkant afstemming hebben over de strategische veiligheidsthema's op lokaal niveau.	<ul style="list-style-type: none"> Uitwerken procesvoorstel voor de beleidsmatige voorbereiding meerjarenbeleidsplan en integraal veiligheidsbeleid. Werkafspraken maken per gemeente over de rol- en taakverdeling in de beleidsontwikkeling op het terrein van integrale veiligheid. Het veiligheidsoverleg benutten als platform voor het thema integrale veiligheid.
3.	De democratische legitimatie is verstevigd, zodanig dat de conceptbegroting voor 1 april bij de gemeenten ligt en zij twee maanden de tijd krijgen om zienswijzen in te dienen.	<ul style="list-style-type: none"> De P&C-cyclus toepassen op basis van de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen. Beleid en begroting op elkaar aansluiten.
4.	Het proces van kwaliteitszorg is uitgewerkt zodanig er een werkbare methodiek wordt toegepast die ondersteunend is aan het primaire proces.	<ul style="list-style-type: none"> Implementatie vastgestelde systematiek kwaliteitszorg.
5.	Zelfredzaamheid is in elk proces belegd, zodanig dat in de samenleving bekend is welke verantwoordelijkheid overheid en burger hebben op het terrein van veiligheid.	<ul style="list-style-type: none"> Elk proces heeft activiteiten op het terrein van zelfredzaamheid in de jaarplannen opgenomen, gedifferentieerd per doelgroep. Samenhang bepalen tussen deze activiteiten. Bovenregionaal afspraken maken over samenwerking op dit thema.

Wat gaat het kosten?

Programma STRATEGIE & BELEID	begroting 2015	begroting 2016	meerjarenramingen x € 1.000		
			2017	2018	2019
Exploitielasten programma (directe kosten)	€ 29.902	€ 29.902	€ 30	€ 30	€ 30
Exploitielasten programma (directe baten)	€ -20.150	€ -20.150	€ -20	€ -20	€ -20
Kapitaallasten programma	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Kostenaandeel ondersteuning en directie (indirecte kosten)	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal	€ 9.752	€ 9.752	€ 10	€ 10	€ 10

4.2 Programma Crisisbeheersing

Beleidskader

Wij werken aan het voorkomen, beperken en bestrijden van rampen en crises. Onze strategische doelen hierbij zijn:

1. Wij blijven in samenwerking met de hulpdiensten en crisispartners zorgen voor een betrouwbare, op zijn taak toegeruste crisisorganisatie. Hiertoe bevorderen we dat crisisfunctionarissen:
  - competent zijn;
  - opgeleid, getraind en geoefend zijn conform het risicoprofiel;
  - informatiegestuurd optreden;
  - in crisissituaties werken die voldoen aan de eisen.
2. Wij leveren een bijdrage aan het risicogericht werken in onze regio, door:
  - te participeren in samenwerkingsverbanden rondom de geprioriteerde risico's. Doel van een samenwerkingsverband is om, in overeenstemming met de betrokken partners, te werken aan een gezamenlijke aanpak die bijdraagt aan het voorkomen, beperken en bestrijden van het specifieke risico.
3. Wij dragen bij aan het risicobewustzijn en de zelfredzaamheid van burgers en bedrijven door:
  - het thema zelfredzaamheid een plek te geven in de operationele voorbereiding;
  - crisisfunctionarissen aan te leren hoe om te gaan met de inzet van burgers en bedrijven tijdens crises;
  - bij incidentevaluaties de inzet van burgers en bedrijven in beeld te brengen.

Ontwikkelingen

De aard- en omvang van grootschalige incidenten is aan verandering onderhevig. Naast 'traditionele' grootschalige incidenten als grote branden en zware ongevallen, is er een toename van incidenten met maatschappelijke ontwrichting of maatschappelijke onrust. Het Veiligheidsberaad heeft met haar strategische agenda gereageerd op deze veranderingen, door het benoemen van de thema's 'water en evacuatie', 'continuïteit van de samenleving' en 'nucleaire veiligheid en stralingsbescherming'. In 2016 besteden we specifiek aandacht aan deze thema's, zowel in de vorm van een landelijke bijdrage, als in de eigen regio.

Welke resultaten bereiken we in 2016 en wat gaan we doen om die resultaten te bereiken?

Nr.	Resultaat	Acties
1.	De crisisorganisatie bestaat uit competente crisisfunctionarissen.	We werven en selecteren nieuwe functionarissen volgens de Personele Regeling Operationele Functies (PROF), waarbij uitgangspunt is dat te selecteren functionarissen op voorhand voldoen aan het onderhavige competentieprofiel.
2.	Alle functionarissen die deel uitmaken van de crisisteams zijn opgeleid en geoefend volgens het multidisciplinair plan opleiden, trainen en oefenen (MOTO-plan).	We bieden de functionarissen opleidingen, trainingen en oefeningen aan conform ons risicoprofiel, die ertoe bijdragen dat zij toegerust zijn op hun taak in de crisisorganisatie. Opleidingen, trainingen en oefeningen bieden

Nr.	Resultaat	Acties
		we aan in de vorm van een MOTO-cyclus van 18 maanden. De MOTO-cyclus beschrijven we in het MOTO-plan en sluiten we af met een oefening van de complete crisisorganisatie. De oefening gebruiken we eveneens als systeemtoets om de operationele prestaties van de crisisorganisatie in beeld te brengen.
3.	Alle functionarissen die deel uitmaken van de crisisteams, hebben de beschikking over relevante informatie en zijn getraind in het gebruik van het LCMS	We bieden nieuwe functionarissen een instructie aan en verschaffen toegang tot het systeem. We bieden voor alle bestaande functionarissen een opfrisinstructie aan voor het werken in het systeem.
4.	De werkruimten van de crisisteams voldoen aan de eisen en wensen van de gebruikers, binnen redelijkheid van financiële consequenties en passend in de reguliere begroting.	We zien toe op het gebruik van de werkruimten en realiseren indien mogelijk de eisen en wensen van de gebruikers. We beheren de crisisruimten zodanig dat deze 24/7 operationeel beschikbaar zijn voor de crisisteams. Daarnaast beschikken we voor de teams ROT en RBT over een uitwijklocatie wanneer de crisisruimten niet toegankelijk zijn.
5.	We participeren in drie samenwerkingsverbanden. Doel van een samenwerkingsverband is om, in overeenstemming met de betrokken partners, te werken aan een gezamenlijke aanpak die bijdraagt aan het voorkomen, beperken en bestrijden van het specifieke risico.	We nemen deel aan drie samenwerkingsverbanden, één met betrekking tot ons geprioriteerde risico 'hoog water', één met betrekking tot ons geprioriteerde risico 'uitval nutsvoorzieningen' en een derde nog vorm te geven samenwerkingsverband met betrekking tot één van de andere vier geprioriteerde risico's. Doel van een samenwerkingsverband is om, in overeenstemming met de betrokken partners, te werken aan een gezamenlijke aanpak die bijdraagt aan het voorkomen, beperken en bestrijden van het specifieke risico.
6.	Het thema zelfredzaamheid maakt een substantieel onderdeel uit van onze operationele voorbereiding.	We verwerken het thema zelfredzaamheid in onze operationele voorbereiding.
7.	We brengen bij iedere incidentevaluatie ook de inzet van burgers en bedrijven in beeld.	We evalueren conform ons evaluatiebeleid. Resultaat van iedere incident evaluatie is dat we een scherper beeld hebben van het voldoen aan de operationele prestaties, we de inzet van burgers en bedrijven rondom het incident in beeld hebben gebracht en we punten hebben geconstateerd waarop we de crisisorganisatie kunnen verbeteren.
8.	De crisisorganisatie blijft voldoen aan de operationele prestaties.	

Wat gaat het kosten?

Programma CRISISBEHEERSING	begroting 2015	begroting 2016	meerjarenramingen x € 1.000		
			2017	2018	2019
Exploitatielasten programma (directe kosten)	€ 981.966	€ 941.048	€ 941	€ 941	€ 941
Exploitatiebaten programma (directe baten)	€ -17.899	€ -17.899	€ -18	€ -18	€ -18
Kapitaallasten programma	€ 13.578	€ -	€ -	€ -	€ -
Kostenaandeel ondersteuning en directie (indirecte kosten)	€ 240.135	€ 238.389	€ 238	€ 238	€ 238
Totaal	€ 1.217.781	€ 1.161.539	€ 1.161	€ 1.161	€ 1.161

4.3 Programma Brandweer

Beleidskader

De Wet veiligheidsregio's omschrijft de taken van de brandweer en geeft in nadere regels vereisten voor de kwaliteit en kwantiteit van de organisatie en de uitvoering. Veiligheidsregio IJsselland heeft structuren en kaders daarvoor onder andere vastgelegd in het Organisatieplan en in het Dekkingsplan.

Brandweerbrede ontwikkelingen

- *Nieuwe wetgeving*: er wordt gewerkt aan nieuwe wetgeving op het gebied van bouwen en omgevingsveiligheid (Wet kwaliteitsborging in de bouw, Omgevingswet).
- *Risicogericht werken*: op landelijk niveau is een visie op risicogericht werken ontwikkeld. Optimale veiligheidswinst wordt bereikt door beïnvloeding van gedrag, het verhogen van veiligheidsbewustzijn, bijdragen aan continuïteit(szorg) en dit alles vanuit een heldere verantwoordelijkheidsverdeling. Zowel de samenleving, maatschappelijke organisaties én de overheid zijn hiervoor aan zet.
- *Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)*: de RUD is verantwoordelijk voor de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving (VTH) op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (WABO). Veiligheidsregio IJsselland geeft als externe partner invulling aan het kennispunt Brandveiligheid binnen de RUD. Het is de bedoeling dat de RUD ook verantwoordelijk wordt voor de uitvoering van VTH-taken op het gebied van bouwen en ruimtelijke ordening. Veiligheidsregio IJsselland is hier nauw bij betrokken. Veel aandacht is nodig voor een goede informatie-uitwisseling met de gemeenten en de RUD. De voorkeur gaat ernaar uit dat de veiligheidsregio participeert in de keuze en de aanschaf van een gezamenlijk informatiesysteem. De financiële gevolgen van de mogelijke aanschaf van een gezamenlijk informatiesysteem zijn nog niet bekend.
- *Brandrisicoprofiel/ dekkingsplan*: het vastgestelde brandrisicoprofiel geeft die locaties in de regio aan waar een hoge mate van brandrisico aanwezig is. Het dekkingsplan geeft aan hoe snel de brandweer op een bepaalde locatie aanwezig kan zijn. De focus ligt daar waar het brandrisico en de opkomsttijd hoog zijn.
- *Landelijke Kader Uitrust Op Maat*: op landelijk niveau is een kader opgesteld voor het gemotiveerd afwijken van het tot nu toe standaard voorgeschreven aantal personen op een brandweerwagen van zes personen. Dit landelijke kader 'Uitrust op maat', vastgesteld door het Veiligheidsberaad, november 2014, biedt regio's de kaders om zelf invulling te geven aan de mogelijkheid om tegen zo min mogelijk kosten de burger zo snel en zo goed mogelijk te helpen.
- *RemBrand*: het doel van het landelijke project RemBrand is om criteria (of indicatoren) te benoemen die van invloed zijn op de brandveiligheid in Nederland. Men tracht dit uit te werken in termen van output en outcome voor alle schakels van de veiligheidsketen. Onderzocht wordt hoe de schakels in de veiligheidsketen elkaar beïnvloeden en onderling kunnen worden gewogen. Het idee achter RemBrand is om meer balans te brengen in de benadering van brandveiligheid: het

gaat niet alléén om de opkomsttijden en de voertuigbezetting, waar in het Besluit veiligheidsregio's de nadruk op ligt.

- *Arbo ontwikkelingen:* er is toenemende aandacht voor arbeidshygiëne na repressief optreden. Er zijn berichten verschenen dat repressief brandweerpersoneel een verhoogde kans op kanker heeft. Hier speelt arbeidshygiëne mogelijk een grote rol in. Daarnaast krijgt agressie tegen hulpverleners toenemende landelijke aandacht.
- *Informatie uitwisseling:* door technische mogelijkheden is actuele informatie steeds beter toegankelijk voor de hulpdiensten. De informatiestromen naar en binnen de veiligheidsregio dienen hierop aangepast te worden.
- *Versterking Brandweeronderwijs:* belangrijk aandachtspunt bij de incidentbestrijding zijn goed opgeleide en geoefende functionarissen. Er vindt een doorontwikkeling plaats van toetsing op kwantiteit naar toetsing op kwaliteit.
- *Interregionale samenwerking:* er is, vanwege efficiencyredenen, steeds meer behoefte aan interregionale samenwerking in Oost 5-verband. De Oost 5-regio's zijn de regio's IJsselland, Twente, Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG), Gelderland Midden en Gelderland Zuid.

In dit programma behandelen we achtereenvolgend de processen Risicobeheersing, Repressie, Vakbekwaamheid en Beheer en Techniek.

RISICOBEBEERSING

Het vakteam Risicobeheersing levert een wezenlijke bijdrage aan het voorkomen en beperken van de gevolgen van branden, ongevallen, rampen en crises door het adviseren van overheden, burgers, bedrijven, instellingen en collega's.

Om onze missie te realiseren:

- hebben wij de risico's zoveel mogelijk in beeld
- zijn wij experts met kennis van:
  - regelgeving
  - maatregelen ter verkleining van risico's
  - de (multidisciplinaire) incidentbestrijding
- gaan wij realistisch om met risico's
- zijn wij klantgericht
- stimuleren wij risicobewustzijn en zelfredzaamheid

Welke resultaten bereiken we in 2016 en wat gaan we doen om die resultaten te bereiken?

Nr.	Resultaat	Acties
1.	<i>Thema Brandrisicoprofiel/ dekkingsplan:</i> Bewoners en bedrijven zijn zich bewust van de mogelijke overschrijding van de	In het dekkingsplan zijn de risicolocaties vermeld, inclusief de voorgenomen risico-reducerende maatregelen zoals

Nr.	Resultaat	Acties
	opkomsttijden en wat dit voor hen betekent.	voorlichtingsacties. Die gaan we samen met de lokale ploegen uitvoeren.
2.	<i>Thema Informatie:</i> Actuele informatie beschikbaar over risico's t.b.v. effectieve incidentbestrijding.	Wij maken afspraken met repressie over informatie-uitwisseling naar aanleiding van vergunningverlening en toezicht.
3.	<i>Thema arbo-veiligheid:</i> Aandacht voor risico's voor brandweershulpverleners bij specifieke locaties en omstandigheden.	Inzichtelijk maken waar specifieke risico's voor hulpverleners aanwezig zijn met een advies over de brandbestrijdingstactiek.
4.	<i>Thema interregionale samenwerking Oost 5:</i> In verschillende dossiers gezamenlijk optrekken.	Onder andere bij Brzo, externe veiligheid, brandonderzoek en brandveilig leven.
5.	Het beperken en voorkomen van brand en van ongevallen bij brand bij burgers, bedrijven en instellingen.	We geven invulling aan de rol van bevoegd gezag ten aanzien van BRZO-bedrijven en vervullen de wettelijke taak van adviseur externe veiligheid; We maken per aangesloten gemeente heldere afspraken over de te leveren inspanning op het gebied van advisering en toezicht; We geven invulling aan het kennispunt brandveiligheid binnen de RUD; We maken, samen met de posten in de clusters, burgers, bedrijven en instellingen bewust van veilige en onveilige situaties (brandveilig leven) en proberen zodoende het aantal incidenten te beperken.
6.	Het terugdringen van het aantal onterechte en ongewenste meldingen.	We maken afspraken met de 'top 10'-bedrijven met de meeste nodeloze meldingen in elke gemeente.

REPRESSIE

Repressie richt zich op het optreden van de brandweer bij incidenten en calamiteiten. Naast het blussen van branden heeft het team tot taak om bij branden en ongevallen het gevaar voor mensen en dieren en de materiële en milieuschade tot een minimum te beperken. Het verleent daartoe onder andere technische hulp bij (verkeers-)ongevallen. Tenslotte heeft het team een repressieve duiktaak, wat wil zeggen dat het team ingezet wordt bij ongevallen waarbij personen te water zijn geraakt. We baseren het optreden op een goede basisbrandweezorg, uitgevoerd op lokaal niveau, volgens operationele grenzen en stevig bouwend op de vrijwilligheid nu en in de toekomst.

Welke resultaten bereiken we in 2016 en wat gaan we doen om die resultaten te bereiken?

Nr.	Resultaat	Acties
1.	<i>Thema Brandrisicoprofiel/dekkingsplan</i>	Verlenen van basisbrandweezorg binnen de vastgestelde normen in het dekkingsplan. Zorgdragen voor parate brandweerposten. Dekkingsplan aanpassen aan de rapportage RemBrand en verder verfijnen aan de hand van de ervaringen uit het programma Brandveilig Leven en het aangepaste brandrisicoprofiel. Periodiek rapporteren over opkomsttijden afgezet tegen het bestuurlijk vastgestelde dekkingsplan.
2.	<i>Thema Informatie</i>	Zorgdragen voor nieuwe informatievoorzieningen op de brandweervoertuigen
3.	<i>Thema arbo-veiligheid:</i> Aandacht voor risico's voor brandweehulpverleners bij specifieke locaties en omstandigheden.	Opstellen en implementeren beleidsvoorstel tot verdere verbetering arbeidshygiëne na repressief optreden. Programma 'agressie tegen hulpverleners/veilige publieke taak' opstellen en implementeren.
4.	<i>Thema interregionale samenwerking Oost 5:</i> In verschillende dossiers gezamenlijk optrekken.	Zorgdragen dat basis brandweereenheden in grootschalig verband gezamenlijk en efficiënt kunnen optreden. Samenwerken op het gebied van incidentbestrijding gevaarlijke stoffen
5.	Zorgdragen voor uitvoeren van specialistische taken zoals optreden bij waterongevallen, verkeersongevallen, natuurbranden en ongevallen met gevaarlijke stoffen.	Operationeel houden van eenheden waterongevallenbestrijding (waaronder duikers), eenheden t.b.v. ongevallenbestrijding gevaarlijke stoffen (waaronder gaspakdragers) en eenheden t.b.v. technische hulpverlening en natuurbrandenbestrijding.
6.	Het uitvoeren van kleine hulpverleningstaken voor burger en gemeenschap die een min of meer spoedeisend karakter hebben.	Reinigen van het wegdek, openen van deuren bij buitensluitingen, redden van dieren en dergelijke.
7.	Maatwerk in de uitruk/ inzet realiseren. Vraag gestuurd uitrukken (niet te veel, niet te weinig personeel en materieel aanwezig bij een incident).	Daar waar we nu al uitrukken met vier mensen op een brandweervoertuig (Kampen, Giethoorn en Zwolle) deze werkwijze in lijn brengen met de visie Uitruk op Maat

VAKBEKWAAMHEID

Vakbekwaamheid richt zich op het behalen en behouden van het wettelijk vastgestelde minimumniveau voor vakbekwaam worden (opleiden) en vakbekwaam blijven (oefenen). Concreet betekent dit dat de basisoefeningen en -opleidingen op orde zijn. We faciliteren in voldoende opleidings- en oefenmomenten om functionarissen op niveau van de branchestandaarden te toetsen. Een leven lang leren is daarbij het leidend principe. Aanvullend hierop zijn we risicogericht en sluiten ons oefenprogramma aan op de lokaal en regionaal aanwezige risico's. Het in 2015 opgeleverde plan Versterking Brandweeronderwijs zal gefaseerd geïmplementeerd worden in onze regio waaronder een aantal onderdelen in 2016.

Welke resultaten bereiken we in 2016 en wat gaan we doen om die resultaten te bereiken?

Nr.	Resultaat	Acties
1.	<i>Thema Brandrisicoprofiel/ dekkingsplan</i>	Oefenfocust daar leggen waar het brandrisico en de opkomsttijd hoog is. Ontwikkelingen zelfredzaamheid en burgerparticipatie: samenwerkingsmomenten met burgerpartijen en bedrijven organiseren.
2.	<i>Thema Informatie:</i> Er is een elektronische leeromgeving beschikbaar voor iedere repressieve collega.	De landelijk ingevoerde Elektronische Leeromgeving (ELO) is geïmplementeerd in IJsselland.
3.	<i>Thema arbo-veiligheid:</i> Aandacht voor risico's voor brandweerpersoneel bij specifieke locaties en omstandigheden.	Medewerkers structureel oefenen op het gebied van agressie en arbeidshygiëne
4.	<i>Thema interregionale samenwerking Oost 5:</i> In verschillende dossiers gezamenlijk optrekken.	Binnen Oost-5 worden hier afspraken over gemaakt en deze leiden tot veel intensievere samenwerking m.b.t. vakbekwaam worden en blijven (gezamenlijke, producten en uitvoering daarvan).
5.	Medewerkers zijn opgeleid conform het Besluit veiligheidsregio's.	Meerjaren opleidingsplan opstellen op basis van de vanuit repressie gewenste behoefte.
6.	Alle repressieve brandweerpersoneel oefenen volgens de Leidraad Oefenen en zijn hiermee maximaal toegerust op hun taak. In het oefenprogramma is ruimte voor maatwerk.	Voor iedere functie is een oefenprofiel gemaakt. Op basis daarvan wordt het oefenprogramma gemaakt. Dit programma is tevens afgestemd met multidisciplinaire partners en de andere brandweerprocessen. Het oefenprogramma wordt jaarlijks geactualiseerd.
7.	We leren van evaluaties van incidenten en oefeningen door de inzet van een actief leeragentschap.	Opname van 'lessons learned' uit evaluaties in het oefenprogramma. Uitkomsten van evaluaties zijn standaard onderdeel van het oefenprogramma en zijn mede bepalend voor de inhoudelijke invulling van oefeningen.

BEHEER & TECHNIEK

Beheer & Techniek richt zich op het beheren en onderhouden van al het brandweermateriaal en – materieel binnen de veiligheidsregio.

Welke resultaten bereiken we in 2016 en wat gaan we doen om die resultaten te bereiken?

Nr.	Resultaat	Acties
1.	<i>Thema Brandrisicoprofiel/dekkingsplan</i>	Verwerving van nieuw materieel vindt plaats op basis van ontwikkelingen in en uitkomsten van het dekkingsplan.
2.	<i>Thema Informatie</i>	Vanuit beheer en techniek wordt gezorgd voor een technisch betrouwbare informatievoorziening (hardware en inbouw) op de voertuigen.
3.	<i>Thema arbeidshygiëne en agressie:</i> Aandacht voor risico's voor brandweerpersoneel bij specifieke locaties en omstandigheden	Reservekleding en materiaal aanpassen aan stringenter ontsmettingsbeleid alsmede interne organisatie hierop aanpassen
4.	<i>Thema interregionale samenwerking Oost 5:</i>	Bij verwerving van nieuw materiaal/materieel wordt nadrukkelijk samenwerking met andere veiligheidsregio's gezocht.
5.	Geoptimaliseerd proces Beheer & Techniek.	We implementeren de resultaten van de eindrapportage van Advante aangaande de evaluatie van het proces B&T van 2014/2015. We werken volgens de vastgelegde procesbeschrijvingen. We reduceren het aantal ademluchtwerkplaatsen in de regio en optimaliseren het logistieke proces.
6.	De juiste mensen op de juiste plaatsen.	Mede op basis van het Advanterapport hebben we bijscholing van de medewerkers (beroeps en vrijwilligers) in kaart en worden deze uitgevoerd. Inzet van medewerkers is meer en meer op basis van opleidingen, competenties, mogelijkheden, gedrevenheid, vakmanschap.
7.	Het materiaal en materieel is in goede staat en wordt beheerd conform de vastgelegde prestaties in het materieelplan.	Uitvoering van het materieelplan.

Wat gaat het kosten?

Programma BRANDWEER	begroting 2015	begroting 2016	meerjarenramingen x € 1.000		
			2017	2018	2019
Exploitielasten programma (directe kosten)	€ 21.552.219	€ 21.509.879	€ 21.510	€ 21.510	€ 21.510
Exploitielasten programma (directe baten)	€ -202.685	€ -202.685	€ -203	€ -203	€ -203
Kapitaallasten programma (afschrijving)	€ 2.784.527	€ 3.023.820	€ 3.024	€ 3.024	€ 3.024
Kostenaandeel ondersteuning en directie (indirecte kosten)	€ 11.698.827	€ 11.801.928	€ 11.802	€ 11.802	€ 11.802
Bezuinigingsopdracht	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal	€ 35.832.888	€ 36.132.942	€ 36.133	€ 36.133	€ 36.133

4.4 Programma GHOR

Beleidskader

Wij beschrijven het beoogd maatschappelijk effect van de Geneeskundige HulpverleningsOrganisatie in de Regio (GHOR) in onze missie. Deze missie ligt in het verlengde van die van de Veiligheidsregio IJsselland: 'Wij willen dat de inwoners van onze regio bij ongevallen, rampen en crises de best mogelijke geneeskundige zorg krijgen. Daarom zorgen wij voor:

- Goede professionele geneeskundige hulpverlening bij ongevallen, rampen en crises,
- inwoners die zelfredzaam zijn op het gebied van de eerste hulp.

Namens het openbaar bestuur:

- stimuleren wij onderlinge samenwerking binnen de zorgsector,
- werken wij samen met partijen die zelfredzaamheid op het gebied van de eerste hulp, gezondheid en veiligheid beïnvloeden,
- beïnvloeden en sturen wij ontwikkelingen in de gezondheidszorg.

Ontwikkelingen

Binnen de geneeskundige hulpverlening zijn er ontwikkelingen gaande om operationele informatie beter te verbinden in het zorgnetwerk, zal het aantal verminderd zelfredzamen dat thuis blijft wonen toenemen, komen er mogelijk 'zorgmeldkamers' (met een liaison in de gemeenschappelijke meldkamer) en zullen ziekenhuizen onder andere de spoedeisende hulp als gevolg van toenemende specialisatie niet meer overal in Nederland op hetzelfde niveau aanbieden.

Welke resultaten bereiken we in 2016 en wat gaan we doen om die resultaten te bereiken?

Nr.	Resultaat	Acties
1.	De organisatie voor de (operationele) GHOR voldoet aan één (in 2015 geactualiseerde) normenset (als toetsingsinstrument voor de corebusiness van de GHOR: een goede professionele geneeskundige hulpverlening bij ongevallen, rampen en crises).	Meten en rapporteren in maraps. De voorbereiding op het gebied van de continuïteit van zorg bij de care-instellingen vraagt extra aandacht. Het landelijk rapport Aristoteles benoemt één indicator waarover aan het bestuur moet worden gerapporteerd: 100% van de GHOR-functionarissen is opgeleid, getraind en geoefend overeenkomstig de gestelde eisen in het Jaarplan GHOR-OTO.
2.	Het GHOR-bureau is opnieuw HKZ-gecertificeerd.	Audits plannen en uitkomsten rapporteren in maraps en berap.
3.	I.k.v. haar netwerkrol heeft het GHOR-bureau minimaal twee nieuwe samenwerkingstrajecten gestart met haar partners.	Overleg met ketenpartners en rapportage hierover.
4.	Het GHOR-bureau voldoet, i.v.m. de ontwikkeling van het LCMS-Geneeskundige Zorg aan NEN 7510 m.b.t. informatiebeveiliging.	Voorbereiden en laten toetsen, daarna het nemen van de noodzakelijke maatregelen.

Nr.	Resultaat	Acties
5.	Er is sprake van aantoonbare bovenregionale samenwerking op het gebied van de operationele (warme) en GHOR-bureau (koude) organisatie	Dit in het kader van de Unité de Doctrine (Veiligheidsberaad 2013), de LMK-ontwikkelingen en de efficiëncynoodzaak. Rapporteren met een heldere opsomming van de concrete ontwikkelingen.
6.	Minimaal 1000 inwoners (extra) van de regio hebben door toedoen van het GHOR-bureau een training gevolgd op het gebied van eerste hulp	Instellingen op het gebied van de eerste hulp, zoals het Nederlandse Rode Kruis en de EHBO-verenigingen, entameren om structureel nieuwe mogelijkheden te onderzoeken, gericht op het vergroten van de eerste hulp-kennis van de mensen in de regio. Ter vergroting van de zelfredzaamheid van de inwoners.

Wat gaat het kosten?

Programma GHOR	begroting 2015	begroting 2016	meerjarenramingen x € 1.000		
			2017	2018	2019
Exploitatielasten programma (directe kosten)	€ 1.234.390	€ 1.193.054	€ 1.193	€ 1.193	€ 1.193
Exploitatiebaten programma (directe baten)	€ 0	€ 0	€ -	€ -	€ -
Kapitaallasten programma (afschrijving)	€ 4.684	€ 4.297	€ 4	€ 4	€ 4
Kostenaandeel ondersteuning en directie (indirecte kosten)	€ 264.712	€ 269.431	€ 269	€ 269	€ 269
Totaal	€ 1.503.786	€ 1.466.782	€ 1.466	€ 1.466	€ 1.466

4.5 Programma Bevolkingszorg

Beleidskader

Meerjarenbeleidsplan Veiligheidsregio IJsselland 2015-2018.

De elf gemeenten in Veiligheidsregio IJsselland organiseren hun wettelijke taak voor de bevolkingszorg bij rampen en grote incidenten door de inzet van één gemeenschappelijk team, dat in 2016 verder wordt geprofessionaliseerd. Dit team houdt zich bij een ramp of groot incident bezig met de volgende processen:

- communicatie
- opvang en verzorging
- verwanteninformatie
- nazorg
- collectieve rouwverwerking
- registratie schade
- omgevingszorg
- facilitaire ondersteuning

Ontwikkelingen

Bij een ramp of groot incident wordt waar mogelijk een beroep gedaan op de zelfredzaamheid van burgers.

De evaluatie van de geregionaliseerde bevolkingszorg in de eerste twee uitvoeringsjaren, die in juni 2015 aan het algemeen bestuur wordt voorgelegd, vormt de leidraad voor de doorontwikkeling in 2016 en verder.

Welke resultaten bereiken we in 2016 en wat gaan we doen om die resultaten te bereiken?

Nr.	Resultaat	Acties
1.	Het team Bevolkingszorg staat voor het voorkomen van, het voorbereiden op en het bestrijden van rampen en crises en de gevolgen daarvan voor mens, dier en milieu. Daarbij richt Bevolkingszorg zich op acht processen (zie 'ontwikkelingen').	Crisisfunctionarissen halen normtijden 100% Crisisfunctionarissen worden voorzien van de middelen die nodig zijn voor het goed uitvoeren van hun functies. Alle relevante documenten en informatie is actueel en digitaal toegankelijk.
2.	Het team Bevolkingszorg draagt bij aan het redzaam en zelfredzaam zijn van de inwoners van IJsselland.	De functionarissen bevolkingszorg worden getraind op het gebruik maken van de redzaamheid en zelfredzaamheid van burgers. Bevolkingszorg doet actief mee met lokale en regionale initiatieven waarbij de inwoners worden gestimuleerd om redzaam en zelfredzaam te zijn.
3.	Het team Bevolkingszorg is een betrouwbaar, op zijn taak toegerust team. Hiertoe bevorderen we dat de functionarissen van het team Bevolkingszorg:	Functionarissen bevolkingszorg zijn opgeleid en geoefend volgens het monodisciplinair meerjarenplan opleiden, trainen en oefenen (OTO-plan). Deelname is minstens 90%.

Nr.	Resultaat	Acties
	<ul style="list-style-type: none"> – competent zijn; – opgeleid, getraind en geoefend zijn; – informatiegestuurd optreden; – gefaciliteerd worden in de uitvoering van hun taken. 	<p>Functionarissen bevolkingszorg zijn, waar daartoe aangewezen, opgeleid en geoefend volgens het multidisciplinair meerjaren OTO-plan.</p> <p>Sleutelfunctionarissen worden getraind in het automatiseringssysteem LCMS.</p> <p>Nieuwe medewerkers worden binnen drie maanden opgeleid.</p> <p>Er worden oefeningen georganiseerd met relevante partners (25% van de oefeningen).</p>
4.	Het team Bevolkingszorg implementeert de verbeterpunten uit de Evaluatie Bevolkingszorg IJsselland 2015 en het landelijk Project Versterking Bevolkingszorg.	<p>Actieve participatie gemeentesecretarissen en adviseurs crisisbeheersing in de koude fase.</p> <p>Uitvoeren actiepunten die voortkomen uit evaluatie bevolkingszorg.</p>

Wat gaat het kosten?

Programma BEVOLKINGSZORG	begroting 2015	begroting 2016	meerjarenramingen x € 1.000		
			2017	2018	2019
Exploitatielasten programma (directe kosten)	€ 152.255	€ 122.309	€ 123	€ 123	€ 123
Exploitatiebaten programma (directe baten)	€ 0	€ 0	€ -	€ -	€ -
Kapitaallasten programma	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Kostenaandeel ondersteuning en directie (indirecte kosten)	€ 13.028	€ 13.261	€ 13	€ 13	€ 13
Totaal	€ 165.284	€ 135.570	€ 136	€ 136	€ 136

4.6 Programma Meldkamer

Beleidskader

De veiligheidsregio is verantwoordelijk voor het inrichten en in stand houden van een gemeenschappelijke meldkamer voor de brandweertaak, de geneeskundige hulpverlening en het ambulancevervoer. De politie draagt zorg voor de instandhouding van de meldkamer van de politie als onderdeel van de gemeenschappelijke meldkamer. Hetzelfde geldt voor de Regionale Ambulance-voorziening, die zorgt voor de meldkamer ambulancezorg als onderdeel van de gemeenschappelijke meldkamer. De Veiligheidsregio's IJsselland en VNOG maken tot 2017 gebruik van één gezamenlijke meldkamer, gevestigd in Apeldoorn. Hiervoor is een gemeenschappelijke regeling Meldkamer Oost Nederland (MON) getroffen.

Ontwikkelingen

In het jaar 2016 zullen stappen worden genomen op het gebied van de vorming van de Landelijke Meldkamer Organisatie (LMO). In het transitieakkoord meldkamers dat in september 2013 is bekrachtigd is afgesproken dat er landelijk tien multidisciplinaire meldkamers in stand worden gehouden. Voor ons gebied betekent dit dat de huidige vier meldkamers in de provincies Gelderland en Overijssel worden samengevoegd tot één meldkamer op de huidige locatie te Apeldoorn. De feitelijke realisatie van het eindplaatje is voorzien in 2021. In 2014 is daartoe een landelijke kwartiermakers-organisatie opgezet en in 2015 wordt de regionale kwartiermakers-organisatie vorm gegeven. Naar verwachting is in 2016 arbeidscapaciteit vanuit de veiligheidsregio nodig om in de aanloop naar de nieuwe situatie deelprojecten te bemensen die worden opgezet om de samenvoeging voor te bereiden. We willen een goede samenwerking bewerkstelligen met de nieuwe meldkamerorganisatie, alsmede de mogelijke financiële consequenties oplossen. Het doel is te komen tot een meldkamer die in staat is om haar taken uit te voeren tegen een laag kostenniveau bij een minimaal gelijkblijvend kwaliteitsniveau.

Welke resultaten bereiken we in 2016 en wat gaan we doen om die resultaten te bereiken?

Nr.	Resultaat	Acties
1.	Landelijke Meldkamer Organisatie	Activiteiten op het gebied van voorbereiden komst Landelijke Meldkamer
2.	Alarmeren van die eenheden die het snelst ter plekke kunnen zijn.	De melding wordt op basis van een uitvraag effectief geclassificeerd waarna een vakkundige, snelle en juiste alarmering van brandweereenheden volgt. De brandweereenheden worden door de centralist begeleid bij de inzet. In de eerste aanvang van een incident zorgt de centralist voor beeldvorming op basis van de beschikbare informatie. Ook zorgt de centralist bij opschaling voor het alarmeren van grootschalig optreden, de hoofdstructuur en andere instanties. De centralisten worden geoefend in hun

Nr.	Resultaat	Acties
		<p>vaardigheden als centralist. Daarnaast doen de bij de MON aangesloten regio's een aantal oefeningen samen met de MON, waarbij de samenwerking tussen de MON en het veld wordt beoefend.</p> <p>De continuïteit van de meldkamer is gewaarborgd.</p>
3.	Terugdringen aantal nodeloze meldingen	<p>Bij een automatisch alarm wordt bij daarvoor van te voren bepaalde abonnees eerst de melding geverifieerd door middel van contrabellen.</p> <p>Daarnaast wordt een aantal nevenwerkzaamheden voor het Openbaar brandmeldsysteem uitgevoerd door centralisten. Dit bestaat onder meer uit het acteren op storingen en het behandelen van verzoeken tot testen van een installatie.</p>
4.	De leidinggevende brandweerfunctionaris alarmeren die het snelst ter plekke kan zijn.	Alarmeren piketfunctionarissen op basis van actuele locatie van de functionaris mogelijk maken in plaats van op basis van piketgebieden.

Wat gaat het kosten?

Programma MELDKAMER	begroting 2015	begroting 2016	meerjarenramingen x € 1.000		
			2017	2018	2019
Exploitatielasten programma (directe kosten)	€ 1.038.989	€ 929.111	€ 929	€ 929	€ 929
Exploitatiebaten programma (directe baten)	€ -148.606	€ -148.606	€ -148	€ -148	€ -148
Kapitaallasten programma	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Kostenaandeel ondersteuning en directie (indirecte kosten)	€ 225.034	€ 229.047	€ 229	€ 229	€ 229
Project Landelijke Meldkamer Organisatie (Incidenteel)	pm	pm	pm	pm	pm
Totaal	€ 1.115.417	€ 1.009.552	€ 1.010	€ 1.010	€ 1.010

5 Formatieplan 2016

Het vastgestelde formatieplan (inclusief de herziening in maart 2015) komt neer op 289,70 fte formatieplaatsen. Het onderstaande overzicht geeft een beeld van de hoofdindeling en omvang van de hoofdprocessen en ondersteunende diensten in de organisatie. De formatie is inclusief de gezamenlijke bedrijfsvoering Veiligheidsregio/ GGD. De brandweervrijwilligers in IJsselland (circa 800) maken geen deel uit van het formatieplan, de formatie betreft uitsluitend de beroepsbrandweer. Hetgeen onverlet laat, dat ook vrijwilligers een substantieel aandeel leveren in de arbeidsuren van diverse brandweerprocessen.

Formatieplan 2016 (totaal 289,70 fte*)			
Directie	2,00	Team Bestuur, Beleid & Communicatie	12,11
Brandweer (4 clusters / 4 werkprocessen)		Gemeenten	0,44
Clusters	9,82		
Repressie	22,37	GHOR	8,94
Risicobeheersing	32,85		
Vakbekwaamheid	20,00	Bedrijfsvoering	
Techniek en Beheer	21,56	Leiding + staf	3,60
24-uursdienst	81,00	HRM	14,50
	187,60	Financiën	15,00
		ICT	14,00
Meldkamer (centralisten)	7,60	Facilitaire zaken	16,00
			63,10
Veiligheidsbureau	7,91		
*) - alle onderdelen incl. leiding en secretariële ondersteuning			
- in fte's (1,0 fte = 36,00 uur per week)			

In de begroting wordt volstaan met een weergave op hoofdlijnen van de formatie. Voor de toelichting bij het sturingsprincipe, de inrichtingskeus voor de brandweer met vier clusters en vier hoofdprocessen en de omvang per onderdeel wordt verwezen naar het organisatieplan en het formatieplan, zoals deze eerder werden vastgesteld bij de inrichting van de organisatie.

De inrichting van de bedrijfsvoering (overhead) met 63,1 fte is conform het in december 2013 vastgestelde organisatie- en formatieplan 'eenheid bedrijfsvoering' (inclusief de vastgestelde bezuinigingen).

6 Balans 2016 – 2019

6.1 Algemeen

In dit hoofdstuk is de geprognoteerde balans tot en met 2019 opgenomen. De meerjarenbalans is een samenstelling van de balansgegevens van de Veiligheidsregio IJsselland.

Het jaar 2014 heeft als basis gediend en vervolgens is met de beschikbare gegevens een raming gemaakt voor de jaren daaropvolgend. Voor de vergelijkende cijfers was de rekening 2014 nog niet volledig beschikbaar, daarom is 2014 als prognose opgenomen.

BALANS VEILIGHEIDSREGIO IJSSELLAND						
bedragen x € 1.000						
Activa	Prognose 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Meerjarenraming		
				2017	2018	2019
VASTE ACTIVA						
Materiële vaste activa Huisvesting (kazernes)	28.059	23.460	10.419	10.123	8.148	7.906
Overige materiële vaste activa	17.101	23.312	22.360	21.507	20.209	19.037
Totaal vaste activa	45.160	46.772	32.779	31.630	28.357	26.943
VLOTTENDE ACTIVA						
Vorderingen en overlopende activa	595	656	656	656	656	656
Uitzettingen in Rijks schatkist	2.269	0	0	0	0	0
Liquide middelen	0	125	125	125	125	125
Totaal vlottende activa	2.864	781	781	781	781	781
TOTAAL ACTIVA	48.024	47.553	33.560	32.411	29.138	27.724
Passiva						
EIGEN VERMOGEN						
Algemene reserve	256	256	409	547	675	738
Bestemmingsreserve ontw ikkeling Veiligheidsregio	564	315	315	315	315	315
Bestemmingsreserve transitie meldkamers	400	400	400	400	400	400
Bestemmingsreserve egalisatie kapitaallasten	136	378	530	666	682	562
Nog te bestemmen resultaat boekjaar	3.664					
Totaal eigen vermogen	5.020	1.349	1.654	1.928	2.072	2.015
VOORZIENINGEN	25	0	0	0	0	0
LANGLOPENDE SCHULDEN	28.296	39.919	25.621	24.198	20.781	19.424
KORTLOPENDE SCHULDEN						
Kasgeldlening financiering materiële activa	9.000	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500
Liquide middelen	368	0	0	0	0	0
Schulden en overlopende passiva	5.315	2.785	2.785	2.785	2.785	2.785
Totaal kortlopende schulden	14.683	6.285	6.285	6.285	6.285	6.285
TOTAAL PASSIVA	48.024	47.553	33.560	32.411	29.138	27.724

6.2 Waarderingsgrondslagen

Materiële vaste activa

Bij de bepaling van de waarderingsgrondslagen van de huisvesting en het brandweermaterieel is uitgegaan van de historische verkrijgingsprijs verminderd met de afschrijvingen. Afschrijving op de materiële vaste activa vindt plaats volgens de lineaire methode met inachtneming van de verwachte levensduur, zoals vastgelegd in een bijlage bij de financiële uitgangspunten. Het grensbedrag waarboven investeringen worden geactiveerd bedraagt € 5.000.

Vlottende activa

De vlottende activa bestaan uit vorderingen, transitoria en liquide middelen. Deze worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

De algemene reserve en de bestemmingsreserves zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Langlopende schulden

Ter financiering van de overname van de boekwaardes van negen brandweerpanden en van het brandweermaterieel van de gemeentes moeten door de Veiligheidsregio IJsselland leningen worden aangetrokken. De waardering hiervan is tegen de nominale waarde minus aflossingen.

Kortlopende schulden

De waardering van de kortlopende schulden is tegen de nominale waarde.

6.3 Cijfermatige toelichting activa

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa huisvesting

Circa 32% (in 2015: 50%) van de materiële vaste activa wordt gevormd door de huisvesting. Hierbij gaat het om negen brandweerpanden, die tijdelijk in eigendom worden genomen om de btw-herziening van enkele miljoenen euro's te voorkomen. Door de verkoop van de kazernes zit hier een afloop in.

Materiële vaste activa brandweermaterieel

De materiële vaste activa bestaat uit de overgenomen boekwaarde zoals deze per 31-12-2013 was opgenomen in de activa van de elf gemeenten (staat C) plus oude veiligheidsregio en de boekwaarde per 31-12-2013 van de bedrijfsvoering activa van de GGD. De totale omvang van al het

(brandweer)materieel bedraagt ultimo 2016 € 22,3 miljoen. In bijlage 2 is het meerjarig verloop van de materiële vaste activa weergegeven. Voornoemde bijlage is gebaseerd op gedetailleerde specificaties, die bij team Financiën ter beschikking zijn.

VLOTTENDE ACTIVA

Vorderingen en overlopende activa

Hierbij gaat het om vorderingen op publiek- en privaatrechtelijke lichamen, vooruitbetaalde bedragen en overige vorderingen. Het ultimo 2016 in de meerjarenbalans opgenomen bedrag van € 638.000 is gebaseerd op het gemiddelde van de historische gegevens van de laatste drie jaar. Voor de jaren na 2016 wordt ervan uitgegaan, dat de omvang hiervan ongewijzigd zal blijven.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen vormt de sluitpost van de geprognostiseerde balans. Het betreft de optelsom van het ultimo 2016 verwachte tegoed op de bankrekening en het op dat tijdstip in de organisatie aanwezige kasgeld.

6.4 Toelichting passiva

EIGEN VERMOGEN

Algemene reserve

Voor de organisatie heeft het eigen vermogen enerzijds een 'financieringsfunctie' van de materiële vaste activa en anderzijds een 'bufferfunctie' voor incidentele tekorten en bedrijfsrisico's. De algemene reserve is het deel van het vermogen, waarop geen specifiek door het algemeen bestuur aangegeven bestemming rust. Na vaststelling van de jaarrekening 2013 van de Veiligheidsregio IJsselland is de omvang van de algemene reserve € 256.000. Bij de paragraaf bezuinigingen wordt voorgesteld om de incidentele voordelen, doordat er meer wordt bezuinigd dan noodzakelijk, toe te voegen aan de algemene reserve. Voor een toelichting op uitgangspunten voor de bepaling van de omvang van de algemene reserve wordt verwezen naar de paragraaf Risico's en weerstandsvermogen.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves worden gevormd om aan reeds aangegane en toekomstige verplichtingen te kunnen voldoen. Het totaal van de bestemmingsreserves per 31 december 2016 zal naar verwachting € 1.245.000 bedragen.

Voor de bestemmingsreserve 'Ontwikkeling veiligheidsregio' is uitgegaan van de verwachte stand per 31 december 2014. Rekening houdende met alle onttrekkingen, die zijn vermeld in de begroting of wijzigingen over 2015, resulteert dit in een reserve van € 315.000 op 31 december 2016.

Eind 2012 is van het Rijk een incidentele bijdrage ontvangen van € 400.000. De besteding hiervan is niet vrijblijvend. Het Rijk heeft aangegeven dat dit geld ingezet dient te worden ter dekking van de

kosten die de transitie van de meldkamers met zich meebrengen. In deze begroting is dit vertaald door hiervoor een afzonderlijke 'bestemmingsreserve transitie meldkamers' te benoemen. Hoe dit in verhouding staat tot de in de toekomst daadwerkelijke frictiekosten is op dit moment nog niet bekend en vormt hiermee een risico. Aangezien het tijdstip en de wijze waarop voornoemd bedrag besteed wordt nog onbekend is, is dit bedrag meerjarig tot en met 2019 als reservering blijven staan.

Met ingang van 2014 is een egalisereserve gevormd voor de kapitaallasten. In de begroting (en dus ook in de gemeentelijke bijdrage) wordt rekening gehouden met de gemiddelde kapitaallasten. De werkelijke kapitaallasten fluctueren echter jaarlijks. Deze jaarlijkse fluctuaties worden gedempt via deze egalisereserve. Het saldo van deze reserve loopt de komende jaren eerst op, maar neemt op termijn weer af. Ultimo 2016 is de geraamde 'bestemmingsreserve egalisatie kapitaallasten' € 530.000.

Langlopende schulden

De overname/ investeringen van het (brandweer)materieel maakt het voor de Veiligheidsregio IJsselland noodzakelijk leningen af te sluiten.

Een gedeelte (€ 3.500.000) kan tijdelijk volgens de geldende kasgeldlimiet worden gefinancierd met kortlopende leningen. Voor het resterende deel zullen langlopende leningen moeten worden afgesloten. Om te voldoen aan de regels omtrent de kasgeldlimiet gaan wij in de loop van 2015 langlopende leningen afsluiten (totaal maximaal ± € 14 miljoen). Bij het aantrekken wordt met de kasgeldlimiet en de renterisiconorm rekening gehouden.

Voor de tijdelijke overname van de negen brandweerkazernes is per 1 januari 2014 in totaal € 28,9 miljoen geleend van de betreffende gemeenten. Bij het aantrekken van deze leningen voor de huisvesting is de looptijd van de lening per kazerne aangesloten op de resterende herzieningstermijn (herzieningstermijn is maximaal tien jaar). In de meerjarenraming is rekening gehouden met de aflossing van deze leningen.

Kortlopende schulden

Zoals hiervoor bij langlopende schulden is vermeld, wordt overeenkomstig de kasgeldlimiet, een deel van de materiële vaste activa gefinancierd met kortlopende leningen (€ 3.500.000). In deze meerjarenbalans is ervan uitgegaan dat deze kortlopende financiering in de komende jaren tot en met 2019 ongewijzigd blijft. Daarnaast zijn er overige kortlopende schulden. Hierbij kan onder andere worden gedacht aan verschuldigde bedragen aan crediteuren, transitoria en overige overlopende posten, die zich per balansdatum voordoen. Deze laatste categorie kortlopende schulden zijn bepaald op basis van het gemiddelde van historische gegevens.

7 Paragraaf risico's en weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen van de Veiligheidsregio IJsselland bestaat uit de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor geen maatregelen in de vorm van voorzieningen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van de Veiligheidsregio IJsselland.

Onder weerstandscapaciteit verstaan we de middelen en mogelijkheden waarover de Veiligheidsregio IJsselland beschikt om niet geraamde kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van het takenpakket. In deze paragraaf gaan wij in op de risico's en de beschikbare en gewenste weerstandscapaciteit.

7.1 Risico's en onzekerheden

Risicoanalyse

Door de elf gemeenten en de voormalige veiligheidsregio is maar door een beperkt aantal een financiële risicoanalyse uitgevoerd. In de beschikbare risicoanalyses zijn geen noemenswaardige risico's beschreven voor de brandweer. Daarom is het niet mogelijk om voor de begroting 2016 de risico's te kwantificeren. Het voorstel is om, nadat de Veiligheidsregio IJsselland in nieuwe vorm enkele jaren heeft gefunctioneerd, een systematische risicoanalyse uit voeren.

Samenvoeging meldkamers

Er komt één landelijke meldkamerorganisatie (LMO), gepositioneerd bij de Nationale Politie en onder verantwoordelijkheid van de minister van Veiligheid & Justitie. De minister heeft al landelijk een bezuiniging ingeboekt:

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
€ 10 mln.	€ 10 mln.	€ 20 mln.	€ 20 mln.	€ 30 mln.	€ 30 mln.	€ 50 mln.

Wat deze bezuiniging betekent voor de Veiligheidsregio IJsselland is op dit moment nog onbekend. In de zomer van 2014 is er landelijk een nulmeting gedaan van alle meldkamers. De uitkomsten worden gebruikt om het financiële kader en uitgangspunten te bepalen. Wij volgen dit nauwgezet samen met de Veiligheidsregio Noord Oost Gelderland (samen één meldkamer).

Voor incidentele frictie- en ontvluchtungskosten hebben wij op dit moment een bestemmingsreserve van € 400.000. Hoe dit in verhouding staat tot de in de toekomst daadwerkelijke frictie- en ontvluchtungskosten is op dit moment nog niet bekend en vormt hiermee een risico.

Voor Veiligheidsregio IJsselland brengt dit in de komende jaren inhoudelijke, financiële en personele vraagstukken mee in verband met:

- de samenwerking met de landelijke projectorganisatie LMO;
- een financieel overdrachtsdocument, een businesscase per nieuwe meldkamerlocatie, een overeenkomst per nieuwe meldkamerlocatie;
- het oplossen van eventuele financiële consequenties voor de veiligheidsregio;

- de positie en rechtspositie van de medewerkers van de meldkamer brandweer;
- de vraag of een regionale opschalingsruimte in IJsselland nodig is. Het transitieakkoord bevat afspraken daarover voor regio's zonder eigen meldkamer;
- de vraag welke voorzieningen nodig zijn voor de brandweer indien de LMO bepaalde diensten niet meer gaat leveren of in verband met landelijke standaardisering in de LMO.

Landelijke bezuinigingen / gemeenteraadsverkiezingen

De economische recessie heeft ook zijn weerslag op de gemeenten en dus op de veiligheidsregio. In het afgelopen jaar heeft het kabinet al substantieel bezuinigd en de verwachting is dat het einde nog niet in zicht is. De herschikking van rijksbeleid gaat in de huidige situatie veelal gepaard met onvoldoende herschikking van middelen. De herijking van het gemeentefonds kan gevolgen hebben. Het is niet uit te sluiten dat de veiligheidsregio de komende jaren weer met aanvullende bezuinigingen wordt geconfronteerd. Het grootste deel van de uitgaven van de veiligheidsregio bestaan uit personele lasten. Dit maakt de noodzaak voor deugdelijk flankerend beleid des te groter.

Regionaal brandmeldsysteem

Bij de samenvoeging van de meldkamers in 2017 zal ook nagedacht moeten worden over de samenwerking op het gebied van het openbaar meldsysteem met de vijf regio's in Gelderland en Overijssel. Het is wenselijk hiervoor een gezamenlijk project te starten in 2015.

RUD's

Een belangrijke ontwikkeling is de vorming van de Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's) en de manier waarop Veiligheidsregio IJsselland gaat samenwerken met het bevoegd gezag en de RUD's. De RUD's zijn netwerkconstructies die de uitvoering van taken op het gebied van de nieuwe Omgevingswet (o.a. vergunningverlening, toezicht en handhaving) van provincie, waterschap en gemeenten gaan verzorgen. De organisatorische en financiële gevolgen van deze ontwikkeling zijn nog niet te overzien.

Financiële effecten besluiten Veiligheidsberaad

Een algemeen voorbeeld van een financieel risico vormen de besluiten van het Veiligheidsberaad. De voorzitters van de veiligheidsregio's hebben zitting in het Veiligheidsberaad. Landelijk worden gezamenlijke kwaliteitsafspraken en convenanten gemaakt. Hieruit kunnen niet geraamde financiële effecten voortvloeien.

Herijking brede doeluitkering

Vanaf december 2012 wordt in de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR)-circulaire melding gemaakt van een aanstaande herijking van het gemeentefonds en de BDuR. Het subcluster 'Brandweer en Rampenbestrijding' in het gemeentefonds en de BDuR zijn de twee geldstromen van het Rijk aan de medeoverheden voor de uitgaven op het terrein van brandweer, GHOR, rampenbestrijding en crisisbeheersing. De ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Veiligheid & Justitie laten de herijking van beide geldstromen in één onderzoek uitvoeren. De onderzoekers komen met onderbouwde verbetervoorstellen voor de verdeling van het totaal van de

BDuR-middelen en gemeentefonds. Daarbij gelden de volgende randvoorwaarden en uitgangspunten:

- eenvoud in opzet en toepassing van de verdeling;
- rekening houden met het doel van de BDuR in relatie met het doel en de financiering van veiligheidsregio's langs de lijn van het gemeentefonds en de gemeenten;
- de omvang van de BDuR (inclusief de BTW- compensatie) is geen onderdeel van het onderzoek;
- bij het onderzoek wordt gebruik gemaakt van de jaarrekening 2012 en 2013 en de begroting 2014 van alle veiligheidsregio's;
- bij het onderzoek kunnen de uitkomsten van eerder verrichte, in dit verband relevante onderzoeken, zowel financiële als beleidsmatige worden betrokken;
- bij substantiële financiële herveeldeeffecten bij een nieuw verdeelsysteem dienen de onderzoekers voorstellen te doen voor een geleidelijke overgang.

De resultaten worden in de meicirculaire 2015 van het gemeentefonds en de junicirculaire 2015 van de BDuR gepubliceerd. Voor zowel het subcluster Brandweer en Rampenbestrijding in het gemeentefonds als voor de BDuR zal dan per 1 januari 2016 de herverdeling worden doorgevoerd.

Qua planning past dit goed in de bestuurlijke afspraak om vanaf 2017 de verdeelmethodiek van de Veiligheidsregio IJsselland (lees bijdragen van de gemeenten) te evalueren. De onderzoekresultaten van de herijking kunnen worden betrokken in de eigen IJssellandse evaluatie in het najaar van 2015, die wij samen met de gemeenten gaan doen.

7.2 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van Veiligheidsregio IJsselland bestaat uit de (bestemming)reserves voor zover daar vrij over kan worden beschikt en de post onvoorzien. De algemene reserve behoort tot de weerstandscapaciteit van Veiligheidsregio IJsselland. De stand van de algemene reserve per 1 januari 2015 bedraagt € 256.000.

In de paragraaf Bezuinigingen wordt voorgesteld om in 2016 incidenteel € 152.500 toe te voegen aan het weerstandsvermogen. In de begroting is een post voor incidentele onvoorzien uitgaven opgenomen. In de begroting 2016 wordt hiervoor een bedrag van € 78.000 geraamd. In totaal bedraagt de beschikbare weerstandscapaciteit in 2016 € 486.500.

Er is geen algemene norm te stellen voor een algemene eenduidige relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's. Aangezien de risico's niet altijd kwantificeerbaar zijn, is het lastig een minimumnorm voor de noodzakelijk geachte weerstandscapaciteit te bepalen. In het verleden is dit aspect door de veiligheidsregio wel onderzocht. De conclusie uit het onderzoek was dat geen oordeel kon worden gegeven over de benodigde omvang van het weerstandsvermogen. Wel kan nu worden geconcludeerd dat de risico's die destijds zijn geschetst structurele financiële gevolgen kunnen hebben, terwijl de beschikbare weerstandscapaciteit alleen uit incidentele middelen bestaat. Dit betekent dat bij een calamiteit met een structureel financieel effect de financiële gevolgen slechts voor een beperkte periode kunnen worden gedekt. In die periode zal een structurele oplossing moeten worden gevonden.

De weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen dienen idealiter zodanig van omvang te zijn dat de Veiligheidsregio IJsselland over voldoende middelen en mogelijkheden beschikt om niet begrote kosten, die onverwacht en substantieel zijn, te dekken zonder dat dit:

- ten koste gaat van de uitvoering van bestaande taken;

- dwingt tot compensatie door deelnemende gemeenten;
- en/of dwingt tot bezuinigingen die een negatieve invloed hebben op het dienstverleningsniveau van de Veiligheidsregio IJsselland.

Als richtlijn voor de omvang van de algemene reserve wordt een percentage van 2,5% van de totale begrote lasten voor de Veiligheidsregio IJsselland inclusief de geregionaliseerde brandweer gehanteerd (€ 1.000.000) met een ondergrens van 1% (€ 400.000). Dit percentage is afgeleid van percentages gehanteerd door andere veiligheidsregio's en gemeenten in Nederland.

Indien de algemene reserve onder de ondergrens zakt wordt dit door de deelnemende gemeenten aangevuld naar rato van de relatieve financiële bijdrage. Indien de grens van 2,5% (€ 1.000.000) wordt bereikt, wordt het surplus verdeeld over de deelnemende gemeenten op basis van hun relatieve financiële bijdrage tenzij het algemeen bestuur op basis van een geactualiseerde risico-inschatting op dat moment anders besluit.

Voor 2016 wordt geen aanvullende incidentele bijdrage van de gemeenten gevraagd om de algemene reserve op het minimumniveau te brengen. De Veiligheidsregio IJsselland probeert via het resultaat de gewenste omvang van de algemene reserve te realiseren. Bij de jaarrekening 2014 en 2015 wordt gekeken of dit een realistisch uitgangspunt is. Dit uitgangspunt betekent wel dat het weerstandsvermogen beperkt is met alle risico's van dien.

8 Paragraaf bedrijfsvoering

Beleidskader

Met ingang van 1 januari 2014 heeft de opbouw plaatsgevonden van een (ver)nieuw(d)e eenheid Bedrijfsvoering voor Veiligheidsregio en GGD. Deze eenheid Bedrijfsvoering is gebaseerd op het door het bestuur van de veiligheidsregio vastgestelde organisatie- en formatieplan. Aan het eind van het eerste bedrijfsjaar is het formatieplan herzien en is er een dienstverleningsovereenkomst (DVO) vastgesteld tussen veiligheidsregio en GGD. In deze DVO zijn de taken en verantwoordelijkheden van de eenheid Bedrijfsvoering vastgelegd, en is de kwaliteit van de dienstverlening gedefinieerd. Deze zijn ook van toepassing op de veiligheidsregio.

In het jaar 2015 is de eenheid Bedrijfsvoering aan de hand van de DVO verder uitgebouwd. In het formatieplan is naast de vaste formatie ook flexibele formatie beschikbaar. Deze flexibele formatie dient tot 1 januari 2017, in de eerste drie opbouwjaren van de eenheid Bedrijfsvoering, om op projectbasis invulling te geven aan verbeter- en ontwikkelacties. Daarnaast was er aandacht voor de uitbesteding van bedrijfsvoeringstaken aan (gemeentelijke) alliantiepartners. Een kostenefficiënte taakinfilling en het verminderen van kwetsbare bedrijfsvoeringstaken stonden hierbij centraal. Op deze wijze is er in 2015 voor gezorgd dat de dienstverlening vanuit de eenheid Bedrijfsvoering voor zowel de VR als de GGD op een degelijk en betrouwbaar niveau is gebracht.

Het jaar 2016 moet zich voor de bedrijfsvoeringstaken kenmerken door betrouwbaarheid, stabiliteit, continuïteit en beheersing.

Wat willen we bereiken?

- In 2016 is het de ambitie om verder te groeien naar een stabiele organisatie.*

Dit betekent dat, na het op orde brengen van het fundament, de basisrollen en systemen, de uitvoering van het werk en de doorontwikkeling gaan plaatsvinden naar meer planmatig werken. Planmatig werken is erop gericht om het werk dusdanig te organiseren dat de resultaten worden gehaald binnen de gestelde tijd en met aanwezige middelen. Dit vereist ook dat we werkwijzen regelmatig evalueren en waar nodig bijstellen. Blijvend ontwikkelen, 'lerende organisatie', en het 'in control zijn' vormen hierbij belangrijke kernbegrippen.
- 'Slim organiseren' door gebruik te maken van c.q. aan te sluiten bij de reeds opgebouwde capaciteiten en ervaringen.*

Een compacte, flexibele en procesgestuurde eenheid die transparant is, gericht samenwerking zoekt binnen en buiten de organisatie en het management ontzorgt op de bekende PIOFACH-taken en ondersteunt bij de juiste informatievoorziening. Niet voorop loopt als het gaat om ontwikkeling en innovatie, maar deze wel op de voet volgt en waar nodig integreert in het werk.
- Wisselwerking tussen management en bedrijfsvoering.*

Het succes van de eenheid staat of valt met deze wisselwerking. De ontwikkeling van de eenheid vraagt inzet van beide partijen, waarbij heldere afspraken, het nakomen van deze afspraken, het managen van verwachtingen én het elkaar aanspreken op afspraken essentiële elementen vormen en bijzondere aandacht verdienen als het gaat om onze 'cultuur'.
- Gezamenlijk gedeeld vertrouwen.*

Vanuit een gedeeld vertrouwen zal gezamenlijk verder moeten worden gewerkt aan de opbouw

van de eenheid door regelmatig af te stemmen, vallen en opstaan en blijvend streven naar verbetering.

Financieel kader

Het beschikbare financieel kader voor de eenheid Bedrijfsvoering is in beginsel gebaseerd op de beschikbare middelen uit de begrotingen van 2014 voor VR en GGD. Met de herziening van het formatieplan eind 2014, is voorzien in een reductie van enkele formatieplaatsen. Daarnaast kent het herziene formatieplan een aantal flexibele formatieplaatsen. In 2016 wordt beoordeeld of deze flexibele formatie tot een verdere reductie van de totale formatie kan leiden. Dit levert dan een bijbehorende kostenbesparing op.

Voor de samenwerking met betrekking tot de bedrijfsvoering tussen GGD en VR is een overeenkomst 'kosten voor gemene rekening' gesloten. Kern van de 'gemene rekening' is dat geen BTW verrekend hoeft te worden en dat de financiële risico's op basis van de gehanteerde verdeelsleutel gedeeld worden over de deelnemende partijen. De verdeelsleutel tussen VR en GGD is ook voor 2015 vastgesteld op 56 om 44 procent. Eind 2015 wordt beoordeeld of herziening van deze verdeelsleutel aan de orde is.

De gemene rekening wordt alleen gebruikt indien er sprake is van gezamenlijke kosten voor de bedrijfsvoering van VR en GGD. Zo veel mogelijk bedrijfsvoeringsbudgetten worden specifiek toegewezen aan de GGD en de VR. De bedragen die via de gemene rekening lopen worden daardoor zoveel als mogelijk beperkt.

De kosten van bedrijfsvoering maken onderdeel uit van de indirecte kosten per programma.

9 Paragraaf verbonden partijen

In deze paragraaf geven wij inzicht in 'derde rechtspersonen' waarmee Veiligheidsregio IJsselland een bestuurlijke en financiële band heeft. Deze band is er door participatie in een vennootschap of deelneming in een stichting. Met een bestuurlijk belang bedoelen we een zetel in het bestuur van een deelneming of stemrecht. Met een financieel belang bedoelen wij dat de Veiligheidsregio IJsselland middelen ter beschikking heeft gesteld en die zal verliezen bij faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij op de Veiligheidsregio IJsselland kunnen worden verhaald. Van een financieel belang is ook sprake als de Veiligheidsregio IJsselland bij liquidatie van een derde rechtspersoon middelen uitgekeerd kan krijgen.

Stichting Brandweeropleidingen Gelderland Overijssel (Stichting BOGO)

Doelstelling

Het bevorderen van de opleiding, oefening en training van brandweermedewerkers. Hieronder vallen geen commerciële en marktgerichte activiteiten. Stichting BOGO is gevestigd te Zwolle.

Bestuurlijk en financieel belang

Het algemeen bestuur van de stichting bestaat uit 16 leden. Het stichtingsbestuur benoemt de bestuursleden. Veiligheidsregio IJsselland heeft 2 leden in het algemeen bestuur. Het dagelijks bestuur bestaat uit zes leden van het algemeen bestuur. Na liquidatie van de stichting komt het aanwezig batig saldo ter beschikking van de deelnemende samenwerkingsverbanden.

Mate van beïnvloedbaarheid in bedrijfsvoering

Een beperkte mate van beïnvloedbaarheid in de bedrijfsvoering is mogelijk via de twee leden in het algemeen bestuur en de bestuurlijke afvaardiging in het dagelijks bestuur.

Meldkamer Oost Nederland

Doelstelling

Het bestuur van de Veiligheidsregio IJsselland heeft volgens artikel 35 van de Wet veiligheidsregio's de beschikking over een gemeenschappelijke meldkamer die is ingesteld en in stand wordt gehouden door het bestuur ten behoeve van de brandweertaak, de geneeskundige hulpverlening, het ambulancevervoer en de politietaak. Met dien verstande dat de nationale politie zorg draagt voor het in stand houden van de meldkamer politie, als onderdeel van de meldkamer en de vergunninghouder van de ambulancezorg voor de ambulancezorg.

Per 1 oktober 2010 is de gemeenschappelijke regeling Meldkamer Oost Nederland van kracht. De meldkamer is gevestigd in Apeldoorn en het bestuur van de gemeenschappelijke regeling is gevestigd in Zwolle.

Bestuurlijk en financieel belang

Het bestuur van Veiligheidsregio IJsselland is verantwoordelijk voor de multidisciplinaire meldkamer en de alarmcentrale van de brandweer. Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling Meldkamer Oost Nederland voert het beheer van de meldkamerfaciliteiten. De kosten voor de exploitatie worden op basis van een begroting (en nacalculatie) gedeclareerd bij de Veiligheidsregio IJsselland.

Mate van beïnvloedbaarheid in bedrijfsvoering

Een beperkte mate van beïnvloedbaarheid in de bedrijfsvoering is mogelijk via de leden in het bestuur.

10 Paragraaf financiering

10.1 Inleiding

De Wet financiering decentrale overheden (FIDO) bepaalt dat een financieringsparagraaf in de begroting wordt opgenomen. Ook is vastgelegd welke informatie de financieringsparagraaf dient te bevatten. Dit zijn de:

- kasgeldlimiet;
- renterisiconorm;
- liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte;
- rentevisie;
- rentekosten en renteopbrengsten verbonden aan de financieringsfunctie.

10.2 Treasurystatuut

Veiligheidsregio IJsselland heeft in december 2013 een treasurystatuut vastgelegd. In dit treasurystatuut is een aantal zaken gedetailleerd uitgewerkt voor (rente)risicobeheer, koersrisicobeheer en kredietrisicobeheer. Hiervoor is een door gemeenten en andere veiligheidsregio's gehanteerd format gebruikt. Enkele belangrijke zaken die zijn vastgelegd betreffen: het gebruik van derivaten dat niet meer is toegestaan, de verantwoordelijkheden en de bevoegdheden van de verschillende functies.

Het kabinet heeft besloten dat alle decentrale overheden vanaf 1 januari 2014 gaan schatkistbankieren, waaronder ook de gemeenschappelijke regelingen. Dit geldt ook voor de veiligheidsregio.

10.3 Berekening kasgeldlimiet en bepaling financieringspositie 2016

De kasgeldlimiet voor gemeenschappelijke regelingen bedraagt 8,2%. Het gaat bij de kasgeldlimiet om het beperken van renterisico's op de korte schuld (korter dan 1 jaar). Korte schuld is bedoeld voor het financieren van lopende uitgaven. Daarom wordt de kasgeldlimiet gekoppeld aan het begrotingstotaal, dat wil zeggen de totale lasten van de begroting inclusief tegelijkertijd met de begroting vastgestelde begrotingswijzigingen. In de praktijk is dat de begroting zoals die naar de toezichthouder wordt gezonden. Als, naar het oordeel van de toezichthouder, de begroting doelbewust is opgeblazen, dan kan de toezichthouder maatregelen nemen om het totaal te corrigeren.

De kasgeldlimiet voor de Veiligheidsregio IJsselland bedraagt $0,082 * € 42.800.000 = € 3,5$ miljoen. Tot aan deze limiet kan kort (looptijd < 1 jaar) worden geleend.

De informatie over de kasgeldlimiet staat in de begroting en het jaarverslag. De verplichte kwartaalopgaven komen daarmee te vervallen. Voor de interne bedrijfsvoering blijven de kwartaalrapportages van belang om overschrijdingen tijdig te signaleren. Als in twee achtereenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet wordt overschreden, moet de toezichthouder (provincie) hiervan op de hoogte worden gesteld. Er wordt dan een plan opgesteld, waarin staat hoe in de toekomst aan de kasgeldlimiet voldaan wordt.

10.4 Renterisiconorm

Door berekening van de renterisiconorm verkrijgen wij inzicht in de omvang van de schuld waarover in enig jaar renterisico's worden gelopen. De renterisiconorm is gebaseerd op het begrotingstotaal.

Het Rijk heeft regels gesteld hoe gemeenten en provincies hun geld en kapitaal dienen te beheren. Die regels staan in de Wet financiering decentrale overheden (FIDO). Hoeveel geld gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen mogen lenen (herfinancieren), is afhankelijk van de hoogte van de begroting. De kasgeldlimiet bepaalt hoeveel geld geleend mag worden voor een periode van maximaal één jaar. De renterisiconorm schrijft voor hoeveel maximaal geleend (herfinanciering) mag worden voor een periode langer dan één jaar.

Door de samenhang tussen beide normen, zijn gemeenten en gemeentelijke samenwerkingsverbanden gedwongen naar een evenwichtige opbouw van hun leningenportefeuille te zoeken. De doelstelling achter deze renterisiconorm is dat gemeenten hun leningenportefeuille zo moeten spreiden, dat de te lopen renterisico's gelijkmatig over de jaren worden gespreid. Om dat te kunnen realiseren, zullen zij een goede meerjarige liquiditeitenprognose moeten opstellen en deze periodiek moeten actualiseren.

De renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal. De jaarlijkse aflossing mag maximaal 20% van het begrotingstotaal zijn. Voor de Veiligheidsregio IJsselland gaat het om € 8,56 miljoen. Praktisch betekent dit dat de veiligheidsregio veel vrijheid heeft in het aantrekken van leningen met een looptijd langer dan één jaar en dat wij langlopende lening moet splitsen in verschillende looptijden.

10.5 Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte

Door de toename van materieel en kapitaalgoederen en de tijdelijke overname van een deel van de jonge brandweerkazernes en -posten heeft de nieuwe Veiligheidsregio IJsselland een financieringsbehoefte. Dit leidt tot omvangrijke uitgaande kasstromen waardoor het aantrekken van leningen noodzakelijk was en is.

Voor de tijdelijke overname van de brandweerkazernes is per 1 januari 2014 in totaal € 28,9 miljoen geleend van verschillende gemeenten. Bij het aantrekken van deze leningen voor de huisvesting is de looptijden van de lening per gebouw aangesloten op de resterende herzieningstermijn (herzieningstermijn is maximaal tien jaar).

Eind 2015 wordt de kazerne in Kampen weer overgedragen aan de gemeente. Hiermee komt de langlopende lening van € 3,7 miljoen (stand per 31-12-2015) te vervallen. Eind 2016 wordt de kazerne Marsweg te Zwolle weer overgedragen aan de gemeente. Hiermee komt de langlopende lening van € 12,9 miljoen (stand per 31-12-2016) te vervallen.

Voor investering in het materieel worden mogelijk in 2015 twee langlopende lening aangetrokken (max ± € 12 miljoen). Bij het aantrekken wordt met de kasgeldlimiet en de renterisiconorm rekening gehouden. Bij het aantrekken van leningen wordt advies ingewonnen van de treasurer van de gemeente Zwolle. De organisatie probeert zoveel mogelijk met kort geld te financieren. Hierdoor denken wij in 2016 geen langlopende lening te hoeven afsluiten. Door adequaat de

renteontwikkelingen te blijven volgen kan optimaal gebruik worden gemaakt van de huidige lage rentepercentages.

10.6 Rentevisie

Ook in de begroting 2016 gaan wij uit van 4% rente voor bestaand en nieuw aan te trekken materieel en 3,5% voor het tijdelijk overnemen van een aantal gebouwen. Wanneer tegen lagere percentages leningen aangetrokken kunnen worden dan begroot, zal dit tot lagere rente- en kapitaallasten leiden voor de Veiligheidsregio IJsselland. Dit zijn incidentele voordelen en, als deze zich voordoen, worden via de tussentijdse bestuursrapportages voorstellen gedaan over de verwerking van deze voordelen.

Op korte termijn zullen wij verdere ervaringscijfers moeten verkrijgen voor onze treasuryfunctie.

Over de reserves en voorzieningen wordt geen rente berekend. Voor het meerjarenperspectief hanteren we ook de rentepercentages van 3,5% en 4%.

10.7 Rentekosten en opbrengsten verbonden aan de financieringsfunctie

De opbrengst uit de financieringsfunctie is de creditrente in rekeningcourant (schatkistbankieren). Op begrotingsbasis beschouwen we de ontvangen rente (geringe) als incidentele inkomsten.

10.8 Financieringsportefeuille

Ten tijde van het opstellen van deze begroting is de gehele leningenportefeuille nog niet bekend. Voor het tijdelijk overnemen van gebouwen is € 28,9 miljoen aan financiering aangetrokken via de betreffende gemeenten. Voor de overname en financiering van het brandweermaterieel wordt in de loop van 2015 voor een deel langlopende financiering (maximaal € 12 miljoen) aangetrokken.

11 Paragraaf bezuinigingen

In 2013 is het financieel kader van de nieuwe veiligheidsregio (na regionalisering van de gemeentelijke brandweer) bepaald. Bij de bestuurlijke afronding hiervan is besloten dat de nieuwe organisatie zelf de nadelige effecten van de btw-compensatie en de kosten van uitvoering van het sociaal plan op diende te vangen. Daarnaast is besloten om vanaf 2015 aanvullend een taakstelling op te nemen. Deze aanvullende taakstelling van € 330.000 per jaar leidt tot een verlaging van de gemeentelijke bijdragen aan de veiligheidsregio.

Omvang bezuinigingsopdracht	2016	2017	2018	2019	2024
a. nadelig BTW-effect	198.000	273.000	348.000	423.000	798.000
b. effecten (aflopend) sociaal plan	80.000	70.000	60.000	50.000	0
c. extra bezuinigingsopdracht	330.000	330.000	330.000	330.000	330.000
totaal	608.000	673.000	738.000	803.000	1.128.000

In het meerjarenbeeld loopt de in te vullen taakstelling nog met € 325.000 op van € 803.000 in 2019 naar € 1.128.000 in 2024.

(een nog oplopend btw-nadeel met 5 jaar x € 75.000 = € 375.000 met daartegenover een geraamde afloop van de extra kosten van het sociaal plan met 5 jaar x - € 10.000 = - € 50.000)

In het najaar 2014 zijn ambtelijk bezuinigingsvoorstellen uitgewerkt. Bij het uitwerken van de voorstellen is er vooral gekeken naar voorstellen die gericht zijn op efficiëntieverbetering. Het dienstverleningsniveau van de veiligheidsregio blijft in stand na uitvoering van de voorstellen. In het algemeen bestuur van december 2014 zijn de bezuinigingsvoorstellen vastgesteld. De voorstellen zijn opgenomen in bijlage 6.

Het totaal aan vastgestelde bezuinigingsvoorstellen is hoger dan de taakstelling. Hieronder in een overzicht weergegeven.

	2016	2017	2018	2019
Bezuinigingstaakstelling	€ 608.000	€ 673.000	€ 738.000	€ 803.000
Bezuinigingsvoorstellen	€ 760.500	€ 810.500	€ 865.500	€ 865.500
Vershil	€ -152.500	€ -137.500	€ -127.500	€ -62.500

Dit zijn incidentele voordelen voor het desbetreffende jaar. Wij stellen voor om deze voordelen te gebruiken om ons weerstandsvermogen op peil te brengen. Ook met het oog op de risico's die wij nog hebben met de landelijke meldkamerorganisatie en de herijking van de BDuR.

In het kader van de bezuinigingen is het voor een volledig beeld goed om op deze plaats even terug te blikken op twee aspecten die bij de afronding van de financiële nulmeting en het financieel kader eveneens aandacht verdienen. Dit schept een totaal beeld van de efficiëncyslagen die er zijn gemaakt en de bezuinigingen die nog ingevuld worden.

1. Al verwerkte bezuinigingen bij de elf brandweerkorpsen in de begrotingen 2012 en 2013.

a. Bezuinigingen in brandw eerbegroting 2012	€ 700.000
b. Geplande bezuinigingen brandw eer 2013 e.v.	€ 850.000
Totaal ingevulde/geplande bezuinigingen op brandweertaak door gemeenten voor 1-1-2014 *)	€ 1.550.000

*) leidt tot een lager instapbudget voor gemeenten

2. Afspraken financiële nulmeting omtrent inrichting nieuwe organisatie

a. Versobering inrichting overhead VRJ t.o.v. toegerekende overhead gemeenten aan brandw eer	€ 775.000
b. Zichtbaar maken opbrengst restw aarde brandw eervoertuigen	€ 85.000
Totaal afspraken inrichtingskader (lastenverlaging t.o.v. situatie met 11 korpsen) *)	€ 860.000

*) verwerkt in meerjarenbegroting 2014-2017, leidt tot lagere bijdrage t.o.v situatie voor 1-1-2014

Samenvattend een totaalbeeld van gerealiseerde en geplande kostenverlaging op het brandweer-budget met ± € 3,5 miljoen. Dit bedrag komt neer op kostenreductie van 10% van de gemeentelijke bijdragen.

Bijlage 1 Technische uitgangspunten begroting

Hieronder nog even de belangrijkste uitgangspunten op een rij die bij de samenstelling van deze begroting zijn gehanteerd en waarmee in de cijferopstellingen rekening is gehouden:

- a. Nota financiële uitgangspunten en kaders van het deelproject Financiën in het project Vorming Brandweer.
- b. Uitkomsten financiële 0-meting 2012 per gemeente (brandweer).
- c. De indexering voor loon en prijzen van de cijfers is verwerkt conform de technische uitgangspunten.
- d. Een meerjarig oplopende aanvullende bezuinigingstaakstelling waardoor de netto bijdrage van de gemeenten vanaf 2015 met € 330.000 is afgenomen.
- e. Het totaal aan bezuinigingen voor de nieuwe organisatie ligt fors hoger dan het netto effect voor de gemeenten. De belangrijkste reden is het vanaf 1-1-2014 optredende btw-nadeel door ontoereikende compensatie voor de btw via de BDuR.
- f. Het btw-nadeel gaat de komende jaren door de vervangingsinvesteringen jaarlijks met ± € 75.000 toenemen. Gelet op de financiële situatie bij de gemeenten is het uitgangspunt dat de Veiligheidsregio dit structureel toenemende nadeel zelf oplost.
- g. Alle lasten zijn geraamd inclusief 21% btw.
- h. De berekeningen voor de genormaliseerde kapitaallasten van alle brandweermaterieel afgelopen jaar zijn gebaseerd op actuele vervangingswaarden (inclusief btw).
- i. De personeelslasten zijn gebaseerd op de omvang (289,70 fte) en opbouw van het formatieplan, inclusief de nieuwe eenheid bedrijfsvoering voor de Veiligheidsregio en de GGD.
- j. De gezamenlijke eenheid bedrijfsvoering maakt deel uit van de Veiligheidsregio IJsselland. Deze begroting is gebaseerd op het financieel kader zoals deze werd uitgewerkt in het vastgestelde organisatie- en formatieplan van de “eenheid bedrijfsvoering”.
- k. De raming van de bijkomende personeelslasten (bijvoorbeeld toelagen onregelmatigheid, piket en garantiebedragen) zijn gebaseerd op de werkelijke kosten over de maanden januari en februari van 2015.
- l. De vergoedingen aan de brandweervrijwilligers zijn met indexering gebaseerd op de gehouden inventarisatie van de werkelijke uitgaven 2011 door het deelproject Personeel in het project Vorming Brandweer. Ervaringscijfers zijn in de regionale organisatie nog niet beschikbaar. In de zomer van 2015 gaan wij een analyse doen op de vrijwilligersvergoedingen.
- m. De vervangingsinvesteringen van het brandweermaterieel zijn gebaseerd op de in het deelproject Materieel en Gebouwen gehouden inventarisatie in 2012. De afschrijving is geraamd conform de vastgestelde termijnen. De begrote vervangingsinvesteringen (> € 5.000) over de jaren 2016-2019 zijn intern afgestemd. In 2015 gaan wij intern kritisch kijken naar de inventarisatielijsten uit 2012. Hiermee willen wij komen tot een meerjarig vervangingsschema van het brandweermaterieel.

Technische uitgangspunten begroting 2016

Bij het opstellen van de begroting 2016 worden financieel technische uitgangspunten gehanteerd met betrekking tot het indexeren van prijzen en lonen en het te hanteren rentepercentage.

Voor de Veiligheidsregio IJsselland worden de technische uitgangspunten voor de begroting afgeleid van de begrotingsuitgangspunten die door de gemeente Zwolle worden gehanteerd. Dit volgens de door het algemeen bestuur, op 19 juni 2013, vastgestelde financiële uitgangspunten en kaders Veiligheidsregio IJsselland (punt 45).

Nieuw beleid

Effecten van beleidsintensiveringen en/of nieuw beleid worden opgevangen binnen het bestaande financiële kader. De gemeentelijke bijdrage aan de veiligheidsregio neemt hiervoor niet toe.

Diensten van derden en materiële kosten (bestaand beleid)

Voor het indexeren van de diensten van derden en materiële kosten wordt voorgesteld 1,25% te hanteren, dit in afstemming met de gemeente Zwolle. Hetzelfde percentage wordt ook gehanteerd voor de inkomsten.

Personeelslasten (bestaand beleid)

Voor 2016 gaat de gemeente Zwolle uit van een loonsomontwikkeling van 2%, voorgesteld wordt dit ook te hanteren voor de veiligheidsregio. De verwachting is dat er sprake zal zijn van een gematigde salarisontwikkeling gebaseerd op een verwachte cao van 1,5% en een voorzichtig optimisme over de economische ontwikkeling. Voor de ontwikkeling van de sociale lasten wordt een percentage van 0,5% voorgesteld. Mochten de werkelijke stijgingen van de personele lasten lager/hoger zijn dan begroot, wordt dit via een nacalculatie verrekend met de gemeenten.

Bijlage 2 Materiële vaste activa

MATERIËLE VASTE ACTIVA VEILIGHEIDSRGIO IJSSELLAND						
bedragen x € 1.000						
Onderdeel	Prognose	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Boekwaarde beginstand						
Veiligheidsregio HUISVESTING	0	28.059	23.460	10.420	10.123	8.148
Overige vaste activa	1.634	17.101	23.312	22.359	21.507	20.208
Totaal boekwaarde beginstand	1.634	45.160	46.772	32.779	31.630	28.356
Investerings						
Veiligheidsregio HUISVESTING	28.901	0	0	0	0	0
Overige vaste activa	18.358	8.950	2.526	2.838	2.631	3.021
Totaal investeringen	47.259	8.950	2.526	2.838	2.631	3.021
Afschrijvingen						
Veiligheidsregio HUISVESTING	842	842	707	297	297	242
Overige vaste activa	2.891	2.739	3.479	3.690	3.930	4.193
Totaal afschrijvingen	3.733	3.581	4.186	3.987	4.227	4.435
Desinvesteringen						
Veiligheidsregio HUISVESTING	0	3.757	12.333	0	1.678	0
Overige vaste activa	0		0	0	0	0
Totaal desinvesteringen	0	3.757	12.333	0	1.678	0
Boekwaarde eindstand						
Veiligheidsregio HUISVESTING	28.059	23.460	10.420	10.123	8.148	7.906
Overige vaste activa	17.101	23.312	22.359	21.507	20.208	19.036
Totaal boekwaarde eindstand	45.160	46.772	32.779	31.630	28.356	26.942

Bijlage 3 Onderhoud en huisvesting materieel

Met uitzondering van de gebouwen die jonger zijn dan 10 jaar wordt de huisvesting gehuurd van de elf gemeenten. De huurprijs wordt gebaseerd op de kostprijs voor de gemeenten. Op basis van de begrotingen van de gemeenten zijn de volledige huisvestingskosten in beeld gebracht inclusief de kosten voor groot onderhoud.

Het groot onderhoud voor alle brandweerkazernes wordt uitgevoerd door de gemeentelijke vastgoedonderdelen. De kosten van dit groot onderhoud zijn in de nulmeting in beeld gebracht en maken naast de gemiddelde kapitaallasten deel uit van de huurprijzen.

Bij de negen brandweerkazernes die vanaf 2014 in eigendom zijn van de Veiligheidsregio IJsselland wordt het gemiddelde bedrag van het meerjarig groot onderhoudsplan gehanteerd als vergoeding aan de gemeente.

Het onderhoud van het materieel is steeds uitgevoerd door de gemeenten. In de nieuwe organisatie is het team Beheer & Techniek belast met het onderhoud aan het materieel. Op dit moment wordt druk gewerkt aan het beleid ten aanzien van het onderhoud van het materieel.

Bijlage 4 Brandweerkazernes in eigendom (i.v.m. btw-herziening)

Veiligheidsregio IJsselland					
Brandweershuisvesting (tijdelijke overname i.v.m. btw-herziening)					
nr.	omschrijving activa huisvesting	afschrijvings- termijn (in jaren)	investerings- jaar	Aankoopbedrag (boekwaarde 1-1-2014)	In eigendom tot
1	<u>Nieuwleusen, Westeinde 19B (50% Brwr / 50% Openb.werken)</u>			50%	
	Gemeentew erf: grond w erf en brandw eerkazerne	n.v.t	2005	€ 26.414	31-12-2018
	Gemeentew erf: nieuw bouw w erf en brandw eer	40	2007	€ 573.375	
	Gemeentew erf: gebouw	40	2008	€ 109.316	
				€ 709.105	
2	<u>Kampen, Jan Ligthartstraat 9</u>				
	Grondkosten Ligthartstraat 9 *)	n.v.t.	2005	€ -	31-12-2015
	Bouw kosten Ligthartstraat 9	40	2005	€ 4.025.792	
	*) grond niet afzonderlijk geactiveerd			€ 4.025.792	
3	<u>Wesepe, Ekenweg 3</u>				
	Grondkosten nieuw bouw kazerne Wesepe 2008	n.v.t.	2008	€ 74.899	31-12-2019
	Bouw kosten nieuw bouw kazerne Wesepe 2008	40	2008	€ 508.929	
				€ 583.828	
4	<u>Welsum, nieuw bouw 2013</u>				
	Grondkosten nieuw bouw kazerne Welsum	n.v.t.	2013	€ 50.000	31-12-2023
	Bouw kosten nieuw bouw kazerne Welsum	40	2013	€ 530.000	
				€ 580.000	
5	<u>Ommen, Schurinkstraat 44a (DOEK) (45% Brandweer)</u>			45%	
	Grondkosten Rotbrinkw eg (€ 972.000 x 45%)	n.v.t.	2012	€ 437.400	31-12-2022
	Bouw kosten Rotbrinkw eg (incl.pol.deel)	40	2012	€ 2.577.217	
				€ 3.014.617	
6	<u>Heeten, IJzerweg 23</u>				
	Grond brandw eerkazerne Heeten	n.v.t.	2011	€ 100.701	31-12-2021
	Aanpassing brandw eerkazerne Heeten	20	2011	€ 5.088	
	Nieuw bouw brandw eerkazerne Heeten; gebouw	40	2011	€ 422.952	
	Nieuw bouw brandw eerkazerne Heeten; inricht terrein	30	2011	€ 47.342	
	Nieuw bouw brandw eerkazerne Heeten; interieur	10	2011	€ 8.280	
				€ 584.363	
7	<u>Zwartsluis, Zomerdijk 41a Veiligheidshuis (63% Brandweer)</u>			63%	
	Grondkosten Zw artsluis	n.v.t.	2008	€ 1.815	31-12-2018
	Veiligheidshuis Zw artsluis(717/1145=63% brandw eer)	40	2008	€ 1.242.388	
				€ 1.244.203	
8	<u>Zwolle, Marsweg 39</u>				
	Grondkosten (incl sloop fietspad) Marsw eg	n.v.t.	2005	€ 1.686.246	31-12-2016
	Nieuw bouw brandw eerkazerne Marsw eg; gebouw	40	2008	€ 9.163.057	
	Nieuw bouw brandw eerkazerne Marsw eg; techn.installaties	20	2008	€ 2.091.993	
	Nieuw bouw brandw eerkazerne Marsw eg; install.oefengebouw	10	2008	€ 86.686	
	Nieuw bouw brandw eerkazerne Marsw eg; interieur	25	2008	€ 537.207	
				€ 13.565.189	
9	<u>Zwolle, Middelweg 235</u>				
	Grondkosten Middelw eg	n.v.t.	2013	€ 417.600	31-12-2022
	Nieuw bouw brandw eerkazerne Middelw eg (bouw kundig)	40	2013	€ 2.858.400	
	Nieuw bouw brandw eerkazerne Middelw eg (technisch)	20	2013	€ 1.027.608	
	Nieuw bouw brandw eerkazerne Middelw eg (inrichting)	25	2013	€ 290.000	
				€ 4.593.608	
			totalen	€ 28.900.705	

Bijlage 5 Overzicht bijdrage per gemeente 2016

	Gemeente	Structureel aandeel (in % na afroning 0- meting)	Bijdrage gemeente (vast aandeel)	maatwerk afpraak 2016	*) Gewennings- bijdrage 2016	Bijdrage in begroting 2016	Bijdrage in begroting 2015	Vershil
1	Dalfsen	5,06%	€ 1.731.542	€ -	€ -	€ 1.731.542	€ 1.727.485	€ -4.057
2	Deventer	19,59%	€ 6.698.630	€ -	€ -	€ 6.698.630	€ 6.682.936	€ -15.694
3	Hardenberg	10,78%	€ 3.683.815	€ -	€ -17.013	€ 3.666.802	€ 3.641.158	€ -25.644
4	Kampen	7,94%	€ 2.715.870	€ -	€ -	€ 2.715.870	€ 2.709.507	€ -6.363
5	Olst-Wijhe	4,37%	€ 1.494.208	€ 33.419	€ 280	€ 1.527.908	€ 1.524.687	€ -3.220
6	Ommen	3,92%	€ 1.341.551	€ -	€ 997	€ 1.342.548	€ 1.340.402	€ -2.146
7	Raalte	6,50%	€ 2.221.525	€ -	€ -	€ 2.221.525	€ 2.216.320	€ -5.205
8	Staphorst	2,61%	€ 893.714	€ -	€ -6.407	€ 887.307	€ 878.807	€ -8.501
9	Steenwijkerland	7,92%	€ 2.708.746	€ -	€ 3.583	€ 2.712.329	€ 2.709.566	€ -2.763
10	Zwartewaterland	4,80%	€ 1.641.086	€ -	€ 1.125	€ 1.642.211	€ 1.639.491	€ -2.720
11	Zwolle	26,49%	€ 9.055.748	€ -	€ 17.435	€ 9.073.183	€ 9.069.401	€ -3.782
	Totaal	100,00%	€ 34.186.436	€ 33.419	€ -	€ 34.219.855	€ 34.139.759	€ -80.096

*) Bij de bestuurlijke besluitvorming in 2013 werd tot een gewenningsbijdrage voor Hardenberg en Staphorst besloten.

Besloten is de gewenningsbijdrage in 3 jaar af te bouwen en (2014 100%, 2015 66,66% en 2016 nog 33,33%).

De gewenningsbijdrage over 2016 is 1/3 van het bedrag over 2014.

Bijlage 6 Overzicht bezuinigingen 2016-2019

		i= incidenteel en s = structureel							
Nummer	Voorstel	Korte toelichting	2016	2017	2018	2019	i/s	fte	
Personeel									
1	Controllertaken onderbrengen bij andere medewerkers	De controllerstaken worden per 1 januari 2014 uitgevoerd door middel van een intensieve samenwerking tussen Team Financiën en Team Bestuurszaken. De beleidsmedewerkers nemen het inhoudelijke deel van de taak voor hun rekening en de financieel adviseurs het financiële deel.	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	S	1	
2	Inkrimping formatie telefonie	In het oorspronkelijke formatieplan voor de nieuw te vormen VR IJsselland, was formatie opgenomen voor de bemensing van een telefooncentrale. Uiteindelijk is ervoor gekozen om het telefoonsysteem zodanig in te richten, dat afhandeling van de centraal binnenkomende telefoongesprekken, door de medewerkers van de secretariaten kunnen worden afgehandeld.	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	S	2,25	
3	Externe notulist bestuur vervangen door interne notulist	Intern uitvoeren verslaglegging bestuurlijke vergaderingen	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	S		
4	Vervallen regeling oud medewerker	Vanaf 2017 vervalt deze regeling waardoor formatieruimte ontstaat die niet wordt ingevuld.		€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	S		
5	Digitalisering repressie	Het digitaal invoeren en muteren van object-planvorming voor repressie is minder arbeidsintensief geworden, waardoor vacatureruimte structureel niet ingevuld hoeft te worden.	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	S	1,5	
6	Uitvoeren project Stoom	Door verificatie te gaan toepassen op automatische brandmeldingen zal er een reductie plaats vinden van het aantal daadwerkelijke alarmeringen van de posten. Realisatie van deze bezuiniging vergt een investering vooraf die uit de exploitatie gedekt zal worden.	€ 50.000	€ 75.000	€ 100.000	€ 100.000	S		
7	Formatiereductie Bedrijfsvoering	Zoals vastgelegd in het eind 2013 vastgestelde organisatie- en formatieplan voor de nieuwe eenheid Bedrijfsvoering, heeft eind 2014 een herziening van het formatieplan plaatsgevonden. Bij deze herziening is sprake van een formatiereductie van 2,4 fte. Dit betekent een kostenreductie op de Gemene Rekening, waarvan 56% in het voordeel van de Veiligheidsregio. Vanaf 2015 betekent dit een bezuiniging van € 78.000.	€ 78.000	€ 78.000	€ 78.000	€ 78.000		2,4	
Materieel									
8	Mobiele copi unit (MCU)	De MCU wordt efficiënter vormgegeven dan landelijk geadviseerd. Gevolg i.p.v. een investering van € 700.000 in 10 jaar afschrijven, € 200.000 investeren en in 16 jaar afschrijven.	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	S		
9	Mobiele data terminals (MDT)	Meer gebruik maken van bestaande technologie en minder specifieke toepassingen laten ontwikkelen voor de brandweer. Voorzien wordt dat de huidige MDT's vervangen worden door goedkopere MDT's. Van 1,1 mln naar € 650.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	S		
10	Verminderen aantal redvoertuigen	Binnen de VR IJsselland zijn 6 redvoertuigen gestationeerd. Dit aantal kan tot 5 worden gereduceerd waarmee ook aan de in het dekkingsplan gestelde zorgnormen kan worden voldaan. Hiermee worden de kapitaallasten van 1 redvoertuig bespaard. In eerste kwartaal 2015 wordt nader bekeken hoe dit vorm te geven. Tevens zal worden onderzocht of in de toekomst een aantal redvoertuigen gelijktijdig afgeschreven kan worden waardoor bij vervanging een inkoopvoordeel kan worden gerealiseerd.	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	S		

Nummer	Voorstel	Korte toelichting	2016	2017	2018	2019	i/s	fte
Divers (communicatie, huisvesting en treasury)								
11	Uniformeren format nieuwsbrieven	Efficiëntere uitvoering van nieuwsbrieven	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	S	
12	Efficiëntere uitvoering communicatietaken	Meer inzet interne fotograaf i.p.v. externe fotograaf, drukwerk goedkoper inkopen door leveranciersvergelijking, minder en goedkoper filmmateriaal maken.	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	S	
13	Afstoten loods Deventer	Door beschikbaarheid van regionaal materieel en door de mogelijkheid tot beter ruimtegebruik van de brandweerkazernes in de gehele regio, is het mogelijk de door de voormalige VR gehuurde stallingsruimte aan de Staverenstraat te Deventer vrij te spelen. Dit betekent dat bij de einddatum 2017 van het huurcontract, de huur beëindigd kan worden. Nader onderzoek vindt plaats of eenmalige afkoop financieel gunstiger is.			€ 30.000	€ 30.000	S	
14	Rente	De gemiddelde toegerekende rente bij diverse gemeente was 4,5% bij de 0-meting. Op de kapitaalmarkt is het werkelijke rentepercentage op dit moment lager. Dit levert structureel en incidenteel voordeel op. Het structurele voordeel wordt hier weergegeven, hiermee komt het rentepercentage op begrotingsbasis op 4%.	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000	S	
Totaal bezuinigingsvoorstellen MT			€ 760.500	€ 810.500	€ 865.500	€ 865.500	S	7,15
Bezuinigingsstaakstelling (oplopend naar € 1,1 miljoen in 2024)			€ 608.000	€ 673.000	€ 738.000	€ 803.000		

Terug naar het agendapunt

10.0. Concept programmabegroting GGD IJsselland 2016 - raadsvoorstel ([terug naar agendapunt](#))

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Voorstel aan de raad

Aan de gemeenteraad
Gemeente Steenwijkerland
Vendelweg 1
8331 XE Steenwijk

Steenwijk, 12-5-2015
Nummer voorstel: 2015/34

Voor raadsvergadering d.d.: 26-05-2015
Agendapunt:

Onderwerp: Conceptprogrammabegroting 2016 – 2019 GGD IJsselland

Aan de raad van de gemeente Steenwijkerland wordt voorgesteld te besluiten:

Conceptbesluit:

akkoord te gaan met de conceptprogrammabegroting 2016 en de meerjarenraming 2017 – 2019 van de GGD IJsselland.

Samenvatting:

Inleiding

De GGD IJsselland is een gemeenschappelijke regeling ingesteld voor de gezamenlijke belangenbehartiging van deelnemende gemeenten op het gebied van publieke gezondheidszorg. Het gaat dan om uitvoering van wettelijke taken zoals de Wet Publieke Gezondheid en toezicht zoals bedoeld in de Wet Kinderopvang en tot slot diverse maatwerkactiviteiten.

Het Dagelijks Bestuur van de GGD IJsselland heeft per brief van 31 maart 2015 de conceptprogrammabegroting 2016 en de meerjarenramingen 2017 – 2019 aan de gemeenteraad gezonden. De GGD verzoekt u om hier uw zienswijze op te geven.

Bevoegdheid gemeenteraad en procedure

Op grond van de statuten van de gemeenschappelijke regeling van de GGD IJsselland moet het Dagelijks Bestuur (hierna DB) voorliggende stukken ter zienswijze aan de gemeenteraden sturen. De gemeenteraad kan binnen twee maanden haar zienswijze kenbaar maken aan het DB. Het DB voegt de commentaren waarin de zienswijze is vevat en eventueel een nota van wijzigingen bij de stukken en legt deze ter besluitvorming voor aan het Algemeen Bestuur (hierna AB).

De zienswijzen van de verschillende gemeenteraden zullen ter behandeling worden meegenomen in het DB van 4 juni 2014. Het AB zal op 25 juni een besluit nemen over de conceptprogrammabegroting 2016 en meerjarenramingen 2017-2019.

De conceptprogrammabegroting 2016 en meerjarenramingen 2017-2019

De voorliggende conceptprogrammabegroting 2016 is binnen de kaders van het Besluit Begroten en Verantwoorden provincies en gemeenten en de vastgestelde begrotingsrichtlijnen vastgesteld. In de programmabegroting zijn de verwachte ontwikkelingen van loonkosten en prijzen gebaseerd op de uitgangspunten die in de kaderbrief 2016 zijn geformuleerd.

De conceptprogrammabegroting 2016 gaat uit van bestaand beleid en sluit aan op het strategisch kader van de bestuursagenda GGD IJsselland 2015-2017.

Twee programma's

In de conceptprogrammabegroting werkt GGD IJsselland met twee programma's: 'Gezondheid' en 'Service en samenwerking'. Het programma 'Service en samenwerking' is ondersteunend ten behoeve van het programma Gezondheid, en richt zich op het bestuur en op het bestuursproces van de GGD, waaronder voorbereiding van vergadering van het AB en DB en de communicatie en afstemming met gemeenten.

Het programma Gezondheid heeft betrekking op uitvoerende, adviserende en coördinerende taken van de GGD op het gebied van publieke gezondheidszorg met de onderdelen jeugdgezondheidszorg, inspecties kinderopvang, technische hygiënezorg, milieu en gezondheid, forensische geneeskunde, infectieziektebestrijding, seksuele gezondheid, reizigerszorg, tuberculose, lokaal- en regionaal gezondheidsbeleid, openbare geestelijke gezondheid, maatschappelijke zorg (bemoeizorg) en, vanaf 1 januari 2015, de centrale toegang maatschappelijke opvang en beschermd wonen op GGZ grondslag.

In 2014 zijn na de gemeenteraadsverkiezingen een nieuw AB en DB aangetreden. Na een traject waarin is samengewerkt tussen medewerkers van gemeenten en de GGD heeft het nieuwe bestuur een strategisch beleid vastgesteld: de Bestuursagenda: 'Vernieuwen vanuit basistaken'. Deze geeft richting waarin de GGD-organisatie zich dient te gaan ontwikkelen in de eerste helft van de nieuwe bestuursperiode (2015 – 2017).

Financiële begroting 2016 GGD IJsselland

Het volume van de begroting 2016 van de GGD neemt ten opzichte van de begroting 2015 toe met een bedrag van € 885.000. Deze toename komt met name door:

- Loon- en prijsindexeringen (€ 71.000)
- Uitbreiding taken Centrale toegang

Met ingang van begin 2015 voert de GGD enkele nieuwe taken uit. Het betreft hier het beschikken over aanvragen van inwoners voor beschermd wonen op ggz-grondslag, begeleiding door instellingen voor maatschappelijke opvang en voor opvang. Het begrotingsvolume neemt als gevolg van de nieuwe taken toe met een bedrag van afgerond € 500.000. De kosten van de taakuitbreiding worden gedekt uit de bijdrage van de (centrum)gemeente Zwolle op basis van een dienstverleningsovereenkomst.

- Preventie leefstijl adolescenten

In het nieuwe basispakket Jeugdgezondheidszorg, zoals vastgelegd in het per 1 januari 2015 gewijzigde besluit Publieke Gezondheid, is opgenomen dat een structureel aanbod moet worden gedaan aan jongeren vanaf 14 jaar. Hierbij moeten activiteiten beschikbaar

Raadsbesluit

Steenwijk, 26-5-2015
Nummer: 2015/34

De raad van de gemeente Steenwijkerland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 12-5-2015, nummer 2015/34;

b e s l u i t :

akkoord te gaan met de conceptprogrammabegroting 2016 en de meerjarenraming 2017 – 2019 van de GGD IJsselland.

De raad voornoemd,
de griffier, de voorzitter,

A. ten Hoff M.A.J. van der Tas

Terug naar het agendapunt

10.1. Programmabegroting 2016 GGD IJsselland - bijlage brief raden zienswijze begroting 2016 (terug naar agendapunt)

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

IJsselland

Aan de raden van aan GGD IJsselland deelnemende gemeenten

datum dinsdag 31 maart 2015
kenmerk G15.001414 HA J. Roorda
doorkiesnummer 038-4281677
onderwerp Begroting 2016

Geachte leden van de gemeenteraad,

Zoals elk jaar wordt uw zienswijze gevraagd over de concept-programmabegroting en de meerjarenraming van de gemeenschappelijke regeling GGD IJsselland. Daartoe sturen wij u hierbij de concept-Programmabegroting 2016 GGD IJsselland, met daarin verwerkt de meerjarenraming 2017-2019.

Een nadere toelichting op de besluitvormingsprocedure voor de Programmabegroting 2016 is als bijlage bij deze brief gevoegd.

Belangrijke ontwikkelingen in de begroting van GGD IJsselland waren de afgelopen jaren het realiseren van een bezuinigingsdoelstelling op de basistaken (10%) en het doorvoeren van organisatieveranderingen. Beide zijn gepaard gegaan met efficiëncyslagen. Tegelijkertijd is het volume van de begroting flink toegenomen. Dit wordt vooral veroorzaakt door het verwerken van de toetreding van de gemeente Deventer en door de komst van de nieuwe taken op het gebied van de jeugdgezondheidszorg aan 0-4-jarigen voor 10 van onze 11 gemeenten en tenslotte door het structureel opnemen van langdurige projecten (zoals de Centrale Toegang en Bemoeizorg) in de begroting.

De Programmabegroting GGD IJsselland 2016 gaat uit van bestaand beleid. Deze begroting omvat het geheel van ambities, concrete taken en financiën van de GGD. De indeling en inhoud van de programmabegroting 2016 is ten opzichte van 2015 enigszins aangepast. Het nieuw gevormde bestuur heeft met het vaststellen van de Bestuursagenda 'Vernieuwen vanuit basistaken' voor de periode 2015-2017 een strategisch kader vastgesteld voor de organisatie. De ambities die hier uit voortvloeien 'GGD IJsselland is onze vertrouwde adviseur' en 'Modernisering van de governance' zijn verwerkt in de twee programma's binnen de begroting (wat willen we bereiken?). Daarnaast is meer aandacht besteed aan de taken die de GGD uitvoert (wat doen we voor het geld?). Ook zijn de productenramingen als bijlage aan de programmabegroting toegevoegd.

Adresgegevens

Postbus 1453, 8001 BL Zwolle

Zeven Alleetjes 1, 8011 CV Zwolle

Contactgegevens

T (038)428 14 28

F (038)428 15 09

E info@ggdijsselland.nl

I www.ggdijsselland.nl

IJsselland

kenmerk G15.001414
vervolgblad 2 van 4

De begroting 2016 is opgesteld op basis van de volgende documenten:

- Kaderbrief programmabegroting 2016 die in december 2014 door het algemeen bestuur is vastgesteld.
- Programmabegroting 2015, zoals vastgesteld in juni 2014
- Informatie uit de exploitatie over het jaar 2014

Het volume van de Programmabegroting 2016 neemt ten opzichte van de begroting 2015 toe met € 885.000,-. Deze toename komt met name door:

- **Uitbreiding taken Centrale Toegang**
Met ingang van begin 2015 voert de Centrale Toegang van GGD IJsselland voor acht gemeenten in de regio IJsselland en de gemeente Hattem enkele nieuwe taken uit. Het betreft hier het beschikken over aanvragen van inwoners van deze gemeenten voor beschermd wonen op ggz-grondslag, begeleiding door instellingen voor maatschappelijke opvang en voor opvang. De dienstverlening voor deze gemeenten is vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Zwolle, waarin ook de reguliere taken van de Centrale Toegang zijn opgenomen. Het begrotingsvolume neemt als gevolg van de komst van deze nieuwe taken toe met afgerond € 500 duizend. De kosten van deze taakuitbreiding worden gedekt uit de bijdrage van de (centrum)gemeente Zwolle op basis van de dienstverleningsovereenkomst.
- **Preventie Leefstijl adolescenten**
In het nieuwe basispakket Jeugdgezondheidszorg, zoals vastgelegd in het per 1 januari 2015 gewijzigde Besluit Publieke Gezondheid, is opgenomen dat een structureel aanbod moet worden gedaan aan jongeren vanaf 14 jaar. Hierbij moeten activiteiten beschikbaar zijn gericht op gezond gewicht, roken, veilig vrijen, gebruik van alcohol en drugs, weerbaarheid, depressie en schoolziekteverzuim. Dit aanbod is in afstemming met de 11 gemeenten van GGD IJsselland van medio 2013 tot medio 2015 projectmatig ingevuld met het project Preventie Leefstijl Adolescenten voor de vierde klas van het Voortgezet Onderwijs. Medio 2015 worden de resultaten van de evaluatie van het project verwacht en zal de inzet een structurele invulling krijgen. Voor de uitvoering van dit aanbod aan jongeren hebben gemeenten geld ontvangen als onderdeel van de doeluitkering CJG. De kosten voor de (structurele) inzet van GGD IJsselland voor deze taak zijn in de begroting 2016 vooralsnog geraamd op € 314.000,=, overeenkomstig de eerder op projectbasis gemaakte afspraak. De kosten zijn vanaf 2016 verwerkt in de gemeentelijke bijdrage, vooruitlopend op de evaluatie. Zo nodig kan dit als de evaluatie daartoe aanleiding geeft, worden gewijzigd..
- Overige aanpassingen, waaronder loon- en prijsindexering (totaal € 71.000,=).

Graag ontvangen wij uw eventuele zienswijze vóór 27 mei 2015, zodat deze kan worden behandeld in het dagelijks bestuur van GGD IJsselland (4 juni 2015) en bij de vaststelling in het algemeen bestuur (25 juni 2015)

Hoogachtend,
GGD IJsselland

E.W. Anker, voorzitter

drs. Nicolette A.M. Rigter, secretaris

IJsselland

kenmerk G15.001414
vervolgblad 3 van 4

IJsselland

kenmerk G15.001414
vervolgblad 4 van 4

Toelichting op de besluitvormingsprocedure m.b.t. de Programmabegroting van GGD IJsselland

De programmabegroting is het financiële kader voor de diensten van GGD IJsselland en moet als zodanig door het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling worden vastgesteld. Op basis van de (vernieuwde) Wet gemeenschappelijke regelingen dient het dagelijks bestuur de ontwerp-begroting acht weken voordat zij aan het algemeen bestuur wordt aangeboden (te weten 25 juni 2015) toe te zenden aan de raden van de deelnemende gemeenten. Bovendien is wettelijk bepaald dat het DB vóór 15 april van het jaar voorafgaande aan het jaar waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders (in ieder geval een indicatie van de gemeentelijke bijdrage, de beleidsvoornemens voor het volgende begrotingsjaar en de prijscompensatie) aan de raden van de deelnemende gemeenten stuurt.

Door het toezenden van de concept-Programmabegroting GGD IJsselland 2016 vóór 1 april 2015 wordt voldaan aan deze wettelijke termijnen.

De raden kunnen vervolgens hierover hun zienswijze naar voren brengen. De wettelijke termijn hiervoor is acht weken. Een zienswijze is een reactie die een belanghebbende (in dit geval de raad) aan het bevoegd gezag (het bestuur van de GGD) kan sturen als reactie op een ontwerp-besluit (de ontwerp-begroting).

Het dagelijks bestuur bekijkt de zienswijzen en beoordeelt of deze aanleiding zijn om het algemeen bestuur voor te stellen om wijzigingen door te voeren in de ontwerp-begroting. Het dagelijks bestuur voegt de ontvangen zienswijzen bij de ontwerp-begroting en -meerjarenraming zoals die aan het algemeen bestuur ter vaststelling worden aangeboden, met daarbij eventuele wijzigingsvoorstellen. Het vaststellen van de productenraming die als bijlage in de Programmabegroting 2016 is opgenomen is overigens een apart besluit dat door het dagelijks bestuur mag worden genomen.

Het algemeen bestuur stelt de begroting en ontwerp-meerjarenraming vast voor 15 juli van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar, en zendt deze direct na vaststelling aan de raden. Het algemeen bestuur betreft de ingebrachte zienswijzen bij de besluitvorming. Het algemeen bestuur maakt daarin een eigen afweging en zienswijzen van gemeenten zijn hierin niet 'bindend'. Een AB-lid heeft wel een verantwoordingsplicht richting het eigen college en de eigen raad.

Voor 1 augustus 2015 dienen de vastgestelde begroting 2016 en meerjarenraming aan Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel te worden gestuurd.

Deze termijnen liggen zo vroeg in het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar van de GGD om het mogelijk te maken de definitieve begrotingen van de gemeenschappelijke regeling te verwerken in de gemeentelijke begrotingen die aan het eind van het jaar worden vastgesteld.

Terug naar het agendapunt

10.2. PROGRAMMABEGROTING 2016 GGD IJsselland - bijlage programmabegroting (terug naar agendapunt)

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

IJsselland

Samen werken aan gezondheid

Programmabegroting 2016 en Meerjarenraming 2017 – 2019

Versiebeheer

Versie

Versienr	Auteur	Opmerkingen
1.0	E. Roelenga J. Roorda S. Douwstra	Ter vaststelling door Dagelijks Bestuur
1.1		Vastgesteld door Dagelijks bestuur (d.d. 19 maart 2015)

Distributie

Versienr	Datum	Verspreid aan
1.1	31 maart 2015	Gemeenteraden gemeenten in GR GGDIJsselland

Documenteigenaar	Directeur Publieke Gezondheid
Vastgesteld door	Algemeen bestuur
Datum vaststelling	21 juni 2015
Geplande evaluatiedatum	
Digitale vindplaats	Corsa

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
1. Leeswijzer	7
1.1 Begroting in de planning- en controlcyclus	7
1.2 Toelichting op de hoofdstukken	8
2. Algemene uitgangspunten van de programmabegroting GGD	9
2.1 Omvang van de begroting	9
2.2 Indexering	10
3. Programma's	11
3.1 Programma Gezondheid	11
3.1.1 Inleiding	11
3.1.2 Waar staan we voor?	11
3.1.3 Wat willen we bereiken?	12
3.1.4 Wat doen we er voor?	13
3.1.5 Wat gaat het kosten?	16
3.2 Programma Service en samenwerking	17
3.2.1 Inleiding	17
3.2.2 Waar staan we voor?	17
3.2.3 Wat doen we ervoor?	18
3.2.4 Wat gaat het kosten?	19
4. Financiële begroting	21
4.1 Begroting van baten en lasten GGD IJsselland	21
4.2 Toelichting op de financiële begroting	21
4.3 Algemene lasten en dekkingsmiddelen	22
4.4 Toelichting Algemene lasten en dekkingsmiddelen	23
4.5 Ontwikkeling gemeentelijke bijdrage	23
4.6 Toelichting gemeentelijke bijdrage 2016	24
5. Paragrafen	25
5.1 Algemeen	25
5.2 Weerstandsvermogen en risico's	25
5.2.1 Algemene uitgangspunten	25
5.2.2 Evaluatie weerstandscapaciteit	25
5.2.3 Overzicht risico's 2015	26
5.3 Onderhoud kapitaalgoederen	27
5.4 Bedrijfsvoering	27
5.5 Verbonden partijen	27
5.6 Treasury	27
5.6.1 Inleiding	27
5.6.2 Algemene ontwikkelingen	28
5.6.3 Risicomanagement	28
5.6.4 Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte	29
5.6.5 Rentevisie	29
Bijlage 1: Overzicht gemeentelijke bijdragen	30
Bijlage 2: Ontwikkeling gemeentelijke bijdragen	31
Bijlage 3: Overzicht personele sterkte	32
Bijlage 4: Overzicht van reserves en voorzieningen	33

Bijlage 5: Overzicht van langlopende leningen	34
Bijlage 6: Overzicht activa	35
Bijlage 7: Productenramingen 2016	36
Bijlage 8: Compensabele BTW	38

Voorwoord

GGD IJsselland werkt voor 11 gemeenten in Overijssel en wil met zijn werkzaamheden bijdragen aan het bouwen en onderhouden van een goed functionerende samenleving in deze 11 gemeenten. Voor GGD IJsselland is gezondheid geen doel op zich, maar een middel om deel te kunnen nemen aan de samenleving, zoals is verwoord in de moderne definitie van Huber: Gezondheid is het vermogen van mensen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven.

Publieke gezondheid gaat over de gezondheid van de gemeenschap; het collectief staat centraal. De GGD werkt vooral aan preventie en richt zich in brede zin op het voorkomen van bedreigingen voor de gezondheid (van risico's in de kinderopvang tot vogelgriep in een kippenschuur) en op bedreigingen van de samenleving door grote gezondheidsproblemen (van klassieke epidemieën tot bijvoorbeeld de dreiging door overgewicht en verslavingen).

Met het oog op de gemeenschap is de GGD actief op uiteenlopende terreinen zoals jeugdgezondheidszorg, bestrijding van infectieziekten en openbare geestelijke gezondheidszorg. Daarbij zijn we met groepen én individuen bezig, we doen onderzoek, beoordelen mensen en situaties, zorgen voor maatregelen en geven we advies en informatie aan inwoners en gemeenten. Dat alles met inzet, deskundigheid en plezier.

De veranderingen op het gebied van jeugdzorg, Wmo, participatie en de beweging in het onderwijs (passend onderwijs) vragen ook van GGD IJsselland om mee te bewegen, in te spelen op vernieuwing en aan te passen. Er is dan ook met het oog op die vernieuwing en aanpassing een nieuwe bestuursagenda voor GGD IJsselland vastgesteld, op basis van een andere aanpak, dan tot nu toe gebruikelijk: in co-creatie met medewerkers en bestuurders van gemeenten. Het proces was creatief en gaf ruimte om elkaar beter te leren kennen en werd afgerond met een inspirerende en vruchtbare 24-uursconferentie met het nieuwe bestuur van GGD IJsselland eind september 2014. De conferentie heeft een stevige basis gelegd voor het nieuwe bestuur en de nieuwe bestuursperiode.

Belangrijkste onderdeel van de nieuwe bestuursagenda is de ambitie om de vertrouwde en vanzelfsprekende adviseur van onze gemeenten te zijn. Daarnaast zal de governance van GGD IJsselland in de komende tijd tegen het licht worden gehouden, om deze meer passend te maken bij hoe besturen in deze tijd er uit ziet.

Deze begroting is het beleidsmatige en financiële kader voor 2016. De programmabegroting is niet alleen een financieel kader; zij beoogt onze eigenaren (de 11 gemeenten in IJsselland) inzicht te geven in hetgeen we doen en presteren.

De opzet van de programmabegroting is op onderdelen aangepast, om beter inzicht te kunnen geven. In hoofdstuk 2 is meer inhoudelijke informatie te vinden en de productenraming (als bijlage) aan de programmabegroting toegevoegd. In verschillende bijlagen is aangegeven wat de kosten voor de afzonderlijke gemeenten zijn voor de dienstverlening van GGD IJsselland. Hiermee geven we vorm aan een nieuwe eis uit de gewijzigde Wet Gemeenschappelijke Regelingen.

Met deze programmabegroting hopen we een nieuwe stap te zetten in de transparantie van GGD IJsselland. We horen graag wat u ervan vindt!

Namens het Dagelijks bestuur,

E.W. Anker,

NAM Rigter

1. Leeswijzer

1.1 Begroting in de planning- en controlcyclus

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten wordt voor GGD IJsselland elk jaar een programmabegroting opgesteld. De programmabegroting is een belangrijk onderdeel van de Planning en controlcyclus van GGD IJsselland.

De P&C cyclus van GGD IJsselland

Voor het beleid, het beheer en de verantwoording worden binnen GGD IJsselland diverse instrumenten gehanteerd. Deze zijn schematisch samengevat in onderstaand schema. Deze worden samen de 'Planning en Control-cyclus GGD IJsselland' genoemd.

Het Algemeen Bestuur van GGD IJsselland zet eens in de vier jaar de hoofdlijnen voor het toekomstige beleid van de GGD uit in de 'Bestuursagenda'. Deze agenda wordt jaarlijks verder uitgewerkt in financieel (programmabegroting) en inhoudelijk opzicht (Jaarplan).

Gemeenschappelijke regelingen zijn verplicht om de begroting uiterlijk 1 augustus voorafgaand aan het begrotingsjaar vast te stellen. Het vaststellen is een bevoegdheid van het Algemeen Bestuur. Daaraan voorafgaand moet de conceptbegroting voor zienswijzen aan de deelnemende gemeenteraden worden voorgelegd, hetgeen betekent dat de begroting ongeveer een jaar voor het begrotingsjaar gereed moet zijn.

De GGD betreft gemeenten stapsgewijs bij het opstellen van de begroting:

- Voorafgaand aan het samenstellen van de begroting schetst de GGD ontwikkelingen die mogelijk gevolgen hebben voor de dienstverlening van de GGD (de ontwikkelingsbrief).
- Daarop wordt het kader vastgesteld dat uitgangspunt is voor de begroting (de kaderbrief).
- Deze kaders wordt uitgewerkt in de concept-begroting die aan de gemeenteraden voor het uitbrengen van zienswijzen wordt voorgelegd voordat deze door het Algemeen Bestuur wordt vastgesteld.

De GGD rapporteert op twee momenten aan het GGD-bestuur over de inhoudelijke voortgang

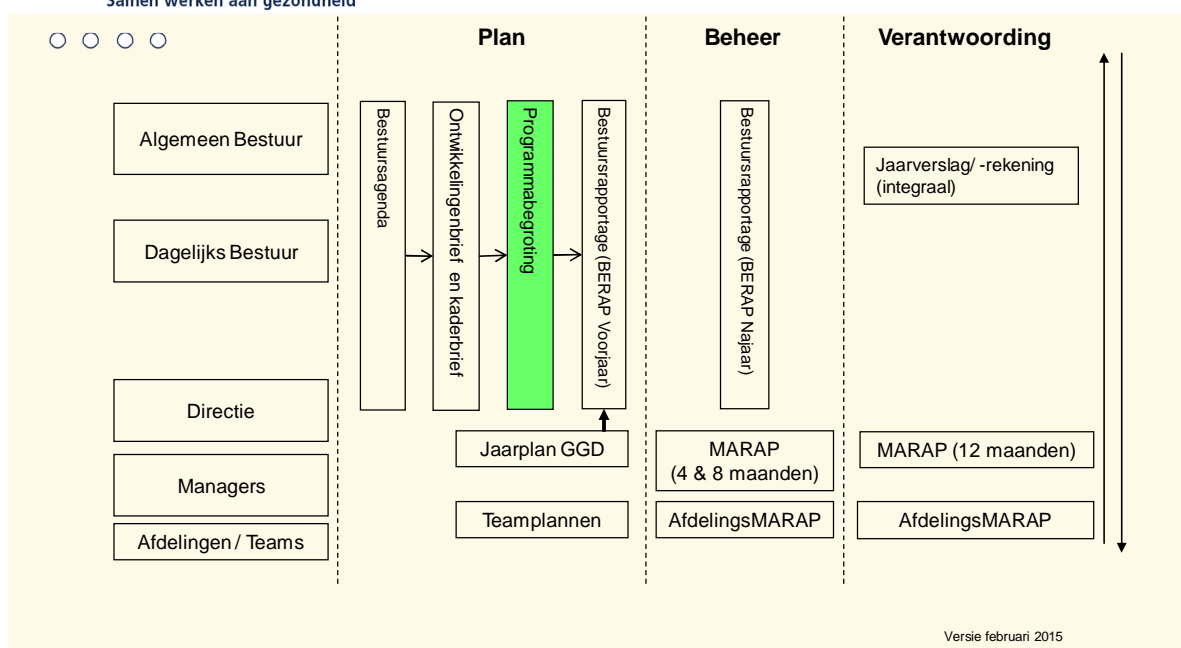
Procedure Programmabegroting 2016

- a. In oktober 2014 heeft het Algemeen Bestuur (AB) de Ontwikkelingsbrief 2014 besproken. Deze brief geeft een overzicht van relevante ontwikkelingen waar de GGD op wil anticiperen.
- b. De behandeling van deze brief in het Algemeen Bestuur is verwerkt in de Kaderbrief. Het AB heeft in december 2014 de Kaderbrief vastgesteld.
- c. De Kaderbrief dient als basis voor deze Programmabegroting 2016. Het Algemeen Bestuur stelt de Programmabegroting in juni 2015 vast. De Programmabegroting 2016 wordt eind 2015 uitgewerkt in het Jaarplan van GGD IJsselland voor 2016, dat door het Dagelijks Bestuur wordt vastgesteld en inhoudelijk in de Voorjaarsberap 2016 wordt verwerkt.
- d. Tijdens de bespreking van de Voorjaarsbestuursrapportage (in juni 2016) kan het Algemeen Bestuur zo nodig de begroting bijstellen. Daarnaast kan het de uitvoering volgen via de Bestuursrapportage in het najaar van 2016 en het Jaarverslag over 2016.

Het vroegtijdig opstellen van de begroting 2016 betekent dat ontwikkelingen uit de mei- en september-circulaire van het Rijk (2015) hier niet in kunnen worden verwerkt. Deze worden in de Voorjaarsbestuursrapportage verwerkt (vastgesteld in juni 2016).

Plaats van de Programmabegroting in de P&C cyclus van GGD IJsselland wordt weergegeven in onderstaand schema.

1.2 Toelichting op de hoofdstukken

Na een toelichting op de algemene uitgangspunten van deze programmabegroting (hoofdstuk 2) komen de twee programma's van GGD IJsselland aan bod (hoofdstuk 3). Beiden worden inhoudelijk toegelicht en afgesloten met een begroting.

Conform het BBV is in de programmabegroting een financiële begroting van GGD IJsselland opgenomen (hoofdstuk 4), waaruit blijkt dat de exploitatie sluitend is. In dit hoofdstuk is ook de inhoudelijke toelichting op de begroting te vinden.

In de 'paragrafen' (hoofdstuk 5) komt een aantal verplichte onderwerpen aan de orde, zoals het weerstandsvermogen, onderhoud van kapitaalgoederen, verbonden partijen.

In de bijlagen zijn overzichten te vinden van de geraamde gemeentelijke bijdragen en de ontwikkelingen in deze gemeentelijke bijdragen, reserves en voorzieningen, langlopende geldleningen en activa.

Met ingang van 2016 zijn de productenramingen als toelichtende bijlage in de begroting opgenomen (bijlage 7).

2. Algemene uitgangspunten van de programmabegroting GGD

2.1 Omvang van de begroting

De begroting van GGD IJsselland heeft betrekking op alle uitgaven en inkomsten die voor 2016 worden voorzien. Deze betreffen de volgende zaken:

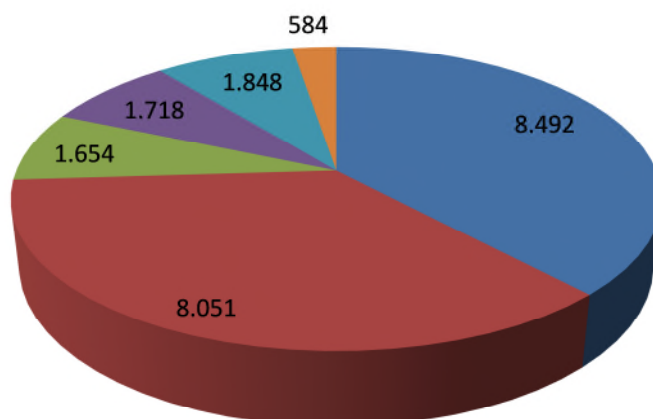
1. Producten zoals de wettelijke taken waarvoor de gemeenschappelijke regeling is ingesteld, deze worden gefinancierd uit de algemene gemeentelijke bijdrage;
2. Dienstverlening die uit rijksbijdragen wordt gefinancierd (dit betreft voornamelijk de bekostiging vanuit het rijk van het Rijksvaccinatieprogramma en de dienstverlening op het gebied van SOA-Sense);
3. Dienstverlening die met afzonderlijke gemeenten is overeengekomen (vastgelegd in een Dienstverleningsovereenkomst of langlopende subsidiebeschikking);
4. Geraamde structurele inkomsten en uitgaven van diensten die direct door derden worden betaald (burgers of andere partijen).

Daarnaast worden incidentele activiteiten van de GGD op project-basis gefinancierd. Deze lasten zijn niet te voorzien en maken daarom geen deel uit van de programmabegroting.

Onderstaande figuur geeft een globaal overzicht van omvang van de begroting in voornoemde financieringsstromen (bedragen x 1000 Euro)

Financieringsstromen 2016 GGD IJsselland

■ Gemeentelijke bijdrage ■ Financiering o.b.v. DVO ■ Rijksbijdragen
■ Financiering via klanttarief ■ Projectfinanciering ■ Overige financiering

2.2 Indexering

In de programmabegroting 2016 zijn de verwachte ontwikkelingen van loonkosten en prijzen op basis van de uitgangspunten die in de kaderbrief 2016 zijn geformuleerd.

Ontwikkeling personeelslasten

Ontwikkeling 2015

De vastgestelde cao loopt tot eind 2015. Voor 2015 is bepaald dat de salarissen met ingang van 1 april 2015 met € 50.- bruto per maand worden verhoogd. In de begroting 2015 is rekening gehouden met een salarisontwikkeling van 1,5%.

Op basis van de huidige informatie is de verwachting dat de salarisontwikkelingen 2015 resulteren in een voordelig resultaat binnen het geraamde budget 2015 voor de loonkosten. Het positief resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door verlaging van de afdracht aan het pensioenfonds en in mindere mate daling van de premies voor sociale verzekeringen.

Ontwikkeling 2016.

Voor 2016 gaan we, overeenkomstig de kaderbrief, uit van een loonsomontwikkeling van 2%; dit percentage is opgebouwd uit een salarisontwikkeling van 1,5% en een stijging van de sociale lasten met 0,5%. De percentages zijn gebaseerd op informatie van het Centraal Planbureau.

De financiële gevolgen van de indexering 2016 worden gecompenseerd door de lagere afdrachten aan het pensioenfonds en premies sociale verzekeringen. De ontwikkeling van de loonkosten waarmee in de begroting 2016 rekening wordt gehouden is toe te schrijven aan de rechtspositionele verplichtingen zoals periodieke loonsverhoging en aanpassing van de loonschaal.

Ontwikkeling Materiële lasten

Voor de kosten van materiële lasten wordt uitgegaan van een prijsstijging van 0,75% voor 2016. Met name dit indexcijfer is sterk in beweging: ofwel het blijkt lastig om een voorspelling te doen van de ontwikkeling van de prijzen zoals deze zich in 2016 zullen aandienen. Schattingen schommelen tussen de 0,5% en 1,25%.

De gekozen waarde komt overeen met de meerjarenraming in de septembercirculaire 2014 voor het gemeentefonds.

3. Programma's

3.1 Programma Gezondheid

Programma:	Gezondheid	
Portefeuillehouders:	E.W. Anker (bedrijfsvoering, gezondheidsbeleid en onderzoek) J. Janssen (publieke gezondheid jeugd, huisvesting en vastgoed) J.W.J. Kolkman (publieke gezondheid algemeen en maatschappelijke opvang)	
Programmamanager:	N.A.M. Rigter	
Afdelingen/managers:	1. Jeugdgezondheidszorg	T. van Schaik
	2. Algemene Gezondheidszorg	N.M.F. Bakker
	3. Maatschappelijke zorg en OGGZ (MZ/OGGZ)	A.M. Algera
	4. Kennis- en Expertisecentrum	A.M. Algera

3.1.1 Inleiding

GGD IJsselland werkt aan publieke gezondheid voor gemeenten in IJsselland. De omgeving van GGD IJsselland is sterk in beweging. Dit vraagt om meebewegen, dus voortdurende aanpassing en ontwikkeling van de organisatie. GGD IJsselland kiest er voor om haar strategisch beleid samen met haar eigenaren (de gemeenten in IJsselland) te ontwikkelen. Dit leidt iedere bestuursperiode tot een bestuurlijke agenda die richting geeft aan het doen en laten van de organisatie.

In 2014 zijn na de gemeenteraadsverkiezingen een nieuw Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur aangetreden. Na een traject waarin op basis van co-creatie is samengewerkt tussen medewerkers van onze gemeenten en medewerkers van de GGD, afgerond met een bestuursconferentie in september 2014 heeft het nieuwe bestuur een strategisch beleid vastgesteld: de Bestuursagenda: 'Vernieuwen vanuit basistaken'. Deze geeft de richting waarin de organisatie zich dient te gaan ontwikkelen in de eerste helft van de nieuwe bestuursperiode (2015-2017).

Het programma Gezondheid dat in deze paragraaf van de begroting centraal staat omvat de basistaken van GGD IJsselland en additionele taken die met gemeenten overeen zijn gekomen (voor zover deze voor 2016 al bekend zijn). De taken zijn beschreven in het productenboek van GGD IJsselland. In deze programmabegroting werken we vanuit onze missie (waar staan we voor?) aan de strategische koers die GGD IJsselland gaat varen (wat willen we bereiken?) en geven we een korte toelichting op de reguliere werkzaamheden binnen de afdelingen (wat doen we er voor?).

3.1.2 Waar staan we voor?

Missie GGD IJsselland

Wij bouwen voor gemeenten in IJsselland aan publieke gezondheid. Wij beschermen en bevorderen gezondheid. Daarbij richten wij ons op het verminderen van ongelijkheid in de kans op een goede gezondheid onder de inwoners van de regio IJsselland.

3.1.3 Wat willen we bereiken?

Ambities Bestuursagenda: Vernieuwen vanuit basistaken

GGD IJsselland kiest er voor om haar strategisch beleid samen met haar eigenaren (de gemeenten in IJsselland) te ontwikkelen. Dit leidt iedere vier jaar tot een bestuurlijke agenda die richting geeft aan het doen en laten van de organisatie. De bestuursagenda 'Vernieuwen vanuit basistaken' is vooralsnog voor twee jaren opgesteld, de periode 2015-2017. Dit vanwege de grote veranderingen die ten gevolge van de decentralisaties plaatsvinden in het lokale sociale domein. Het (algemeen) bestuur heeft voor deze periode met het formuleren van twee ambities de opgave voor de GGD bepaald:

Ambitie 1 GGD IJsselland is onze vertrouwde adviseur Ambitie 2 Moderniseren van de Governance
----

De ambities zijn in de bestuursagenda vertaald in twee programmalijnen voor de GGD, die terugkomen in deze begroting. Ambitie 1 (en de programmalijn daarbij) komt met name in het Programma Gezondheid aan bod, Ambitie 2 (met bijbehorende programmalijn) in het programma Service en Samenwerking.

Ambitie 1: GGD IJsselland is onze vertrouwde adviseur

Programmalijn

Als vertrouwde adviseur is zichtbaarheid en herkenbaarheid voor gemeenten, inwoners en ketenpartners van groot belang. GGD IJsselland wil laten zien waar ze wel en niet van is (het verhaal van de GGD) en laat de resultaten zien die dit verhaal onderbouwen.

Samenwerking vraagt over en weer een geaccepteerde en gedeelde opvatting (bestuurlijk en ambtelijk) over de rollen die GGD IJsselland vervult. Uitgangspunt hierbij is het principe 'vernieuwing vanuit de basistaken'. GGD IJsselland is uitvoerder van de wettelijke basistaken, signaleert en monitort ontwikkelingen in de Publieke Gezondheid, adviseert haar gemeenten op basis van deskundigheid en legt voor gemeenten verbindingen ten behoeve van de dossiers 'eerstelijnszorg en sociaal domein' en 'overlast als gevolg van ambulantisering GGZ'. Deze onderwerpen worden actief opgepakt (prioriteit). Ook voor andere dossiers bewaakt de GGD kansen die zich voor gemeenten aandienen en stelt het al of niet gezamenlijk oppakken zo nodig aan de orde.

Om deze rollen goed te kunnen vervullen wordt gewerkt vanuit een visie op lokaal nabij zijn door de GGD, worden heldere financiële afspraken met gemeenten gemaakt, en wordt gewerkt op basis van de onderscheiden criteria aan onderwerpen/dossiers waarin de GGD als onafhankelijk adviseur optreedt.

Om haar taak goed uit te kunnen voeren heeft GGD IJsselland haar signalerings- en adviesfunctie op orde. De GGD wil als 'uitkijktoren' voor nieuwe ontwikkelingen voor gemeenten optreden. Dit is een wezenlijk onderdeel van het vervullen van de rol van vertrouwde adviseur. GGD IJsselland monitort relevante ontwikkelingen in de publieke gezondheid en gebruikt informatie uit onder meer haar eigen registraties. GGD IJsselland is in staat om van data naar informatie te komen, waarbij vraag en aanbod op elkaar worden afgestemd.

GGD IJsselland is goed in haar adviesfunctie. Naast competente medewerkers is daarvoor is een goede positie in relevante beleidsnetwerken van belang. De inhoudelijke deskundigheid blijft (vanzelfsprekend) op orde.

Voor het management betekent dit in grote lijnen dat wordt doorgegaan met het versterken van de invulling van de adviesrol door medewerkers; bestuurlijke sensitiviteit is onderdeel daarvan. Versterkte aandacht is nodig voor het kernproces 'Adviseren', waarin verschillende medewerkers van verschillende afdelingen een rol spelen:

3.1.4 Wat doen we er voor?

Strategische koers

De geschetste hoofdlijnen van deze programmalijn worden uitgewerkt in concrete doelen en activiteiten om tot realisatie te komen. Deze vormen de basis voor het jaarplan van de GGD voor 2015 en 2016 en voor de teamplannen van de verschillende teams en afdelingen binnen GGD IJsselland. In de Voorjaarsberap van de betreffende jaren komen de concrete doelen en activiteiten terug, over de realisatie wordt verantwoording afgelegd via de Najaarsberap en de jaarverslagen.

Aandachtspunten voor 2015 voor de programmalijn 'De GGD is onze vertrouwde adviseur' zijn (o.a.):

- Uitvoeren van gezamenlijke projecten en acties (GGD en gemeenten) rond thema's 'relatie eerste lijn en sociaal domein' en 'overlast door ambulantisering GGZ'
- Vaststellen van een visie op 'lokaal nabij' zijn van GGD en haar rol rond wijk/gebiedsteams
- Sturing en scholing van medewerkers van de GGD op competenties adviseren en bestuurlijke sensitiviteit
- Er voor zorgen dat registratiesystemen in staat zijn om benodigde informatie te leveren
- Data uit verschillende systemen in combinatie met elkaar analyseren.
- Afspraken maken over welke activiteiten in basisfinanciering zit (m.n. JGZ)

Het 'reguliere werk'

De ambities in de bestuursagenda geven accenten voor de dienstverlening van GGD IJsselland in de betreffende jaren, meer 'het hoe'. Binnen de afdelingen gaat 'het gewone werk' (de basistaken van GGD IJsselland) uiteraard door. Een kort overzicht.

De GGD levert **Jeugdgezondheidszorg** (JGZ) aan kinderen/jongeren tot het 18e jaar. Omdat kinderen een grote groei en ontwikkeling doormaken is het risico op ontwikkelingsstoornissen en -problemen in deze levensfase vaak groot. Als dit soort problemen zich voordoen, dan is het belangrijk om er zo vroeg mogelijk bij te zijn. Medewerkers van de afdeling JGZ letten op de lichamelijke en sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind. Door preventief onderzoek te doen kunnen problemen worden gesignaleerd. Vroegtijdig ingrijpen kan voorkomen dat de problemen verergeren. Daarnaast maken medewerkers van de afdeling JGZ deel uit van vele netwerken om risicokinderen in beeld te krijgen en te houden.

De context waarbinnen JGZ opereert is sterk in beweging. De herziening van het (landelijke) basispakket voor JGZ op basis van het advies van de commissie-De Winter en de decentralisaties in het sociaal domein - in het bijzonder de transitie in de jeugdzorg – zijn belangrijke en ingrijpende veranderingen. GGD IJsselland zal zich ook bij de uitvoering van de JGZ blijven aanpassen aan steeds wijzigende omstandigheden, in nauwe afstemming met haar opdrachtgevers: de gemeenten. Dit zal zijn neerslag krijgen in de taken van de afdeling JGZ.

Het doel van de **Infectieziektebestrijding** is het voorkómen van infectieziekten, het opsporen van infectieziekten en het voorkómen van verdere verspreiding. Voornaamste basis voor deze taak vormt de wet Publieke Gezondheid.

Tbc-bestrijding is gericht op preventie, diagnostiek en behandeling van tuberculose, met name gericht op specifieke risicogroepen.

Ook preventie en curatie van Seksueel Overdraagbare Aandoeningen (SOA) krijgt gericht aandacht.

Er zijn wekelijks spreekuren voor opsporing en behandeling van seksueel overdraagbare aandoeningen en aanvullende seksuele hulpverlening. Hier kunnen cliënten (anoniem) onderzoek, behandeling of een doorverwijzing krijgen.

De **Technische hygiënezorg** (THZ) is gericht op het voorkómen van infectieziekten als gevolg van het verspreiden van micro-organismen. Deze zorg is noodzakelijk daar waar veel mensen van collectieve voorzieningen gebruikmaken en waarbij er een verhoogd risico is op overdracht van micro-organismen en/of sprake is van een verminderde weerstand (denk aan scholen en centra voor dak- en thuislozen, maar ook prostitutiebedrijven en tattoo- en piercingshops (additionele producten).

De **Inspecties voor Kinderopvang** vloeien voort uit de Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen. De GGD-inspecteurs voor de kinderopvang zien toe op de naleving van de eisen die deze wet stelt aan kindercentra, op o.a. het gebied van de kwaliteit van de opvang (zowel materieel als ten aanzien van het pedagogisch klimaat).

Milieu en gezondheid (ook wel: medische milieukunde) houdt zich bezig met de relatie tussen milieufactoren en de gezondheid. Centraal staan vragen over of een bepaalde milieuverontreiniging in lucht, water, bodem, binnenmilieu of voeding effecten op de gezondheid kan hebben. Maar ook of ziekten of klachten veroorzaakt kunnen zijn door een milieufactor (chemische, fysische en biologische factoren).

De **Forensische geneeskunde** omvat het verrichten van lijkschouwingen; onderzoek en rapportage aan de officier van justitie inzake gevallen van euthanasie en niet-natuurlijke dood; medisch-technisch onderzoek en rapportage inzake letsels, geweld en zedendelicten voor politie en justitie; arrestantenzorg voor de politie. De forensisch geneeskundige taken worden uitgevoerd in een 7 x 24 uren beschikbaarheidssdienst.

Onder de **Openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ)** vallen alle geestelijke gezondheidszorgactiviteiten die worden uitgevoerd zonder dat er een individuele hulpvraag achter zit. Hierbij is sprake van een maatschappelijke verantwoordelijkheid voor kwetsbare personen of groepen die niet zelfstandig gebruikmaken van de beschikbare reguliere voorzieningen. Vaak is er bij de kwetsbare groep sprake van meervoudige en complexe problematiek. Denk bijvoorbeeld aan mensen met psychiatrische en/of verslavingsproblemen, die soms ook een zwervend bestaan op straat leiden en overlast veroorzaken in de omgeving. Maar ook aan sociaal isolement, verwaarlozing en vervuiling. Een situatie die ook lang verborgen en onbekend blijft bij hulpverleners is mishandeling en huiselijk geweld. Uit angst voor de dader durven slachtoffers en hun omgeving vaak geen beroep op de hulpverlening te doen.

Gemeenten, GGD'en en instellingen voor Geestelijke Gezondheidszorg zijn door de wetgever aangewezen als verantwoordelijken met zorgplicht en taken op het terrein van de OGGZ. De individuele hulpverlening ligt vooral op het terrein van de aanbieders van Geestelijke Gezondheidszorg. De GGD is samen met de partners in de OGGZ verantwoordelijk voor de preventie en zorg voor groepen mensen met een verhoogd risico. Het betreft signalering, screening, casefinding en beleidsadvisering. Op collectief niveau speelt de GGD een rol ten aanzien van preventie, gezondheidsbevorderende en -beschermende activiteiten.

Faciliteren van de uitvoering van de **gemeentelijke vangnetfunctie** voor groepen die tussen wal en schip dreigen te vallen wordt voor de Centrumgemeente Zwolle uitgevoerd; taken die niet door de reguliere gezondheidszorg en welzijnsorganisaties worden uitgevoerd, maar waar toch behoefte aan bestaat en waar een publieke/gemeentelijke verantwoordelijkheid voor bestaat.

GGZ-cliënten die in aanmerking willen komen voor **Beschermd wonen** kunnen daarvoor vanaf 1 januari 2015 een aanvraag doen bij GGD IJsselland. Dat geldt ook voor hulpverlenende instanties die menen dat hun cliënt in aanmerking komt voor zo'n plek.

Ook de **indicering voor maatschappelijke opvang en voor ambulante begeleiding door aanbieders van maatschappelijke opvang** wordt vanaf deze datum door GGD IJsselland gedaan. De overname van deze taken van het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) heeft te maken met de overheveling van AWBZ-zorg naar de Wmo 2015, die de verantwoordelijkheid voor de uitvoering bij de gemeenten legt.

Het beoordelen of een cliënt in aanmerking komt voor deze zgn. 'maatwerkvoorzieningen' zal vaak gebeuren in samenspraak tussen de GGD-medewerkers en de nieuwe sociale wijkteams. GGD IJsselland voert dit onderdeel uit voor de centrumgemeente Zwolle ten behoeve van de gemeenten Zwolle, Steenwijkerland, Kampen, Zwartewaterland, Staphorst, Dalfsen, Hardenberg, Ommen en Hattem. De overige gemeenten vallen onder de centrumgemeente Deventer.

Beleidsontwikkeling en –advisering richt zich op gemeenten of ketenpartners. Deze kan betrekking hebben op verschillende beleidsdomeinen (bijvoorbeeld JGZ en OGGZ), verschillende doelgroepen (bijvoorbeeld dak- en thuislozen en ouderen) of op specifieke thema's binnen het lokaal gezondheidsbeleid (bijvoorbeeld alcoholmatiging, weerbaarheid en seksualiteit). De GGD verbindt en bundelt kennis en expertise van binnen en buiten de GGD en maakt deze toegankelijk voor gemeenten en andere partijen. De werkwijze is gericht op innovatie; er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen en beschikbare theoretische kaders en modellen.

Het stakeholdermanagement van GGD IJsselland is hierbij een belangrijke werkwijze.

Door middel van signalering, monitoring en **Epidemiologisch onderzoek** kan de gezondheid van inwoners en kunnen de factoren die met deze gezondheid samenhangen, zoals leefstijl, zorg en fysieke en sociale omgeving, in beeld gebracht worden. De GGD verzamelt deze gegevens middels gezondheidsmonitoren. De resultaten geven input aan gemeentelijk beleid en aan projecten en interventies. Signalering en monitoring vinden standaard en continu plaats. Onderzoek wordt veelal in opdracht gedaan. Onderzoeksgegevens zijn voor iedereen toegankelijk gemaakt in de Gezondheidsatlas, een web-applicatie, die gedurende het jaar up-to-date wordt gehouden.

Gezondheidsbevordering heeft tot doel burgers in staat te stellen om de eigen gezondheid te bevorderen. Het accent ligt hierbij op het beïnvloeden van kennis, houding en gedrag, het versterken van sociale steunstructuren en het creëren van een gezonde leefomgeving.

Onderstaand overzicht geeft een indruk van de omvang van taken die GGD IJsselland uitvoert

Dienstverlening GGD IJsselland 2014 in cijfers (Bron: Kerngegevens GGD IJsselland 2014)

Onderdeel		Aantallen
Jeugdgezondheidszorg	In beeld 0-4 jarigen (99%)	22.380
	In beeld 4-19 jarigen (94,7 %)	93.151
	Extra contacten 0-4 jarigen	5.305
	Extra contacten 4-19 jarigen	4.265
Inspecties Kinderopvang	Inspecties kinderdagverblijven	273
	Inspecties buitenschoolse opvang	230
	Inspecties peuterspeelzalen	58
	Inspecties gastouderbureaus	27
	Inspecties gastouders (384 nieuw, 118 steekproef, 2 herinspecties)	504
Technische Hygiëne Zorg	Alle basisscholen worden eens per vier jaar bezocht	
	Inspecties tatoeage- en piercingshops	31
Milieu en Gezondheid	Adviezen aan en onderzoek voor gemeenten, instellingen en burgers over onder meer binnenmilieu, hinder door stank, geluid en stof, bodemverontreiniging en sanering van asbest, nazorg bij rampen en crises	170

Onderdeel		Aantallen
Forensische geneeskunde	Lijkschouwingen	403
	Letselrapportages	379
	Arrestantenzorg: Medische zorg bij bezoek	1.082
	Telefonisch zorgadvies	617
Infectieziektebestrijding	Meldingen van meldingsplichtige ziektes (en vervolgens bron- en contactonderzoek)	381
	Meldingen van uitbraken diarree, luchtweginfecties of huidinfecties	67
	Telefonische vragen over infectieziekten	602
Seksuele gezondheid	Consulten seksueel overdraagbare aandoeningen (soa)	2.417
	Gevonden soa (vindpercentage = 19,8 %)	478
Reizigerszorg	Consulten (5.701 eerste consulten en 3.342 herhaalconsulten)	9.043
Tuberculose	Consulten	673
	Patiënten	29
Psychosociale hulpverlening	Inzet	22
Onderzoek	Aantal respondenten kindermonitor	5.534
Beleid	Advies aan gemeenten over bijvoorbeeld lokaal gezondheidsbeleid, jeugdbeleid, Wmo, en de ontwikkelingen in het brede sociale domein	
Maatschappelijke zorg (bemoezing)	Meldingen team Bemoezing	219
	Meldingen team Zwerfjongeren	93
	Meldingen team Vervuilde huishoudens	81
	Meldingen team Bemoezing jeugd	53
Centrale Toegang	Meldingen in en buiten IJsselland	345
	Waarvan uit Centrumgemeente Zwolle	210

3.1.5 Wat gaat het kosten?

Omschrijving	rekening 2014	begroting 2015	begroting 2016	meerjarenbegroting(x1000) 2017	2018	2019
Lasten:						
Exploitatielasten	4.284	4.216	4.777	4.873	4.970	5.070
Kapitaallasten	113	161	143	147	150	153
Kostenplaatsen	15.341	15.521	15.865	16.183	16.507	16.837
Totaal lasten	19.738	19.898	20.785	21.203	21.627	22.060
Baten:						
Gemeentelijke bijdrage	6.538	6.736	7.114	7.257	7.402	7.550
Financiering o.b.v. DVO	7.129	7.161	8.051	8.213	8.377	8.545
Rijksbijdragen	1.598	1.665	1.654	1.688	1.722	1.756
Financiering via klanttarief	2.035	1.674	1.718	1.752	1.787	1.823
Projectfinanciering	1.881	2.239	1.848	1.886	1.924	1.962
Overige financiering	803	423	399	407	415	423
Totaal baten	19.984	19.898	20.785	21.203	21.627	22.060

* rekeningcijfers 2014 voorlopig

3.2 Programma Service en samenwerking

Programma:	Service en Samenwerking	
Portefeuillehouder:	E.W. Anker	
Programmamanager:	N.A.M. Rigter (secretaris/directeur Publieke Gezondheid)	
Afdelingen/manager:	Bestuursbureau	J. Roorda (tevens directiesecretaris)

3.2.1 Inleiding

Het programma Service en Samenwerking is ondersteunend ten behoeve van het programma Gezondheid. Het programma richt zich op het bestuur en op het bestuursproces van de GGD. Daarbij zijn van belang:

- Voorbereiding van bestuurlijke overleg (vergaderingen Dagelijks Bestuur en het bestuurlijk overleg Publieke gezondheid, inclusief ambtelijke voorbereiding),
- Invulling van de kaderstellende en controlerende rol van het Algemeen Bestuur,
- Uitvoering van de besluiten van het Algemeen- en het Dagelijks Bestuur,
- Communicatie met de gemeenten, op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

3.2.2 Waar staan we voor?

De doelstelling van het programma Service en Samenwerking is het optimaliseren van de kwaliteit en het rendement van de samenwerking tussen en met gemeenten.

Wat willen we bereiken?

Ook voor het programma Service en Samenwerking is de bestuursagenda 'Vernieuwen vanuit basistaken' leidend, daarbij gaat het vooral om:

Ambitie 2 Modernisering van de Governance.

Modernisering van de Governance gaat over: inhoudelijke meerwaarde, stevige relatie met gemeenten, financiële control en juridische onderbouwing. Deze elementen zijn uitgewerkt in onderstaande programmalijn.

Inhoudelijke meerwaarde

Voor de inhoudelijke samenwerking vormt de programmalijn "GGD als vertrouwde adviseur" (ambitie 1) de basis. Bij de uitvoering van werkzaamheden vormt het ambtelijk-bestuurlijk samenspel in de vorm van opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap een belangrijke dimensie. Een goede opdrachtgever is betrokken en stelt de opdrachtnemer in staat om zijn werk goed te doen. Een goede opdrachtnemer ondersteunt de opdrachtgever in het formuleren en aanscherpen van de opdracht en levert wat wordt gevraagd.

Stevige bestuurlijke relatie

Bestuurlijke betrokkenheid is een belangrijk onderdeel van een stevige bestuurlijke samenwerkingsrelatie. Bestuurders voelen zich eigenaar van GGD IJsselland en kunnen de taak, rol en opdracht van de GGD uitdragen. Omgekeerd betekent bestuurlijke betrokkenheid ook dat GGD IJsselland meerwaarde biedt en ondersteunend is voor bestuurders in gemeenten bij de opgaven waar zij voor staan.

Een stevige bestuurlijke samenwerkingsrelatie is gebaseerd op vertrouwen. Dit wordt in de eerste plaats gevormd doordat resultaten op orde zijn, de GGD deskundig op inhoud is en bestuurlijk

sensitief is (door tijdig te leveren, een pro-actieve houding aan te nemen en voldoende dichtbij gemeenten te staan) en niet in de laatste plaats dat de GGD gemakkelijk aanspreekbaar is door een goed georganiseerd stakeholder management.

Ook herkenbaarheid en zichtbaarheid dragen bij aan een goede bestuurlijke samenwerkingsrelatie: enerzijds door het geaccepteerde en gedeelde verhaal van GGD IJsselland (waar zijn we van en wat zijn onze rollen) en anderzijds door het waarmaken/laten zien wat GGD IJsselland is en betekent.

Financiering en control

Transparantie in financiën en control draagt bij aan vertrouwen en stelt gemeenten in staat om op hoofdlijnen te sturen. Transparante sturing van financiering vraagt om financiële afspraken die voor gemeenten inzichtelijk en functioneel zijn (trekkingsrecht, inhoud basispakket, slimme beschikkingen). De GGD zorgt er voor dat de financieringsystematiek ondersteunend is aan haar adviesrol door passende afspraken met gemeenten.

Het financieel beheer moet ondersteunend zijn aan het handelen van medewerkers. Zij geven in de praktijk vorm aan de dienstverlening binnen de afgesproken financiële kaders.

Juridisch afspraken

De gemeenschappelijke regeling vormt het kader dat effectieve sturing en besturing (Governance) mogelijk moet maken. Binnen deze formele kaders worden verdere praktische afspraken gemaakt om de goede samenwerking vorm te geven en om financieel op orde te zijn en te blijven.

Het bestuur van de GGD wil verantwoordelijkheid kunnen nemen voor de GGD en ook trots kunnen zijn op 'onze' GGD (van en voor gemeenten). Het dagelijks bestuur geeft invulling aan de politiek-bestuurlijke aansturing van de GGD. Dit leidt tot borging van de bestuurlijke gedachtelijn en een constructief-kritisch bestuurlijk-ambtelijk samenspel binnen de GGD.

De governance van de GGD moet meer faciliterend worden voor de rollen die de GGD heeft. Dat vraagt om een stevige moderniseringsslag. Met name in de verbinding van de verschillende GGD-taken schuilt de meerwaarde voor gemeenten. Vanuit een duidelijk governance-concept moderniseert GGD IJsselland de huidige gemeenschappelijke regeling in zijn structuur en werkwijze.

3.2.3 Wat doen we ervoor?

Om de geschetste hoofdlijnen voor deze programmalijs te realiseren zijn/worden deze uitgewerkt in concrete doelen en activiteiten. Deze vormen de basis voor het jaarplan van de GGD voor 2015 en 2016 en voor de teamplannen van de verschillende teams en afdelingen binnen GGD IJsselland. De doelen en activiteiten voor deze jaren worden integraal opgenomen in de Voorjaarsberap van 2015 en 2016.

Aandachtspunten voor 2015 zijn o.a.:

- Vaststellen van een bestuurs- en management concept als basis voor modernisering van de governance
- Afspraken maken over bestuurlijke en ambtelijke samenwerking
- Inzicht in relatie kosten, doelen en output m.b.t. dienstverlening
- Inzicht in wijze financiering diensten en producten van de GGD (basistaak / advies met trekkingsrecht / additionele financiering)
- Bedrijfsvoering op orde met transparante informatie
- Online inzicht in risico's, prestaties, kosten per gemeente
- Herzien en aanpassen GR (o.a. mandatering, veranderingen WGR)
- Positioneren wettelijke basistaken van de GGD (aan de hand van de vier pijlers uit beleidsbrief 'Betrouwbare publieke gezondheid: Gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeenten en Rijk' van VWS, augustus 2014), laten zien wat geleverd wordt
- Slimme en samenhangende planning van bestuurlijke overleggen in de regio

3.2.4 Wat gaat het kosten?

Omschrijving	rekening 2014	begroting 2015	begroting 2016	meerjarenbegroting(x1000)		
				2017	2018	2019
Lasten:						
Exploitatielasten	61	158	94	97	99	101
Kostenplaatsen	1.456	1.304	1.349	1.377	1.405	1.433
Totaal lasten	1.517	1.462	1.444	1.474	1.503	1.534
Baten:						
Gemeentelijke bijdrage	1.147	1.363	1.378	1.406	1.434	1.463
Overige financiering	117	64	0	0	0	0
Totaal baten	1.264	1.427	1.378	1.406	1.434	1.463

* rekeningcijfers 2014 voorlopig

4. Financiële begroting

4.1 Begroting van baten en lasten GGD IJsselland

In dit onderdeel zijn de totale baten en lasten van GGD IJsselland verwerkt. Dit betreft het totaal van de afzonderlijke programmabegrotingen en het overzicht van algemene lasten en dekkingsmiddelen.

Financiële begroting (bedragen in Euro x 1000)

	rekening 2014	begroting 2015	begroting 2016
Lasten:			
Niet in te delen lasten	2	60	69
Exploitatielasten	4.345	4.374	4.871
Reserveringen	0	42	50
kapitaallasten	113	161	143
Kostenplaatsen	16.798	16.826	17.214
totaal lasten	21.257	21.462	22.347
Baten:			
Gemeentelijke bijdrage	7.685	8.099	8.492
Financiering o.b.v. DVO	7.129	7.161	8.051
Rijksbijdragen	1.598	1.665	1.654
Financiering via klanttarief	2.035	1.674	1.718
Projectfinanciering	1.881	2.239	1.848
Overige financiering	1.018	624	584
saldo gewone dienst	0		
totaal baten	21.347	21.462	22.347

* rekeningcijfers 2014 voorlopig

4.2 Toelichting op de financiële begroting

In deze paragraaf worden de afwijkingen in de begroting 2016 ten opzichte van de begroting 2015 toegelicht. In de begroting worden structurele lasten en baten geraamd. Incidentele budgetten worden in de loop van het exploitatiejaar middels een begrotingswijziging toegevoegd.

Ten opzichte van 2016 neemt het volume van de begroting 2016 met € 885 duizend toe. Deze toename is op hoofdlijnen als volgt te verklaren:

- *Uitbreiding taak Centrale Toegang*

Met ingang van begin 2015 voert de Centrale Toegang van GGD IJsselland voor acht gemeenten in de regio IJsselland en de gemeente Hattem enkele nieuwe taken uit. Het betreft hier het beschikken over aanvragen van inwoners van deze gemeenten voor beschermd wonen op ggz-grondslag, begeleiding door instellingen voor maatschappelijke opvang en voor opvang. De dienstverlening voor deze gemeenten is vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst, waarin ook de al bestaande taken van de Centrale Toegang zijn opgenomen, zoals registratie van

daklozen via het meldpunt Centrale Toegang, regie op screening en toeleiding van cliënten naar passende zorg, en bewaken van voortgang van afzonderlijke trajecten, signaleren van structurele knelpunten bij instellingen en preventie van terugval. Het begrotingsvolume neemt als gevolg van de komst van deze nieuwe taken toe met afgerond € 500.000,=.

- Preventie Leefstijl adolescenten
In het nieuwe basispakket Jeugdgezondheidszorg (Aanpassing besluit Publieke gezondheid d.d. 5 november 2014, Staatsblad 2014-449) is opgenomen dat er een structureel aanbod moet worden gedaan aan jongeren vanaf 14 jaar. Hierbij moeten activiteiten worden aangeboden die zijn gericht op gezond gewicht, roken, veilig vrijen, gebruik van alcohol en drugs, weerbaarheid, depressie en schoolziekteverzuim. Het algemeen bestuur van GGD IJsselland heeft al in juni 2013 besloten om dit aanbod te ontwikkelen in de vorm van een Preventief Leefstijlonderzoek voor de vierde klassen van het voortgezet onderwijs (project Preventie Leefstijl Adolescenten). Omdat de uiteindelijke vorm van dit aanbod (en de financiering) nog niet duidelijk was, is dit aanbod tot medio 2015 projectmatig ingevuld. Medio 2015 worden de resultaten van de evaluatie van het project verwacht. Op basis van deze resultaten en de bespreking daarvan zal de structurele invulling van de dienstverlening aan jongeren van 14 jaar en ouder tot stand komen. Voor de uitvoering van het aanbod aan jongeren vanaf 14 jaar hebben gemeenten eerder een uitkering ontvangen in de doeluitkering CJG. In de toekomst zal de bijdrage worden verwerkt in de algemene uitkering van het rijk aan gemeenten via het Gemeentefonds. De kosten voor de structurele inzet van GGD IJsselland voor deze taak zijn in de begroting 2016 geraamd op € 314 duizend.
- De overige aanpassingen o.a. loon- en prijsindex bedragen totaal € 71 duizend.

In deze paragraaf is ook het overzicht "Algemene baten en lasten" verwerkt. De totale begroting bestaat uit de programma's en een algemeen deel. De afzonderlijke programmabegrotingen worden vermeld bij de inhoudelijke toelichting op de programma's. het algemeen deel wordt verwerkt in de toelichting op de financiële begroting.

4.3 Algemene lasten en dekkingsmiddelen

Algemene lasten en dekkingsmiddelen (bedragen in Euro x 1000)

Omschrijving	rekening	begroting	begroting	meerjarenbegroting(x1000)		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lasten:						
Onvoorzien	2	60	69	71	72	74
Reserveringen		42	50	51	52	53
Stelpost bezuiniging		0	0			
Totaal lasten	2	102	119	122	124	127
Baten:						
Overige	98	138	184	188	192	196
Totaal baten	98	138	184	188	192	196

* rekeningcijfers 2014 voorlopig

4.4 Toelichting Algemene lasten en dekkingsmiddelen

Lasten

- Voor de begroting 2016 bedraagt de volumetoename ten gevolge van de indexering van de prijzen in totaal € 36 duizend. Hiervan is € 27 duizend rechtstreeks in de begroting verwerkt, dit betreft voorzienbare kostenstijgingen. Het restant (€ 9 duizend) is toegevoegd aan de post onvoorzien.
- Post reserveringen
De reserve algemene ontwikkeling is in voorgaande jaren ingezet voor dekking van de kosten van de organisatieverandering. In het dekkingsplan voor de organisatieverandering is voorzien dat de uitnames uit de reserves met ingang van 2016 weer worden aangevuld met € 50 duizend per jaar. Deze toevoeging is verwerkt in de post reserveringen (2016).
In de begroting 2015 was onder de post reserveringen ook de reservering voor de risicoreserve maatwerk JGZ geraamd. In de begroting 2016 is deze reservering verschoven naar het programma gezondheid. Dit om binnen het programma gezondheid een integraal kostenbeeld van de jeugdgezondheidszorg te krijgen.

Baten

- Onder de baten is een stelpost verantwoord met betrekking tot dekking van de kosten van de organisatie-verandering. Voor de invulling hiervan is een implementatieplan opgesteld. Tot nu toe is deze stelpost ingevuld door incidentele maatregelen. Omdat een groot deel van de besparingen binnen bedrijfsvoering moeten worden gerealiseerd hangt de structurele effectivering van de maatregelen nauw samen met de ontwikkeling van bedrijfsvoering binnen de Veiligheidsregio. De Veiligheidsregio is zowel organisatorisch als financieel nog in ontwikkeling. Met betrekking tot de financiën is er nog geen sprake van een structureel karakter. De verwachting is dat de geplande taakstellingen voor bedrijfsvoering uiteindelijk structureel kunnen worden gerealiseerd.

4.5 Ontwikkeling gemeentelijke bijdrage

Gemeentelijke bijdrage 2015		€ 8.098.545,-
1. Ontwikkeling loonkosten	€ 40.000,-	
Dit betreft de mutatie in de salarissen voor zover die doorwerken in de gemeentelijke bijdrage. Met betrekking tot plustaken wordt de verhoging van de salarissen gecompenseerd door hogere inkomsten uit exploitatie.		
2. Toevoeging budget ten behoeve van Preventie Leefstijl adolescenten	€ 314.000,-	
3. Prijsindex\ overige	€ 39.915,-	
	<hr/>	
Totaal mutaties gemeentelijke bijdrage 2016	€ 393.915,-	
Per saldo bijdrage 2016		€ 8.492.460,-

4.6 Toelichting gemeentelijke bijdrage 2016

Ontwikkeling loonkosten.

De salarissen en sociale lasten zijn geïndexeerd met 2% conform de uitgangspunten in de kaderbrief. De ontwikkeling van de loonkosten zijn nader toegelicht in de paragraaf "uitgangspunten begroting 2016" (blz. 7).

Preventie leefstijl adolescenten

Zie toelichting op de financiële begroting.

Prijsindex / Overige

De mutatie in de gemeentelijke bijdrage betreft voornamelijk de indexering van de prijzen, in totaal € 36.000.

5. Paragrafen

5.1 Algemeen

De programmabegroting 2015 bevat de volgende (verplichte) paragrafen:

1. Weerstandsvermogen (en risico's)
2. Onderhoud kapitaalgoederen
3. Bedrijfsvoering
4. Verbonden partijen
5. Treasury

5.2 Weerstandsvermogen en risico's

5.2.1 Algemene uitgangspunten

In deze paragraaf worden risico's van GGD IJsselland financieel vertaald en vervolgens afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit om risico's af te kunnen dekken. Daarmee ontstaat inzicht in de weerstandsvermogen van GGD IJsselland. Het weerstandsvermogen van GGD IJsselland bestaat uit de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor geen maatregelen in de vorm van voorzieningen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie. Onder weerstandscapaciteit wordt verstaan de middelen en mogelijkheden waarover de GGD beschikt om niet geraamde kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken zonder dat dit ten koste gaat van uitvoering van het takenpakket.

Sinds 2013 is in de tarieven van de GGD een opslag verwerkt voor dekking van risico's. De risicocomponent in het tarief wordt gereserveerd voor dekking van eventuele frictiekosten die uit additionele taken (taken die de GGD op verzoek van gemeenten of andere klanten levert) kunnen voortvloeien. De risicoreserve vormt een versterking van de weerstandscapaciteit van GGD IJsselland.

Bij het vaststellen van de notitie Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2015-2018 (Algemeen Bestuur, december 2014) is besloten tot het evalueren van het weerstandsvermogen aan de hand van de benodigde weerstandscapaciteit die volgt uit het risicoprofiel van GGD IJsselland. Voor het bepalen van het risicoprofiel wordt uitgegaan van actief risicomanagement (systematisch signaleren en beheersen van risico's). In het lopende jaar wordt risicomanagement bij GGD IJsselland geïmplementeerd als een natuurlijk en integraal onderdeel van de totale bedrijfsvoering. Integraal risicomanagement levert een bijdrage aan het efficiënter en effectiever beheersen van de risico's en het realiseren van de organisatiedoelstellingen. Onderdeel van het risicomanagement is het afstemmen van de weerstandscapaciteit op het risicoprofiel van GGD IJsselland. Daarbij is het uitgangspunt dat de ratio voor het weerstandsvermogen voldoende, ofwel 1,0 tot 1,4 keer de benodigde weerstandscapaciteit bedraagt (beleidskader Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2015-2018).

5.2.2 Evaluatie weerstandscapaciteit

In het voorjaar van 2014 is een uitgebreide risico-evaluatie uitgevoerd. De benodigde weerstandscapaciteit is toen geraamd op (globaal) € 400.000. Daarop is besloten (Algemeen Bestuur, december 2014) om voor de begroting van 2016 uit te gaan van een weerstandsvermogen die ligt tussen € 400.000 en € 600.000. De resultaten van deze evaluatie zijn voor deze rapportage opnieuw beoordeeld. Hieruit blijkt dat er geen aanleiding is om de benodigde weerstandscapaciteit aan te

passen. De belangrijkste risico's in 2016 (voor zover nu bekend) waarop deze inschatting is gebaseerd worden hieronder kort beschreven.

In de Programmabegroting 2017 volgt een herziene raming voor de benodigde weerstandscapaciteit op basis van een integrale inventarisatie en actualisatie van risico's in het kader van risicomanagement.

5.2.3 Overzicht risico's 2015

Publieke gezondheid Asielzoekers

Hoewel er sprake is van een kostendekkende exploitatie is sprake van een financieel risico voor de structurele dekking van de kosten van deze taak. Er worden jaarlijks opnieuw afspraken gemaakt over de dienstverlening. Door het toenemende aantal asielzoekers is de druk op de personele capaciteit toegenomen. De fluctuaties brengen een risico met zich mee ten aanzien van de beheersbaarheid van de financiën. De financiële consequenties zijn op dit moment nog niet in beeld te brengen

Risico's voormalig regio IJssel-Vecht

Het regionaal team Recreatie en Toerisme is per 1 januari 2012 opgeheven, waarbij de betrokken medewerkers –onder voorwaarden- een arbeidsovereenkomst hebben gesloten met MarketingOost met een zekere terugkeergarantie bij de GGD als rechtsopvolger van de regio IJssel Vecht. De bovenformatie die hierdoor is ontstaan is nog niet opgelost. Op basis van de gemaakte afspraken tussen GGD en de medewerker alsmede de huidige rechtspositieregeling is het totale risico berekend op € 158.000 (vanaf 2014). In het bestuur is de afspraak gemaakt (Algemeen Bestuur, oktober 2014) dat dit risico wordt verrekend met de betrokken gemeenten die destijds bijdroegen aan de taak Recreatie en Toerisme in de regio IJssel-Vecht.

Forensische geneeskunde

Door de vorming van de nationale politie is besloten om de diensten van de forensische geneeskunde opnieuw aan te besteden. Dit betekent dat meerdere organisaties kunnen inschrijven. GGD IJsselland werkt hiervoor samen met 5 GGD'en die actief zijn binnen de regio oost van de politie. De aanbesteding is nog niet afgerond. Het is dus nog niet zeker of deze taak in het hele jaar 2015 nog wordt uitgevoerd. Door beëindiging van de taak zullen vanaf 2016 frictiekosten ontstaan De financiële omvang hiervan is niet bekend.

Extra inzet van medewerkers bij uitbraak infectieziekte

Een uitbraak van een infectieziekte kan extra inzet van middelen van de GGD vergen waarmee in de begroting geen rekening is gehouden. Hierover zijn geen nadere afspraken met de deelnemende gemeenten gemaakt. De financiële omvang van het risico zal in beeld worden gebracht op basis van integrale inventarisatie in het kader van risicomanagement.

Boventalligheid van personeel vanwege afnemende activiteiten

Door de afnemende financiële middelen van de deelnemende gemeenten verwachten wij dat het subsidievolume voor projecten en maatwerk JGZ en KEC zal afnemen. De personele capaciteit die hiervoor binnen de GGD beschikbaar is bestaat voor een deel uit medewerkers in vaste dienst aangevuld met extern personeel of tijdelijke uitbreidingen van de aanstellingen(flexibele schil). Wij verwachten dat de flexibele schil onvoldoende van omvang is om de krimp in subsidie volume op te vangen waardoor er gevolgen voor personeel in vaste dienst zullen ontstaan. Dit gaat gepaard met frictiekosten. De totale omvang van het risico zal in beeld worden gebracht op basis van integrale inventarisatie in het kader van risicomanagement

5.3 Onderhoud kapitaalgoederen

In het kader van deze paragraaf gaat het om de vaste activa waarvan de instandhouding structureel een substantieel beslag op de middelen legt. Buiten dit kader vallen de financiële activa en bedrijfsmiddelen omdat die regelmatig worden vervangen. Door dit onderscheid komt in deze paragraaf alleen het onderhoud van het kantoorgebouw te Zwolle aan de orde.

Zoals bekend is het kantoorgebouw gedeeltelijk verkocht en wordt het C-gebouw geheel gerenoveerd. In totaal wordt voor ruim € 4 miljoen opnieuw geïnvesteerd. De huidige onderhoudsreserve is voor afwaardering van de boekwaarde ingezet. Voor de situatie na renovatie is een exploitatieopzet gemaakt waarin rekening is gehouden met reservering voor groot onderhoud.

In de begroting 2016 is nog geen rekening gehouden met de nieuwe situatie. Voor het C-gebouw zal een nieuw onderhoudsplan moeten worden opgesteld. Vanuit de reservering in de exploitatie zal de onderhoudsreserve opnieuw moeten worden opgebouwd in overeenstemming met de financieringsbehoefte uit het onderhoudsplan.

5.4 Bedrijfsvoering

Het organisatieonderdeel Bedrijfsvoering en Services is met ingang van 1 januari 2014 overgegaan van GGD IJsselland naar Veiligheidsregio IJsselland. (Financiële) Basis voor de samenwerking vormt de 'Overeenkomst voor gemene rekening'. Daarin zijn voor de afzonderlijke kostenonderdelen die in de overeenkomst zijn benoemd verdelingspercentages berekend. De kosten binnen de gemene rekening worden gemiddeld voor 56 % toegerekend aan de Veiligheidsregio en voor 44 % aan de GGD.

De bepalingen in de huidige overeenkomst zijn onveranderd toegepast voor het opstellen van de begroting 2016.

Door de ontwikkelingen binnen de Veiligheidsregio is er nog geen sprake van een structureel karakter van de financiën van bedrijfsvoering. Hierdoor is er nog geen basis voor evaluatie van de overeenkomst. De verwachting is dat deze situatie zich in de komende jaren (2 jaar) zal stabiliseren.

5.5 Verbonden partijen

Deze paragraaf geeft inzicht in 'derde rechtspersonen' waarmee GGD IJsselland een bestuurlijke **en** financiële band heeft. Deze band is er door participatie in een vennootschap of deelneming in een stichting. Met een bestuurlijk belang wordt bedoeld een zetel in het bestuur van een deelneming of stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de GGD middelen ter beschikking heeft gesteld en die zal verliezen bij faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij op de GGD kunnen worden verhaald. Van een financieel belang is ook sprake als de GGD bij liquidatie van een derde rechtspersoon middelen uitgekeerd kan krijgen. Op het moment van opstellen van de begroting 2016 heeft GGD IJsselland in dit kader geen relaties.

5.6 Treasury

5.6.1 Inleiding

De paragraaf treasury is één van de voorgeschreven paragrafen op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Artikel 13 van dit besluit schrijft voor dat de beleidsvoornemens en ontwikkelingen ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille worden beschreven.

5.6.2 Algemene ontwikkelingen

De GGD kent een beperkt aantal investeringen. Door de overgang van bedrijfsvoering van de GGD naar de Veiligheidsregio IJsselland is het volume afgenomen doordat ook de investeringen m.b.t. ICT zijn overgegaan. Dit is een gunstige ontwikkeling voor de financieringsruimte binnen de kasgeldlimiet.

Schatkistbankieren

Het Rijk heeft besloten dat decentrale overheden gaan schatkistbankieren. Schatkistbankieren houdt in dat saldi die door GGD IJsselland worden aangehouden op bankrekeningen worden afgeroomd en via een rekening-courant verhouding ten gunste van de Nederlandse schatkist worden gebracht. Hierdoor zal de Nederlandse staat minder geld hoeven te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld afnemen. Decentrale overheden krijgen op deposito's een rente vergoed die gelijk is aan de rentes die de Nederlandse staat betaalt op leningen die ze op de markt aangaat. Momenteel liggen deze rentes rond de nul procent. Het gevolg van dit beleid is dat GGD IJsselland nagenoeg geen rente opbrengsten uit rekening courant verhouding meer zal ontvangen. In de begroting is geen raming opgenomen voor ontvangsten uit beleggingen. Door de invoering van schatkistbankieren ontstaat er dus geen financieel nadeel voor GGD IJsselland.

5.6.3 Risicomanagement

Dit onderdeel geeft een samenvatting van het (verwachte) risicoprofiel van de organisatie. Het bevat tevens de gegevens die op grond van de Wet Fido voor de toezichthouder nodig zijn w.o. de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Renterisicobeheer

Voor het renterisicobeheer gelden de volgende criteria:

Conform de Wet FIDO wordt de kasgeldlimiet niet overschreden.

Nieuwe leningen/uitzettingen worden afgestemd op de bestaande financiële positie en de liquiditeitsplanning.

De rentetypische looptijd (periode waarvoor de rente vaststaat) en het renteniveau van de betreffende lening/uitzetting worden zo veel mogelijk afgestemd op de actuele rentestand en de rentevisie.

De renterisiconorm beperkt het rente risico op de vaste schuld. Deze wettelijke norm bepaalt dat maximaal 20% van totale omvang van de begroting in aanmerking mag komen voor aflossing of renteherziening. In de uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden zijn 2 modelstaten opgenomen om de risico's in beeld te brengen t.w.;

- Berekening kasgeldlimiet (Model A)
- Renterisiconorm (model B)

Berekening kasgeldlimiet en bepaling financieringspositie 2015

Berekening kasgeldlimiet 2016:

Omvang van de begroting 2016	€ 22.347.000,- (=1)
Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage 8,20% (=2)	
Bedrag van de kasgeldlimiet	€ 1.832.454,- (1x2)

Bepaling financieringspositie 2015:

Boekwaarde investeringen	€ 7.686.289,=
Vaste financieringsmiddelen:	
Reserves en voorzieningen -/-	€ 723.995,=

Langlopende geldleningen	-/- € 6.134.578,=
Tekort aan financieringsmiddelen	€ 827.716,=

Renterisiconorm

Door berekening van de renterisiconorm wordt inzicht verkregen in de omvang van de schuld waarover in enig jaar renterisico's worden gelopen. Omdat GGD IJsselland slechts 1 langlopende geldlening heeft afgesloten voor financiering van de huisvesting is alleen het risico i.v.m. herfinanciering als gevolg van renteaanpassingen van belang. In onderstaand overzicht wordt dit risico in beeld gebracht:

Renterisiconorm en renterisico's van de vaste schuld per 1 januari 2016
(bedragen x € 1.000)

	2016	2017	2018	2019
1. Renteherzieningen	0	0	0	0
2. Betaalde aflossingen	187	194	201	208
3) Renterisico (1 + 2)	187	194	201	208
4) Renterisiconorm				
4a) Begrotingstotaal	€ 22.347	€ 22.794	€ 23.250	€ 23.715
4b) Het bij ministeriële regeling vastgestelde % Renterisiconorm (minimum drempel)	20%	20%	20%	20%
	€ 4.470	€ 4.559	€ 4.650	€ 4.743
Toets renterisiconorm	€ 4.283	€ 4.365	€ 4.449	€ 4.535

5.6.4 Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte

De liquiditeitspositie wordt wekelijks opgemaakt. Op basis hiervan wordt de samenstelling van de financiering bepaald. Met betrekking tot de lasten wordt de liquiditeitspositie bepaald door de uitgaven t.b.v. de exploitatie en de investeringen. De exploitatie-uitgaven zijn min of meer gelijkmatig over het jaar verdeeld. GGD IJsselland heeft 1 langlopende geldlening afgesloten voor financiering van de aankoop van het kantoorgebouw. De overige investeringen worden gefinancierd uit eigen vermogen. Door het beperkte aantal en omvang van de investeringen ontstaan slechts geringe schommelingen in de financieringsbehoefte. Met betrekking tot de baten wordt de liquiditeitspositie met name bepaald door de gemeentelijke bijdragen en de subsidies die in het kader van diverse projecten worden ontvangen.

De gemeentelijke bijdragen worden 2x per jaar gefactureerd. Subsidies worden meestal vooraf beschikbaar gesteld. Gerelateerd aan een evenwichtige verdeling van de exploitatielasten over het jaar is er gedurende enkele maanden per jaar sprake van voorfinanciering.

5.6.5 Rentevisie

Voor 2016 is niet voorzien dat langlopende geldleningen zullen worden afgesloten of dat overtollige financieringsmiddelen gedurende een langere periode dan een jaar zullen worden uitgezet. Het ontwikkelen van een rentevisie m.b.t. financiering is derhalve niet zinvol. In de begroting 2016 wordt voor nieuwe te activeren kapitaaluitgaven uitgegaan van 4% rente. Voor de rente over de reserves en voorzieningen wordt uitgegaan van 1,35%. Voor het meerjarenperspectief worden deze percentages ook gehanteerd.

Voor het renteomslagpercentage voor 2016 wordt uitgegaan van 2%.

Bijlage 1: Overzicht gemeentelijke bijdragen

Gemeente	aantal inw. begroting 2016 per 1-1-2015	Service&samen werking	Gezondheid begroting 2016	Totalen per gemeente begr. 2016
Dalfsen	27.674	74.293	385.085	459.378
Deventer	98.322	263.954	1.311.123	1.575.077
Hardenberg	59.577	159.940	842.282	1.002.221
Kampen	51.092	137.161	711.855	849.016
Olst-Wijhe	17.770	47.705	231.440	279.145
Ommen	17.361	46.607	242.008	288.615
Raalte	36.519	98.038	481.305	579.344
Staphorst	16.367	43.939	228.979	272.917
Steenwijkerland	43.350	116.377	618.173	734.550
Zwartewaterland	22.167	59.509	310.220	369.729
Zwolle	123.159	330.631	1.751.835	2.082.468
Totaal	513.358	1.378.155	7.114.304	8.492.460

Bijlage 2: Ontwikkeling gemeentelijke bijdragen

Gemeente	aantal inw. begroting 2015 per 1-1-2014	aantal inw. begroting 2016 per 1-1-2015	Totalen per gemeente begr. 2015	Totalen per gemeente begr. 2016	saldo tov 2015	afwijking in %
Dalfsen	27.636	27.674	437.386	459.378	21.992	5,03%
Deventer	98.356	98.322	1.503.260	1.575.077	71.817	4,78%
Hardenberg	59.583	59.577	956.247	1.002.221	45.975	4,81%
Kampen	51.078	51.092	809.290	849.016	39.726	4,91%
Olst-Wijhe	17.798	17.770	266.487	279.145	12.658	4,75%
Ommen	17.365	17.361	275.253	288.615	13.362	4,85%
Raalte	36.510	36.519	552.351	579.344	26.993	4,89%
Staphorst	16.346	16.367	259.934	272.917	12.984	5,00%
Steenwijkerland	43.345	43.350	700.951	734.550	33.599	4,79%
Zwartewaterland	22.183	22.167	352.838	369.729	16.891	4,79%
Zwolle	122.987	123.159	1.984.548	2.082.468	97.920	4,93%
Totaal	513.187	513.358	8.098.545	8.492.460	393.915	

De verschillen in afwijking ten opzichte van 2015 worden veroorzaakt door ontwikkeling van het aantal inwoners ten opzichte van 2015

Bijlage 3: Overzicht personele sterkte

Organisatieonderdeel	formatie begroting 2015	mutaties	formatie begroting 2016
Programma Gezondheid	191,44	- 1,92	189,52
Programma Service&Samenwerking	13,46	1,32	14,78
Totaal GGD IJsselland	204,90	- 0,60	204,30

Specificatie mutaties personeelssterkte:

Programma gezondheid:

- overgang taak 0 - 4 jarigen JGZ - 2,80 fte
- projectmedewerkers 0,36fte
- beëindiging HALT - 0,61fte
- divers AGZ budgettair neutraal 1,13fte

Programma Service&Samenwerking

- divers bestuursbureau budgettair neutraal 1,32fte

Per saldo	- 0,60fte
-----------	-----------

Bijlage 4: Overzicht van reserves en voorzieningen

Omschrijving	Boekwaarde begin begrotingsjaar	vermeerderingen	Verminderingen ten gunste van exploitatie	Boekwaarde einde begrotings- jaar	Bespaarde rente ten gunste van exploitatie
Algemene reserves					
Algemene reserve	351.345			351.345	4.752
Totaal algemene reserves	351.345			351.345	4.752
Bestemmingsreserves					
reserve algemene ontwikkeling	0	50.000		50.000	0
Reserves PGA	288.250			288.250	3.899
Risicoreserve additionele taken	84.400			84.400	1.142
Totaal bestemmingsreserves	372.650			422.650	5.041
Totaal reserves GGD IJsselland	723.995	50.000	0	773.995	9.793

Bijlage 5: Overzicht van langlopende leningen

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Naam/geldgever	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening of het voorschot	Datum besluit van: raad	Datum besluit van: goedk	Jaar van laatste aflossing	Rente percent	Restantbedrag van de geldlening aan het begin van het dienstjaar	Bedrag van de in de loop van het dienstjaar op te nemen geldlening	Bedrag van de rente of het rentebestanddeel	Bedrag van de aflossing of het aflossingsbestanddeel	Restantbedrag van de geldlening aan het einde van het dienstjaar	Opmerking:
B.N.G., 15-04-1996	8.134.010	17-04-1996		2036	4,21\3,32	6.134.578	0	252.652	187.506	5.947.072	t.b.v. huisvesting
Totaal	8.134.010					6.134.578		252.652	187.506	5.947.072	

Bijlage 6: Overzicht activa

35

Onderdeel	Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar	uitbreidingen in het begrotingsjaar	Afschrijvingen in het begrotingsjaar	Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar	Rentelasten	Totaal kapitaallasten
Totaal GGD IJsselland	7.686.289		350.850	7.335.439	291.502	642.352
Totalen	7.686.289	-	350.850	7.335.439	291.502	642.352

Bijlage 7: Productenramingen 2016

Product	lasten			baten						
	materiële kosten	Loon- en overhead-kosten	totaal	gemeentelijke bijdrage	DVO	project	Financiering via klanttarief	rijksbijdrage	overige	totaal
Jeugdgezondheidszorg\basisonderwijs	581.975	3.554.131	4.136.106	3.971.106				165.000		4.136.106
Jeugdgezondheidszorg\maatwerk		610.486	610.486			610.486				610.486
Infectieziekten	28.900	873.834	902.734	902.734						902.734
TBC	73.992	241.604	315.596	277.296					38.300	315.596
SOA-SENSE	407.574	307.449	715.023	38.404				666.619	10.000	715.023
Reizigersvaccinatie	329.250	525.710	854.960				854.960			854.960
Technisch hygiënische zorg		813.492	813.492	540.104			273.388			813.492
Medische milieukunde	58.600	439.900	498.500	308.259					190.241	498.500
Forensische geneeskunde	265.030	354.809	619.839	30.575			589.264			619.839
Lokaal en regionaal gezondheidsbeleid	53.700	663.813	717.513	717.513						717.513
Beleidsondersteuning OGGZ		105.498	105.498	105.498						105.498
Vangnettaken OGGZ		49.529	49.529	49.529						49.529
Bemoeizorg		173.286	173.286	173.286						173.286
Centrale Toegang Dak- en thuislozen	603.926	297.026	900.952		900.952					900.952
Bemoeizorg project	394.005	102.433	496.438			496.438				496.438
Bemoeizorg Jeugd	185.385	39.615	225.000			225.000				225.000
Team Zwerfjongeren	60.692	66.308	127.000			127.000				127.000
Projecten		389.489	389.489			389.489				389.489
PGA	82.498	25.502	108.000						108.000	108.000
0 - 4 jarigen JGZ Carinova gemeenten	1.021.936	2.984.469	4.006.405		3.485.728			467.804	52.873	4.006.405
0 - 4 jarigen JGZ carinova gemeenten maatwerk		643.093	643.093		643.093					643.093
0 - 4 jarigen JGZ ICARE gemeenten	772.648	2.434.770	3.207.418		2.852.776			354.642		3.207.418
0 - 4 jarigen JGZ ICARE gemeenten maatwerk		168.537	168.537		168.537					168.537
Totaal programma gezondheid	4.920.111	15.864.784	20.784.894	7.114.304	8.051.086	1.848.413	1.717.612	1.654.065	399.414	20.784.895

lasten	baten
--------	-------

Product	materiële kosten	Loon- en overhead-kosten	totaal	gemeentelijke bijdrage	DVO	project	Financiering via klanttarief	rijksbijdrage	overige	totaal
Bestuursondersteuning	5.750	993.846	999.596	934.168						934.168
Vorbereiding op rampen & crisis	60.776	104.234	165.010	165.010						165.010
Kwaliteit	13.842	79.971	93.813	93.813						93.813
Communicatie	13.800	171.363	185.163	185.163						185.163
			0							0
Totaal programma Service&Samenwerking	94.168	1.349.415	1.443.583	1.378.155	0	0	0	0	0	1.378.155
										0
Algemene uitgaven en dekkingsmiddelen	118.830		118.830						184.258	184.258
Totaal begroting 2016 GGD IJsselland	5.133.109	17.214.198	22.347.307	8.492.459	8.051.086	1.848.413	1.717.612	1.654.065	583.672	22.347.307

Bijlage 8: Compensabele BTW

Overzicht compensabele BTW 2016

Gemeente	Totalen per gemeente begroot 2016
Dalfsen	9.822
Deventer	33.003
Hardenberg	21.144
Kampen	18.133
Olst-Wijhe	5.965
Ommen	6.161
Raalte	12.258
Staphorst	5.809
Steenwijkerland	15.385
Zwartewaterland	7.867
Zwolle	43.709
Totaal	179.256

Terug naar het agendapunt

11.0. Aanpassing tekst Gemeenschappelijke Regeling IGSD S-W - raadsvoorstel (terug naar agendapunt)

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Voorstel aan de raad

Aan de gemeenteraad
Gemeente Steenwijkerland
Vendelweg 1
8331 XE Steenwijk

Steenwijk, 12-5-2015
Nummer voorstel: 2015/35

Voor raadsvergadering d.d.: 26-05-2015
Agendapunt:

Onderwerp:

Aan de raad van de gemeente Steenwijkerland wordt voorgesteld te besluiten:

Conceptbesluit:

In te stemmen met de wijzigingen van de Gemeenschappelijke Regelingen van de IGSD Steenwijkerland-Westerveld.

Samenvatting:

Als gevolg van de invoering van de Participatiewet, de Wet Gemeenschappelijke Regelingen en een ministeriële richtlijn over het waarborgen van de kredietwaardigheid van een openbaar lichaam moet de tekst van de gemeenschappelijke regeling (GR) Intergemeentelijke sociale dienst Steenwijkerland Westerveld (IGSD s-w) aangepast worden.

Bijgevoegd is de oude regeling waarin de aanpassingen gearceerd zijn aangegeven.

Het dagelijks bestuur van de IGSD s-w heeft al ingestemd met het voorstel tot wijziging van de GR tekst, evenals de raad van de gemeente Westerveld. De aangepaste regeling is bijgesloten. De wijzigingen zijn gearceerd weergegeven.

Voor het aanpassen van de tekst van de gemeenschappelijke regeling zijn een drietal argumenten:

1. Invoering Participatiewet per 1 januari 2015

In de tekst van de GR staan de taken en bevoegdheden opgesomd die door beide colleges zijn overgedragen aan de IGSD s-w. Tot die taken behoren o.a. de wetten Wet werk en bijstand (Wwb), Besluit bijstandverlening zelfstandigen, Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers etc. De nieuwe Participatiewet, zijnde de opvolger van o.a. de Wwb die vanaf 1 januari 2015 van kracht is, wordt ook door de IGSD s-w uitgevoerd. Dit moet echter wel formeel geregeld worden in de GR tekst van de IGSD s-w. Het niet opnemen zou

inhouden dat de IGSD s-w formeel niet bevoegd is besluiten op grond van de Participatiewet te nemen. In hoofdstuk 2 van de GR onder artikel 4 onder a wordt Participatiewet toegevoegd.

2. Wijziging Wet Gemeenschappelijke regelingen

In juli 2014 is het voorstel tot wijziging van de Wet Gemeenschappelijke regelingen door de eerste kamer vastgesteld. Het onderdeel van het voorstel dat leidt tot aanpassing van de GR IGSD s-w heeft betrekking op de termijnen voor de begroting en de jaarrekening. De termijnen voor het indienen van de door het algemeen bestuur vastgestelde begroting bij Gedeputeerde staten van de provincie zijn opgeschoven van 15 juli naar 1 augustus van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar. De algemene, financiële en beleidsmatige kaders als ook de voorlopige jaarrekening van het voorafgaande jaar dienen voor 15 april voorafgaand aan het jaar waarop de begroting betrekking verzonden te worden aan de deelnemers. De voorlopige jaarrekening dient vergezeld te gaan van een controle verklaring van de accountant. Voor de gemeente betekent dit dat de informatie uit het jaarverslag van de IGSD s-w opgenomen kan worden in het jaarwerk van de gemeente. De aansluiting op de gemeentelijk planning en control cyclus blijft ongewijzigd. De artikelen 24 lid 6 en artikel 27 lid 1 zijn als gevolg van bovenstaande aangepast.

3. Richtlijnen aansprakelijkheid voor schulden van openbare lichamen

De minister heeft ten aanzien van schulden van openbare lichamen richtlijnen vervaardigd die moeten borgen dat de aansprakelijkheid van deelnemers aan een gemeenschappelijke regeling opgenomen is in de tekst van de gemeenschappelijke regeling. Aanleiding voor die richtlijnen is dat kredietverleners de kredietwaardigheid van gemeenschappelijke regelingen als minder beoordelen als bijvoorbeeld gemeenten en provincies. Dat vloeit voort uit het feit dat er in de wet gemeenschappelijke regelingen geen expliciete bepaling is opgenomen die met zoveel woorden de aansprakelijkheid regelt van de deelnemers aan het openbaar lichaam voor de verplichtingen die worden aangegaan. De aflossing en rentebepalingen van leningen aan openbare lichamen zouden met andere woorden, in geval van opheffing van het openbaar lichaam, onvoldoende gewaarborgd zijn. Op basis van de richtlijnen zijn de volgende artikelen in de tekst van de GR IGSD s-w aangepast.

Toegevoegd zijn:

Artikel 25, lid 5: de deelnemers zullen er steeds zorg voor dragen dat het openbaar lichaam te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen. Hiermee wordt bewerkstelligd dat de kredietwaardigheid van het openbaar lichaam gewaarborgd is. De deelnemende gemeenten staan immers borg voor het openbaar lichaam en de kredietwaardigheid van gemeenten is geen onderwerp van discussie.

Artikel 25, lid 2.2: Indien aan het algemeen bestuur van het openbaar lichaam blijkt dat een deelnemende gemeente weigert deze uitgaven op de begroting te zetten, doet het algemeen bestuur onverwijld aan gedeputeerde staten het verzoek over te gaan tot toepassing van de artikelen 194 en 195 Gemeentewet.

Hiermee wordt de bestuurlijke weg ingeslagen om een deelnemer aan het openbaar lichaam te dwingen aan zijn verplichtingen te voldoen. Voor kredietverleners is dit ook een extra waarborg.

Artikel 32, lid 2 De deelnemers verbinden zich in geval van opheffing van het openbaar lichaam een liquidatieplan op te stellen dat voorziet in de verplichting van de deelnemers alle rechten en verplichtingen van het openbaar lichaam over de deelnemers te verdelen op een in het plan te bepalen wijze. Door deze bepaling wordt duidelijk dat de deelnemers, met betrekking tot opheffing en liquidatie, instaan voor de afwikkeling van de financiële gevolgen van de opheffing.

Bijlagen bij het voorstel Gewijzigde tekst Gemeenschappelijke Regeling IGSD Steenwijkerland-IGSD

Ondertekening

De secretaris

De burgemeester

S.S. Weistra

M.A.J. van der Tas

Betrokken partijen

afdeling

MO

adviseur

Jan Knol, tel.: 0521-538654, email: jan.knol@steenwijkerland.nl

behandeld in raadscommissie

x ja, nl. 12 mei 2015

nee

Raadsbesluit

Steenwijk, 26-5-2015
Nummer: 2015/35

De raad van de gemeente Steenwijkerland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 12-5-2015, nummer 2015/35;

b e s l u i t :

In te stemmen met de wijzigingen van de Gemeenschappelijke Regelingen van de IGSD Steenwijkerland-Westerveld.

De raad voornoemd,
de griffier, de voorzitter,

A. ten Hoff M.A.J. van der Tas

[Terug naar het agendapunt](#)

11.1. Gemeenschappelijke Regeling IGSD - aangepaste tekst ([terug naar agendapunt](#))

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Gemeenschappelijke regeling

Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Werk en Inkomen Steenwijkerland en Westerveld

De gemeenten Steenwijkerland en Westerveld hebben besloten om door middel van vergaande samenwerking op het gebied van de uitvoering van Wet Werk en Bijstand en aanverwante wetten de kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren, de kwetsbaarheid te verminderen en de efficiency te verhogen. Daartoe worden de bevoegdheden van de colleges van burgemeester en wethouders van de twee gemeenten op bovengenoemd werkveld overgedragen aan het openbaar lichaam dat bij deze regeling wordt ingesteld.

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Steenwijkerland en Westerveld, ieder voor zover hij bevoegd is, gaan daarom over tot het instellen van een openbaar lichaam krachtens de Wet gemeenschappelijke regelingen voor het gemeenschappelijk uitvoeren van gemeentelijke taken inzake de sociale zekerheid.

Hoofdstuk 1 Algemene Bepalingen

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

Deze regeling verstaat onder:

- a. Intergemeentelijke Samenwerkingsverband Werk en Inkomen Steenwijkerland en Westerveld: het openbaar lichaam als bedoeld in artikel 2;
- b. gemeente(n): de bij de regeling aangesloten gemeenten Steenwijkerland en Westerveld;
- c. Gedeputeerde Staten: Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel.

Artikel 2 Openbaar lichaam

1. Er is een openbaar lichaam Intergemeentelijke Samenwerkingsverband Werk en Inkomen. Het openbaar lichaam is een rechtspersoon en is gevestigd te Steenwijk.
2. Het rechtsgebied van het openbaar lichaam omvat het grondgebied van de deelnemende gemeenten.

Artikel 3 Bestuursorganen

Het openbaar lichaam kent de volgende bestuursorganen: het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter.

Hoofdstuk 2 Taken en bevoegdheden

Artikel 4 Taken en bevoegdheden

1. Het openbaar lichaam verricht alle uitvoerende taken en verzorgt het operationeel beleid in het kader van:
  - a. de Wet werk en bijstand (WWB) en de Participatiewet;
  - b. de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijke arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW);
  - c. de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ);
  - d. het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz);
  - e. de Stimuleringsregeling bevordering uitstroom;
  - f. Regelingen bijzondere bijstand;
  - g. de Wet Inburgering Nieuwkomers (WIN);
  - h. de Regeling Opvang Asielzoekers/Zorgwet VVTV (ROA/VVTV) op cliëntniveau;
  - i. de Stimuleringsregeling Oudkomers;
  - j. de Wet Kinderopvang (WK) op cliëntniveau;
  - k. gesubsidieerde arbeid;

- l. schuldhulpverlening.
2. Voorts is het openbaar lichaam belast met:
  - a. de uitvoering van algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregelingen, vastgesteld op basis van de in het eerste lid genoemde regelgeving;
  - b. het opstellen van verweerschriften tegen bezwaar- en beroepschriften en het beslissen op bezwaarschriften;
  - c. de behandeling en afhandeling van klachten.
3. De bevoegdheden van de colleges van de deelnemende gemeenten die horen bij de in het eerste en tweede lid genoemde taken worden aan het bestuur van het openbaar lichaam overgedragen. Het bestuur wordt toegestaan mandaat te verlenen.
4. Het openbaar lichaam verleent alleen diensten aan gemeenten buiten het in artikel 2, tweede lid, genoemde grondgebied en het in artikel 4, eerste lid, genoemde rechtsgebied, wanneer het algemeen bestuur hiermee instemt. In dat geval worden de diensten verleend tegen een vooraf overeengekomen prijs. Verschuldigde BTW wordt apart in rekening gebracht.
5. Het openbaar lichaam kan taken uitbesteden aan gemeenten buiten het in artikel 2, tweede lid, genoemde grondgebied, wanneer het algemeen bestuur hiermee instemt.
6. De taken genoemd in het eerste en tweede lid worden zoveel mogelijk uitgevoerd in samenwerking met het Centrum voor Werk en Inkomen, organisaties van zorginstellingen en instanties die met de uitvoering van sociale zekerheidswetten zijn belast.

Hoofdstuk 3   Het algemeen bestuur

Artikel 5   Samenstelling

1. Het algemeen bestuur van het openbaar lichaam bestaat uit vier leden. Twee leden worden door het college van de gemeente Steenwijkerland uit zijn midden aangewezen en twee leden worden door het college van de gemeente Westerveld uit zijn midden aangewezen.
2. De colleges van de deelnemende gemeenten wijzen elk één plaatsvervanger aan.
3. De colleges van de deelnemende gemeenten beslissen zo snel mogelijk aan het begin van elke zittingsperiode van het college over de aanwijzing van de leden van het algemeen bestuur.
4. Het lid dat ter vervulling van een tussentijdse vacature als lid van het algemeen bestuur wordt benoemd, treedt af op het tijdstip waarop degene in wiens plaats dit lid is benoemd, zou hebben moeten aftreden.
5. Het lid van het algemeen bestuur dat tussentijds ontslag neemt, stelt de voorzitter van het algemeen bestuur alsmede het college dat hem heeft aangewezen hiervan op de hoogte. Het ontslag is onherroepelijk. Het lid van het algemeen bestuur dat ontslag heeft genomen, behoudt zijn lidmaatschap totdat in zijn opvolging is voorzien.
6. De aanwijzing voor de vervulling van plaatsen die zijn opengevallen, vindt binnen vier weken plaats door het college dat het aangaat.
7. De bepalingen voor de leden van het algemeen bestuur zijn van overeenkomstige toepassing op de plaatsvervanger.

Artikel 6   Besloten vergadering

In een besloten vergadering van het algemeen bestuur worden geen besluiten genomen over het jaarplan, de begroting, de jaarrekening en het liquidatieplan.

Artikel 7   Taak

Tot de taak van het algemeen bestuur behoort in ieder geval:

- a. het vaststellen en het wijzigen van de begroting;
- b. het vaststellen van de jaarrekening;
- c. het vaststellen van het ontwerpjaarplan.

Hoofdstuk 4   Het dagelijks bestuur

Artikel 8   Samenstelling

1. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en twee gewone leden.
2. De voorzitter is niet afkomstig uit dezelfde deelnemende gemeente als de gewone leden.
3. Op het moment dat het voorzitterschap overeenkomstig het bepaalde in artikel 11 over gaat, gaat het lidmaatschap als gewoon lid van het dagelijks bestuur over op de twee leden afkomstig uit de andere deelnemende gemeente.
4. De leden van het dagelijks bestuur worden aangewezen in de eerste vergadering van het algemeen bestuur in de nieuwe samenstelling.
5. De leden van het dagelijks bestuur treden af op de dag van aftreden van de leden van het algemeen bestuur.
6. Degene die ophoudt lid te zijn van het algemeen bestuur, houdt tevens op lid te zijn van het dagelijks bestuur.
7. De aanwijzing van leden van het dagelijks bestuur ter vervulling van plaatsen die openvallen, vindt plaats binnen acht weken na de melding van de opengevallen plaats.

Artikel 9   Werkwijze

1. Het dagelijks bestuur vergadert zo vaak als de voorzitter dit nodig acht of een ander lid, onder opgave van redenen, daarom verzoekt. De vergadering vindt plaats binnen twee weken nadat het verzoek is ingekomen.
2. De voorzitter stelt dag, plaats en tijdstip van de vergadering van het dagelijks bestuur vast.
3. De vergaderingen van het dagelijks bestuur worden met gesloten deuren gehouden, voor zover het dagelijks bestuur niet anders heeft bepaald.
4. In de vergadering van het dagelijks bestuur kan slechts worden beraadslaagd en besloten, indien alle zitting hebbende leden aanwezig zijn. Indien het vereiste aantal leden niet aanwezig is, belegt de voorzitter opnieuw een vergadering. Op deze vergadering is het bepaalde in de eerste volzin van dit lid niet van toepassing. Het dagelijks bestuur kan echter over andere aangelegenheden dan die waarvoor de eerdere vergadering was belegd alleen beraadslagen of besluiten, indien alle zitting hebbende leden aanwezig zijn.
5. Besluiten worden genomen met een gewone meerderheid van stemmen. Als de stemmen staken, dan beslist de stem van de voorzitter.
6. Het dagelijks bestuur kan een reglement van orde voor zijn vergaderingen vaststellen, dat aan het algemeen bestuur ter kennisneming wordt overgelegd.
7. Voor zover deze regeling niet anders bepaalt, kan het dagelijks bestuur zijn werkzaamheden verdelen over zijn leden. Het dagelijks bestuur deelt zijn besluiten daarover mee aan het algemeen bestuur.

Artikel 10   Taak

De taak van het dagelijks bestuur is:

- a. het voorbereiden van al hetgeen aan het algemeen bestuur ter overweging en ter beslissing moet worden voorgelegd;
- b. het uitvoeren van de besluiten van het algemeen bestuur;
- c. het behartigen van de belangen van het openbaar lichaam bij andere overheden, instellingen, bedrijven of personen waarmee contact voor het openbaar lichaam van belang is;
- d. het houden van toezicht op het functioneren van het openbaar lichaam.

Hoofdstuk 5   De voorzitter

Artikel 11   Voorzitter

1. Het voorzitterschap rouleert tussen de deelnemende gemeenten. Twee jaren na de datum van de vergadering bedoeld in artikel 8, vierde lid, gaat het voorzitterschap over op een lid afkomstig uit de andere deelnemende gemeente.
2. De tweede termijn duurt voort tot het einde van de zittingsperiode van het college.

Artikel 12   Taak

1. De voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.
2. De voorzitter tekent de stukken die van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur uitgaan.
3. De voorzitter vertegenwoordigt het openbaar lichaam in en buiten rechte. De voorzitter kan de vertegenwoordiging opdragen aan een door deze aan te wijzen gemachtigde.

Hoofdstuk 6   De directeur

Artikel 13   Directeur

1. Het openbaar lichaam heeft een ambtelijk apparaat, aan het hoofd waarvan de directeur staat.
2. De directeur wordt benoemd, geschorst en ontslagen door het algemeen bestuur.

Artikel 14   Taak

1. De bestuursorganen van het openbaar lichaam worden bijgestaan door de directeur, aan wie in het dagelijks bestuur een adviserende stem toekomt.
2. De directeur vervult in het algemeen bestuur en in het dagelijks bestuur de secretarisfunctie.
3. De directeur is belast met de dagelijkse leiding van het openbaar lichaam.
4. De directeur ondertekent mede alle stukken die van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur uitgaan.
5. De verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de directeur worden vastgelegd in een statuut. Het statuut wordt vastgesteld door het algemeen bestuur.
6. De directeur is bestuurder in de zin van de Wet op de Ondernemingsraden.
7. De directeur is verantwoording schuldig aan het dagelijks bestuur.
8. Het dagelijks bestuur regelt de vervanging van de directeur in geval van diens langdurige afwezigheid.

Hoofdstuk 7   De klankbordgroep

Artikel 15   Samenstelling

De klankbordgroep is samengesteld uit de gemeentesecretarissen van de deelnemende gemeenten.

Artikel 16   Taak

1. Ten aanzien van de begroting, de jaarrekening en het jaarplan is de directeur verplicht advies in te winnen bij de klankbordgroep alvorens de stukken ter besluitvorming aan het algemeen bestuur voor te leggen.
2. De klankbordgroep adviseert het algemeen bestuur ten aanzien van de begroting, de jaarrekening en het jaarplan.

Hoofdstuk 8   Informatie, inlichtingen en verantwoording

Artikel 17   Intern

1. Het dagelijks bestuur of de leden afzonderlijk geven ongevraagd aan het algemeen bestuur alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het dagelijks bestuur te voeren en gevoerde bestuur nodig is.
2. Het dagelijks bestuur of de leden afzonderlijk verstrekken aan het algemeen bestuur, wanneer dit bestuur of één van de leden hierom verzoekt, alle gevraagde inlichtingen.
3. Het dagelijks bestuur of de leden afzonderlijk leggen op verzoek van het algemeen bestuur verantwoording af over het door hen gevoerde bestuur.
4. De voorgaande leden zijn van overeenkomstige toepassing op de voorzitter voor wat betreft het door hem gevoerde bestuur.

Artikel 18   Extern

1. Het algemeen bestuur of de leden afzonderlijk geven ongevraagd aan de colleges van de deelnemende gemeenten alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is.
2. Het algemeen bestuur verstrekt aan de colleges of de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen die door één of meer leden van die colleges of raden wordt gevraagd.
3. Een lid van het algemeen bestuur verstrekt aan het college of de raad van de deelnemende gemeente waarvan het college hem heeft aangewezen, alle inlichtingen die door één of meer leden van dat college of die raad worden verlangd.
4. Een lid van het algemeen bestuur is het college en de raad van de deelnemende gemeente waarvan het college hem heeft aangewezen, verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid.

Artikel 19 Inlichtingen

1. Een verzoek om inlichtingen wordt schriftelijk ingediend bij het algemeen bestuur of bij het lid van het algemeen bestuur waarvan de inlichtingen worden verlangd.
2. De indiener zendt een afschrift van dit verzoek aan de raad of het college waarvan hij lid is.
3. De verlangde inlichtingen worden zo spoedig mogelijk verstrekt. Indien het verstrekken van de gevraagde inlichtingen in strijd is met het openbaar belang, wordt de indiener hiervan in kennis gesteld onder vermelding van de redenen.
4. Het algemeen bestuur of het lid van het algemeen bestuur tot wie het verzoek om inlichtingen is gericht draagt er zorg voor dat de verstrekte inlichtingen ter kennis worden gebracht van de raad of het college waarvan de verzoeker lid is.

Artikel 20 Verantwoording en ontslag

1. Verantwoording door een lid van het algemeen bestuur aan de raad geschiedt overeenkomstig het reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de betrokken raad.
2. Verantwoording door een lid van het algemeen bestuur aan het college geschiedt volgens door het betrokken college nader te stellen regels.
3. Een college kan een door hem aangewezen lid van het algemeen bestuur ontslaan, als dit lid het vertrouwen van het college niet meer bezit.

Artikel 20 Verantwoording aan het Rijk

1. Het algemeen bestuur verstrekt aan de colleges van de deelnemende gemeenten alle informatie die voor de afzonderlijke gemeenten nodig is om in het Verslag over de Uitvoering (Vodu) verantwoording af te leggen over de rechtmatigheid van de uitkeringen en uitgaven in het kader van de reïntegratievoorzieningen.
2. Het dagelijks bestuur beschrijft in een intern controleplan hoe de in het eerste lid bedoelde informatie wordt verzameld.

Hoofdstuk 9 Het personeel

Artikel 21 Personeel

1. Het openbaar lichaam kan personeel aanstellen, schorsen en ontslaan.
2. Op het personeel van het openbaar lichaam is de collectieve arbeidsvoorwaardenregeling voor het gemeentepersoneel van toepassing (CAR/UWO) en de specifieke arbeidsvoorwaardenregeling van de gemeente Steenwijkerland.
3. Het algemeen bestuur stelt een sociaal statuut vast.
4. Het algemeen bestuur beslist over de toepassing van arbeidsvoorwaarden die buiten de kaders van een (collectieve) overeenkomst of andere bindende regeling vallen.
5. De aanstelling, de schorsing en het ontslag van het personeel geschiedt door het dagelijks bestuur.

Hoofdstuk 10 Het jaarplan

Artikel 22 Jaarplan

1. Het dagelijks bestuur bereidt jaarlijks een jaarplan voor, waarin voorstellen over het beleid en de bedrijfsvoering van het openbaar lichaam staan. In dit jaarplan wordt aangegeven welk beleid door de gemeenten op gelijke wijze wordt uitgevoerd.
2. Het algemeen bestuur legt het jaarplan ter vaststelling voor aan de colleges. De colleges horen de raden voorafgaand aan de vaststelling van het jaarplan.
3. Wanneer de raad van een gemeente ten aanzien van een bepaald onderwerp een eigen beleid wenst te voeren dat afwijkt van het gemeenschappelijke beleid, wordt ook het afwijkende beleidsstandpunt van deze gemeente in het jaarplan opgenomen en door het openbaar lichaam uitgevoerd.
4. Het vaststellen van het jaarplan maakt onderdeel uit van de begrotingscyclus zoals genoemd in artikel 24.

Hoofdstuk 11 Financiële bepalingen

Artikel 23 Financiële administratie

1. De geldmiddelen van het openbaar lichaam worden door het algemeen bestuur beheerd.
2. Het algemeen bestuur stelt voorschriften vast voor het financiële en administratieve beheer en het geldverkeer van het openbaar lichaam.
3. Ten aanzien van de controle op het geldelijk beheer en de administratie is het bepaalde in artikel 213 van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing.
4. Vier maal per jaar zal aan de colleges van de deelnemende gemeenten een managementrapportage worden verstrekt. Dit zal plaatsvinden binnen drie weken na afloop van elk kwartaal.
5. De deelnemers zullen er steeds zorg voor dragen dat het openbaar lichaam te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen te kunnen voldoen.

Artikel 24 Begrotingsprocedure

1. Het dagelijks bestuur zendt jaarlijks vóór 1 mei een ontwerpbegroting van het openbaar lichaam voor het komende kalenderjaar, vergezeld van een toelichting, aan de raden van de gemeenten. Het bepaalde in artikel 190, eerste lid, van de Gemeentewet is van toepassing.
2. De ontwerpbegroting wordt door de gemeenten voor een ieder ter inzage gelegd en tegen betaling van de kosten algemeen verkrijgbaar gesteld. Het bepaalde in artikel 190, tweede en derde lid, van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.
3. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen binnen twee maanden na toezending van de ontwerpbegroting het dagelijks bestuur hun zienswijze geven. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren, waarin de zienswijze van de raden zijn vervat, bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
4. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast, uiterlijk 1 juli van het jaar voorafgaande aan het jaar waarvoor de begroting moet dienen.
5. Terstond na de vaststelling zendt het algemeen bestuur de begroting aan de raden van de gemeenten.
6. Het algemeen bestuur zendt de vastgestelde begroting voor 1 augustus, van het jaar voorafgaande aan het jaar waarvoor de begroting moet dienen, aan Gedeputeerde Staten.
7. Het bepaalde in dit artikel is van overeenkomstige toepassing op de besluiten tot wijziging van de begroting.

Artikel 25 Bijdragen van de gemeenten

1. De deelnemende gemeenten staan garant voor de kosten en verplichtingen van de dienst.
- 2.1 In de begroting staat welke bijdrage elke gemeente verschuldigd is ter dekking van alle kosten van het openbaar lichaam.

- 2.2 Indien aan het algemeen bestuur van het openbaar lichaam blijkt dat een deelnemende gemeente weigert deze uitgaven op de begroting te zetten, doet het algemeen bestuur onverwijld aan gedeputeerde staten het verzoek over te gaan tot toepassing van de artikelen 194 en 195 Gemeentewet.
3. De deelnemende gemeenten betalen bij wijze van voorschot op de eerste dag van het kwartaal een kwart van de in het tweede lid bedoelde bijdrage.
4. Alle rijksmiddelen behorende bij de in artikel 4 genoemde regelingen worden door de gemeenten ter beschikking gesteld aan het openbaar lichaam.
5. De kosten die het samenwerkingsverband aan de gemeenten toerekent, bestaan uit programmakosten en apparaatskosten.

A De programmakosten

- a. Programmakosten zijn uitkeringskosten, kosten van leningen en andere verstrekkingen die voortvloeien uit toepassing van wet en regelgeving, als bedoeld in artikel 4, onder aftrek van ontvangsten uit vorderingen.
- b. De programmakosten worden rechtstreeks toegerekend aan de gemeente waarvoor de kosten zijn gemaakt.
- c. Alle extra uitvoeringskosten van het openbaar lichaam, die worden veroorzaakt door gemeentelijk bijstandsbeleid dat afwijkt van het beleid dat is beschreven in het jaarplan, worden toegerekend aan de gemeente die verantwoordelijk is voor het afwijkende beleid.
- d. Alle extra kosten van het openbaar lichaam, die voortvloeien uit een kennelijk ontoereikende uitvoering van wet en regelgeving, als bedoeld in artikel 4, in de periode voor de inwerkingtreding van de gemeenschappelijke regeling worden toegerekend aan de gemeente die verantwoordelijk was voor de ontoereikende uitvoering.

B De apparaatskosten

- a. Apparaatskosten zijn:
  - i. kosten van het personeel dat is belast met de uitvoering van de in artikel 4 genoemde taken, niet zijnde kortingen op vergoedingen van het rijk die op grond van een maatregel aan een gemeente zijn opgelegd;
  - ii. kosten van huisvesting, automatisering, externe ondersteuning, advieskosten en overige indirecte kosten.
- b. De apparaatskosten worden op basis van tarieven in rekening gebracht aan de gemeenten. De tarieven worden jaarlijks vastgesteld door het algemeen bestuur en bij het jaarplan ter goedkeuring aangeboden aan de gemeenten. Bij het vaststellen van de tarieven wordt zoveel als mogelijk rekening gehouden met de uitgangspunten. Deze uitgangspunten zijn:
  - een ten minste kostendekkende begroting
  - een verdeling van de apparaatskosten over de gemeenten in een verhouding welke de verdeling van de cliënten over de gemeenten in de verhouding 75% gemeente Steenwijkerland en 25% gemeente Westerveld zal benaderen.
- c. Jaarlijks wordt op de drempel het geldende prijsindexcijfer van het CBS toegepast.
- d. Het dagelijks bestuur is bevoegd de personeelsformatie, voor zover redelijkerwijs noodzakelijk, uit te breiden wanneer wijzigingen in landelijke wet- en regelgeving dat noodzakelijk maakt en die bij de IGSD tot uitvoering worden gebracht. Het besluit van het dagelijks bestuur wordt binnen een week na besluitvorming kenbaar gemaakt aan de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten.
- e. Alle betalingen van het Rijk aan de gemeenten voor de bij de gemeenten in rekening gebrachte kosten als bedoeld in het eerste lid, worden direct na ontvangst door de gemeente aan het openbaar lichaam overgemaakt.
- f. Na afloop van elk kalenderjaar en in ieder geval vóór 1 juli volgend op het afgesloten kalenderjaar, vindt tussen het openbaar lichaam en de gemeenten een definitieve afrekening plaats.

- g. Het Fonds Werk en Inkomen evenals andere middelen en doeluitkeringen, bedoeld voor de uitvoering van taken die conform artikel 4 door de gemeenten zijn overgedragen aan het openbaar lichaam, worden verstrekt aan en beheerd door het openbaar lichaam.
- h. Kennelijke onbillijkheden die uit de toepassing van dit artikel voortvloeien, worden ter beslissing voorgelegd aan het dagelijks bestuur. Bij beslissingen op gemeentelijke verzoeken daaromtrent geeft het dagelijks bestuur toepassing aan afspraken tussen de gemeenten over het te vormen egalisatiefonds.

Artikel 26 Batig en nadelig saldo

1. Bij besluit van het algemeen bestuur zal nader worden bepaald hoe er wordt omgegaan met een batig saldo in de apparaatskosten en de programmakosten over enig jaar.
2. Bij besluit van het algemeen bestuur zal nader worden bepaald hoe er wordt omgegaan met een nadelig saldo in de apparaatskosten en de programmakosten over enig jaar. Dit met inachtneming van het eerste lid van artikel 25.

Artikel 27 Jaarrekening

1. Het dagelijks bestuur biedt de rekening over het afgelopen kalenderjaar, met alle bijbehorende bescheiden, jaarlijks vóór 15 april ter voorlopige vaststelling aan het algemeen bestuur aan, onder gelijktijdige toezending aan de besturen van de gemeenten. De rekening moet zijn vergezeld van een verslag van het onderzoek naar de betrouwbaarheid van de jaarrekening ingesteld door de overeenkomstig artikel 213 van de Gemeentewet aangewezen deskundigen en een verslag van hetgeen het dagelijks bestuur voor zijn verantwoordingsstuk verder dienstig acht.
2. Het algemeen bestuur stelt de rekening vast uiterlijk 1 juli, volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft.
3. Zij wordt binnen twee weken met alle bijbehorende stukken aan Gedeputeerde Staten gezonden.
4. Vaststelling van de rekening strekt het algemeen bestuur tot decharge behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden.
5. In de rekening wordt voor elk der gemeenten het bedrag opgenomen dat voor rekening van de desbetreffende gemeente komt, onder verrekening van vergoedingen voor diensten die de gemeente aan het openbaar lichaam heeft geleverd.

Hoofdstuk 12 Privacy en gebruik gegevens GBA

Artikel 28 Privacy

De wijze waarop de werkzaamheden door het samenwerkingsverband worden uitgevoerd voldoet aan de voorschriften in de Wet bescherming persoonsgegevens.

Artikel 29 Gegevensuitwisseling

1. Het openbaar lichaam is aan te wijzen als bewerker in het kader van de Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens.
2. Het personeel van het openbaar lichaam dat is belast met de uitvoering van de werkzaamheden, is bevoegd om de verschillende gemeentelijke basisadministraties persoonsgegevens van de deelnemende gemeenten te raadplegen, voor zover dit voor de uitoefening van de werkzaamheden noodzakelijk is.
3. Ten behoeve van de dagelijkse uitvoering zal een protocol voor de gegevensuitwisseling worden opgesteld.

Hoofdstuk 13 Het archief

Artikel 30 Archief

1. Het algemeen bestuur is belast met de zorg voor de archiefbescheiden van het openbaar lichaam. Ten aanzien van de archiefbescheiden zijn de voorschriften, zoals die voor de gemeente Steenwijkerland zijn vastgesteld, van overeenkomstige toepassing.

2. De directeur is belast met het beheer van de archiefbescheiden.
3. De secretaris van de gemeente Steenwijkerland is belast met het toezicht op de naleving van hetgeen bij of krachtens de Archiefwet 1995 is bepaald.
4. De voor blijvende bewaring in aanmerking komende archiefbescheiden van de gemeenschappelijke regeling worden na verstrijken van de archiefwettelijke termijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats van de gemeente Steenwijkerland.
5. Bij opheffing van de regeling worden de archiefbescheiden geplaatst in de archiefbewaarplaats van de gemeente Steenwijkerland.
6. Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel oefenen het toezicht uit op de zorg voor de archiefbescheiden.

Hoofdstuk 14 Toetreding, uittreding, wijziging en opheffing

Artikel 31 Toetreding en uittreding

1. Het college van de gemeente die wenst toe te treden of uit te treden richt, na verkregen toestemming van de raad van die gemeente, het verzoek daartoe aan het algemeen bestuur.
2. Het algemeen bestuur zendt het verzoek als bedoeld in het eerste lid binnen 13 weken door aan de colleges van de deelnemende gemeenten, onder overlegging van zijn advies omtrent de toetreding respectievelijk uittreding en de eventueel daaraan te verbinden voorwaarden.
3. Toetreding respectievelijk uittreding vindt plaats, indien de colleges van de deelnemende gemeenten daarmee hebben ingestemd en terzake toestemming is verkregen van de raden van de deelnemende gemeenten.
4. Aan de toetreding respectievelijk uittreding kunnen bij de in het derde lid bedoelde besluiten voorwaarden worden verbonden.
5. Het verzoek tot uittreding wordt uiterlijk 13 weken voor het einde van het kalenderjaar gedaan.
6. De uittreding vindt niet eerder plaats dan op 31 december van het jaar volgend op het jaar waarin het verzoek tot uittreding is gedaan.
7. De financiële schade, die het openbaar lichaam als gevolg van de uittreding lijdt, wordt, inclusief de hierdoor ontstane wachtgeldverplichtingen, aan de uittredende gemeente in rekening gebracht.

Artikel 32 Wijziging en opheffing

1. De regeling kan worden gewijzigd of opgeheven bij daartoe strekkende besluiten van de colleges van de deelnemende gemeenten en toestemming van de raden van de deelnemende gemeenten.
2. De deelnemers verbinden zich in geval van opheffing van het openbaar lichaam een liquidatieplan op te stellen dat voorziet in de verplichting van de deelnemers alle rechten en verplichtingen van het openbaar lichaam over de deelnemers te verdelen op een in het plan te bepalen wijze.

Artikel 33 Liquidatie

1. Ingeval van opheffing van de gemeenschappelijke regeling besluit het algemeen bestuur tot liquidatie en stelt daarvoor de noodzakelijke regels op. Een zodanig besluit wordt unaniem genomen.
2. Het liquidatieplan wordt door het algemeen bestuur, de colleges van de gemeenten gehoord, vastgesteld.
3. Het liquidatieplan voorziet in de verplichtingen van de gemeenten tot deelneming in de financiële gevolgen van de opheffing. Hierbij is de verdeelsleutel volgens artikel 26 B, lid b, van toepassing.
4. Het liquidatieplan voorziet in de gevolgen die de opheffing heeft voor het personeel.
5. Het dagelijks bestuur is belast met de uitvoering van de liquidatie.
6. De organen van de gemeenschappelijke regeling, die met de liquidatie zijn belast, blijven ook na het tijdstip van opheffing in functie totdat de liquidatie is voltooid conform artikel 9, derde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Hoofdstuk 15 Slotbepalingen

Artikel 34 Inwerkingtreding

De regeling treedt in werking met ingang van 1 maart 2006.

Artikel 35 Overgangsbestuur

Voor de periode vanaf 1 maart 2006 tot en met de datum van de vergadering, bedoeld in artikel 8, vierde lid, wijzen de colleges van de deelnemende gemeenten uit hun midden ieder twee leden en een plaatsvervanger voor het algemeen bestuur aan. Gedurende deze periode is de voorzitter afkomstig uit de gemeente Westerveld en zijn de gewone leden van het dagelijks bestuur afkomstig uit de gemeente Steenwijkerland.

Artikel 36 Toezending

Het college van de gemeente Steenwijkerland draagt zorg voor de in artikel 26 van de Wet gemeenschappelijke regelingen voorgeschreven toezending aan Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel en de provincie Drenthe.

Artikel 37 Onvoorziene gevallen

In alle gevallen waarin de regeling niet voorziet, beslist het algemeen bestuur.

Artikel 38 Duur van de regeling

De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.

Artikel 39 Citeertitel

De regeling kan worden aangehaald als de gemeenschappelijke regeling van het Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Werk en Inkomen Steenwijkerland en Westerveld.

Artikel 40 Slotbepaling

1. De begroting wordt voor de eerste keer vastgesteld voor het kalenderjaar 2006.
2. De eerste rekening heeft betrekking op de periode waarvoor de eerste begroting geldt.

Aldus vastgesteld op juni 2006 door

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Steenwijkerland,
de secretaris, de burgemeester,

drs. A.W. van der Spek

drs. H.H. Apotheker

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Westerveld
de secretaris, de burgemeester,

J.P. Jorritsma

A. Meijer

Einde bijlage: 11.1. Gemeenschappelijke Regeling IGSD - aangepaste tekst

[Terug naar het agendapunt](#)

13.0. Besluitenlijst van 14042015 parallelsessie kleine zaal ([terug naar agendapunt](#))

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Besluitenlijst van de Politieke markt parallelsessie kleine zaal

Datum: 14 april 2015

Plaats: kleine zaal gemeentehuis, Vendelweg 1 te Steenwijk

Tijd: 19.30 uur

Aanwezig:

Voorzitter: mevrouw T. Bijl-Oord

Leden:

PvdA: de heren F.W. Hoekstra en M. Wolters

D66: de heer J.W. van Dalen

CDA: mevrouw V. Weemstra-van Dorsten en de heer E.G.B. Hilbink

VVD: de heren A.M. Harmsma en H.J. Gorter

Christelijke Partij Burgerbelangen: de heer R. Lassche

BuitenGewoon Leefbaar: de heren E. Dedden en O. Akkerman

Christen Unie: de heer S.P. van Hemmen

Griffier: mevrouw A. ten Hoff

Portefeuillehouders: de heren E.J.E. Dahmen en J.M.P. Wagteveld,

Vaste punten

1. Opening en mededelingen.
2. Vaststelling van de agenda
Wordt conform vastgesteld

Oordeelvorming

Kaderstelling

3. Herziening van de Welstandsnota (voortel 2015/26); advies B portefeuille Dahmen:
De wethouder zegt toe dat hij contact opneemt met zijn collega over het in de gemeente De Wolden van kracht zijnde welstandsbeleid.
Advies commissie: bespreekstuk voor de raad. De fractie van Christelijke Partij Burgerbelangen overweegt een motie in te dienen.

Beeldvorming / informerend

Overige onderwerpen

4. Uitvoeringsplan Maatschappelijk vastgoed; agenderingsverzoek fractie PvdA; portefeuille Dahmen
De fractie van de PvdA heeft het agenderingsverzoek gedaan met het oog op het onderdeel wat betrekking heeft op het gymnastieklokaal in Sint Jans klooster. De fractie stelt voor dit onderdeel van het uitvoeringsplan uit te stellen in afwachting van nader te onderzoeken alternatieven. De fractie van de PvdA heeft kennis genomen van de gemaakte opmerkingen en heeft geen verdere vervolgstappen aangekondigd.

Einde bijlage: 13.0. Besluitenlijst van 14042015 parallelsessie kleine zaal

[Terug naar het agendapunt](#)

13.1. Besluitenlijst van 14042015 parallelsessie raadszaal (terug naar agendapunt)

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Besluitenlijst van de Politieke markt parallelsessie raadzaal

Datum: 14 april 2015
Plaats: raadszaal gemeentehuis, Vendelweg 1 te Steenwijk
Tijd: 19.30 uur

Aanwezig:

Voorzitter: de heer T.C.M. Versteeg

Leden:

PvdA: de heren W.H. Sommer en M. Ferwerda

D66: de heer N. van Felius

CDA: de heer S. Boersma en mevrouw V. Weemstra-van Dorsten

VVD: mevrouw G.C. Kuperus-Hartink

Christelijke Partij Burgerbelangen: de heren T. Gernaat en L. Lassche

BuitenGewoon Leefbaar: mevrouw C. Haveman-Regeling en de heer A.G. Bus

Christen Unie: mevrouw J.G. Drijfhout-Alkema en de heer M. Scheringa

plv Griffier: de heer A.W. Stroop

Verslaglegging: J.M. van Ek

Portefeuillehouders: de heren E.J.E. Dahmen en J.M.P. Wagteveld,

Vaste punten

1. Opening en mededelingen.

De voorzitter deelt mee dat de bijeenkomst voor het eerst , middels twee parallelsessies, wordt gehouden . Alleen de woordvoerders van de fracties nemen aan de beraadslagingen deel.

2. Vaststelling van de agenda

Wordt conform vastgesteld

Oordeelvorming

Kredieten

3. Krediet € 22.315,00 voor herinrichting pand Markt 60 in Steenwijk; intrekking Verordening op de commissie voor de Oudheidkamer Steenwijk (voortel 2015/28); advies B portefeuille Wagteveld;

Toegezegd wordt de visie van het stadsmuseum voor de raadsvergadering toe te zenden.

Advies commissie: bespreekstuk voor de raad

Overige onderwerpen

4. Evaluatie regeling Startersleningen Steenwijkerland (voorstelnummer 2015/29); advies B; portefeuille Dahmen

Advies commissie: bespreekstuk voor de raad

Kredieten

5. Krediet € 145.000,00 voor de renovatie van ontmoetingsruimten in De Landerijen in Oldemarkt (voorstel nummer 2015/27); advies B; portefeuille Dahmen.

De heer J. Smit spreekt namens de stichting de Landerijen bij dit punt in.

De technische vragen rond financiën en de inzet van Timpaan zullen ambtelijk worden afgedaan.

Advies commissie: Hamerstuk naar de raad met de aantekening dat naar aanleiding van de beantwoording hierop terug gekomen kan worden.

Vaste punten plenair

6. Spreekrecht voor niet geagendeerde onderwerpen

De heer R. Schenk maakt op persoonlijke titel gebruik van het spreekrecht rond het functioneren van de IGSD.

De heer J. Westerbeek spreekt op persoonlijke titel in over de procedure rond het rustpunt Jonen.

7. Gelegenheid om vragen te stellen

Hiervan wordt geen gebruik gemaakt.

8. Vaststelling besluitenlijst van 24 maart 2015

De besluitenlijst wordt conform goedgekeurd en vastgesteld.

9. Stukken ter informatie

De fractie van de VVD deelt mee dat zij over de op de lijst geplaatste managementrapportage IGSD, schriftelijke vragen zal stellen.

10. Sluiting

De voorzitter sluit om 21.15 uur de vergadering

Aldus vastgesteld in de vergadering van de raadscommissie van 12 mei 2015

De griffier,

de voorzitter,

Einde bijlage: 13.1. Besluitenlijst van 14042015 parallelsessie raadszaal

[Terug naar het agendapunt](#)